Jaarstukken 2023

gemeente
Weststellingwerf

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Voorwoord 5
Leeswijzer 6
Jaarrekening op hoofdlijnen 7
Jaarrekening 2023 in één oogopslag 12
Kerngegevens 13
Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning 14
Programma 1 | Veiligheid 24
Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat 28
Programma 3 | Economie 31
Programma 4 | Onderwijs 34
Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie 38
Programma 6 | Sociaal domein 42
Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu 56
Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing 63
Overzicht | algemene dekkingsmiddelen 68
Overhead, Vennootschapsbelasting en Overige baten en lasten 70
Overzicht kosten overhead 71
Vennootschapsbelasting 72
Overige baten en lasten 73
Paragrafen 74
Paragraaf Lokale heffingen 75
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 82
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen 90
Paragraaf Financiering 95
Paragraaf Bedrijfsvoering 101
Paragraaf OWO-samenwerking 106
Paragraaf Verbonden Partijen 108
Paragraaf Grondbeleid 119
Paragraaf Regiodeal Zuidoost Friesland 123
Paragraaf Dynamisch investeringsprogramma 126
Paragraaf Wet open overheid (Woo) 129
Jaarrekening - Balans per 31 december 2023 130
Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling 133
Toelichting op de activa 138
Toelichting op uitzettingen < 1 jaar 144
Toelichting op de passiva 146

Toelichting op reserves 147
Toelichting op vooruit ontvangen doeluitkeringen 153
Toelichting op niet uit de balans blijkende verplichtingen 155
Jaarrekening - Overzicht van baten en lasten 156
Overzicht baten en lasten 157
Programma 0 Bestuur en Ondersteuning 158
Programma 1 Veiligheid 159
Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat 160
Programma 3 Economie 163
Programma 4 Onderwijs 164
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie 166
Programma 6 Sociaal domein 168
Programma 7 Volksgezondheid en Milieu 172
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing 175
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 177
Overzicht kosten overhead 179
Toelichting overhead kosten 180
Vennootschapsbelasting 182
Overige baten en lasten 183
Jaarrekening - overig 184
Rechtmatigheidsverantwoording 185
Overzicht incidentele budgetten 186
Incidentele middelen van 2023 naar 2024 188
Wet WNT 191
Schatkistbankieren 193
Toelichting schatkistbankieren 194
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SISA) 195
SISA overzichten 196
Taakvelden overzicht 216
Controle verklaring 220
Bijlagen 221
Bijlage 1: Beleidsindicatoren 222
Bijlage 2: Verstrekte subsidies 228
Bijlage 3: Lijst met afkortingen 229
Bijlage 4: Lijst met financiële begrippen 234

Voorwoord

Voorwoord

Beste leden van de gemeenteraad van Weststellingwerf

Met trots presenteren wij u de jaarstukken van het tweede jaar van onze bestuursperiode 2022-2026. In het collegeprogramma 'Samen blijven bouwen aan een sterk Weststellingwerf' hebben we onze doelstellingen voor de komende jaren uiteengezet. Het afgelopen jaar hebben we met een positief rekeningresultaat van € 6,5 miljoen kunnen afsluiten.
Bij de najaarsnota werd een positief rekeningresultaat verwacht van 0,2 miljoen. Daarna hebben we nog een aantal financiële meevallers gehad. Een belangrijke reden is dat er via de septembercirculaire en de decembercirculaire van het gemeentefonds nog middelen in 2023 beschikbaar werden gesteld door het Rijk. Daarnaast zijn niet alle zaken uitgevoerd in 2023. Hierdoor houden we in 2023 geld over.

Een aantal van de ontwikkelingen en resultaten van 2023 zijn:
- Er zijn opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne gerealiseerd;
- De energietoeslag is verstrekt aan onze inwoners, voor zover ze hier recht op hadden;
- De werkzaamheden voor Project herinrichting de Blesse zijn grotendeels afgerond;
- Er is gewerkt aan de centrumontwikkeling van Wolvega. De herinrichting van de winkelstraat, het groene hart en de gebiedsontwikkeling achtpilarenplein;
- De centrumontwikkeling Noordwolde is opgestart;
- Het armoedebeleid is geïntensiveerd met extra maatregelen om inwoners met een laag inkomen meer financiële armslag te geven en het bereik van de regelingen te vergroten;
- We hebben uitvoering gegeven aan de brede ondersteuning van gedupeerden in de toeslagenaffaire;
- De woonvisie en de woonzorgvisie zijn in 2023 vastgesteld;
- Op het parkeerterrein van het gemeentehuis zijn solar carports geplaatst.

Ondanks de extra uitdagingen die we zijn tegengekomen, zoals capaciteitsvraagstukken en krapte op de arbeidsmarkt, zijn we erin geslaagd om veel van onze doelen te behalen. De gemiddelde woonlastendruk is weliswaar gestegen, maar we behoren nog steeds tot de gemeenten met de laagste woonlasten in Friesland.

Tot slot
Wij willen iedereen bedanken voor hun inzet en betrokkenheid bij het realiseren van deze resultaten. Samen blijven we bouwen aan een sterk Weststellingwerf.

Leeswijzer

Leeswijzer
De leeswijzer vertelt hoe de jaarstukken 2023 zijn opgebouwd.

Jaarverslag
Het jaarverslag bevat voornamelijk de programmaverantwoording en de voorgeschreven paragrafen. Het begint met het voorwoord en de jaarrekening op hoofdlijnen. Direct na de kerngegevens komen de programma's en paragrafen. Elk programma en elke paragraaf is de verantwoording van het beleid van de programma's en paragrafen zoals die in de begroting 2023 aan u zijn gepresenteerd.

De cijfers worden per programma toegelicht bij het onderdeel jaarrekening.

In de paragrafen staat belangrijke informatie voor raadsleden waarmee zij inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

Jaarrekening
De jaarrekening begint met de balans en deze wordt vervolgens per balanspost toegelicht. Hierna volgt het overzicht van baten en lasten. Per programma wordt een financiële analyse gegeven op de cijfers van de jaarrekening 2023 ten opzichte van de actuele begroting 2023. Ook de stand van de investeringen wordt hier toegelicht.

Met de in de tabellen genoemde kolom actuele begroting wordt bedoeld de begroting ná wijzigingen en met de kolom primitieve begroting wordt bedoeld de begroting zoals die oorspronkelijk is vastgesteld door de raad in november 2022.

De incidentele baten en lasten 2023 staan apart in een overzicht. Er zijn ook incidentele budgetten die doorlopen naar 2024. In de nota financieel beleid staat dat deze budgetten via een begrotingswijziging naar het volgende jaar overgeboekt worden. Deze begrotingswijziging wordt tegelijk met de jaarrekening aangeboden aan de raad.

Nieuw dit jaar is het onderdeel Rechtmatigheidsverantwoording.

Dan volgt nog informatie over de Wet Normering Topinkomens (WNT); het schatkistbankieren en de informatie over besteding van specifieke uitkeringen (SISA).

Controle verklaring
Verklaring van de accountant met het oordeel bij de jaarstukken.

Bijlagen
Er zijn 4 bijlagen:

Beleidsindicatoren
Verstrekte subsidies
Lijst met afkortingen
Lijst met financiële begrippen.

Jaarrekening op hoofdlijnen

Inleiding
In dit onderdeel treft u in het kort het financiële beeld over 2023 aan. De leidraad voor de af te leggen verantwoording is de door de raad vastgestelde programmabegroting 2023. In het jaarverslag leggen wij de inhoudelijke verantwoording af. In de jaarrekening geven we inzicht in de financiële positie en de besteding van de middelen over 2023.

Resultaat jaarrekening
De jaarrekening 2023 sluit met een positief saldo van € 6,5 miljoen. Bij de najaarsnota gingen we nog uit van een voordeel van € 0,2 miljoen. Het verschil wordt verderop in dit hoofdstuk op onderdelen verklaard. In de tabel overzicht baten en lasten staat het totaalbeeld van 2023 en de afwijkingen ten opzichte van de actuele begroting.

Schuldpositie
Een kengetal om de schuldpositie te bepalen, is de schuldratio. De schuldratio geeft aan welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd door derden. De solvabiliteitsratio is een kengetal dat weergeeft welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen. Beide ratio's zijn met elkaar verbonden doordat ze samen altijd 100% zijn. In tegenstelling tot de schuldratio is de solvabiliteitsratio één van de verplichte kengetallen die wordt toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Het college streeft naar een minimale solvabiliteitsratio van 20%. Eind 2023 hebben we een solvabiliteit gerealiseerd van 46,24%. Daarmee voldoen we ruim aan de norm.

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen
In onze nota financieel beleid, die de raad in 2023 heeft vastgesteld, hebben we een norm opgenomen ten aanzien van de minimale en maximale omvang van de financiële kengetallen. We sluiten daarbij aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. De kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en in de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Alle kengetallen voldoen eind 2023 aan onze streefnorm.

In het financieel beleid staat dat we een minimale weerstandsratio van 1,0 nastreven. Dat houdt in dat onze beschikbare weerstandscapaciteit minimaal gelijk moet zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit. In ons collegeprogramma gaven we aan dat we een weerstandsratio van 2,0 hanteren. Op dit moment is onze weerstandsratio 1,07. Daarmee voldoen we aan ons financieel beleid. Het uitgangspunt van ons collegeprogramma halen we niet. We blijven dit uiteraard monitoren en nastreven.

Woonlasten
In 2023 is de gemiddelde woonlastendruk hoger geworden dan in 2022, maar als we kijken naar de andere Friese gemeenten dan behoren wij tot de 4 gemeenten met de laagste woonlasten.

Zowel voor eenpersoons- als meerpersoonshuishoudens is de totale woonlastendruk ten opzichte van 2022 gestegen. Zo ging de totale woonlast voor meerpersoonshuishoudens in onze gemeente van € 796 in 2022 naar € 807 in 2023. De gemeentelijke woonlasten in Weststellingwerf liggen echter nog wel ruim onder het landelijk gemiddelde van € 960 over 2023.

Bestemmingsvoorstel
Het resultaat van de jaarrekening 2023 is € 6,5 miljoen positief.

Het college stelt voor om hiervan € 5 ton te storten in een nieuw in te stellen dekkingsreserve kapitaallasten huisvesting Oekraïners en daarnaast € 5,5 ton te storten in een nieuwe reserve voor spoedzoekers. Dit betreft het restant van de middelen voor opvang ontheemden uit Oekraïne. Hiermee reserveren we middelen voor het huisvesten van spoedzoekers.
Het overige deel van het resultaat, te weten € 5,45 miljoen, willen we toevoegen aan de Algemene reserve.

Een deel van het saldo betreft incidentele middelen die in 2024 opnieuw beschikbaar moeten worden gesteld. Gelijktijdig met de vaststelling van de jaarrekening krijgt u dan ook een begrotingswijziging 2024 om ter dekking van deze incidentele uitgaven in 2024 € 2,2 miljoen uit de algemene reserve te onttrekken.

Overzicht Baten en Lasten

x €1.000

Overzicht van baten en lasten	Rekening 2022	Rekening 2023	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Baten					
0 Bestuur en Ondersteuning	1.863	2.124	260	258	1.863 V
1 Veiligheid	30	19	51	51	-33 N
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	325	355	200	100	155 V
3 Economie	548	313	594	594	-281 N
4 Onderwijs	1.179	1.239	993	993	247 V
5 Sport, Cultuur en Recreatie	705	1.317	1.173	582	144 V
6 Sociaal Domein	9.198	12.278	12.185	7.987	93 V
7 Volksgezondheid en Milieu	6.140	6.375	7.970	6.065	-1.595 N
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening	2.269	1.840	2.658	2.658	-818 N
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	64.868	67.133	65.269	63.153	1.864 V
Overzicht kosten overhead	7.137	8.387	8.259	7.872	128 V
Totaal Baten	**94.261**	**101.380**	**99.613**	**90.313**	**1.767 V**
Lasten					
0 Bestuur en Ondersteuning	-3.469	-4.992	-3.038	-2.710	-1.954 N
1 Veiligheid	-1.818	-1.924	-1.920	-1.879	-3 N
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-6.741	-8.203	-8.786	-7.002	583 V
3 Economie	-1.532	-561	-968	-914	407 V
4 Onderwijs	-3.962	-4.624	-4.133	-3.809	-490 N
5 Sport, Cultuur en Recreatie	-3.607	-4.185	-4.512	-4.017	326 V
6 Sociaal Domein	-36.707	-38.505	-40.697	-34.033	2.192 V
7 Volksgezondheid en Milieu	-7.653	-8.337	-10.303	-8.035	1.966 V
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening	-3.954	-3.199	-4.718	-4.963	1.519 V
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	-762	-752	-975	-650	223 V
Overzicht kosten overhead	-16.918	-20.550	-21.097	-19.038	547 V
Overzicht onvoorziene uitgaven	0	0	-30	-3.495	30 V
Totaal Lasten	**-87.124**	**-95.830**	**-101.176**	**-90.545**	**5.346 V**
Saldo van baten en lasten	**7.137**	**5.550**	**-1.563**	**-231**	**7.113 V**
Onttrekkingen	9.650	18.872	19.674	419	-802 N
Toevoegingen	-8.757	-17.909	-17.871	-25	-38 N
Mutaties reserves	**892**	**963**	**1.803**	**394**	**-840 N**
Resultaat	**8.029**	**6.513**	**240**	**162**	**6.273 V**

Structureel en incidenteel saldo

Onderstaande tabel laat het resultaat zien in relatie tot de incidentele baten en lasten. We gebruiken daarbij de definitie van incidentele baten en lasten volgens het BBV. Dat betekent bijvoorbeeld dat alle personeelslasten als structureel worden gezien, maar ook de middelen van de algemene uitkering. De reservemutaties zijn bijna allemaal incidenteel. Deze definitie van incidentele baten en lasten is geen beoordeling of het resultaat éénmalig afwijkt of dat er sprake is van een structurele afwijking. Het structureel resultaat in deze tabel wil dus niet zeggen dat we dit rekeningsaldo de komende jaren ook mogen verwachten. Voor die beoordeling verwijzen we naar het kopje 'toelichting op het resultaat'.

x €1.000

Saldo jaarrekening	Rekening 2022	Rekening 2023	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Saldo van baten en lasten					
Lasten	-87.124	-95.830	-101.176	-90.545	5.346 V
Baten	94.261	101.380	99.613	90.313	1.767 V
Saldo van baten en lasten	**7.137**	**5.550**	**-1.563**	**-231**	**7.113 V**
Mutaties reserves					
Onttrekkingen	9.650	18.872	19.674	419	-691 N
Toevoegingen	-8.757	-17.909	-17.871	-25	-210 N
Mutaties reserves	**892**	**963**	**1.803**	**394**	**-901 N**
Resultaat	**8.029**	**6.513**	**240**	**162**	**6.212 V**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	**798**	**1.226**	**1.921**	**2.047**	**695 V**
Structureel resultaat	**8.827**	**7.739**	**2.161**	**2.209**	**6.907 V**

Toelichting resultaat

Resultaat jaarrekening vergeleken met de actuele begroting

De programmabegroting 2023 is in november 2022 door de raad vastgesteld met een positief saldo € 162.000. Gedurende het jaar 2023 zijn er begrotingswijzigingen geweest die invloed hadden op dit saldo. Hierdoor komt het actuele saldo van de begroting nu uit op € 0,2 miljoen. De uitkomst van de jaarrekening 2023 is € 6,5 miljoen.

Het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening van € 6,3 miljoen wordt hieronder op hoofdlijnen toegelicht. Meer details staan in de financiële toelichtingen per programma.

x € 1.000

Grootste afwijkingen - = nadelig	Verschil met actuele begroting	Inc/struct	Waarvan over te hevelen
Eindstand najaarsnota 2023	**240**		
2 Verkeer, vervoer en Waterstaat			
Verkeerskundige knelpunten	500	inc.	500
5 Sport, Cultuur en recreatie			
Energiecompensatie	160	inc.	
6 Sociaal Domein			
Oekraïne	1.600	inc.	
WMO, afboeken balanspost blijvers leningen uit 2017	150	inc.	
WMO, Beschermd Wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang.	318	inc.	
WMO, zorgkosten	357	struct	
Jeugdzorg	-160	inc.	
7 Volksgezondheid en Milieu			
Uitvoering klimaatakkoord	173	inc.	173
Opstellen visie energietransitie	154	inc.	154
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing			
Extra inkomsten omgevingsvergunningen bouwen	400	inc.	
Implementatie Omgevingswet	263	inc.	263
Overzicht algemene dekkingsmiddelen			
Gemeentefonds, algemene dekkingsmiddelen	290	inc.	
Gemeentefonds, extra middelen voor energietoeslag 2024	1.267	inc.	356
Gemeentefonds, extra middelen voor Omgevingswet 2024	307	inc.	307
Algemeen			
Salarissen en inhuur	426	inc.	
Diverse kleine afwijkingen	-633	inc.	
Overige overhevelingen		inc.	508
Totaal afwijkingen ten opzichte van het saldo najaarsnota 2023	**6.272**		**2.261**
Eindstand Jaarrekening 2023	**6.512**		

Investeringskredieten (exclusief grondexploitatie)

In 2023 was er € 31,3 miljoen beschikbaar voor investeringen. Dit is inclusief de restant kredieten uit 2022. Er is in 2023 € 9 miljoen uitgegeven. De uitgaven betreffen voornamelijk ICT kosten, investeringen in de openbare ruimte, Centrumontwikkeling Wolvega en riolering. Het restant van de investeringsbudgetten 2023 van € 22,3 miljoen wordt voor € 21,9 miljoen doorgeschoven naar 2023 zodat uitvoering van de geplande investeringen dan kan plaatsvinden.

Gemeentefondsuitkering

Het gemeentefonds is onze grootste inkomstenpost. In 2023 hebben we € 61,0 miljoen aan algemene uitkering ontvangen, zo'n € 1,9 miljoen meer dan we hadden begroot bij de najaarsnota. Belangrijke reden hiervoor is dat er via de septembercirculaire en de decembercirculaire van het gemeentefonds nog middelen in 2023 beschikbaar werden gesteld door het Rijk. Onder meer voor de energietoeslag en de implementatie omgevingswet ontvingen we middelen nadat we de najaarsnota vaststelden. Een deel van deze middelen nemen we mee naar 2024 omdat we de uitgaven in dat jaar doen. Dit betreft € 356.000 voor de energietoeslag en € 307.000 voor de implementatie omgevingswet. De gemeenteraad is over de financiële gevolgen van de septembercirculaire en de decembercirculaire geïnformeerd. Ook hebben we afrekeningen van voorgaande jaren ontvangen.

x € 1.000

Gemeentefonds - Algemene uitkering	Werkelijk	Begroot	Verschil begroot - werkelijk
Algemene uitkering			
2023	60.971	59.107	1.864
2022	-8	0	-8
2021	-18	0	-18
Totaal Algemene uitkering	**60.945**	**59.107**	**1.838**

Lokale heffingen

De lokale heffingen (totaal € 12 miljoen) worden onderverdeeld in belastingen en rechten.

Belastingen (€ 5,2 miljoen)
De opbrengsten van belastingen vallen onder de algemene middelen en kunnen vrij besteed worden. In onze gemeente geldt dit voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, (water-)toeristenbelasting en reclamebelasting. De totale opbrengst van deze belastingen over 2023 bedraagt € 5,2 miljoen. De OZB (afgerond € 4,9 miljoen) is hierin veruit de omvangrijkste belastingopbrengst.

Rechten (€ 6,8 miljoen)
Dit zijn vergoedingen voor concrete prestaties die door de gemeente worden geleverd. Deze opbrengsten zijn niet vrij besteedbaar. In onze gemeente geldt dit voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges voor burgerzaken en omgevingsvergunningen. De totale opbrengst van de heffingen en leges bedraagt € 6,8 miljoen. Hiervan heeft € 3 miljoen betrekking op de afvalstoffenheffing, € 2,3 miljoen op de rioolheffing en € 1,5 miljoen op de overige leges.

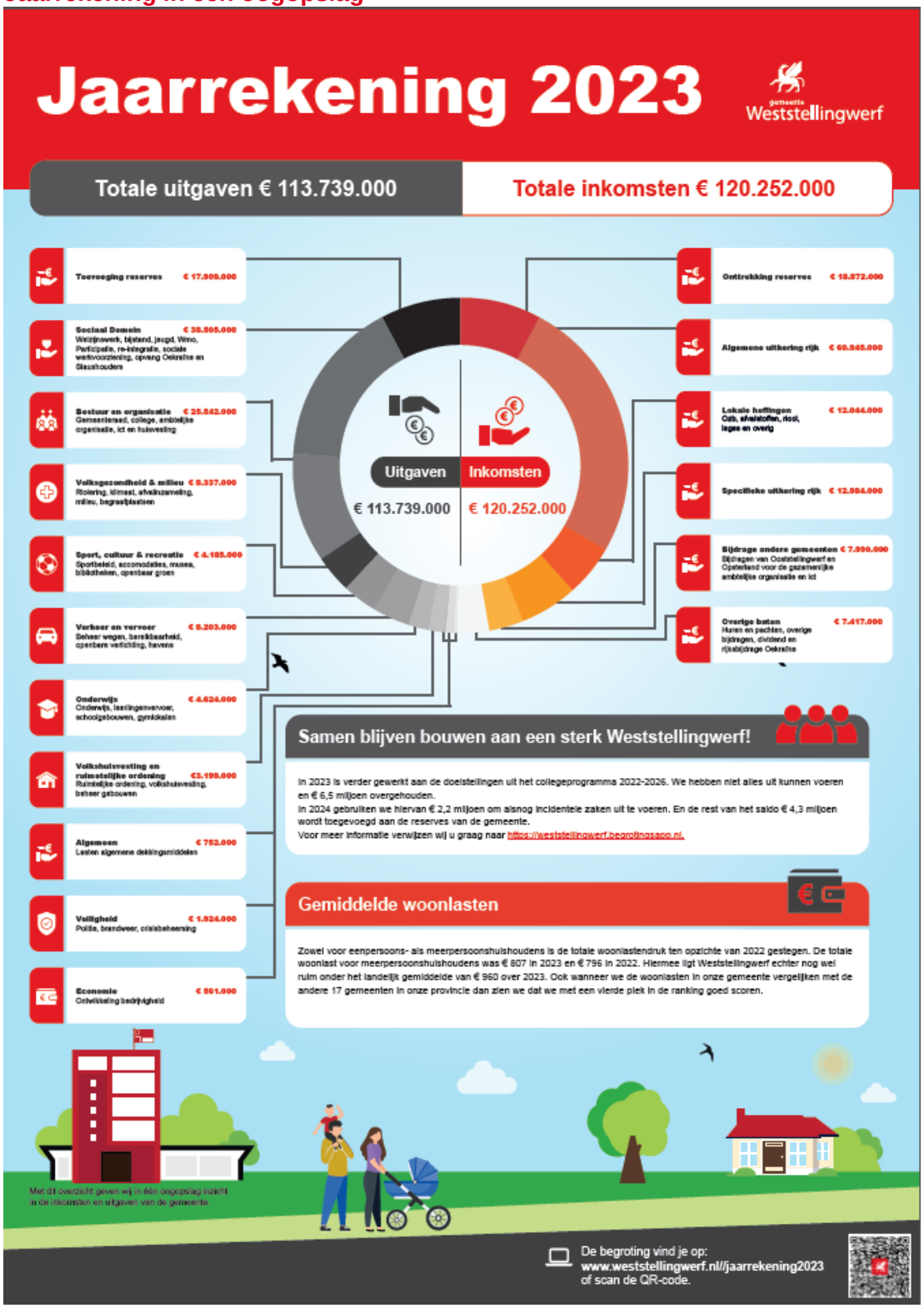
Reserves

We zijn het jaar begonnen met een algemene reserve van € 23,0 miljoen (incl. resultaatbestemming 2022) en de eindstand over 2023 is € 8,3 miljoen. Dit is exclusief het resultaat van deze jaarrekening. De algemene reserve is in 2023 aangesproken doordat enkele incidentele budgetten (€ 1,2 miljoen) uit voorgaande jaren zijn meegenomen en daarnaast voor het noodfonds energie (€ 1,0 miljoen). Tot slot zijn er middelen voor de herinrichting winkelstraat Wolvega, de planontwikkeling Groene Hart Wolvega en de gebiedsontwikkeling Acht-Pilarenplein uit de algemene reserve gehaald (€ 12,9 miljoen). Bij de najaarsnota 2023 is € 353.000 van de resterende middelen 'regeling noodfonds energie' terug in de algemene reserve gestort.

Naast onze algemene reserve hebben we zes bestemmingsreserves. In de toelichting op de passiva wordt het verloop van deze reserves nader toegelicht.

Jaarrekening 2023 in één oogopslag

Jaarrekening in één oogopslag

Kerngegevens

Kerngegevens

Kerngegevens	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022
Sociale structuur	**31-12-2023**	**1-1-2023**	**31-12-2022**
Inwoners			
van 0-4 jaar	990	1.180	1.254
van 5-19 jaar	4.091	4.120	4.107
van 20-64 jaar	14.267	12.490	14.516
vanaf 65 jaar	7.142	8.660	6.587
Totaal inwoners	**26.490**	**26.450**	**26.464**
Uitkeringsgerechtigden	**419**	**430**	**421**
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente in km²			
binnenwater	8,15	8,15	8,15
overig	220,30	220,30	220,30
Totaal oppervlakte	**228,45**	**228,45**	**228,45**
Woonruimten			
Koopwoningen (exclusief recreatie)	8.074	8.030	8.021
Huurwoningen	3.329	3.315	3.330
Recreatiewoningen	186	167	164
Totaal woonruimten	**11.589**	**11.512**	**11.515**
Woonwagens	16	16	16
Woonschepen	1	1	1
Lengte van de wegen in meters			
Binnen de bebouwde kom	123.995	122.854	123.580
Buiten de bebouwde kom	284.815	284.740	284.815
Totaal lengte van de wegen	**408.810**	**407.594**	**408.395**
Lengte van de fietspaden in meters	87.490	87.854	87.419
Aantal m2 openbaar groen	1.136.968	1.133.741	1.133.741

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en Ondersteuning

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Advies & Ondersteuning en Publiek & Communicatie

Taakvelden

- Bestuur
- Burgerzaken

Beleidsnota's

- Notitie OWO-samenwerking
- Verordening privacybeleid 2018
- Verordening op de OWO rekenkamer 2018
- OWO-iVisie 2021-2024
- Dienstverlening Gemeente Weststellingwerf
- Communicatievisie 2017-2020
- Subsidieregeling Dorpenfonds gemeente Weststellingwerf 2023
- Subsidieregeling Ondersteuning Woningbouwinitiatieven Weststellingwerf 2023

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Open dag
Eind 2023 zijn de voorbereidingen gestart voor de organisatie van de open dag. Deze vindt plaats op zaterdag 25 mei 2024.

Dienstverlening
Verschillende thema's uit het visiestuk Dienstverlening Gemeente Weststellingwerf zijn opgepakt of lopen inmiddels. Wat bijvoorbeeld in 2023 gestart is maar nog niet afgerond is een nieuwe tool voor meldingen openbare ruimte. Zodra ervaringen van Ooststellingwerf bekend zijn nemen we die mee in de implementatie.
Door het plotselinge vallen van het kabinet op 7 juli 2023 , was veel capaciteit nodig voor de organisatie van verkiezingen.

Een nieuw communicatiebeleid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2023 was er veel aandacht voor de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van statushouders. Een belangrijke opgave die veel extra inzet van team Communicatie vergt. Daarnaast lopen er een aantal grote projecten, waaronder de centrumontwikkeling Wolvega, Diftar+, herinrichting De Blesse en bestemming Wolvega, waar communicatie een belangrijke rol heeft. Ook armoede, energiebesparing, welzijn en de omgevingswet waren dit jaar belangrijke thema’s in onze communicatie.

Toegankelijke website
Dit jaar hebben we hard gewerkt aan de digitale toegankelijkheid van onze website. Hierdoor heeft onze website eind 2023 de A-status gekregen. Dat betekent dat de website toegankelijk is voor alle doelgroepen, ook voor mensen met een beperking.

Communicatie rond de opvang/huisvesting van vluchtelingen en statushouders
Op 6 locaties in de gemeente is gemeentelijke opvang voor Oekraïense vluchtelingen gecreëerd. Een nieuwe locatie is in voorbereiding. Voor een groep statushouders is noodhuisvesting geregeld en er wordt nu gebouwd aan tijdelijke huisvesting voor hen en andere statushouders.

Voor direct omwonenden heeft dit impact op hun leefomgeving. Maatwerk in de communicatie is van groot belang. Een heldere boodschap en een juiste timing is hierin cruciaal. Daarom zetten we per locatie een communicatie- en participatietraject op om inwoners, plaatselijke belangen, ondernemers en andere belanghebbenden zo goed mogelijk te informeren en te betrekken. Dit doen we onder meer via bijeenkomsten, brieven, (persoonlijke) gesprekken, pers- en nieuwsberichten, webpagina's en kijkmomenten op locatie. Ook de raad houden we regelmatig van de voortgang op de hoogte.

Inmiddels hebben we verschillende opvang/huisvestingstrajecten uitgevoerd, waardoor we steeds beter weten waar we (extra) aandacht voor moeten hebben.

Een actief communicatiebeleid
De Communicatievisie 2017-2020 vormde ook in 2023 de basis voor de gemeentelijke communicatie. We hebben de volgende lijnen doorgezet:
- De communicatie van Weststellingwerf heeft een goede kwaliteit. Inwoners vinden dat wij klantgericht, open en betrouwbaar zijn. We gebruiken begrijpelijke taal en herkenbare middelen. Verder is onze informatie snel en gemakkelijk te vinden.
- Een professionele inzet van online en offline communicatiemiddelen. De website is het belangrijkste communicatiemiddel.
- Een zichtbaar college en een helder proces voor het nemen van besluiten.
- Een goede relatie met de pers.
- We helpen de organisatie om planmatig en doelgericht te communiceren. Hiervoor onderhouden wij goed en regelmatig contact met de interne organisatie.
- Meedenken en meepraten voor medewerkers en inwoners leuker en gemakkelijker maken.
- Het intranet helpt medewerkers om elkaar te vinden en samen te werken.

Eind 2023 is de nieuwe senior communicatieadviseur gestart, die aan de slag gaat met het vernieuwen van de communicatievisie.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Aandacht voor participatie van inwoners
We willen dat inwoners en ondernemers kunnen meedenken en meepraten over ontwikkelingen. In 2023 kreeg participatie extra aandacht bij een aantal projecten, zoals het ophalen van inbreng voor het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan en meedenken over de woon(zorg)visie. Ook bij de opvang van vluchtelingen en statushouders was participatie met de buurt erg belangrijk. Net zoals bij nieuwbouwplannen (Heerenveenseweg en Pieterslaan in Wolvega), herinrichtingen (centrum Wolvega en De Blesse) en het versterken van de sociale structuur en samenhang (Bestemming Wolvega).

Wij kiezen bewust voor een crossmediale aanpak

Ook in 2023 hebben we steeds een crossmediale communicatieaanpak ingezet. Dit betekent dat we meerdere communicatiemiddelen inzetten en online en offline met elkaar combineren. De inzet van verschillende middelen zorgt voor een groter bereik. Daarnaast kunnen we de communicatie hierdoor beter afstemmen op de doelgroep. We hebben vooral de volgende online en offline communicatiemiddelen ingezet: website, social media, Westwijzer, (wekelijkse gemeentepagina in de huis-aan-huis Stellingwerf), nieuwsbrieven, posters, folders en flyers, brieven en digitale ledborden in Wolvega. In 2023 hebben we ook veel gebruik gemaakt van betaalde advertenties op social media. Hiermee konden we nog gerichter de doelgroep aanspreken.

Een begrijpelijke en toegankelijke website

De website is een belangrijk middel om met onze inwoners en ondernemers te communiceren.
Het gebruik van de website is in 2023 gestegen ten opzichte van 2022:

- Er waren 259.808 bezoeken aan de website (in 2022: 240.963)
- Hiervan waren er 183.208 unieke bezoekers (in 2022: 141.227)
- Samen bekeken ze 919.567 pagina's (in 2022: 901.794)
- 59% van de websitebezoeken was via de mobiele telefoon (in 2022: 54%). Het gebruik van de computer daalde naar 35,4% (in 2022: 42,2%). 10,6% bezocht de website via een ander device, waaronder de tablet.

Inwoners en ondernemers maakten veel gebruik van de digitale mogelijkheden. In totaal zijn, naast de dienstverlening van iBurgerzaken, 5.632 digitale formulieren ingevuld. Dit zijn 987 meer ingevulde formulieren dan in 2022. Er kwamen 823 digitale meldingen openbare ruimte binnen, waarvan 74% is gemeld met DigiD.

Naast de homepagina bezocht men vooral de volgende webpagina's: zwembad De Steense, contact en openingstijden, werk aan de weg, zwembad De Dobbe, afvalbrengstation en energietoeslag.
De meest gebruikte zoekwoorden op de website waren: energietoeslag, vacature(s), Wmo, gebiedsteam, subsidie, rijbewijs en woz.

We plaatsten in 2023 187 nieuwsberichten op de website.

Naast de gemeentelijke website hebben we aparte websites voor de verkoop van de bedrijfskavels op de bedrijventerreinen, Lindewijk, Bestemming Wolvega, het Vrijwilligerspunt en Werken bij Weststellingwerf.

Een professionele en actieve inzet van sociale media

Social media zijn een belangrijk communicatiekanaal om onze doelgroepen op een laagdrempelige manier te bereiken. Ook in 2023 hebben we onze social media kanalen actief ingezet, wat voor meer volgers en een groot bereik heeft gezorgd.

Social media kanaal	Aantal geplaatste berichten in 2023	Aantal volgers in 2023	Totaal bereik	Type content
Facebook	261	3.664 (297 meer dan 2022)	300.781	Nieuws, informerende berichten en campagnes
Instagram	20 berichten en 41 stories	1.353 (83 meer dan 2022)	57.259	Nieuws, vooral 'positief

LinkedIn	48	4.518 (485 meer dan 2022)	152.799	Vacatures, nieuws voor ondernemers en nieuws over de organisatie
X (voorheen Twitter)	7	2.125 (31 minder dan 2022)	Onbekend	Nieuws

Naast de gemeentelijke social media kanalen, zijn er aparte social media accounts voor: zwembaden Weststellingwerf, Vrijwilligerspunt, Lindewijk, JOGG Weststellingwerf en de jongerenwerkers.

Digitale nieuwsbrieven

Via verschillende digitale nieuwsbrieven houden we onze inwoners, ondernemers en dorpen op de hoogte van nieuws en ontwikkelingen:

Inwonersnieuwsbrief: we hebben in 2023 19 nieuwsbrieven verstuurd. 867 inwoners zijn lid van deze nieuwsbrief (137 meer dan in 2022).
Ondernemersnieuwsbrief: we hebben in 2023 6 keer een ondernemersnieuwsbrief verstuurd. 172 ondernemers hebben zich aangemeld voor deze nieuwsbrief.
Dorpennieuwsbrief: de nieuwsbrief van de dorpencoördinator is 3 keer verstuurd. Deze nieuwsbrief is bedoeld voor bestuurders en leden van dorp- en wijkverenigingen.

Daarnaast hebben een aantal projecten een eigen digitale nieuwsbrief: herinrichting De Blesse, herinrichting Driewegsluis, centrumontwikkeling Wolvega en Bestemming Wolvega. Hiermee kunnen we de betrokkenen en geïnteresseerden snel en rechtstreeks informeren over ontwikkelingen.

Het gebruik van heldere taal door medewerkers

We willen dat onze communicatie voor iedereen begrijpelijk is. Daarom schrijven we zoveel mogelijk in heldere taal, bij voorkeur op taalniveau b1. We stimuleren de medewerkers om dit doen door middel van:
- Heldere taal schrijftrainingen
- Heldere taal doos voor elk team (Valentijnsactie)
- Praktische tips en tricks delen op intranet
- Praktische hulpmiddelen aanbieden, zoals Texamen

Daarnaast hebben we diverse communicatiemiddelen, zoals brieven en digitale formulieren, verbeterd.

Faciliteren werkwijze college en raad op bestuurlijke vernieuwing

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- meer inspraak van inwoners door de afstand tussen gemeenteraad en haar bestuurders en inwoners te verkleinen;
- inwoners meer betrekken en actief mee laten denken met de gemeentelijke politiek;
- betrokkenheid van de raad(sleden) bij initiatieven van inwoners;
- een gemeenteraad die tussen de bevolking staat en actief in de omgeving aanwezig is;
- investeren in het deskundig vermogen van bestuurder en medewerker om in te kunnen spelen op de aangedragen voorstellen die zich in onze gemeente voordoen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Contacten met scholen
Er is contact gelegd met basisscholen en het middelbaar onderwijs om jongeren op een interactieve en leuke manier kennis te laten maken met de lokale politiek en democratie. Het doel om jongeren meer interesse te laten krijgen in de (gemeentelijke) politiek en om hen aan te moedigen hun wensen en ideeën kenbaar te maken aan de raadsleden is hiermee getracht te bereiken. De jongeren hebben het gemeentehuis bezocht en hun eigen raadsvergadering gehouden onder begeleiding van raadsleden van de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing.

Gast van de raad
De gemeenteraad van Weststellingwerf heeft inwoners als gast van de raad uitgenodigd voorafgaand en tijdens de raadsvergaderingen op maandagavonden. Dit initiatief had als doel om inwoners meer inzicht te geven in de werkzaamheden van de gemeentelijke overheid. Voorlichting is gegeven over de verschillende bestuursorganen en de besluitvormingsprocessen. De griffie heeft in samenwerking met de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing een draaiboek opgesteld waarin de belangrijkste taken van de gemeentelijke politiek worden toegelicht.

Gebruik van sociale media
De werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing maakt gebruik van sociale media om inwoners te betrekken bij de politiek. Via deze kanalen worden inwoners uitgenodigd voor vergaderingen, inspraakbijeenkomsten en het Gast van de raad-initiatief. De gemeenteraad van 2022-2026 heeft in 2023 breed ingezet op kennisverbreding, kennismaking met inwoners, transparantie, betrokkenheid en participatie. Het proces rondom de animatievideo waarin diverse onderwerpen waaronder 'hoe wordt mijn brief aan de raad behandeld' en 'hoe spreek ik de raad toe' zijn nog niet afgerond.

Het is van essentieel belang dat inwoners de raad en haar leden kunnen vinden, zodat zij hun vertegenwoordigende rol adequaat kunnen vervullen. Om dit te bewerkstelligen worden verschillende inspraak- en inspreekmogelijkheden actief gepromoot, waaronder het inloopspreekuur en inspreekmogelijkheden tijdens vergaderingen van de algemene commissie en de raad. De communicatie hierover wordt zorgvuldig afgestemd met de griffie. Daarnaast zijn de nieuwe raadsleden voorgesteld aan de inwoners, en worden raads- en commissievergaderingen via livestreams toegankelijk gemaakt. Belangrijke informatie wordt regelmatig gedeeld via verschillende kanalen, waaronder de Westwijzer, de gemeentelijke website en de raadswebsite.

Leden van de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing hebben actief de plaatselijke belangen bezocht, hebben een presentaties gegeven over de wijze waarop inwoners raadsleden kunnen benaderen en aan de raad kwesties voor te kunnen leggen.

Het faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving (wijken en kernen)

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het dorpenfonds is per 2023 verhoogd naar €200.000. Met de bijbehorende nieuwe subsidieregeling gaven wij verder inhoud aan de ambities van ons collegeprogramma. We zagen dat we met het dorpenfonds nog beter konden inspelen op de behoefte van onze actieve dorpsorganisaties. Het fonds speelde daarmee een belangrijke rol in de samenwerking met onze inwoners en vooral de plaatselijke belangen (PB).

Werkbudget
Met de subsidieregeling ondersteunden wij actieve bewoners en in het bijzonder de Plaatselijke Belangen (PB) en de werkgroepen en de commissies van die PB: Dit deden wij door een werkbudget beschikbaar te stellen aan Plaatselijke Belangen, wijkverenigingen en de vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf. Hiermee gaven wij eigen verantwoordelijkheid aan de PB over de besteding daarvan, maar was het ook een vertaling van onze waardering voor hun inzet.

Procesbudget
Met een procesbudget ondersteunden wij de PB bij het opstellen van een dorpsvisie of het uitwerken van een vraagstuk uit zo'n dorpsvisie:
Zo kreeg Boijl ondersteuning bij de uitwerking van haar woningbouwproject en hielpen wij de sportverenigingen in de Westhoek bij hun streven om intensiever samen te werken en elkaar te versterken.

Projectbudget
Met het projectbudget konden wij diverse verenigingen en stichting ondersteunen bij de realisatie van hun nieuwe ideeën. Een groot deel van de aanvragen hadden raakvlak met bewegen, spelen en ontmoeten. Als voorbeeld noemen we de vernieuwing en vergroening van de schoolpleinen in Boijl en Oldelamer. Deze schoolpleinen hebben een belangrijke openbare functie en konden wij met inzet van het projectbudget ondersteunen. Ook koersbalinitiatieven in Oldelamer en Noordwolde, een pannakooi in Boijl en de speeltuin in De Hoeve zijn andere mooie voorbeelden.

Ondersteuning woningbouwinitiatieven
Voor de ondersteuning van woningbouwinitiatieven hebben wij een tijdelijke subsidieregeling vastgesteld. We speelden hiermee in op de behoefte aan deskundige ondersteuning bij het onderzoeken van de haalbaarheid van de woningbouwplannen in onze dorpen. Met die ondersteuning kunnen we stappen versneld zetten, worden de plannen nog beter en kunnen wij samenwerkingsafspraken maken tussen dorpen en gemeente. In 2023 deden wij dat met Oldeholtpade, De Blesse en Noordwolde.

Samenwerking met gemeente stimuleren
Bovenal stimuleerde het dorpenfonds initiatiefnemers om in een vroeg stadium de samenwerking met de gemeente te zoeken. Dit gaf ons de kans om snel duidelijkheid te geven over (financiële) mogelijkheden, de rol van de gemeente en de ideeën te verbinden aan bestaande ontwikkelingen en ons netwerk. De dorpencoördinator was hierbij een laagdrempelig aanspreekpunt ('loket') én adviseur, voor zowel de dorpen als onze organisatie.

Dorpsontwikkelingsmaatschappij De Groote Veenpolder
Bijzonder vonden wij de manier waarop de bewoners samenwerken in De Groote Veenpolder. Met als slogan "De Groote Veenpolder, Samen Vooruit" werkten de dorpen aan een aantal belangrijke thema's die van grote invloed zijn op de leefbaarheid in het gebied. Het onderzoek naar de toekomst van dorpshuis en sportaccommodatie springt eruit en krijgt in 2024 een vervolg.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Dichtbij besturen
Gebiedswethouders
Ook in 2023 hadden wij gebiedswethouders als bestuurlijk aanspreekpunt voor plaatselijke belangen . Zij schoven op verzoek aan bij bestuursvergaderingen en waren zij mogelijk aanwezig bij ledenvergaderingen en bijzondere activiteiten van deze dorpsorganisaties. Die aanwezigheid en zichtbaarheid werd gewaardeerd.

Nieuwsbrief
Via de nieuwsbrief en vooral email informeerde de dorpencoördinator de plaatselijke belangen over actuele ontwikkelingen en mogelijkheden. We konden daarmee ook regionale en provinciale subsidiemogelijkheden onder de aandacht brengen, zoals het Iepen Mienskipsfûns , de subsidieregeling Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed en het regiofonds.

Verbindende rol dorpencoördinator
Voor de honderden vragen en ideeën die de plaatselijke belangen hadden wij een duidelijk aanspreekpunt in de vorm van de dorpencoördinator. Niet alle vragen en ideeën lagen binnen de verantwoordelijkheid van de gemeente: vaak had de dorpencoördinator de rol als verbinder tussen initiatiefnemer en het netwerk van overheden, belangenorganisaties, fondsen of deskundige medebewoners.

Keukentafelgesprek
Daar waar het kon probeerden onze medewerkers in te spelen op de (on)mogelijkheden van de vele vrijwilligers: door op locatie af te spreken en aan te schuiven bij projectvergaderingen in de avonduren. Digitaal overleg nam niet de vlucht die was verwacht, onze bewoners zitten bij voorkeur met ons rond de keukentafel.

Netwerk dorps- en wijkorganisaties vormt basis voor beleid
Belangrijke samenwerkingspartners
Wij beschouwen de Plaatselijke belangen, wijkverenigingen en de Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf als belangrijk samenwerkingspartners. Ook in 2023 vormden zij een waardevolle bron van informatie, hadden zij de voelsprieten in de eigen gemeenschap en voorzagen zij ons van gevraagd en ongevraagd advies. Dit samenspel en de rol van de PB daarin, hebben wij ondersteund met een werkbudget waarover zij zelf konden beslissen, de vereniging financieel gezond bleef en goede kleinschalige ideeën konden belonen zonder tussenkomst van de gemeente.

De Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf was erg actief. Woningbouw was het hoofdthema en leidde tot een goede samenwerking, onder meer bij de inventarisatie van de woningbouwbehoefte en de ontwikkeling van de Toolkit woningbouwinitiatieven.
De zorgen over de stijgende energielasten van o.a. de dorpshuizen leidde tot de regeling tegemoetkoming energielasten. De contacten met en input van Harten10 en diverse andere maatschappelijke organisaties waren daarbij erg waardevol.

Ondersteunen van initiatieven
Dorpenfonds
Dorpsorganisaties en actieve bewoners wisten ons te vinden voor het verder brengen van hun goede ideeën. Wij zagen dat ook in 2023 dat onze bewoners hun eigen verantwoordelijkheid namen en zelf een trekkersrol oppakten. De inzet van het dorpenfonds in de vorm van projectengeld, werkbudget en procesgeld hielp hen om de volgende stap te zetten. Met het procesbudget ondersteuning woningbouwinitiatieven ontwikkelden wij een nieuw instrument om woningbouwplannen in de dorpen verder te helpen. Het dorpenfonds is vrijwel volledig benut:

- De 24 plaatselijke belangen, wijkverenigingen en de Vereniging Kleine Dorpen ontvingen in totaal € 42.250 aan werkbudget.
- We hebben € 10.000 besteed uit het procesbudget. De dorpen investeerden in totaal € 20.000 aan deze processen
- We hebben in totaal bijna € 89.000 besteed aan goede leefbaarheidsplannen in de dorpen. In totaal investeren de dorpen ruim € 344.000 in hun eigen dorp/wijk.
- De subsidie voor woningbouwinitiatieven stelden wij beschikbaar aan Oldeholtpade, Noordwolde en De Blesse. Deze bedroeg in totaal € 47.000

In totaal is een kleine € 199.000 besteed aan leefbaarheidsprojecten, groot en klein. De totale investering van de verenigingen, stichtingen en PB is € 470.000.

Beleidsplan dienstverlening

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In de visie op de dienstverlening zijn vijf leidende principes bepaald. Deze vormen de basis voor de dienstverlening. Aan de hand van twaalf thema's zijn deze principes vertaald naar onderwerpen voor verbeteren van de dienstverlening. Daarin zijn diverse thema's inmiddels opgepakt. Het doel is om tot en met 2024 alle thema's in te vullen. Daarbij geldt voor dienstverlening dat verbeteren, aanpassen en nieuwe ontwikkelingen voortdurend doorgaan. Deze thema's zijn:

- inclusieve dienstverlening
- omnichannel benadering
- zelfredzaamheid
- betrouwbaarheid en transparantie
- data-gedreven verbeteringen
- fysieke bereikbaarheid
- meldingen openbare ruimte
- direct en duidelijke communicatie
- digitale agenda 2024
- kanaalstrategie
- bouwen aan vertrouwen door dialoog
- van buiten naar binnen werken

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Verbeteren dienstverlening

In 2023 zijn diverse punten in de dienstverlening verbeterd. Hieronder een aantal voorbeelden :

- Onze website willen wij gebruiksvriendelijk en voor iedereen toegankelijk maken en houden. Dit is getoetst en beoordeeld met toegankelijkheidslabel A, dat betekent de website voor alle doelgroepen toegankelijk is.
- Digitaal verlengen van rijbewijzen of toevoegen van een extra categorie via de fotograaf, die de aanvraag rechtstreeks naar het RDW stuurt. Door het digitale proces heeft de aanvrager sneller een nieuw rijbewijs en alleen nog naar het gemeentehuis voor het ophalen van het rijbewijs.
- Alle medewerkers die schriftelijk met onze inwoners communiceren hebben een training gehad in heldere taal.
- Team Toegang bevindt zich nu in de Publiekshal en is daarmee toegankelijker voor onze inwoners geworden.

Indicatoren

Bezoekers

Aantal geregistreerde baliebezoekers in 2023: 8.089 bezoekers.

Bezoekers burgerzaken	2021	2022	2023
Aantal	10.391	10.479	8.089

Wat opvalt is de afname ten opzichte van voorgaande jaren. Dat komt bijvoorbeeld doordat rijbewijzen en reisdocumenten zonder afspraak bij de receptie worden opgehaald, ook buiten openingstijden van de balies. Afhalers bij de receptie worden niet geregistreerd als bezoeker. Voorheen gebeurde dat wel. Ook is 2023 een relatief rustig jaar met bezoekers voor publiekszaken. Dit komt overeen met de tienjarige golfbeweging van aanvragen reisdocumenten waarbij 2023 minder reisdocumenten waren verlopen dan gemiddeld. De vijf rustigere jaren zijn nu voorbij en het aanbod gaat weer stijgen.
Daarnaast blijft verdere digitalisering een rol spelen waardoor minder bezoekers komen in 2023. Een voorbeeld is het invoeren van digitaal verlengen van rijbewijzen via de fotograaf in augustus. Of digitale toestemming kunnen regelen van beide ouders voor het aanvragen van een reisdocument voor een kind.

De gemiddelde wachttijd in 2023 is 21 seconden per afspraak. Deze wachttijd is van begintijd van de geplande afspraak tot aan het oproepen van de bezoeker. Meer dan 60% van de bezoekers hoeft niet te wachten en 92% van de bezoekers wordt binnen 5 minuten geholpen. Er zijn geen klachten over wachttijden geweest.

Telefonie
Er zijn 24.374 telefoongesprekken direct bij het KCC aangeboden.

Ontvangen telefoongesprekken	2021	2022	2023
Aantal	29.929	27.120	24.374

Het aantal telefoongesprekken is verder gedaald ten opzichte van eerdere jaren. Inwoners weten via de website en digitale kanalen beter hun weg te vinden, dat is ook in de cijfers van de website terug te zien zijn. Daarnaast zie je bij een afname van bezoekers ook vaak dat er minder gebeld wordt. Het betekent niet dat het werk voor de KCC minder is geworden. De gespreksduur neemt de afgelopen jaren toe. Dat past in de trend dat eenvoudige vragen via de digitale kanalen vaak opgelost worden en voor meer complexe vragen inwoners liever met iemand spreken. Eind februari en begin maart als de aanslagen van de gemeentelijke belastingen worden verstuurd, is het de drukste periode voor het KCC. December was traditiegetrouw de meest rustige maand.

Het serviceniveau in 2023 lag net als 2022 gemiddeld op 90%.

Huwelijken
Tijdens corona was er een piek in de huwelijken , in die periode werden namelijk vaker huwelijken en partnerschappen afgesloten. De 101 huwelijken en partnerschappen in 2023 zijn vergelijkbaar met voor corona.

Huwelijken en partnerschappen	2021	2022	2023
Huwelijk	59	64	51
Geregistreerd partnerschap	64	50	50
Omzetting huwelijk/partnerschap	5	3	4
Totaal	128	117	105
Waarvan kosteloos	84	66	51

Het aantal kosteloze huwelijken neemt af. Meer mensen kiezen voor een huwelijk of partnerschap op locatie. Kosteloze huwelijken en partnerschappen worden door medewerkers publiekszaken uitgevoerd die ambtenaar burgerlijke stand (ABS) zijn. Huwelijken waarvoor betaald moet worden, worden voltrokken door een bijzonder ambtenaar burgerlijke stand (BABS). Als je naar totale cijfers kijkt zie je dat in Weststellingwerf 49% van de inwoners van 15 jaar en ouder gehuwd is (inclusief geregistreerd partnerschap), landelijk is dat 44,5%. Dat komt overeen met de bevolkingsopbouw, hoe groter de groep 'ouderen' hoe meer gehuwden. Gemeente Weststellingwerf heeft relatief veel 65 plus en minder inwoners in de groep van 20 tot 40 jaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Meldingen openbare ruimte

In 2023 zijn er totaal 2.524 meldingen openbare ruimte geregistreerd. In 2022 waren dat er bijna evenveel, namelijk 2.512.

Meldingen openbare ruimte	2021	2022	2023
Aantal	2.391	2.512	2.524

Top drie soorten meldingen in 2023:
1. Net als in voorgaande jaren worden in de categorie afval de meeste meldingen gemaakt, dit gaat om 30% van de meldingen. Meestal gaat dat over het vervangen van kapotte vuilcontainers.
2. Openbaar groen | Sportvelden zorgt voor 18% van de meldingen, denk daarbij aan vragen of meldingen over snoeien of onkruid.
3. Meldingen over wegen, bijna 18% van de meldingen gaan hierover, bijvoorbeeld over gaten in wegen of voetpaden of onveilige situaties.

Bronnen: Bezoekers: JCC-klantgeleiding; Telefonische contacten: Mitel; Meldingen openbare ruimte: iZaakafhandeling, geraadpleegd op 19 januari 2023

Beleidsindicatoren

De effecten van beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Beleidsindicatoren vanuit het rijk	Eenheid	2020	2021	2022	2023
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	11,8	11,9	12,0	12,2
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	11,3	11,2	11,3	11,7
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 786,55	€ 994,90	€ 828,54	€ 969,66
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	15,2%	26,0%	23,8%	21,3%
Overhead	% van totale lasten	10,7%	9,2%	10,5%	10,6%

Bron: eigen gegevens

De berekening van deze indicatoren is gebaseerd op het document van de VNG ´Definities beleidsindicatoren 'bestuur en organisatie´.

Hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 0.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	4.992	3.038	2.710	-1.954
Baten	2.124	260	258	-1.863
Saldo van lasten en baten	**2.869**	**2.778**	**2.452**	**-91**
Onttrekkingen	0	0	0	0
Resultaat	**2.869**	**2.778**	**2.452**	**-91**

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 Veiligheid

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Taakvelden

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

Beleidsnota's

- Regionaal risicoprofiel 2022-2025
- Meerjarenkoers 2023-2026
- Convenant Natuurbrandbeheersing 2023
- Integraal veiligheidsbeleid 2020-2023
- Nota Regionaal beleidsplan veiligheid Noord Nederland 2020-2023

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Omdat het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 is afgerond stond het jaar 2023 ook in het teken van de totstandkoming van een geactualiseerd Integraal Veiligheidsbeleid 2024 - 2027. Op 18 december 2023 heeft de gemeenteraad van Weststellingwerf dit vastgesteld. Het onderzoek naar de 'smart solutions' heeft een vervolg gekregen, daarover meer in 2024. Net als voorgaande jaren hebben we ook in 2023 te maken gehad met onvoorziene incidenten waar werkzaamheden uit voortvloeien, denk aan de crisisbeheersing (branden, zware ongevallen), opkomende jeugdoverlast van een jeugdgroep in Wolvega en de wolf die zijn leefgebied meer en meer aan de oostzijde van onze gemeente ontdekt.

In samenwerking met de Veiligheidsregio Fryslân en de lokale brandweer posten hebben we vooral gewerkt de verbinding en de betrokkenheid met de lokale posten. Op het gebied van crisisbeheersing hebben we meegewerkt aan de professionalisering van de crisisorganisatie. Voor meer informatie over de Veiligheidsregio Fryslân verwijzen we naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Beleidsplan integrale veiligheid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2023 hebben we onze inspanningen op de verschillende geprioriteerde thema's uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 onverminderd voortgezet. Dat heeft geresulteerd in een uitbreiding in de formatie van BOA's / Toezichthouders voor de OWO-samenwerking en in een uitbreiding in de formatie van het team Veiligheid. Het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 is afgerond en krijgt een vervolg met een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid vanaf 2024. Afsluitend hebben we ons in het kader van natuurbrandbeheersing aangesloten bij het Friese convenant natuurbrandbeheersing. Hierin staan de onderlinge samenwerking en de gezamenlijke maatregelen beschreven, en worden natuurbrand risico's afgewogen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

De aanpak van diefstal, met een accent op cybercrime.
We hebben met verschillende initiatieven gewerkt aan de bewustwording van ondernemers en inwoners in onze gemeente. Daarbij zetten we gerichte communicatie in op specifiek gekozen doelgroepen, locaties of jaargetijden. Waar mogelijk zetten we bestuursrechtelijke bevoegdheden in om traditionele vormen zoals diefstal en woninginbraak tegen te gaan en zodoende aan dit doel bij te dragen.

De aanpak van ondermijnende criminaliteit verbeteren.
In 2023 is de voorbereiding voor een geactualiseerd Bibob-beleid, conform de Friese Norm, nagenoeg afgerond en in 2024 verwachten we dit vast te kunnen stellen. Dat geldt ook voor een nieuw, geactualiseerd Damocles beleid. Gedurende het jaar hebben er veel integrale controles plaatsgevonden om ondermijning en criminele inmenging tegen te gaan. De aandachtsgebieden zijn risicobranches en variëren van de bedrijventerreinen tot het buitengebied en de controles zowel preventief als repressief. Een goed voorbeeld hiervan zijn de bezoeken aan de agrariërs waarbij we letterlijk en figuurlijk 'De Boer Op' gaan.

Het stimuleren wenselijk verkeersgedrag door in te zetten op bewustwording (preventie).
Het reguliere werkoverleg tussen de politie en de gemeente is voortgezet. Daaruit zijn verschillende initiatieven voortgekomen. Dit heeft ondanks beperkte politiecapaciteit en prioriteit wel geleid tot gezamenlijke verkeerscontroles, maar ook tot participatie in projecten zoals de aanpak van verschillende knelpunten. Zo wordt veiligheidshalve bijgedragen aan een prettig verblijfsklimaat, het vergroten van de (verkeers)veiligheid op straat en het bevorderen van de handhaving ten behoeve van de overlast (bijvoorbeeld snelheid, verkeer, parkeren, negeren van geslotenverklaringen) in het centrum.

Het verbinden van zorg en veiligheid voor een veilige woon- en leefomgeving.
In nauwe samenwerking met interne en externe ketenpartners (Stichting Scala, Woningstichting, het onderwijs) werken we aan het voorkomen van sociale problematiek in de wijk. We probeerden ook in 2023 doorlopend een balans te vinden in het tegengaan van (ernstige) overlast & onveiligheid enerzijds, en het tijdig bieden van goede, passende hulp anderzijds. Daarvoor zetten we preventieve middelen in die hiervoor geschikt werden geacht zoals buurtbemiddeling of onafhankelijke, professionele mediation. Verder wordt de aanpak om escalaties te voorkomen geborgd met het AVE-model.

Op bestuurlijk niveau is de samenwerking op het gebied van zorg & veiligheid versterkt. In 2023 is de taak van ‘procesregie bij (gewelds)incidenten met (kans op) maatschappelijke onrust’ belegd bij het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân, daarvoor was het ruim 17 jaar onderdeel van de GGD.

Lokale verbinding en betrokkenheid bij brandveiligheid.
De aansluiting bij het Friese convenant natuurbrandbeheersing is een grote stap voorwaarts voor de samenwerking tussen de gemeente, de Veiligheidsregio en de lokale brandweerposten. In dit convenant staan de onderlinge samenwerking en de gezamenlijke maatregelen beschreven, en worden natuurbrand risico's afgewogen. Verder hebben we samen met de brandweer en verschillende ketenpartners (Staatsbosbeheer, Plaatselijk Belang, etc.) projectmatig gewerkt aan de bereikbaarheid en toegankelijkheid van natuurgebied de Rottige Meente. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot fysieke aanpassingen in het gebied en verschillende voorlichtingsactiviteiten.

Beleidsindicatoren

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de sociale kwaliteit woon- en leefomgeving

aantal x1

Lokale beleidsindicator	2020	2021	2022	2023
Burenruzies voorgelegd aan mediator*	1	0	0	0
Geregistreerde meldingen over burengerucht**	129	103	98	
Meldingen van overspannen/verwarde personen**	89	144	110	
Nazorg ex-gedetineerden trajecten***	3	4	3	6
Waarvan begeleiding vanuit zorg mbt ex- gedetineerden****	1	3	0	0
Incidenten vernieling en zaakbeschadiging**	96	77	95	
Incidenten overlast**	475	522	332	

*Bron: Interne registratie veiligheid

**Bron: 12 maand rapportage politie

***Bron: Justid

****Bron: Interne registratie procesregisseur Sociaal domein

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de objectieve veiligheid en de criminaliteit

aantal x1

Lokale beleidsindicator	2020	2021	2022	2023
Aangiftes woninginbraken*	14	12	20	
Aangiftes inbraken in schuren/bijgebouwen*	7	10	6	
Aangiftes mishandelingen*	43	38	28	
Aangiftes bedreigingen*	45	26	29	
Opgelegde huisverboden**	5	5	7	4
Registraties huiselijk geweld*	91	59	62	

:*Bron: 12 maand rapportage politie

**Bron: Online registratie huisverboden Khonraad

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van verkeersveiligheid

aantal x1

Lokale beleidsindicator	2020	2021	2022	2023
VVN vrijwilligers acties op scholen in samenwerking met scholen en plaatselijke belangen/verkeerswerkgroepen politie	4	5	15	24

Bron: Atlas Verkeerseducatie - Provincie Fryslân

De gemeente is een veilige samenleving op het gebied van de brandveiligheid

aantal x1

Lokale beleidsindicator	2020	2021	2022	2023
Controles op brandveiligheid bedrijven*	37	38	55	63
Voorlichtingen op scholen**	3	1	14	5
Oefeningen in de wijk**	0	0	0	2
Voorlichtingen na brand**	0	0	1	1

*Bron: Jaarrapportage VTH

**Bron: Jaarrapportage brandweer

Hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 1.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	1.924	1.920	1.879	-4
Baten	19	51	51	32
Saldo van lasten en baten	**1.905**	**1.869**	**1.828**	**-36**
Resultaat	**1.905**	**1.869**	**1.828**	**-36**

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Programma 2 | Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Portefeuillehouder(s)	Den Hartigh, Hartog, Hoen en Zonderland
Organisatie	Beleid en Vastgoed, Grondzaken & Facilitair

Taakvelden

- Openbaar vervoer
- Economische havens en waterwegen
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie (in de openbare ruimte)
- Verkeer en vervoer
- Recreatieve havens
- Parkeren (geen lasten en baten)

Beleidsnota's

- Beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte 2012-2016
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP 2000) inclusief de uitgevoerde evaluatie (2007)
- Nota Openbare verlichting
- Landschapsvisie Zuidoost Friesland 2018 - 2028
- Bomenbeleidsplan 2017 - 2027
- Structuurplan 2000-2015
- Omgevingsvisie Weststellingwerf 2019

Actuele ontwikkelingen en nieuw beleid

GVVP

Het proces om te komen tot een Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) is in november 2022 gestart. Het opstellen van het GVVP is uitbesteed aan een verkeerskundig bureau.

De opdracht betreft het opstellen van een GVVP dat de volledige breedte van het (beleids-)veld verkeer- en vervoer bestrijkt. In het plan wordt onder meer gekeken naar de wegenstructuur/wegencategorisering (functies van de weg). Aan alle wegen binnen de gemeente zal een categorie en functie worden toegekend volgens het landelijke beleid “Duurzaam Veilig”. Bij het opstellen van de categorisering worden knelpunten inzichtelijk gemaakt.

In het proces om te komen tot een GVVP worden de volgende stappen doorlopen:

1 Verkenning en inventarisatie
2 Doelen en kaders (opstellen kadernotitie)
3 Uitwerking (opstellen ontwerp GVVP)
4 Inspraakperiode ontwerp GVVP
5 Eindrapport GVVP

Oorspronkelijk zou het GVVP na de zomer 2023 gereed zijn maar door onvoorziene capaciteitsproblemen bij het verkeerskundige bureau is er vertraging ontstaan. De stappen 1 en 2 zijn afgerond. Naar verwachting zal een ontwerp van het GVVP (stap 3) medio 2024 gereed zijn voor besluitvorming en inspraak (stap 4). Het eindrapport (stap 5) is naar verwachting eind 2024 gereed voor besluitvorming door de gemeenteraad.

Verkeerskundige knelpunten
Eind 2023 is een start gemaakt met de aanpak van een aantal verkeerskundige knelpunten die door middel van kleinschalige maatregelen kunnen worden opgelost. Dit wordt in 2024 doorgezet. Ook is er aandacht voor knelpunten die wat complexer zijn en waarvoor daarom eerst nader onderzoek nodig is. De zogenaamde knelpuntenlijst is dynamisch, er worden knelpunten opgelost maar er komen ook nieuwe knelpunten bij. Dit onder meer als gevolg van het in 2024 vast te stellen beleidsplan verkeer en vervoer (GVVP).

De herinrichting van de Lycklamaweg
De Lycklamaweg in Wolvega ondergaat een herinrichting met als doel een verkeersveiligere weg en duurzamere leefomgeving. Eind 2023 zijn wij begonnen met een eerste verkenning met onder meer een klankbordgroep. Ook zijn de eerste voorbereidingen voor een schetsontwerp gestart.

Kwaliteit (onderhoudsniveau) openbare ruimte

De klimaatveranderingen (droogte en wateroverlast) veroorzaken binnen de gemeente schade aan wegen, bomen, beplantingen bermen en (speel)-gazons. Dit beïnvloed de kwaliteit op korte en lange termijn.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Bepalen van het gewenste kwaliteitsniveau openbare ruimte
In de nieuwe collegeperiode bieden we de DIOR en de kwaliteitsambitie openbare ruimte / kapitaalgoederen ter vaststelling aan de gemeenteraad aan.

Asset management
Om meer grip te krijgen in het onderhoud en een beter beeld van toekomstige investeringen, is ingezet op een verbetering slag in ons asset management. In 2023 hebben we onze areaal verder onderzocht. In 2024 gaan we dit verder uitwerken in adviezen en een investeringsplan voor de toekomst.

Project herinrichting De Blesse

De herinrichting van De Blesse heeft als doel om het dorp verkeersveiliger te maken en een meer dorpse uitstraling te geven. De civieltechnische werkzaamheden zijn in 2023 afgerond. Begin 2024 staat in het teken van de nazorg en van de vergroening van het dorp.

Hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 2.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	8.203	8.786	7.002	583
Baten	355	200	100	-155
Saldo van lasten en baten	**7.847**	**8.586**	**6.902**	**738**
Onttrekkingen	602	699	319	96
Stortingen	11.097	11.097	0	0
Saldo mutatie reserves	**10.494**	**10.398**	**-319**	**-96**
Resultaat	**18.342**	**18.984**	**6.583**	**642**

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort en Hoen
Organisatie	Beleid en Vastgoed, Grondzaken & Facilitair

Taakvelden

- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische ontwikkeling
- Economische promotie
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Beleidsnota's

- Investeringskalender 2017 - 2027
- Ontwikkelagenda Versterking economische structuur
- Nota Grondbeleid
- Notitie Herziening verfijning verblijfsrecreatie (kampeerbeleid)
- Nota Recreatie en Toerisme
- Notitie kleinschalige recreatie
- Streekplan Fryslân ‘Om de kwaliteit fan de romte’ en de provinciale verordening ‘Romte’
- Subsidieregeling Ondernemersfonds Weststellingwerf 2020
- Verordening op reclamebelasting 2023
- Afspraken bedrijventerrein regio zuidoost 2022-2035
- Omgevingsvisie Weststellingwerf juni 2019
- Detailhandelsvisie gemeente Weststellingwerf
- Centrumvisie Wolvega
- Uitvoeringsprogramma Centrumvisie Wolvega
- Beleid uitgifte bedrijfskavels in de gemeente Weststellingwerf
- Inschrijfformulier bedrijfskavel

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Bedrijventerreinen

In 2023 hebben wij ruim 1,7 hectare verkocht op de bedrijventerreinen Uitbreiding Schipsloot (1,3 hectare) en Noord West III (0,4 hectare). Tevens is op Noord West III het voormalig slibdepot (0,8 hectare) verkocht. De planologische wijziging naar bedrijventerrein is in 2023 in opdracht van de eigenaar/ondernemer gestart. De beschikbare en in optie zijnde bedrijfskavels staan op onze website www.bedrijventerreinwolvega.nl. Zie ook Paragraaf Grondbeleid.

Extra formatie economische zaken

Op 1 juli 2023 is de vacature van de tweede ondernemerscoördinator ingevuld. Hierdoor zijn met name de contacten met de winkeliers/ondernemers in de centra van Wolvega en Noordwolde verder versterkt.

Netcongestie
Medio oktober hebben de regionale netbeheerders en landelijk netbeheerder TenneT aangegeven dat de elektriciteitsnetten in Nederland tegen hun maximale capaciteit aanlopen. Dat geldt ook voor het elektriciteitsnet in onze gemeente. Dit betekent dat er sprake is van netcongestie. Daardoor kunnen bijvoorbeeld bedrijven geen nieuwe grootverbruikersaansluiting krijgen. Wanneer een bedrijf zo'n aansluiting heeft aangevraagd, komt deze op een wachtlijst.

Al sinds een aantal jaren wordt bij de verkoop van bedrijventerreinen de kopers/belangstellenden geattendeerd over de beperkingen van de elektra-aansluiting(en). Kopers worden geadviseerd om zo spoedig mogelijk een aanvraag voor de nutsvoorzieningen in te dienen.

Er is vier keer per jaar bestuurlijk overleg met Liander. De netcongestie en oplossingen is een vast agendapunt bij dit overleg. Meer informatie hierover is te vinden op de website van Liander.

Ondernemend Weststellingwerf
De ondernemersverenigingen CCW, WOW, SPBW, OVN en Stichting Stiekm Trots in onze gemeente hebben afgelopen jaar verkend om verder te gaan samenwerken. Dit heeft geleid tot het draagvlak voor een fusie van deze verenigingen/stichtingen. In 2024 staat de oprichting van de nieuwe 'Ondernemersvereniging Weststellingwerf' gepland met verschillende themagroepen of commissies. Als gemeente vinden we dit een positieve ontwikkeling. Hierdoor ontstaat zowel een daadkrachtigere gesprekspartner als een efficiëntere organisatie. Vanuit de gemeente willen we daarbij toe naar een vereenvoudiging van de financiële bijdragen c.q. subsidies naar de ondernemersvereniging(en) of fondsen.

Centrumontwikkeling Wolvega
Het doel van de centrumontwikkeling Wolvega is een vitaal, toekomstbestendig en onderscheidend centrum met een aantrekkelijk verblijfsklimaat, een goede bereikbaarheid en duidelijke routing. De centrumontwikkeling Wolvega bestaat uit de drie afzonderlijke deelplannen: de herinrichting van de winkelstraat, Het Groene Hart van Wolvega en de gebiedsontwikkeling Achtpilarenplein. Het Groene Hart van Wolvega wordt mede ingevuld door private partijen. Dit is een intensief traject geweest en heeft geleid tot een anterieure overeenkomst. Als zelfstandig maar integraal onderdeel van de gebiedsontwikkeling is de transitie van Huize Lindenoord van kantoor naar een hoogwaardige horeca een ontwikkeling die gaat plaats vinden.
Er is een 3e tranche aanvraag Subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden (IW) gedaan. Deze aanvraag is in december afgewezen. Tegen deze afwijzing is bezwaar ingediend. Er wordt opnieuw een aanvraag ingediend bij de 4e tranche in 2024. Het planologisch mogelijk maken van de gebiedsontwikkeling is met het opstellen van een bestemmingsplan en een beeldkwaliteitsplan in 2023 gestart. De werkzaamheden aan kabels en leidingen zijn eind 2023 gestart.

Centrumontwikkeling Noordwolde
In 2023 zijn de voorbereidingen gestart om te komen tot een definitief ontwerp voor centrumontwikkeling Noordwolde. In 2024 verwachten wij dit ontwerp u aan te kunnen bieden. In het dynamisch investeringsprogramma is hiervoor een bedrag opgenomen.

Aanpak versterken lokale economie

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?
Er is samen met de ondernemers gewerkt aan positief ondernemersklimaat. Dit hebben we gedaan door ondernemers en winkeliers te faciliteren en te verbinden. Zie ook de toelichting op actieve promotie en intensiveren bedrijfscontacten.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Actieve promotie van beschikbare bedrijfskavels.
Ter stimulering van de verkoop bedrijventerreinen op Uitbreiding Schipsloot en De Plantage is in 2021 de marketingcampagne 'Klaar voor de Stap' gestart. Dit jaar is de website bedrijventerreinenwolvega.nl regelmatig geactualiseerd qua beschikbaarheid en opties op de bedrijfskavels. Tevens is er een nieuwe video gemaakt van een ambassadeur in de categorie 'Ondernemers aan het woord'. Deze ondernemer bouwt een nieuw bedrijfspand op De Plantage.

Intensiveren bedrijfscontacten

- frequent contact met ondernemers/winkeliers;
- bedrijfsbezoeken zowel bestuurlijk als ambtelijk;
- open dagen, openingen of jubilerende bedrijven bezoeken;
- een aantal Ondernemersnieuwsbrieven versturen;
- regelmatig bestuurlijk overleg met de ondernemersverenigingen WOW, OVN, LTO en CCW;
- regelmatig bestuurlijk overleg met Stichting Stiekm Trots en de vertegenwoordiging van het in oprichting zijnde Ondernemend Weststellingwerf;
- twee keer per jaar overleg met Stichting Parkmanagement Bedrijventerrein Wolvega over lopende zaken;
- vier keer per jaar overleg met de werkgroep Keurmerk Veilig Ondernemen - Bedrijventerrein en tevens een dag- en avondschouw over de bedrijventerreinen;
- bestuurlijke en ambtelijke aanwezigheid bij CCW ledenbijeenkomsten;
- in samenwerking met de CCW een ondernemersbijeenkomst organiseren op de Dag van de Ondernemer;
- een OWO-Marktontmoetingsdag organiseren;
- een informatieavond 'Samen Sterk tegen Ondermijning' organiseren;
- ondersteuning van het Beroepenfeest Zuid Friesland On Stage waarbij vmbo-leerlingen kennis maken met allerlei verschillende beroepen oftewel bedrijven;
- ondersteunen van het winkeliersinitiatief ter versterking van de klantbeleving in de Hoofdstaat Oost en Van Harenstraat te Wolvega.

Hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 3.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	561	968	914	407
Baten	313	594	594	281
Saldo van lasten en baten	**248**	**375**	**320**	**126**
Resultaat	**248**	**375**	**320**	**126**

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Portefeuillehouder(s)	Hoen en Hartog
Organisatie	Beleid en Gebiedsteams

Taakvelden

- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Onderwijshuisvesting
- Openbaar basisonderwijs

Beleidsnota's

- 2021 Nationaal Plan Onderwijs (corona)
- 2021 Samenhangende visie op onderwijs 'Het onderwijs als schatkamer'
- 2021 Beleidskader OAB 'Spelenderwijs'
- 2018 Kadernotitie Peuteropvang Weststellingwerf
- 2015 Beleidsregel Bekostiging lokalen bewegingsonderwijs
- 2015 Verordening Voorziening huisvesting onderwijs en beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs
- 2014 Verordening Leerlingenvervoer
- 2013 Nota Visie toekomst basisonderwijs Weststellingwerf
- 2013 OWO-visie op de drie decentralisaties
- 2012 Integraal Huisvesting Plan 2012-2015 (IHP)

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Onderwijs (taalaanbod) nieuwkomers en ontheemden Oekraïne.
Sinds 2022 wonen er ontheemden uit Oekraïne in Weststellingwerf. Over het onderwijs aan Oekraïense kinderen zijn afspraken gemaakt met de schoolbesturen van basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Voor het basisonderwijs is afgesproken dat zij zoveel mogelijk naar de school dichtbij het woonadres gaan.

In 2023 is er voor het voorgezet onderwijs een nieuwe ISK (Internationale schakelklas) in Heerenveen geopend. Hierdoor is de reistijd voor ontheemden verminderd. Leerlingen gaan naar het ISK op het moment dat de taalvaardigheid onvoldoende is om aan te sluiten bij het reguliere aanbod in het voortgezet onderwijs.

Een goed doorgaande schoolloopbaan voor iedereen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In Nederland heeft de overheid vast gesteld dat iedereen een startkwalificatie behoort te halen. Dat is niet voor iedereen weggelegd om dit te kunnen behalen. We vinden het belangrijk dat iedere leerling in en rondom het onderwijs optimale kansen heeft om zijn talenten te ontwikkelen;
Het is wenselijk dat alle leerlingen kunnen beschikken over een startkwalificatie (naar vermogen) zodat ze zijn toegerust om een goede aansluiting te kunnen maken in vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt. Met het behalen van de startkwalificatie zijn er meer mogelijkheden op de arbeidsmarkt en er is een betere aansluiten bij vervolgonderwijs .

Onder kwalitatief goed onderwijs wordt verstaan:
Alle inwoners van Weststellingwerf beheersen de Nederlandse taal, hebben een startkwalificatie en zijn goed (naar vermogen) opgeleid;
Goede bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen buiten de gemeente als leerlingen hier door persoonlijke omstandigheden op aangewezen zijn. Onderwijs en werk vormen de basis voor alle inwoners van Weststellingwerf om zich te ontwikkelen en naar vermogen deel te nemen aan de samenleving. Dit begint thuis, op voorschoolse voorzieningen en op school. Voorschoolse voorzieningen en de scholen spelen een belangrijke rol in de verbetering van kansen voor iedereen om talenten te ontwikkelen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Kinderopvang en Peuteropvang
Weststellingwerf is verantwoordelijk voor voldoende aanbod peuteropvang. In 2023 zijn er voldoende peuterplaatsen beschikbaar. Vanuit de toezichthoudende taak op de kwaliteit van de kinderopvangvoorzieningen heeft Weststellingwerf afspraken gemaakt met de GGD.
De voorschoolse voorzieningen zijn in 2023 actief betrokken bij de uitvoering van een aantal actiepunten die voortvloeien uit de visie onderwijs, onderwijsachterstandenbeleid en Nationaal Plan Onderwijs.

Gelijke kansen
Samen met lokale aanbieders is er gewerkt aan een gevarieerd aanbod cultuur en sport voor scholen en voorschoolse voorzieningen. De doelstelling was dat kinderen op school meer in aanraking komen met kennis met verschillende onderdelen van cultuur en sport. Daarnaast is er ingezet op het realiseren van een breed naschools aanbod op het gebied van cultuur, sport en bewegen. Hierbij is de verbinding tussen lokale culturele organisaties, sportverenigingen, buurtsportcoaches, locaties naschoolse opvang en jongerenwerkers van de gebiedsteams van belang.

Leerplicht
Alle (zoveel mogelijk) Weststellingwerfse leerlingen beschikken over een startkwalificatie. Het belang van een goede onderwijs- loopbaan is een voorwaarde om een juiste aansluiting in het vervolg onderwijs te kunnen maken en een goede aansluiting te vinden op de arbeidsmarkt. Vanuit Startwijzer en RMC (Regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdige school verlaters) is er dit jaar extra aandacht geweest om de doorstroom momenten van onderwijs en naar de arbeidsmarkt vanuit een wettelijk kader beter te coördineren. Vanuit Startwijzer en het RMC is er het afgelopen jaar samen gewerkt met 7 regio gemeenten om hier een goede samenwerking in te krijgen.
Vanuit de Leerplichtwet werken onderwijsinstellingen en gemeente samen aan het toerusten van leerlingen. In hun schoolloopbaan en ontwikkelen ligt de focus op het vergroten van hun talenten in en om de school zodat zij een startkwalificatie halen. In 2023 werd van hieruit extra ingezet om voortijdig schoolverlaters nog beter te ondersteunen en begeleiden. Dit kan zijn naar een andere school of naar werk.
De leerplichtambtenaar van Weststellingwerf is vanuit preventief handelen betrokken bij zorgvraagstukken en dreigend schooluitval. In 2023 is de laatste hand gelegd aan een gemeenschappelijk in zetten van 3 BOA' s over de 7 regio's.

Passend onderwijs
We vinden het belangrijk dat alle Weststellingwerfse kinderen in en rondom het onderwijs optimale kansen hebben om hun talenten te ontwikkelen. Het is daarom belangrijk dat kinderopvang, peuteropvang, basisonderwijs, voortgezet onderwijs en gebiedsteams goed samenwerken. We hebben hierbij extra aandacht voor het ontwikkelen van- en toeleiden naar onderwijsondersteuning, gecombineerd met jeugdhulp (programma 6 van deze begroting). Peuterplus is gestart in mei 2023 en biedt intensieve ontwikkelingsstimulering aan kinderen in de leeftijd van 2 tot 5 jaar. Dit is voor kinderen die meer ondersteuning nodig hebben dan in de reguliere VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) of kinderopvanggroepen geboden kan worden. Inzet vanuit bestaande specialistische jeugdhulp is soms ‘te zwaar’ of te belastend voor deze jonge kinderen. We werken hierin samen tussen de beleidsvelden jeugd en onderwijs.

Toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het Integraal Strategisch Huisvestingsplan (ISHP) is in ontwikkeling. Lokale afspraken, ambities en plannen rondom de onderwijshuisvesting worden opgenomen. Hierin is de spreiding van de scholen en de keuzevrijheid voor ouders een belangrijk onderdeel. Door middel van het ISHP wordt er een gezamenlijke ambitie uitgedragen om de kwaliteit en betaalbaarheid van de onderwijshuisvesting te borgen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Integraal Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs
Het doel was om 2023 het ISHP door de raad te laten vaststellen. Dit is niet gelukt vanwege het feit dat de strategische keuzes in met name Wolvega een verdere verkenning nodig hadden. In 2024 zal het ter vaststelling worden aangeboden. In het dynamisch investeringsprogramma is een budget opgenomen voor het ISHP.

Openbaar onderwijs

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Er is voldoende aanbod openbaar onderwijs.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Samenwerking met schoolbestuur Comprix
Stichting openbaar onderwijs Comprix is verantwoordelijk voor het openbaar basisonderwijs in Weststellingwerf. Vanuit de wet heeft de gemeente een zorgplicht als het gaat om voldoende scholen voor openbaar basisonderwijs. De gemeenteraad heeft daarom een extern toezichthoudende rol. Dit betekent dat de gemeenteraad jaarlijks de begroting en jaarstukken van schoolbestuur Comprix ontvangt. Momenteel wordt er gewerkt aan het jaarverslag van 2023.

Beleidsindicatoren

Goede schoolloopbaan voor iedereen: zoveel mogelijk leerlingen en cursisten hebben een doorlopende schoolloopbaan

aantal x 1

Omschrijving	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Kindplaatsen Voor-en Vroegschoolse Educatie	42	42	50	60
Deelnemers kinderopvang (peuteropvang en kinderopvang)	525	*510*	515	500
Leerlingen basisonderwijs	2.005	1.912	1.912	1.925
Leerlingen voortgezet onderwijs	1.447	1.448	1.448	1.400
Deelnemers educatietrajecten	50	50	50	50
Locaties Kinderopvang/Peuteropvang	19	19	19	19
Scholen primair onderwijs	21	21	21	21
Scholen voortgezet onderwijs	2	2	2	2

Deelnemers leerlingenvervoer

aantal x 1

Omschrijving	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Leerlingen	140	139	145	145

Hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 4.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	4.624	4.133	3.809	-490
Baten	1.239	993	993	-247
Saldo van lasten en baten	**3.384**	**3.140**	**2.816**	**-244**
Resultaat	**3.384**	**3.140**	**2.816**	**-244**

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Programma 5 | Sport, Cultuur en Recreatie

Portefeuillehouder(s)	Hoen
Organisatie	Beleid en Sport & Leefstijl

Taakvelden

- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- Cultureel erfgoed
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Media
- Musea
- Sportaccommodaties
- Sportbeleid en activering

Beleidsnota's

- 2017 Visienota Sport en bewegen in Zuidoost Friesland 2017-2022
- 2015 Nota Recreatie en toerisme, perspectief Weststellingwerf
- 2009 Nota Kunst en Cultuur
- 2023 Herijking Lokaal Sportakkoord Weststellingwerf
- 2023 Gezond en Actief Leven Akkoord

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Buurtsportcoaches

Vanaf 2023 is voor de financiering van de buurtsportcoaches een nieuwe regeling gekomen. De brede regeling combinatiefunctionarissen is vervangen door de GALA/ SPUK regeling. De Specifieke Uitkering (SPUK) regeling bundelt geldstromen die zich richten op het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, preventie en het versterken van de sociale basis. Daarmee worden afspraken gefinancierd die zijn gemaakt in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

In het najaar van 2023 is aangekondigd aan de schoolbesturen dat we stoppen met het financieren van het bewegingsonderwijs op basisscholen per schooljaar 2024 - 2025.

Sportbeleid

Er is een start gemaakt met het nieuwe sportbeleid. Op 29 november 2023 zijn alle inwoners uitgenodigd om mee te denken over het nieuwe sportbeleid. De thema's die zijn behandeld zijn: sportaccommodaties, sportparticipatie onder doelgroepen, inclusie, verenigingen en beweegvriendelijke omgeving.

Sportakkoord 2.0

Om te kunnen voldoen aan de doelstellingen van het Sportakkoord 2 hebben we het Lokaal Sportakkoord tegen het licht gehouden en aangepast aan de nieuwe opzet.

Sport en bewegen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het belang van sport en bewegen stond in 2023 volop in de aandacht in de gemeente Weststellingwerf. Sportverenigingen zijn vanaf 2023 extra ondersteund door een verdubbeling van de jeugdsubsidie. De gemeenschap is betrokken bij het ontwikkelen van het nieuw te maken sportbeleid. De beweegcoaches hebben activiteiten georganiseerd voor veel verschillende doelgroepen. Daarnaast is het sport akkoord 2.0 goedgekeurd door de VNG. Vanuit dit akkoord zijn diverse beweegactiviteiten georganiseerd.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Beweegteam Weststellingwerf

Het beweegteam heeft in 2023 activiteiten georganiseerd voor diverse doelgroepen. De activiteiten die zijn georganiseerd zijn:
-Buitenspeeldag
-Doortrappen
-Bewegingsonderwijs bij verschillende basisscholen
-Ondersteuning aan verenigingen
-Schoolvoetbaltoernooi en schoolkorfbaltoernooi
-Peuterpret
-Dynamische schooldag op 7 scholen
-Wekelijks naschoolse activiteiten in vijf dorpen
-Sporttoer tijdens de vakanties in Wolvega en Noordwolde
-Oefenrondje Lindewijk
-Grote koningsspelen op twee locaties voor acht scholen
-Evenementen voor jongeren zoals archery tag en e/sports
-Beweeggroep GLI is opgestart
-Fittest in Noordwolde
-Nationale diabetes challenge
-Summer games: aangepast sporten
-Wandel en fietsgroepen voor senioren
-Nationale buitenspeeldag in Meulepolle

Voor verenigingen is het volgende georganiseerd:
-Het goede gesprek' sessie over communicatie vanuit de sportclub
-Opleidingen EHBSO voor sportaanbieders
-Pedagogische en didactische vaardigheden voor trainers
-Training vrijwilligers werven
-Besturen met impact en een ledenwerfactie

Lokaal akkoord sport en bewegen

In 2023 zijn een twintigtal activiteiten (bijvoorbeeld schoolvoetbal- en korfbaltoernooi, trainerscursussen, opleiding Vitale Sportaanbieders en bijeenkomsten voor vertrouwenscontactpersonen van sportverenigingen) ondersteund met een bijdrage uit het budget van het Lokaal Sportakkoord.

Sport in verbinding met Sociaal domein

In 2023 hebben 124 inwoners een bijdrage ontvangen uit het Volwassenenfonds (107 aanvragen voor sport en 17 aanvragen voor cultuur). Met dit mooie resultaat is de pilot afgesloten. Het college heeft in het najaar van 2023 besloten om (structureel) door te gaan met het Volwassenenfonds. Ook voor jongeren zijn ondersteuningsmogelijkheden (zie programma 7).

In 2023 zijn NPO gelden ingezet voor de inzet van buurtsportcoaches voor jongeren en basisschoolleerlingen. Er is extra naschools sportaanbod georganiseerd en sportevenementen gericht op e-sports. Ook is het project dynamische schooldag georganiseerd vanuit deze gelden. Meer informatie over de NPO gelden is te lezen in programma 4 onderwijs.

Sportaccommodaties
Het budget voor groot onderhoud sport is volledig verbruikt in 2023. Er zijn aan KV Leonidas, FC Wolvega, VV Oldeholtpade en VV VWC subsidies toegekend. Daarnaast hebben we, voor de accommodaties waar dit probleem speelt, de emelten/engerlingen laten bestrijden.

In 2023 is er een renovatie in de centrale hal van sportcomplex De Steense afgerond. De hal is gerenoveerd om een modern en toegankelijke sportvoorziening te bieden aan onze inwoners, zie ook paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Versterken van het kunst- en cultuuraanbod in Weststellingwerf

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

- Verstevigen van de positie van het Stellingwerfs, bijvoorbeeld door het voorzitterschap Nedersaksisch op ons te nemen.

- Wij ondersteunen het initiatief vanuit Noordwolde om een oorspronkelijke en historische locomotief te restaureren en midden in het dorp te zetten. Het moet daarmee een bijzonder monument worden voor de tram die begin vorige eeuw in de regio reed in aansluiting op de vlechtindustrie van Noordwolde.

- De verdere ontwikkeling van de culturele functies van het Vlechtwerk Noordwolde heeft zich doorgezet in het jaar 2023. Het betreft onder andere de organisaties van de Bibliotheek, het Vlechtmuseum en het Dorpsarchief Noordwolde.

- De gemeente heeft twee beeldende werken aangekocht. Een werk van Onno Hooymeijer en een beeld van Guus Hellegers.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Muziekonderwijs
Uitvoering van het convenant 'Meer muziek in de klas' hebben we ook in 2023 voortgezet.

Gesubsidieerde partijen/partners
Er zijn (nieuwe) prestatie afspraken gemaakt met een groot aantal instellingen in de gemeente, onder andere Opera Spanga, Muziekverenigingen en Stellingwarver Schrieversronte.

Bevorderen recreatie en toerisme Weststellingwerf

Platform Recreatie & Toerisme
In het afgelopen jaar is de samenwerking met het Platform Recreatie en Toerisme, zowel ambtelijk als bestuurlijk, verder versterkt. Initiatieven uit het Platform zijn door de gemeente (financieel) ondersteund, bijvoorbeeld de ontwikkeling van de MeAR route app. Samen met het platform hebben we ondernemers (toerisme, horeca) gevraagd of ze behoefte hebben aan extra/betere bewegwijzering naar hun onderneming. Dit heeft 24 reacties opgeleverd die we verder gaan onderzoeken.

Werelderfgoedstatus Koloniën van Weldadigheid
Na het verkrijgen van de werelderfgoedstatus is er gewerkt aan marketing van de Koloniën en productontwikkeling. Denk daarbij aan het ontwikkelen van routes (routekaarten) en arrangementen. Zie voor meer informatie programma 8.

Gebiedsontwikkeling Driewegsluis
In het afgelopen jaar zijn de werkzaamheden op het oostelijk eiland zo goed als afgerond. De plannen voor de andere faciliteiten om de dagrecreatie te bevorderen zijn verder uitgewerkt richting bestek en technische tekeningen. Voor meer informatie zie programma 8.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Toeristisch Investeringsfonds
- Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF) (marketing Het Andere Friesland) heeft zich succesvol ingezet voor het 'vermarkten' en promoten van de regio.
- In regioverband (Zuidoost Friesland) is gestart met het project Vitale Logies accommodaties. Eén recreatieondernemer uit onze gemeente heeft hulp gekregen van het expertteam Vitale logies bij het uitwerken van toekomstplannen van hun onderneming.
- We hebben verder onderzoek gedaan naar het gebruik van toeristische informatiepanelen. Zo is gekeken naar de mogelijkheden om de software af te stemmen op de software die door andere marketingorganisaties gebruiken.
- Samen met Recreatieschap Marrekrite is een start gemaakt met de ontwikkeling van een Toeristische Overstapplek bij Driewegsluis en Noordwolde.

Koloniën van Weldadigheid
Stichting Weldadig Oord (marketing Koloniën van Weldadigheid) heeft zich in 2023 succesvol ingezet voor het 'vermarkten' en promoten van de Koloniën. We zijn met verschillende belanghebbenden (ondernemers, (regio)marketing organisatie en gemeenten) in Oost- en Weststellingwerf, het Friese deel van de Koloniën, gesprekken gestart om de samenwerking te versterken.

Hoeveel heeft het gekost?

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 5.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	4.185	4.512	4.017	326
Baten	1.317	1.173	582	-144
Saldo van lasten en baten	**2.868**	**3.339**	**3.434**	**471**
Onttrekkingen	1.524	1.524	44	0
Stortingen	1.353	1.353	0	0
Saldo mutatie reserves	**-171**	**-171**	**-44**	**0**
Resultaat	**2.697**	**3.168**	**3.390**	**471**

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Portefeuillehouder(s)	Hoen, Hartog, den Hartigh en Zonderland
Organisatie	Beleid, OPP, Schakelteam en Gebiedsteams

Taakvelden

- Samenkracht en burgerparticipatie
- Toegang en eerstelijnsvoorziening
- Inkomensregelingen
- WSW en beschut werk
- Arbeidsparticipatie
- Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Hulp bij het huishouden (WMO)
- Begeleiding (WMO)
- Dagbesteding (WMO)
- Overige maatwerkarrangementen (WMO)
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Jeugdhulp begeleiding
- Jeugdhulp behandeling
- Jeugdhulp dagbesteding
- Jeugdhulp zonder verblijf overig
- Pleegzorg
- Gezinsgericht
- Jeugdhulp met verblijf overig
- Jeugdhulp behandeling GGZ zonderverblijf
- Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
- Gesloten plaatsing
- Geëscaleerde zorg 18+
- Beschermd wonen (WMO)
- Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
- Geëscaleerde zorg 18-
- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering

Beleidsnota's

- 2023 Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Weststellingwerf 2023
- 2022- 2025 Beleidsnota voor de nieuwe Wet inburgering OWO-gemeenten
- 2022 Verordening Maatschappelijke ondersteuning Weststellingwerf
- 2018 Kadernota Armoedebeleid en Schuldhulpverlening 2018 - 2021
- 2017 Maatregelverordening Weststellingwerf 2017
- 2015 Verfijning beleidsplan Re-integratie en participatie Oost- en Weststellingwerf 2015/2018
- 2014 Verordening Individuele inkomenstoeslag
- 2014 Beleidsnota Re-integratie en participatie Oost- en Weststellingwerf 2015-2018
- 2014 Handhavingsverordening Participatiewet
- 2014 Werkgeversbenadering OWO
- 2014 Beleidsplan Nieuwe Wmo
- 2014 Beleidsplan Hart voor de jeugd
- 2014 Visienota Tegenprestatie
- 2013 OWO-visie op de drie decentralisaties

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Energietoeslag
De energietoeslag 2023 is in november en december ambtshalve verstrekt aan inwoners die in 2022 de toeslag hebben ontvangen. Inwoners die de toeslag niet ambtshalve hebben ontvangen hebben vanaf 1 januari 2024 een aanvraag ingediend. Het aanvragen van de toeslag kan tot 1 juli 2024.

Intensiveren Armoedebeleid
Het armoedebeleid is geïntensiveerd met extra maatregelen om inwoners met een laag inkomen meer financiële armslag te geven en het bereik van de regelingen te vergroten. De extra middelen uit het collegeprogramma, voor de onderdelen armoede en schulden zijn ingezet voor de extra maatregelen. De middelen zijn gebruikt om het maatwerkbudget op te hogen en de individuele inkomenstoeslag te verhogen.

Breed offensief
Het Breed Offensief is een brede agenda van de Rijksoverheid om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. In het kader van de wetswijziging van de Participatiewet en enkele andere wetten voor het uitvoeren van het Breed Offensief, dienen gemeenten de re-integratieverordening hierop aan te passen. Doel voor het wijzigen van de verordening is transparantie van voorzieningen te verhogen en instrumenten te harmoniseren. In oktober 2023 is hiervoor de Re-integratieverordening gemeente Weststellingwerf 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Een van de wijzigingen in de verordening is het verhogen van de uitstroompremie en de premie voor de participatieplaats. Dit is gerealiseerd vanuit de extra middelen uit het collegeprogramma.

Inkoop Onafhankelijke Cliëntondersteuning
In 2023 hebben wij Onafhankelijke Cliëntondersteuning (OCO) aanbesteed. Dit heeft gemeente Weststellingwerf gedaan in samenwerking met Opsterland en Ooststellingwerf. Er zijn vijf partijen gecontracteerd. Dit geeft inwoners een ruime keuze om een passende OCO te kiezen. Een OCO-er kan onze inwoners op een laagdrempelige manier ondersteunen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het regel van een woonplek, zorg, geldzaken, opvoeding, dagbesteding of onderwijs. OCO-ers worden sociaal domein breed ingezet. Zij kennen het (zorg)aanbod in onze regio en weten de weg ernaartoe. Daarnaast luisteren ze naar de wensen van de inwoner en zien zij de mogelijkheden die iemand heeft. Bij behoefte kan een OCO-er ook meegaan naar gesprekken met bijvoorbeeld de gemeente of een zorgaanbieder.

Opvang Oekraïne
De oorlog in Oekraïne heeft in 2022 een vluchtelingenstroom in Europa op gang gebracht. In Nederland zijn de gemeenten samen met de Veiligheidsregio's verantwoordelijk gemaakt voor het organiseren van opvang voor deze vluchtelingen. In Weststellingwerf zijn in 2023 meerdere gemeentelijke opvanglocaties geopend, zoals aan De Brogge in Wolvega en de Hoofdweg in Nijeholtpade. Kinderen uit Oekraïne gaan naar school en een groot deel van de ontheemden is aan het werk.

Hersteloperatie toeslagenaffaire
Ook in 2023 hebben we uitvoering gegeven aan de brede ondersteuning van gedupeerden in de toeslagenaffaire. Tijdens gesprekken met betrokkenen hebben we gekeken wat nodig is om een nieuwe start te kunnen maken. Er is ondersteuning geboden op 5 gebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Hiervoor hebben we in 2023 een aantal plannen van aanpak opgesteld en in uitvoering gebracht. Daarnaast zijn er diverse gesprekken gevoerd met inwoners die gedupeerd zijn en is samen bekeken aan welke ondersteuning behoefte is.

Aan de slag met de Sociale Basis

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De vakgroep Sociale basis heeft de doelstellingen om de verbinding tussen inwoners te versterken en ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen aan de samenleving. Ingezet is op het stimuleren van gezamenlijke activiteiten en het vanuit de vraag van de inwoners faciliteren van initiatieven.
In 2023 is het Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023-2026 opgesteld. Dit plan is er op gericht te voorkomen dat inwoners professionele zorg nodig hebben. Dit kan door het versterken van een persoonlijk netwerk, het versterken van de verbindingen in de gemeenschap en door het verbeteren van de samenwerking tussen het zorgdomein en het sociaal domein. In het plan wordt een geïntegreerde aanpak van gezondheidsachterstanden als doel gesteld en is als centraal thema sport en beweging opgenomen (zie ook programma 7) .

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Sociale basis
Mantelzorg: Er is een voorstelling georganiseerd op de Dag voor de mantelzorgers. Mantelzorgers kunnen daarnaast gratis of tegen een gereduceerd tarief gebruik maken van bepaalde voorzieningen. Er worden samen met zorgaanbieders mantelzorgcafés op verschillende locaties gehouden. Er wordt twee keer per jaar een nieuwsbrief uitgegeven.

Vrijwilligerspunt: Er is een merkbare stijging van het gebruik van de website (vrijwilligerspuntweststellingwerf.nl) Dit gaat om zowel organisaties die vacatures plaatsen, als inwoners die naar vrijwilligerswerk zoeken. Ook organisaties in de nabije omtrek van Weststellingwerf plaatsen een vacature op onze website. We hebben nieuwsbrieven uitgegeven voor zowel organisaties als vrijwilligers. De samenwerking met vlechtwerkers, consulenten participatie en de welzijnscoach leidt vaak tot matches van vraag en aanbod. In totaal zijn er 93 matches geweest.

Jongerenwerk: Borging Talentenplek Noordwolde, MDT plek in Wolvega gerealiseerd. Ambulant jongerenwerk en jeugdhonken voortzetten. Ook zijn er verschillende workshops en activiteiten aangeboden. Jongerenwerk is te vinden op basisonderwijs, voortgezet onderwijs, sportverenigingen en To-B. Ook werken ze samen met vrijwilligersorganisaties zoals bijvoorbeeld Pure.

MDT Wolvega is in mei 2023 gestart bij FC Wolvega. Binnen MDT Wolvega en de Talentenplek Noordwolde zijn inmiddels 51 jongeren hun eigen route begonnen waarbij het ontwikkelen van talenten en deze inzetten voor anderen een belangrijk onderdeel is naast het opbouwen van sociale contacten.

To-B: Er zijn voor de locatie van het jongerenwerk in Noordwolde, TO-B, een aantal plannen ontwikkeld en uitgevoerd. Zo is er bijvoorbeeld een nieuwe keuken geplaatst zodat het aanbod van activiteiten zoals koken en bakken, vaker en beter aangeboden kunnen worden.

Mobiele Ontmoetingsplek: in 2023 is er onderzoek gedaan naar ontmoetingsplekken voor jongeren in de gemeente. Noordwolde heeft natuurlijk To-B. Wolvega heeft echter geen locatie gebonden jongerenwerk. Er is uit het onderzoek gebleken dat er wel behoefte is aan een plek. Niet zozeer op een vaste locatie. Er is besloten om twee mobiele units aan te schaffen, die eventueel gekoppeld kunnen worden tot één grotere. Deze mobiele units worden dan in overleg met de jongeren geplaatst in een wijk voor een aantal weken. De jongeren maken afspraken met buurtbewoners over het gebruik en over het netjes houden van de unit en de omgeving van de unit. De units worden in 2024 aangeschaft.

Zuiderpark: in 2023 is er veel overlast geweest van een groep jongeren in het Zuiderpark. De gemeente heeft werkzaamheden uitgevoerd waardoor het park beter te gebruiken is voor verschillende doelgroepen. De picknickbank is weggehaald. De jongeren zijn in gesprek met opbouwwerkers en jongerenwerkers om te kijken hoe zij, samen met de buurtbewoners, goede afspraken kunnen maken over het gebruik van het Zuiderpark. De gemeente zal begin 2024 een terugkoppeling geven aan de buurtbewoners.

Ouderen: Vanuit Bestemming Wolvega, tweede fase, is er een start gemaakt met de dialoogtafel. Deze dialoogtafel heeft als thema Vitaal ouder worden in Wolvega. Aan de dialoogtafel zitten formele partijen,- zoals gemeente, zorgpartijen, bibliotheek en informele partijen zoals Kerken, Onafhankelijke seniorenvereniging Wolvega, Griffioenbus en met elkaar om tafel. Samen verkennen ze de problemen en samen denken ze na over oplossingen. Bij oplossingen heeft iedereen op basis van gelijkwaardigheid inbreng op kennis, kunde en rol.
De Onafhankelijke Seniorenvereniging Wolvega heeft subsidie gekregen om hun tweejarig project “Ontmoetingen geven het leven kleur” uit te voeren. Onderdeel hiervan zijn de succesvolle Anschuftoafel en koffie-inloopochtenden.

Welzijn op Recept: Eind 2022 is door het aanstellen van een welzijnscoach gestart met Welzijn op Recept. Doel van deze landelijke interventie is dat huisartsen mensen met psychosociale of psychische klachten (bijvoorbeeld eenzaamheid, somberheid, gevoelens van zinloosheid) doorverwijzen naar de welzijnscoach. Zij gaat met mensen in gesprek en helpt mensen om de juiste zorg te vinden en weer sociaal actiever te worden. In 2023 zijn er 66 doorverwijzingen geweest. Vanwege het succes is in juni 2023 het aantal uren van de welzijnscoach opgeschaald en kunnen nu alle huisartsenpraktijken, thuiszorgmedewerkers en vlechtwerkers doorverwijzen.

Aan de slag met Inburgering

Samen werken aan inburgering

Op 16 maart 2023 hebben we de OWO-markt 'Samen werken aan inburgering' georganiseerd. Hier zijn alle professionals die allen een rol spelen bij de inburgering binnen de OWO-gemeenten samengebracht. Doel was kennis delen, kennismaking en het netwerk rondom inburgering versterken.

Community of Practice

In de regio werken we sinds 2023 samen in een zogeheten Community of Practice. Deze loopt door tot 1 april 2024 en heeft ten doel om te leren van elkaar, goede voorbeelden uit te wisselen, oplossingen voor vraagstukken te bedenken. Waar deze niet gevonden kunnen worden kan deze Community advies uitbrengen over wat er nodig is om het stelsel beter te laten functioneren.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Het aanbieden van leerroutes
Binnen de Wet inburgering zijn er drie leerroutes die inburgeraars kunnen volgen. Het gaat om de B1 route, de Zelfredzaamheidsroute (Z-route) en de Onderwijsroute. In 2023 is de instroom naar de leerroutes gestegen ten opzichte van het eerste jaar van de nieuwe wet. Er zijn diverse groepen gestart voor de B1 route en de Z-route, in bijvoorbeeld Drachten en Wolvega.

Na een stroeve start in 2022, is er in 2023 een overeenkomst gesloten met Firda voor het uitvoeren van de Onderwijsroute. Met ingang van het nieuwe schooljaar 2023-2024 zijn dan ook groepen voor de Onderwijsroute van start gegaan en hebben we nu formeel alle leerroutes georganiseerd.

Participatie naar vermogen
Per 1 januari 2023 is binnen de inkoop van de re-integratietrajecten een tweetal nieuwe producten toegevoegd aan het productenboek. Het gaat hier om empowermenttrajecten en jobcoaching op taal en cultuur. Dit ten behoeve van de participatie van statushouders.

Integratie van statushouders
Voor het eerste halfjaar van 2023 heeft de prioriteit gelegen bij het op orde krijgen van het uitvoeringsteam. Door verloop van personeel kampte het team met minder handjes en lag de prioriteit bij het uitvoeren van de wettelijke taken. In 2023 zijn er een aantal nieuwe medewerkers gevonden om het team op volle sterkte te krijgen. Een van de medewerkers is de Arabische taal machtig, dit werkt mee in het contact maken met de doelgroep. Het aantal vrijwilligers voor de inzet van maatschappelijke begeleiding van statushouders is daarnaast ook verhoogd.

Aan de slag met Participatie

Inkomensregelingen
Het aantal uitkeringsgerechtigden is bijna gelijk aan het aantal in 2022.

Fryslân Werkt
Op 23 maart 2023, tijdens het arbeidsmarktevenement Krachttoer in Drachten, ondertekende de gemeente Weststellingwerf een samenwerkingsconvenant. Samen met andere netwerkpartners zoals de achttien Friese gemeenten en sociale werkbedrijven. Het convenant biedt overzicht in de organisatie van Fryslân Werkt, structuur en de gemaakte samenwerkingsafspraken in de arbeidsmarktregio Friesland. Daarnaast worden de rollen, doelen en bevoegdheden van centrumgemeente Leeuwarden extra toegelicht. Samen met alle partners streven we naar hetzelfde doel, namelijk om de participatie/deelname op de Friese arbeidsmarkt te verhogen.

Sociale werkvoorziening
In 2023 heeft het college de intentie uitgesproken om de dienstverleningsovereenkomst met Caparis NV te verlengen voor een periode van vijf jaar per 1 januari 2025. In 2023 is een werkgroep, bestaande uit Caparis en gemeenten, gestart. Deze werkgroep houdt zich bezig met de planning en acties die nodig zijn om dit in 2024 ter besluitvorming voor te leggen binnen alle acht deelnemende gemeenten.

CAO akkoord Sociale werkvoorziening en Aan de slag
Op vrijdag 10 november 2023 heeft de VNG een onderhandelingsresultaat bereikt met vakbonden CNV en FNV over het tussentijds openbreken van de cao's Sociale Werkvoorziening en Aan de Slag en over het verlengen van de cao Aan de Slag met een jaar. Met dit resultaat is dan ook de langverwachte verbetering van de arbeidsvoorwaarden voor beide doelgroepen gerealiseerd. Medewerkers die vallen onder beide cao's krijgen onder andere een hogere reiskostenvergoeding. De afspraken zijn vervolgens voorgelegd aan gemeenten, deze ledenraadpleging liep van 15 november tot en met 11 december. Gemeenten steunen de afspraken die een kwetsbare groep inwoners compenseren voor de sterk gestegen kosten voor het levensonderhoud. Wel is door gemeenten aan de VNG wederom opgeroepen om bij het rijk te blijven aandringen op structurele financiële compensatie van de kosten, ook met terugwerkende kracht.

Europees Sociaal Fonds: Samen aan de slag
Het college is in 2023 een overeenkomst aangegaan met de centrumgemeente Leeuwarden voor het project 'Samen aan de slag 2023', waardoor we subsidie gaan ontvangen uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) voor de uitvoering van het participatiebeleid. Samen met andere Friese gemeenten ontvangt Weststellingwerf al jaren subsidie uit het Europees Sociaal Fonds voor de uitvoering van ons participatiebeleid. De ESF-aanvraag 'Samen aan de slag 2023' voor de arbeidsmarktregio Friesland sluit aan bij het Koersdocument 2022-2025 van Fryslân Werkt. Wij zetten de ESF-subsidie in om meer kwetsbare werkzoekenden te kunnen begeleiden naar werk. Ondanks de huidige krapte op de arbeidsmarkt zijn er nog veel inwoners die niet deelnemen aan het arbeidsproces. Denk aan nieuwkomers en mensen met multi-problematiek. In ons participatiebeleid verbreden we daarom onze focus naar kwetsbare werkzoekenden en de match met de arbeidsmarkt.

Rekenkameronderzoek
In 2023 is door de Rekenkamercommissie het rapport naar aanleiding van het onderzoek naar de uitvoering van de Participatiewet opgeleverd. Op basis van de aanbevelingen heeft de gemeenteraad het college een opdracht gegeven. Op basis van deze opdracht en de ambitie vanuit het collegeprogramma is eind 2023 gestart met het ontwikkelen van een nieuwe beleidsplan voor arbeidsdeelname en participatie. Begin 2024 wordt dit beleidsplan opgeleverd. En wordt in gezamenlijkheid met de gemeenteraad de Monitor Sociaal Domein (stapsgewijs) aangepast.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Iedereen doet mee
In 2023 zijn er verdere stappen gezet om de aandachtsgroep (inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en waarvan een grote groep langere tijd niet is gesproken) in beeld te krijgen. Een deel van deze groep is daarnaast voor een verkenning van re-integratiemogelijkheden bij onze partners binnen de inkoop van re-integratie ondergebracht.

Inkoop van re-integratietrajecten
In 2023 hebben we in OWO-verband de samenwerking op het gebied van de inkoop van re-integratietrajecten verkend. Door prioritering is er gekozen om de inkoop in 2024 verder uit te werken, in samenwerking met team Inkoop. De ambitie is om per 1 januari 2025 met een nieuwe inkoop te werken.

Bestemming Wolvega

Bestemming Wolvega heeft als doel het sterken van sociale structuren en samenhang in Wolvega op een manier die recht doet aan de kracht van de lokale samenleving. Het initiatief leggen we daarmee bij inwoners van Wolvega en de onderlinge verbanden waarin ze actief zijn. Door de inzet op het versterken van sociale structuren beogen we dat Wolvega – meer dan in de huidige situatie – een levendig, inclusief en divers dorp wordt. Een dorpshuisfunctie kan hieraan bijdragen. Om dit te realiseren wordt samengewerkt met de centrumontwikkeling Wolvega.
Bestemming Wolvega is onderdeel van programma 6, maar de uitgebreide toelichting hierop staat in paragraaf regiodeal.

Toegang Sociaal domein

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Inwoners konden op verschillende manieren contact opnemen met het gebiedsteam. Dit kon zowel telefonisch, per mail, schriftelijk of fysiek. De toegang in Wolvega is gedurende het jaar verplaatst van Griffioenpark 3 naar de Publiekshal. Deze toegang is op werkdagen van 9.00 - 13.00 bereikbaar. In Noordwolde is het gebiedsteam sinds september op maandag-, woensdag- en vrijdagochtend bereikbaar op Mandehof 15.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Cliënttevredenheidsonderzoek

In 2023 hebben wij het Cliëntervaringsonderzoek over 2022 uitgevoerd. In dit onderzoek werden inwoners gevraagd om hun ervaring te delen over de Wmo en Jeugdwet. De vragenlijsten zijn uitgezet door een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau. Zij analyseren de reacties van inwoners en rapporteren deze aan gemeente Weststellingwerf.

De resultaten van het onderzoek hebben ertoe geleid dat wij het interne proces rondom het Cliëntervaringsonderzoek onder de loep hebben genomen. In 2023 hebben wij de vragenlijsten aangescherpt. Hierdoor zorgen we dat de vragen passen bij de ontwikkelingen in de Wmo, de Jeugdwet en bij onze inwoners. We vragen daarmee de belangrijkste informatie om onze dienstverlening te kunnen verbeteren. Daarnaast hebben wij een begin gemaakt met het invoeren van een continue meting. Deze moet in plaats van de eenmalige metingen komen. We hopen hiermee een hogere respons te behalen.

Pilot Griffioenpark 3

In 2023 is, op basis van de uitkomsten van de Pilot Griffioenpark 3, gestart met het voorbereiden, inrichten en uitvoeren van de verhuizing van Griffioenpark 3 naar de Publiekshal.
Uitgangpunt hierbij was om “het concept” van Griffioenpark 3 zoveel mogelijk te behouden en een omgeving te creëren die:

- Laagdrempelig is voor inwoners;
- Een informele sfeer heeft;
- Gezellige en uitnodigend is aangekleed;
- En waar medewerkers aanwezig zijn voor vragen en hulp.

Vanaf 1 september is vervolgens gestart met de dienstverlening door de toegang van het gebiedsteam in de hierop aangepaste Publiekshal.

Aan de slag met aanpak armoede en schulden

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Door de inzet van extra maatregelen kunnen meer inwoners een beroep doen op de regelingen. Ook hebben we ingezet op het bekend maken van de regelingen bij de doelgroep. We zijn gestart met inzet van De VoorzieningenWijzer zodat inwoners kunnen bekijken op welke regelingen ze recht hebben. Ook bieden we tijdens een adviesgesprek hulp om samen met de inwoner te bekijken waar er recht op is.

Door vroegtijdig hulp te bieden lopen schulden van inwoners minder ver op. Inwoners met schulden hebben we geholpen met het vinden van een oplossing voor hun schuld.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Integrale aanpak

Door de samenwerking met lokale partijen rond armoede, zoals de Voedselbank, Kledingbank, Stichting Leergeld en Humanitas kunnen we meer inwoners bereiken. We hebben ingezet op het verruimen van de samenwerking en zijn op thema's zoals kinderarmoede en gezondheidsachterstanden met elkaar aan het bekijken waar we nog meer voor de doelgroep kunnen betekenen. Lokale partijen komen samen bij de Thematafel Armoede en weten elkaar hierdoor goed te vinden.

De Voedselbank heeft een subsidie ontvangen om gezonde voeding aan de pakketten toe te voegen. Ook is aan de Kledingbank een subsidie verstrekt om kleding voor bezoekers aan te schaffen die ze niet op voorraad hebben, zoals ondergoed en sokken.

Ondersteunen en bereiken doelgroep

We hebben ingezet op het vergroten van de bekendheid en het bereik van de regelingen, zoals de bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag, collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen, het Volwassenenfonds, Stichting Leergeld, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en de uitgiftepunten voor menstruatieproducten. Hiervoor is een nieuwe gids, de Geldwijzer, gemaakt. In de Geldwijzer staan alle gemeentelijke regelingen overzichtelijk weergegeven. De gids is op verschillende plekken af te halen door inwoners. Ook wordt de gids door het gebiedsteam verspreid onder inwoners. De gids wordt begin 2024 ook via onze website beschikbaar.

Eind november 2023 zijn we gestart met De VoorzieningenWijzer. Inwoners kunnen op de website www.datgeldtvoormij.nl bekijken op welke voorzieningen ze recht hebben. De gemeentelijke regelingen staan beschreven en er kan bekeken worden welke zorgverzekering en energieleverancier het beste past. Met inwoners die hier hulp bij kunnen gebruiken worden gratis adviesgesprekken gevoerd. De adviesgesprekken worden door het gebiedsteam, vrijwilligers van het spreekuur voor statushouders, de Papierwinkel en Humanitas gevoerd. Er zijn in de eerste maand bijna 20 adviesgesprekken gevoerd en 100 checks gedaan via de website.

In november 2023 is de eerste Bespaarmarkt gehouden. Naast bespaartips en slimme tips om groener te leven konden inwoners informatie krijgen over de regelingen. De Geldwijzer is aan inwoners uitgedeeld en er is informatie gegeven over De VoorzieningenWijzer. Met inwoners zijn er adviesgesprekken gevoerd over de regelingen waar ze recht op hebben en er is een check gedaan welke zorgverzekering het beste bij inwoners past.

Voor hulp bij een aanvraag hebben inwoners de Papierwinkel bezocht. De spreekuren zijn wekelijks goed bezocht.

Er zijn in 2023 tien uitgiftepunten voor menstruatieproducten ingericht. De punten zijn goed toegankelijk voor meisjes en vrouwen uit onze gemeente. Iedereen die dit nodig heeft kan hier gratis producten pakken. Het verwachte aantal producten is door de punten besteld. Het gaat om 3500 producten.

Waar dat nodig was is ons maatwerkbudget ingezet om inwoners in nood verder te helpen. Vanuit het gebiedsteam is hulp geboden voor de hulpvraag van een inwoner en vanuit het maatwerkbudget is een vergoeding verstrekt.

De inkomensgrens van Stichting Leergeld en het Volwassenenfonds is opgehoogd van 110% naar 120%. Veel kinderen konden door een vergoeding mee doen met sport, cultuur of andere activiteiten. Ook zijn er kledingbonnen verstrekt en krijgen kinderen die hun B of C zwemdiploma hebben gehaald een 10-badenkaart om de zwemvaardigheden te blijven oefenen. Aan 341 kinderen zijn in totaal 1374 verstrekkingen gedaan.

Het bereik van het Volwassenenfonds is verder toegenomen. 124 inwoners hebben aan sport en cultuur deelgenomen door de bijdrage van het Volwassenenfonds.

In samenwerking met het team Duurzaamheid is een witgoedwissel gestart. Inwoners die van de actie gebruik hebben gemaakt zijn bezocht door een energiecoach en hebben een energiezuiniger apparaat ontvangen. Hierdoor zijn de energiekosten lager geworden.

Als compensatie voor de hoge energiekosten hebben inwoners de energietoeslag ontvangen. Aan 1183 huishoudens is de energietoeslag ambtshalve (automatisch zonder aanvraag) verstrekt. Inwoners die de energietoeslag niet ambtshalve hebben ontvangen, kunnen vanaf 1 januari 2024 de energietoeslag aanvragen.

Vroegsignalering en nazorg bij schulden

We hebben meer signalen ontvangen van betaalachterstanden van inwoners. We ontvangen de signalen van huur, zorg, water, gas en elektra. Inwoners zijn per brief, telefoon of tijdens een huisbezoek gewezen op de mogelijkheden van hulp en een oplossing voor eventuele schulden. Door deze aanpak neemt het aantal inwoners met problematische schulden af.

Voor inwoners met geldzorgen of schulden zoeken we een passende oplossing en wordt een schuldregelingstraject gestart als er sprake is van problematische schulden. Binnen de trajecten is er aandacht voor nazorg, zo voorkomen we dat inwoners opnieuw in de geldzorgen komen.

Om inwoners nog sneller te bereiken zijn we aangesloten bij www.geldfit.nl. Ons lokale aanbod is hierop te vinden. Hierdoor weten inwoners die op Geldfit worden gewezen, waar ze terecht kunnen voor hulp. Ze kunnen Geldfit vinden door de landelijke campagne en samenwerking met organisaties of doordat inwoners zelf deze site raadplegen. Ook kunnen ze voor hulp kunnen ze terecht bij ons gebiedsteam.

Aan de slag met jeugdhulp

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2023 hebben we zowel preventief als met behulp van voorzieningen ingezet op ondersteuning van kinderen en jongeren. Dit hebben we samen met ketenpartners gedaan.

In 2023 ontvingen er ongeveer 450 jongeren per maand specialistische jeugdhulp.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Sterke basis en preventie

We zetten in op een sterke pedagogische basis, zodat kinderen waardevolle sociale relaties kunnen opbouwen met hun ouders, buurt, school en vrijetijdsverenigingen. Een sterke basis zorgt voor een passend alternatief voor jeugdhulp, dichtbij het normale leven van jeugdigen en gezinnen. Ook voor het positief opgroeien is een goede verbinding tussen de betrokkenen in het pedagogisch klimaat (gezin, school en de wijk/ het dorp) belangrijk.

De werkgroep ‘welzijn-onder-jongeren’ is een bestaande samenwerking tussen jongerenwerkers, schoolmaatschappelijk werkers, voortgezet onderwijs, jeugdgezondheidszorg, politie en Verslavingszorg Noord Nederland. Deze werkgroep komt 4 keer per jaar bij elkaar.

In 2023 is Kind aan Huis gestart. Dit project biedt inzet van vrijwillige netwerkgezinnen ter ondersteuning aan een kind en/of gezin. Het project heeft nog niet de resultaten behaald waar we op gehoopt hadden.

De aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben een minisymposium voor het onderwijs en kinderopvang in de gemeente georganiseerd. Daarnaast hebben ze samen met de schoolmaatschappelijk werkers gastlessen op verschillende basisscholen en het Lindecollege aangeboden.

Toegang naar jeugdhulp

Het afgelopen jaar is er gestart met het doen van zorgvuldig onderzoek, door het invullen van de verklarende analyse in het hulpvraagbeleid. Bovendien wordt er gebruik gemaakt van de richtlijnen jeugdhulp van het Nederlands Jeugd instituut; Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp.

Er is een goede samenwerking tussen de vlechtwerkers en de praktijkondersteuners Jeugd bij de huisartsen.

Peuterplus is gestart in mei 2023. We werken hierin samen tussen de beleidsvelden jeugd en onderwijs. Peuterplus biedt intensieve ontwikkelingsstimulering aan kinderen in de leeftijd van 2 tot 5 jaar. Dit wordt ingezet voor kinderen die meer ondersteuning nodig hebben dan in de reguliere VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) of kinderopvanggroepen geboden kan worden. Voor deze jonge kinderen is inzet vanuit bestaande specialistische jeugdhulp is soms ‘te zwaar’ of te belastend.

In 2023 is de inkoop van Specialistische Jeugdhulp afgerond en is de implementatie voorbereid. De nieuwe contracten gaan met ingang van 2024 in.

Zicht op jeugdhulp
De monitor sociaal domein is in 2023 twee keer uitgebracht. Gedurende het jaar hebben we de kostenontwikkeling in het jeugddomein gevolgd. Daarbij hebben we gekeken of de ingezette ondersteuning passend was ten opzichte van de kosten die daarvoor gemaakt werden. Hierin spelen ook de contractuele afspraken een rol.

Aan de slag met Wmo

In 2023 hebben we met verschillende ontwikkelingen te maken gehad in het zorglandschap en op de arbeidsmarkt. Samen met aanbieders hebben wij ons ingezet om desondanks de juiste ondersteuning op de juiste plek te bieden. We hebben maatwerk geleverd en zetten waar mogelijk het sociale netwerk en het voorliggende veld in. Om deze inzet te ondersteunen en te versterken hebben in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord een plan van aanpak voor de jaren 2023 -2026 opgesteld. Dit plan richt zich met name op preventie en samenwerking met de 1e lijns zorgprofessionals, als huisartsen, thuiszorg en fysiotherapeuten.

We hebben in 2023 te maken gehad met krapte op de arbeidsmarkt en dit was direct voelbaar bij de al overspannen vraag naar huishoudelijke hulp. In samenwerking met aanbieders werd gekeken naar een aantal oplossingen. Een van deze oplossingen was een informatiefolder voor inwoners over de verwachtingen en mogelijkheden rondom huishoudelijke hulp.

Alle Friese gemeenten hebben gezamenlijk het Regioplan Beschermd Wonen vastgesteld. Dit plan richt zich op het langer in eigen omgeving laten wonen van mensen met psychische of psychosociale problematiek. De decentralisatie is uitgesteld tot 1 januari 2025.

In december 2023 is de Woonzorgvisie in samenhang met de Woonvisie vastgesteld (zie ook programma 8). Hierin is beschreven dat de komende jaren ingezet gaat worden op het nieuwbouwen van levensloopbestendige woningen en het aanpassen van de bestaande woningen. Tevens is besloten om provinciaal een urgentieverordening op te stellen, waarin bepaald wordt welke doelgroepen voorrang krijgen bij de toewijzing van een sociale huurwoning en de wijze waarop dit uitgevoerd gaat worden. Hierin wordt samengewerkt met zorginstanties en woningbouwcorporaties.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Aan de slag met WMO
Grip op Wmo, voorliggende en indicatie vrije voorzieningen
De maatregelen van grip op Wmo zijn samengevoegd met en ingevoerd in de dagelijkse gang van zaken. Ze zijn daarmee onderdeel geworden van onze uitvoering. We hebben Powerful ageing, het programma dat zich richt op de fysieke veerkracht van ouderen, doorontwikkeld. Voor een aantal deelnemers resulteert dit in het uitstellen van de noodzaak om een voorziening op basis van de Wmo.

De Dorpskamer in Wolvega is in oktober 2022 weer gestart. In 2023 is hier verder op ingezet om hier meer gebruik van te laten maken.

Wetswijziging inkomensafhankelijke eigen bijdrage
Afgelopen jaar is het wetsvoorstel voor inkomensafhankelijke eigen bijdrage bij hulp bij het huishouden ingetrokken. In plaats daarvan is een nieuw voorstel aangeboden om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen per 2026 in te voeren. Wij hebben dit proces gevolgd en namen deel in consultatierondes.

Normenkader begeleiding
Begin 2023 hebben wij het normenkader begeleiding voorgesteld en ingevoerd bij de uitvoering. Dit normenkader is, net als het kader voor hulp bij het huishouden, opgesteld door een extern onderzoeksbureau. Het normenkader begeleiding ondersteunt onze Vlechtwerkers bij het indiceren van de juiste begeleidingsvorm. Het geeft handvatten om tot de juiste duur, zwaarte en omvang van de begeleiding te komen. Daarnaast geeft het kader inzicht in het indicatieproces en duiding aan de keuzes die worden gemaakt. Daarmee zorgt het voor transparantie naar de inwoner en de zorgaanbieder. Het normenkader was en is gericht op maatwerk en de juiste zorg op de juiste plek.

Herziening Wmo verordening & beleidsregels
In de zomer van 2023 zijn een aantal uitspraken gedaan door de Centrale Raad van Beroep die invloed hadden op onze verordening. Deze gingen bijvoorbeeld over pgb's voor informele zorg en de landelijke stijging van de eigen bijdrage. Wij hebben naast deze wijzigingen de verordening ook op andere punten herzien. Zo zijn bijvoorbeeld ook de artikelen over kwaliteit van zorg aangescherpt. Hiermee hebben we ervoor gezorgd dat de verordening past bij onze gemeente en bij onze inwoners. In december heeft de gemeenteraad de vernieuwde verordening vastgesteld.

Daarnaast is een start gemaakt met het herzien van de beleidsregels Wmo van gemeente Weststellingwerf. Dit werd gedaan in samenwerking met team beleid, de uitvoering en het Burgerplatform. Om zo tot een gedragen document te komen.

Progressieve ziekten
De gemeente heeft gesprekken gevoerd met de hulpmiddelenleverancier over zorg voor mensen met progressieve ziekten. Wij hebben stappen gemaakt om de processen rondom zorg en ondersteuning voor mensen met progressieve ziekten te versnellen en te verduidelijken. Hierdoor kan in de toekomst beter ingespeeld worden op de zorg- en ondersteuningsbehoeften van deze inwoners. De exacte afspraken worden nog opgesteld.

Nieuw model om Wmo tarieven te berekenen
De OWO-gemeenten hebben in 2023 een nieuw rekenmodel gebruikt om de Wmo tarieven voor 2024 te berekenen. Wij maken nu gebruik van de VNG rekentool. Dit is een tool die landelijk door meer gemeenten worden gebruikt. Hierdoor laten wij op een transparante manier zien hoe wij tot de tariefberekeningen komen. Om aan te sluiten bij onze gemeente, regio en zorglandschap hebben wij de samenwerking met onze zorgaanbieders opgezocht. Samen hebben wij de rekentool toegespitst op onze gemeenten om zo tot reële prijzen te komen.

Versterken ketensamenwerking ouderen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In het kader van de samenwerking tussen het zorgdomein (ziekenhuis, huisarts en thuiszorgorganisaties) en het sociaal domein is Regioplan Heerenveen opgezet. In deze samenwerking is een programma met meerdere projecten vastgesteld. De projecten Wijkgericht werken en Welzijn op Recept zijn in onze gemeente uitgerold en worden beleidsmatig ondersteund door medewerkers van Ros Friesland en Dokterszorg.

We zien dat er verschillende financieringsstromen en werkwijzen zijn in de ketensamenwerking. Dit is een aandachtspunt om tot gezamenlijke oplossingen te komen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Aan de slag met het versterken van de ketensamenwerking ouderen
De uitvoering is betrokken bij de driehoeksoverleggen met de huisartsen, wijkverpleging en casemanagers dementie. Door de periodieke afspraken kennen de partijen elkaar goed. Rondom mantelzorg en mantelzorgondersteuning is Wmo goed betrokken. We hebben ingezet op versterking van het team, o.a. door heldere werkafspraken te maken. Daarnaast is een start gemaakt met een plan voor valpreventie (onderdeel van het GALA). Hierin wordt samen met fysiotherapeuten een bewegingsprogramma voorbereid voor mensen met een verhoogd valrisico.

We hebben een ketenbijeenkomst en voorlichting over ouderenmishandeling gerealiseerd.

Het onderzoek naar gewenste dagactiviteiten van mensen met (beginnende) dementie heeft opgeleverd dat men vooral de activiteiten die al gedaan werden wil voortzetten. Daarbij hebben activiteiten, waar ze ook mensen ontmoeten die geen dementie hebben, de voorkeur. Mantelzorgers geven aan behoefte te hebben aan lotgenotencontact en ondersteuning van de zorg. Dit resultaat is meegenomen in de activiteiten van de Sociale basis (opbouwwerkers, mantelzorgconsulent en welzijnscoach).

Bestemming Noordwolde

Wat willen we bereiken?
Bestemming Noordwolde is onderdeel van het provinciale project Aandachtsgebieden Stellingwerven. Tot en met 2023 werkten we samen met inwoners, professionals, organisaties en de provincie om te komen tot een stijging van het gemiddelde inkomen, een stijging van de participatie en betrokkenheid van inwoners en een daling van de werkloosheid. Fase 6 is de laatste fase van het project Bestemming Noordwolde en is in 2021 gestart.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Opzet fase 6 (2021-2023)
Opzet fase 6 (2021-2023)
De thema's voor fase 6 zijn:
- Maak werk van Noordwolde
- Opgroeien en ouder worden
- Je straat en je buurt
- Samen met anderen

2023 was het laatste jaar van het project Aandachtsgebieden Stellingwerven. Daarom hebben we onze focus in Bestemming Noordwolde op basis van ervaringen bijgestuurd. We richtten ons vooral op de thema's Opgroeien en ouder worden en Je straat en je buurt. Voor deze bijsturing is aan de provincie Fryslân goedkeuring gevraagd en gekregen.
In 2023 is de Talentenplek Noordwolde ook onderdeel geworden van het project Maatschappelijke DienstTijd (MDT). Dit project loopt nog tot en met 2025 en heeft ook een ontwikkelplek voor jongeren in Wolvega gestart. Voor dit MDT, de werkwijze van de Talentenplek, de Dorpsvlechter, de Buurtbakkies, de methodiek voor straatschouwen en de gesprekstechniek KOEK (Klimmen Op Eigen Kracht) zijn in de kadernota 2024 met succes middelen aangevraagd bij de raad. Daarmee zijn deze activiteiten geborgd in de reguliere organisatie.

Samenwerking met dorp versterken

In het laatste jaar van Bestemming Noordwolde hebben we de prioriteit gelegd bij de thema's die juist inwoners het belangrijkst vonden bij het begin van fase 6. Zo zetten we meer capaciteit in om zo veel mogelijk jongeren de kans te geven om mee te doen aan de Talentenplek. Samen met inwoners voerden we een straatschouw uit bij Krommestede om na te gaan of er verbeteringen in de leefomgeving nodig waren. En met een nieuwe subsidieregeling konden inwoners zelf initiatieven organiseren. Dit leverde bijvoorbeeld het Winterfestival op en een initiatief om de verhalen van oude vlechters op te halen en vast te leggen. De borging van succesvolle onderdelen van het project zoals de klussendienst en initiatieven van inwoners heeft het project nadrukkelijk in samenwerking met 't Buurthuus ingeregeld. Een belangrijk resultaat wat betreft samenwerking is verder dat de werkgroep van Je straat en je buurt heeft besloten ook na het project te blijven samenwerken. Hierin zitten vertegenwoordigers van Plaatselijk belang en woningcorporaties, de wijkagent en opbouwwerk.

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 6.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	38.505	40.697	34.033	2.192
Baten	12.278	12.185	7.987	-93
Saldo van lasten en baten	**26.227**	**28.512**	**26.045**	**2.285**
Onttrekkingen	98	164	25	66
Resultaat	**26.129**	**28.348**	**26.020**	**2.219**

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en Milieu

Portefeuillehouder(s)	Den Hartigh, Hartog en Zonderland
Organisatie	Beleid en Sport & Leefstijl

Taakvelden

- Riolering
- Volksgezondheid
- Milieubeheer
- Afval
- Begraafplaatsen en crematoria

Beleidsnota's

- 2023 Plan van aanpak van GALA Brede Spuk 2023-2026
- 2023 Uitvoeringsprogramma Fysieke leefomgeving
- 2023 Beleidsbrief Klimaat & Duurzaamheid
- 2021 Transitievisie Warmte OWO
- Plan van aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht 2019-2021
- 2019 Uitvoeringsprogramma Drank- en Horecawet 2019-2021
- 2018 Watergangen waarop via een riooloverstort wordt geloosd
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2021-2025)
- Grondstoffenbeleidsplan (2021)
- Lokaal gezondheidsbeleid gemeente Weststellingwerf 2022-2025
- 2020 Bodembeheerplan (geactualiseerde bodemkwaliteitskaart)
- 2012 Geurverordening Weststellingwerf
- 2017 Evenementenbeleid
- 2011 Gebiedsvisie Wet geurhinder en veehouderij
- 2010 Notitie Geurbeleid
- 2008 Notitie Beleidskaders nieuwe Wet geluidshinder
- 2007 Notitie Mestvergisting

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Klimaat en duurzaamheid

Wij hebben verder gewerkt aan een duurzaam en energieneutraal Weststellingwerf. In 2023 is het volgende gerealiseerd.

Beleidsbrief Klimaat en Duurzaamheid 2023
In december ontving u de Beleidsbrief Klimaat en Duurzaamheid 2023. We zijn gestart met de voorbereiding van de Beleidsbrief 2024.

Warmtetransitie bebouwde omgeving
Het door uw raad vastgestelde Transitievisie OWO hebben wij uitgewerkt in een OWO-Uitvoeringsprogramma en OWO-Actieplan. Het Uitvoeringsprogramma en OWO-Actieplan heeft u ontvangen. Tijdens de informatieve OWO-raadsbijeenkomst in het Biocentrum te Oosterwolde bent u hierover bijgepraat.
In deze fase wordt vooral ingezet op energie besparen het uitvoeren van het Nationaal Isolatieprogramma (zie hierna) en het bieden van handelingsperspectief (haalbaar en betaalbaar voor iedereen). Wij doen dat vanuit, het nog op te zetten OWO-Energiebureau. De eerste stappen zijn gezet voor het werven van personeel hiervoor.
Deze nieuwe OWO medewerkers gaan in eerste aanleg onze inwoners, en dan vooral de minder ‘zelfredzame’ woningeigenaren, helpen bij het alles wat nodig is om de woning aardgasvrij(ready) te maken.

Nationaal Isolatieprogramma (NIP)
In 2023 is bij het Rijk gefaseerd geld aangevraagd om particuliere woningeigenaren in onze gemeente (woningen met een energielabel D, E, F of G en een WOZ-waarde lager dan € 308.000) financieel te ondersteunen bij woningisolatie. De aanvragen zijn door het Rijk gehonoreerd. Het verstrekken van subsidie gaan wij in samenwerking doen met de Friese gemeenten en de provincie Fryslân.
De deelnemende Friese gemeenten zijn gestart met het opzetten van een digitaal subsidieplatform en bijbehorend communicatietraject. Met ondersteuning van de provincie Fryslân is hiertoe gestart met een Europese Aanbesteding (de subsidieregeling komt in de eerste helft van 2024 in uitvoering).
De provincie Fryslân is begonnen met het opzetten van een aanvullende financiële regeling, die het mogelijk moet maken om met inkomsten uit Windpark Fryslân het subsidiebedrag voor particuliere woningeigenaren te verhogen.

Soortenmanagementplan (SMP)
Het (na-)isoleren van woningen kan negatieve effecten hebben op onder andere de vleermuizenpopulatie. Dat is in strijd met de Wet natuurbescherming. Samen met Ooststellingwerf en Opsterland is een Europese aanbesteding gestart voor het opstellen van een SMP. Op basis van een SMP kan vervolgens bij de provincie Fryslân onder voorwaarden een ontheffing worden aangevraagd in het kader van de Wet Natuurbescherming. Voor periode van ruim twee jaar dat het SMP wordt opgesteld is bij de provincie een tijdelijke ontheffing aangevraagd. Deze ontheffing is onder voorwaarden verleend. De voorbereiding van te realiseren alternatief huisvesting voor vleermuizen is gestart.
De kosten die voortkomen uit het SMP-traject worden voor circa de helft betaald door de provincie (via een door het Rijk aan de provincie uit te keren bijdrage, die vervolgens als subsidie wordt uitgekeerd aan de gemeente). Binnen het eind 2023 resterende budget Uitvoering Energietransitie en SpUk CDOKE is het resterende geld gereserveerd.

Regionale Energiestrategie Fryslân (RES-Fryslân) en Friese Energie Tafel (FET)
In 2023 is de RES Fryslân 1.0 provincie-breed geëvalueerd en herijkt. Eén van de conclusies is dat de opwek van duurzame energie onlosmakelijk is verbonden met de warmtetransitie/energiebesparing, de energie-infrastructuur en mienskips-energie.
In 2023 zijn deze vier programmapijlers bijeen gebracht in de Friese Energie Tafel (FET). Onze gemeente neemt deel aan deze bredere provinciale samenwerking. Met een memo informeerden wij uw raad hierover.

Regiodeal Zuidoost Friesland -Samen doen geeft energie-
Duurzame lokale energie is in de Regiodeal opgenomen als een verbindend thema tussen de pijlers Vitale Kernen en Veerkrachtig Landschap. In 2023 is bij het Rijk verlenging aangevraagd (zie ook paragraaf Regiodeal Zuidoost Friesland). Met financiële steun vanuit deze Regiodeal is verder gewerkt aan het onderzoek naar technische, juridische, sociale en financiële kansen (en belemmeringen) bij het opstellen van wijk- en dorpsuitvoeringsplannen voor de warmtetransitie bebouwde omgeving. Dit kan de gemeenten en inwoners in Zuidoost Fryslân in de toekomst helpen bij het planmatig aardgasvrij(ready) maken van woningen in de dorpen en wijken.

Maatregelen aanpak energiearmoede
Het Rijk heeft in verschillende tranches geld beschikbaar gesteld voor het nemen van maatregelen aanpak energiearmoede. De bestedingsperiode is verlengd tot eind 2025. Met inzet van het in de eerste tranche ontvangen geld, is in 2023 voor de huishoudens met de laagste inkomens (de huishoudens die eerder de energietoeslag hebben ontvangen) uitvoering gegeven aan het project Energiecoachgesprek met witgoedwissel. Het project is afgerond en geëvalueerd (met een informatieve memo hebben wij uw raad hierover geïnformeerd). Het project was succesvol. Eind 2023 zijn wij gestart met de voorbereiding om hieraan een vervolg te geven.

Communicatie en samenwerken
In 2023 hebben wij het onderwerp duurzaamheid structureel meegenomen in de reguliere basiscommunicatie. Er zijn voorbereidende stappen gezet om voor Klimaat & Duurzaamheid een communicatieplan met bijbehorende jaaragenda op te stellen.

CO2 prestatieladder
In 2023 zijn wij samen met Ooststellingwerf en Opsterland voor onze eigen organisatie gestart met het traject CO2 prestatieladder. Er is data verzameld om onze CO2-voetafdruk in de jaren 2022 en 2023 te gaan bepalen. Het is de aanloop naar verder reduceren van de CO2 uitstoot en het meetbaar maken van deze reductie. Er is een begin gemaakt met het opstellen van het hierbij behorende communicatieplan.

Uitvoeringcapaciteit Klimaat en Duurzaamheid
Begin 2023 hebben wij bij het Rijk een SpUk-aanvraag Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) ingediend. Deze aanvraag is gehonoreerd en met ingang van 2023 ontvangt de gemeente jaarlijks geld voor extra personele capaciteit Klimaat en Duurzaamheid. In de loop van het jaar zijn de eerste stappen gezet tot deze capaciteitsuitbreiding.

Riolering
In 2023 is verdere uitvoering gegeven conform het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025.

Lokaal gezondheidsbeleid
Begin 2022 heeft de gemeenteraad het nieuwe lokaal gezondheidsbeleid vastgesteld. Hiermee richten we ons samen met interne en externe partijen op het bevorderen en beschermen van de gezondheid van onze inwoners. We zetten ons in om de sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen door een gezonde leefstijl te stimuleren en een gezonde fysieke en sociale leefomgeving te realiseren.
De komende jaren wordt uitvoering gegeven aan de volgende uitgangspunten

- We benaderen gezondheid positief en breed;
- We zetten in op kansengelijkheid;
- Alle fases in de levensloop doen ertoe;
- Iedereen levert een bijdrage.

Hieraan werken we in de periode van 2022-2025 vanuit de volgende ambities:
- Een gezonde leefstijl;
- Een gezonde leefomgeving;
- Een gezonde geest.

Landelijk zijn er op het gebied van gezondheid ook verschillende ontwikkelingen. Er zijn verschillende akkoorden vastgesteld, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Beoogd wordt een meer integrale aanpak op het gebied van zorg, preventie en het voorliggend veld te bereiken. Deze integraliteit op het gebied van preventie moet zorgen voor een gezondere samenleving en minder ondersteuningsvragen in 2040, om zo de druk op de zorg zoveel mogelijk te stabiliseren of af te zwakken. Om dit te bereiken is er een brede Specifieke Uitkering (SPUK) opgezet gericht op sport en bewegen, gezondheid en preventie en de sociale basis. De voorbereidingen hierop zijn in 2022 in gang gezet en hieraan is in 2023 een uitgebreid vervolg gegeven.

Invoering Diftar+

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

De voorbereidingen voor de invoering van het nieuwe grondstoffenbeleid ‘invoering diftar+’ is in 2023 voortvarend opgepakt. Het college heeft de raad uitvoerig en actief geïnformeerd over het nut en de noodzaak van het invoering van diftar+. Hierbij is het perspectief meegenomen om het inzamelen van huishoudelijk afval in onze gemeente voor de komende jaren te garanderen. Ook zijn geleerde lessen van andere gemeenten rondom de invoering van diftar+ zoals flankerende maatregelen meegewogen. De klankbordgroep vanuit de gemeenteraad is hier nadrukkelijk bij betrokken. Tijdens de goed bezochte informatiebijeenkomst voor de leden van de raad over de invoering van diftar+ is veel informatie gedeeld over planning, procesgang en wijze van invoering. Er is een plan van aanpak ten aanzien van de communicatie gemaakt en er zijn excursies georganiseerd om de route van ons huishoudelijk afval te volgen.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Grondstoffenbeleid

Met het vaststellen van de strategienota Grondstoffenbeleid is belangrijke stap richting een circulaire economie gezet. Hierin staan het nastreven van de VANG-doelstellingen. VANG staat voor Van Afval Naar Grondstoffen. Door het invoeren van Diftar+ wordt uitvoering gegeven aan het behalen van deze doelstelling. Je betaalt met Diftar+ namelijk een vast basisbedrag én een variabel tarief per kilo restafval die je aanbiedt. Hoe minder afval je hebt, hoe minder je dus betaalt. Diftar+ helpt om de hoeveelheid restafval te verminderen. Dat is nodig omdat nog veel restafval wordt verbrand. Het verbranden van restafval is slecht voor het milieu. Daarnaast blijven de kosten voor het verbranden maar stijgen door de verbrandingsbelasting en de komst van de Co2 heffing.

Klimaat en duurzaamheid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Binnen de programmapijlers van de Beleidsbrief Klimaat & Duurzaamheid hebben wij verder uitvoering gegeven aan het gemeentelijk klimaat- en duurzaamheidsbeleid.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Programmapijler Communicatie & Samenwerken

- Met de geactualiseerde beleidsbrief hebben wij u inzicht gegeven in de actuele acties/projecten binnen programma Klimaat & Duurzaamheid;
- Via de gemeentepagina in de Westwijzer en social media posts communiceerden wij over Klimaat & Duurzaamheid.
- Een communicatieagenda Klimaat & Duurzaamheid is in ontwikkeling.
- Wij hebben duurzame dorpsinitiatieven verder gestimuleerd en gefaciliteerd;
- De vindbaarheid, herkenbaarheid en toegankelijkheid van het digitaal energieloket is verbeterd;
- Wij zijn gestart met het oprichten van het OWO-energiebureau, met als doel het energieloket ook door te ontwikkelen naar de mogelijkheid van meer menselijk contact, om zo onze inwoners nog beter te kunnen bereiken en te helpen bij het nemen van maatregelen naar aardgasvrij(ready).

Programmapijler Energietransitie

- Wij zijn verder gegaan met het verduurzamen van onze gemeentelijke vastgoedportefeuille;
- Voor het opwekken van duurzame energie bij het gemeentehuis in Wolvega is een PV-installatie gerealiseerd (solar carport parkeerterrein);
- Wij hebben met de woningcorporaties nieuwe prestatieafspraken gemaakt over het verder verduurzamen van de woningvoorraad;
- Wij leverden een bijdrage aan de cyclische uitwerking van de Regionale Energiestrategie Fryslân (RES-Fryslân);
- De uitvoering van RES-Fryslân 1.0 heeft in onze gemeente niet geleid tot nieuwe grootschalige initiatieven voor duurzame energieopwekking;
- Met inzet van het geld uit de reserve Investeringsambities hebben wij het (OWO-)voorstel Maatwerkadvies naar aardgasvrij voor de woningeigenaar in voorbereiding;
- In samenwerking met de vier ander regiogemeenten in Zuidoost Fryslân is verder invulling gegeven aan de Regiodeal duurzame lokale energie als één van verbindende thema's tussen de regiopijlers vitale kernen en veerkrachtig landschap (onder andere door samen het actieplan voor duurzame lokale energie uit te werken);
- Als gevolg van de toenemende beperkingen voor het (terug)leveren van duurzaam opgewekte elektriciteit hebben we intensief overleg gehad met de netbeheerder en is opdracht verstrekt voor het uitvoeren van een Systeemstudie.

Programmapijler Klimaat-Robuust

- Om wateroverlast zoveel mogelijk te beperken, werkten wij verder aan klimaatmaatregelen die voortkomen uit het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025;
- Er is gestart met het opstellen van het Maatregelenplan Waterbewust, waarbij wordt ingezet op het vergroten van het waterbewustzijn;
- Een gemeentelijk ambitieplan voor herstel en versterken van de biodiversiteit is in voorbereiding.

Programmapijler Circulaire Economie

- Wij voerden het door onze gemeente ondertekende manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen uit (inclusief de borging daarvan);
- Ons huishoudelijk restafval ging naar Omrin in Heerenveen, waar machines ons restafval sorteren op soort (blazers, zeven en infrarood-installaties halen plastics, drinkpakken en metalen uit de afvalstroom).
- Omrin is gestart met het gebruik een zogenaamde dano-trommel, die luiers en ander organisch afval fijnmaalt voor de productie van biogas wat vervolgens wordt opgewerkt naar gas van aardgaskwaliteit;
- Wij hebben verdere voorbereidingen getroffen om 'Diftar+' in te voeren.

Gezondheidsbeleid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

In 2023 is er gewerkt aan het plan van aanpak GALA/Brede SPUK 2023-2026. In dit plan staat benoemd welke interventies voor de aankomende jaren worden uitgevoerd. Deze interventies worden ingezet voor een gezondere samenleving en dragen voor een groot gedeelte bij aan de doelstellingen binnen het gezondheidsbeleid. Het plan van aanpak GALA/Brede SPUK 2023/2026 is in het najaar van 2023 door ons vastgesteld en landelijk goedgekeurd door de VNG. Het GALA zorgt voor een integrale aanpak tussen de sociale en fysieke beleidsterreinen.
Landelijk is in 2023 het Integraal Zorgakkoord (IZA) akkoord vastgesteld. Dit vraagt een regionale samenwerking tussen alle Friese gemeenten en belangrijke zorgaanbieders. Eind 2023 is er vanuit deze intensieve samenwerking het Regioplan FrIZA (Fries integraal Zorgakkoord) opgesteld en vastgesteld.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Een gezonde leefstijl

In 2023 is er vanuit het programma NIX18 op het Linde College, een van de voortgezet onderwijs scholen in Weststellingwerf, het voorlichtingsprogramma vanuit theater SMOAR gegeven Het supermarktconvenant is geëindigd en zal begin 2024 geëvalueerd worden met de supermarkten. NIX18 heeft in 2023 verschillende social media campagnes gedraaid, waaronder de campagne ‘zien drinken doet drinken’. Het uitvoerplan van NIX18 is in 2023 geschreven en wordt in 2024 door ons vastgesteld.

Het programma JOGG was bij verschillende evenementen aangesloten. Om jongeren bewust te maken van gezonde voeding en actief bewegen. Het uitvoeringsplan van JOGG is in 2023 geëvalueerd en bijgesteld. Het uitvoerplan van JOGG zal 2024 door ons worden vastgesteld. Het JOGG programma krijgt meer een plek binnen de verschillende beleidsterrein.

Er is 2023 een eerste stap gezet met de ketenaanpak overgewicht en obesitas. Er is een actieve samenwerking met de GLI (gezonde leefstijl interventie) coaches binnen de gemeente. De GLI coaches hebben een actieve samenwerking met de buurtsportcoaches Eind 2023 is er en Masterclass geweest (door Henk-Jan Koershuis) over gezonde voeding voor deelnemers aan de GLI. In 2024 zal er meer vorm worden gegeven aan de ketenaanpak overgewicht en obesitas.

In 2023 is de ketenaanpak Kansrijke Start opgezet. De verloskundige praktijk werkt sinds 2023 met de verlengende intake. De verlengende intake wordt afgenomen aan de hand van de Alpha-NL lijst. Deze vragen lijst gaat langs alle leefgebieden van de zwangere. Mochten er hulpvragen zijn kan de verloskundige op tijd extra ondersteuning aanbieden of doorverwijzen naar de GGD. In 2024 wordt de verlengende intake geëvalueerd beoordeeld.

Een gezonde leefomgeving

In 2023 was het Gezondheidsbeleid actiever betrokken bij het fysieke domein. Binnen het plan van aanpak GALA/Brede SPUK 2023/2026 zijn er doelen opgesteld om aan de slag te gaan met een positieve gezonde leefomgeving. Een omgeving die uitnodigt om te bewegen, stimuleert om gezonder te eten en elkaar te ontmoeten. In 2023 hebben wij positief besloten voor de herinrichting van het park in de Haenepolle in Noordwolde. De huidige speeltuin wordt gerenoveerd. Er is tijdens het ontwerp gekeken dat er voor elke doelgroep een passend aanbod is om te kunnen bewegen en om te kunnen recreëren. In het tweede kwartaal van 2024 zal de herinrichting van het park in de Haenepolle plaats vinden.

Een gezonde geest

In 2023 zijn er Rots en Water trainingen in groepsverband aangeboden aan onze basisschool kinderen. In 2024 wordt er onderzocht welke interventie passend is voor het bevorderen van de welzijn onder jongeren binnen de gemeente Weststellingwerf. Uit de jongeren monitor vanuit de GGD die in 2023 is gepubliceerd komt naar voren dat de eenzaamheid onder jongeren toe neemt.
In 2023 is Welzijn op Recept uitgebreid. Deze interventie sluit aan bij de behoefte bij onze ouderen en bevordert het welzijn onder ouderen.

Toelichting - Wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 7.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	8.337	10.303	8.035	1.966
Baten	6.375	7.970	6.065	1.595
Saldo van lasten en baten	**1.962**	**2.332**	**1.970**	**371**
Onttrekkingen	446	803	31	357
Stortingen	208	170	25	-38
Saldo mutatie reserves	**-238**	**-633**	**-6**	**-395**
Resultaat	**1.723**	**1.699**	**1.965**	**-24**

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Programma 8 | Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Portefeuillehouder(s)	Zonderland, Hartog en Hoen
Organisatie	Beleid

Taakvelden

- Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- Ruimtelijke ordening
- Wonen en bouwen
- Beheer overige gebouwen en gronden

Beleidsnota's

- Woonvisie gemeente Weststellingwerf 2023
- Bestemmingsplannen voor de dorpen
- Vastgestelde nota’s van uitgangspunten in het kader van nieuw bestemmingsplan buitengebied (2010 en 2011)
- Handleiding schaalvergroting agrarische sector 2011
- 2017 Evenementenbeleid
- Beheersverordening agrarische percelen bestemmingsplan buitengebied (1 juli 2013)
- Streekagenda Zuidoost (juni 2013) + jaarplan 2017
- Bestemmingsplan Buitengebied 2014
- Bestemmingsplan Buitengebied 2016 (versie VA03) aangepast naar aanleiding van uitspraak Raad van State
- Bestemmingsplan Buitengebied intensieve veehouderij
- Huisvestingswet 2014
- Omgevingsvisie Weststellingwerf juni 2019
- Notitie strategisch omgaan met gemeentelijk vastgoed
- Plan van aanpak Verduurzamen gemeentelijke vastgoedportefeuille 2020
- Collegeprogramma 2018-2022
- Facetbestemmingsplan kernen Weststellingwerf (2012)
- Facetbestemmingsplan Geitenhouderijen (2022)
- Facetbestemmingsplan kleine windturbines Weststellingwerf (2022)
- Beleidsnotitie kleinschalige recreatie (2022)
- Bestemmingsplan Lindewijk Deelgebied 2 (2021)

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Lindewijk

In aansluiting op het landelijk beleid en de vastgestelde gemeentelijke woonvisie wordt het toevoegen van betaalbare woningen in de Lindewijk uitgewerkt. De grondexploitatie is daarom programmatisch met 28 woningen toegenomen ten opzichte van 2022. Deze toename is ingepland in de vlekken 1, en 33 tot en met 35. Verder worden mogelijke subsidies onderzocht. In september2023 is een Sbi-subsidie (Start bouwimpuls) aangevraagd bij het ministerie van BZK, deze is helaas afgewezen. Aansluitend is een Wbi-subsidie (Woningbouw impuls) aanvraag voorbereid in het najaar van 2023. Deze subsidieaanvraag is begin 2024 ingediend bij het ministerie van BZK.

In Lindewijk deelgebied 1 zijn geen kavels meer beschikbaar. De omgevingsvergunning ten behoeve van de bouw van 27 appartementen aan het Tijgerblauwtje is in april 2023 verleend. De ingediende bezwaren zijn vervolgens in september 2023 afgehandeld door de bezwarencommissie. Momenteel loopt de beroepsprocedure, waardoor er nog niet kan worden gestart met de bouw.

Lindewijk deelgebied 2 is inmiddels vol in ontwikkeling. De eerste particuliere woningen aan de IJsvogelvlinder zijn opgeleverd en met de projectmatige kavels is een start gemaakt op ontwikkelkavel 1a, waar inmiddels twee projectmatige kavels onder optie zijn bij een ontwikkelaar. Hier komen uiteindelijk 32 voornamelijk betaalbare woningen. Zie verder onder paragraaf Grondbeleid.

In 2023 is de besluitvorming ten behoeve van de aanbesteding van het geluidsscherm tussen de Lindewijk en het spoor voorbereid. Begin 2024 is hiertoe de uniforme openbare aanbesteding gestart.

Woonvisie/woonzorgvisie

Eind 2023 zijn zowel de woonvisie als de woonzorgvisie vastgesteld. Deze documenten geven richting aan Bouwen en Wonen in Weststellingwerf en zijn leidraad voor o.a. het maken van de prestatieafspraken met de corporaties en de huurdersvertegenwoordiging. In de visiedocumenten is rekening gehouden met de landelijke ontwikkelingen en -plannen voor wonen. Daarnaast biedt deze woonzorgvisie input voor de regionale woonzorgvisie die wordt opgesteld in de eerste helft van 2024. In de eerste helft van 2024 wordt de uitvoeringsagenda concreet gemaakt.

Toolkit woningbouwinitiatieven van dorpen

Op 12 december 2023 is de toolkit voor woningbouwinitiatieven van dorpen vastgesteld. De toolkit is samen met de Vereniging Kleine Dorpen (VKD) opgesteld en is gebaseerd op de vragen en behoeften van dorpen. In april 2023 zijn deze behoeften geïnventariseerd en samen met de VKD uitgewerkt in de toolkit. De toolkit is ook aan de gemeenteraad gepresenteerd in een werkvergadering.

Bestemmingsplan Pieterslaan 85a Wolvega

In 2023 hebben gesprekken met de Woningstichting Weststellingwerf plaatsgevonden over het plangebied en de inrichting voor 18 sociale huurwoningen. Er is een ontwerpbestemmingsplan en –stedenbouwkundig plan opgesteld en deze plannen hebben tot 31 januari 2024 ter inzage gelegen. Ook heeft op 19 december 2023 een inloopbijeenkomst plaatsgevonden met de directe omwonenden bij het plangebied. Deze avond is positief verlopen en de reacties en zienswijzen worden meegenomen in het definitieve plan.

Bestemmingsplan Heerenveenseweg Wolvega

Op het perceel aan de Heerenveenseweg (tussen nr. 156 en 174) is in 2023 een woningbouwplan ontwikkeld voor 15 sociale huurwoningen. Op dit moment staan er nog chalets op het perceel voor tijdelijke opvang van Oekraïense vluchtelingen. Het woningbouwplan is ontwikkeld in samenwerking met WoonFriesland. Op 27 november 2023 heeft er een participatieavond plaats gevonden voor de omwonenden. Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 21 december 2023 tot en met 1 februari 2024 ter inzage gelegen.

Bestemmingsplan Dwarsvaartweg 6 Noordwolde
Betreft een nieuwbouwplan voor 35 woningen op het voormalige sportcentrum aan de Dwarsvaartweg 6 in Noordwolde. Het plan voorziet in het realiseren van 12 rijwoningen in het betaalbare segment, 18 twee-onder-een-kap woningen en 5 vrijstaande woningen. In 2023 heeft de projectontwikkelaar samen met de gemeente de plannen afgestemd en er is een anterieure overeenkomst afgesloten. Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 28 november 2023 tot 9 januari 2024 ter inzage gelegen. Het plan is in de Regionale Woondeals – Zuidoost opgenomen voor de gemeente Weststellingwerf.

Woningbouw kleine dorpen
Het bestemmingsplan De Hoeve - Oude Jokweg en Hoeveweg is op 16 oktober 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Met het bestemmingsplan wordt de realisatie van een zestal woningen op een perceel van 0,5 hectare midden in het dorp De Hoeve mogelijk gemaakt. Het betreft een plan van Stichting Wonen in de De Hoeve.

In het dorp Boijl is in 2023 een woningbouwplan ontwikkeld voor de bouw van 12 duurzame woningen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan van Boijl. Het initiatief is opgestart door het dorp zelf en de woningen worden ook gebouwd voor de behoefte van het eigen dorp. Het ontwerpwijzigingsplan heeft van 19 december 2023 tot 30 januari 2024 ter inzage gelegen.

Huisvesten statushouders
In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het realiseren van tijdelijke woonruimte voor statushouders aan de Hoofdweg in Wolvega. In 2024 worden deze tijdelijke woningen in gebruik genomen. Met woningcorporaties zijn verdere afspraken gemaakt over het realiseren van de taakstelling voor het huisvesten van statushouders.

Prestatieafspraken
In 2023 zijn de prestatieafspraken gemaakt voor 2024 met de corporaties en De Bewonersraad. De afspraken zijn gemaakt op vier thema's namelijk: Betaalbaarheid en beschikbaarheid, Kwaliteit – bestaande voorraad en nieuwbouw, Wonen, welzijn & zorg en als laatste Leefbaarheid.

Wet goed verhuurderschap
deze wet is in werking getreden per 1-7-2023. Eén van de vereisten van deze wet is het instellen van een gratis en laagdrempelig meldpunt waar huurders van particulier verhuurders en woningzoekenden die gebruik maken van een bemiddelaar/makelaar hun klachten kunnen melden daar waar het gaat om : discriminatie, intimidatie, te hoge bemiddelingskosten, een werk-huurovereenkomst, ontbreken van informatie over onderhoud e.d., te hoge servicekosten of het ontbreken van de huurovereenkomst. Wij bieden onze inwoners de mogelijkheid om digitaal, telefonisch of persoonlijk een melding te doen, eventueel anoniem. Houdt de verhuurder of bemiddelaar zich niet aan deze wet- en regelgeving dan heeft de gemeente een aantal instrumenten in handen om de naleving af te dwingen. Zoals een waarschuwing, een boete, bestuursdwang of in beheername.

In september 2024 gaan we de balans opmaken in OWO-verband. hoeveel meldingen hebben we gehad en wat was de aard van de meldingen. Dan besluiten we ook om het meldpunt in eigen huis te houden of mogelijk uit te besteden en te gaan samenwerken met een partij met meer kennis van de inhoud van huurrecht.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Plan van aanpak verduurzamen gemeentelijke vastgoedportefeuille

Voor de verduurzaming van de vastgoedportefeuille is in 2020 een plan van aanpak opgesteld, waarin een kernportefeuille is geselecteerd.
In 2023 lag de focus op de verduurzaming van het gemeentehuis.

Gemeentehuis
Er is een ondergrondse warmte- en koudeopslag (WKO) gecreëerd in de bodem rondom het gemeentehuis. Een WKO is een duurzame methode om energie in de vorm van warmte of koude op te slaan in de bodem.

Het gemeentehuis is voorzien van nieuwe energiezuinige warmtepompen welke gekoppeld zijn op de nieuw gerealiseerde WKO in de bodem rondom het gemeentehuis. Deze warmtepompen zullen het gemeentehuis duurzaam gaan verwarmen en het gebruik van aardgas minimaliseren. In de basis kan het gehele gemeentehuis aardgasvrij worden verwarmd met deze nieuwe installatie. Bij een extreme koude periode bestaat de optie nog om het pand door middel van aardgas bij te verwarmen. Voordat het gemeentehuis geheel aardgasvrij wordt gemaakt, wordt onze restantbehoefte aardgas gemonitord. Zo kan later een geschikt duurzaam alternatief ingezet worden.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Solar carports
Op het parkeerterrein van het gemeentehuis zijn solar carports geplaatst waarop 408 panelen bevestigd zijn met een totaalvermogen van circa 170.000 Watt piek. Vanaf eind 2023 wordt er duurzaam elektriciteit opgewekt op het parkeerterrein van het gemeentehuis. De solar carports zouden meer dan 20% van de huidige energiebehoefte van het gemeentehuis duurzaam kunnen opwekken.

Ontzorgingsprogramma Verduurzamen maatschappelijk vastgoed
Er is in 2023 gebruik gemaakt van de KlimOp-regeling die de provincie Fryslan ter beschikking heeft gesteld. Hiermee zijn maatwerkverduurzamingsadviezen opgesteld voor de objecten van de kernportefeuille. In de opgestelde adviezen is een selectie gemaakt van een optimale samenstelling van energiebesparende maatregelen tezamen met bouwkundige aanpassingen. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke maatregelen het meest effect hebben op de reductie van het energieverbruik. Met deze uitkomsten worden de bestaande meerjaren onderhoudsplannen (MJOP) getransformeerd tot duurzaam meerjaren onderhoudsplannen (DMJOP). Waar nodig zijn van de objecten in de portefeuille tevens de energielabels vernieuwd.

Implementatie omgevingswet

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Na een paar maal uitstel viel in de loop van 2023 het besluit om de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking te laten treden, tegelijk met de Wet kwaliteitsborging bouw. De Omgevingswet bundelt wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Daarmee vormt de wet de basis voor de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Onze gemeente bereidde zich al enkele jaren voor op deze omvangrijke wetswijziging. In 2023 zijn deze inspanningen geïntensiveerd. Veelal gebeurde dit in OWO-verband. Per 1 januari 2024 konden onze gemeente en OWO-VTH handelen conform de wet en vragen van inwoners beantwoorden.

Hebben we gedaan wat we wilden doen?

Voorbereiding op de omgevingswet
Per 1 januari 2024 konden onze gemeente en OWO-VTH handelen conform de wet en vragen van inwoners beantwoorden. Nieuwe software is in gebruik genomen, verordeningen zijn aangepast en met ketenpartners zijn afspraken gemaakt. Ook is de intaketafel geïntroduceerd. Daar bespreken we de verschillende ruimtelijke initiatieven die zijn binnengekomen en beslissen we ook of een omgevingstafel met externe partijen nodig is. Op onze website zijn initiatiefnemers erop gewezen dat in de nieuwe manier van werken het voortraject langer zal duren bij een uitgebreide ruimtelijke procedure. En dat we per 1 januari 2024 meer werken met uitgebreide omgevingsvergunningen en op termijn met omgevingsplannen.

Verder is gewerkt aan inzicht in de nog uit te voeren implementatieactiviteiten. Het gaat dan om zaken die in OWO-verband moeten plaatsvinden, maar ook om werkzaamheden die voor en door Weststellingwerf opgepakt moeten worden. Er is inmiddels een begin gemaakt met een plan van aanpak om in de komende jaren een gemeente-breed integraal omgevingsplan op te stellen.

Ruimtelijke kwaliteit onder de Omgevingswet

Alle voorbereidingen die genomen moesten worden voor inwerkingtreding van de omgevingswet op het gebied van ruimtelijke kwaliteit zijn uitgevoerd eind 2022 en begin 2023. Wanneer de Omgevingswet in werking is getreden is het mogelijk om de welstandstoets een andere invulling te geven. Voorlopig is besloten om de huidige werkwijze voort te zetten onder de omgevingswet. Wel zal Hûs en Hiem aan de voorkant meer betrokken worden in het proces in plaats van alleen bij een volledig uitgewerkt plan (niet alleen maar toetsen). In 2023 is door VTH voor OWO gewerkt aan het onderdeel ruimtelijke kwaliteit bij de pilot omgevingsplan Appelscha. Ook is er nieuw welstandbeleid gemaakt voor het dorp Appelscha. Dit nieuwe welstandsbeleid geeft handvaten voor het updaten van de welstandsnota in de gemeente Weststellingwerf.

Functioneren binnen de Omgevingswet

In 2023 zijn de acties voor het kunnen functioneren binnen de Omgevingswet voortgezet. Deze minimale acties worden in OWO-verband opgepakt, door middel van werkgroepen per onderdeel. Onder deze acties vallen in ieder geval de volgende zaken:

- Website gereedmaken voor de Omgevingswet;
- Inrichten en oefenen met software DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet);
- Uitwerken interactieve participatie inwoners;
- Verordening toezicht en handhaving OWO-VTH;
- Legesverordening aanpassen;
- Kunnen toepassen procedures en regels kostenverhaal;
- Medewerkers bijscholen voor de nieuwe omgevingswet.

Interactieve participatie een participatiewijzer

In 2023 zijn de werkzaamheden aan de participatiewijzer afgerond en is de participatiewijzer definitief gemaakt. Initiatiefnemers kunnen aan de hand van de participatiewijzer zelfstandig participatie uitvoeren bij omwonenden bij een ruimtelijke initiatief.

Toelichting wat mag het kosten

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, programma 8.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	3.199	4.718	4.963	1.519
Baten	1.840	2.658	2.658	818
Saldo van lasten en baten	**1.359**	**2.059**	**2.304**	**701**
Onttrekkingen	0	20	0	20
Resultaat	**1.359**	**2.039**	**2.304**	**681**

Overzicht | algemene dekkingsmiddelen

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder(s)	Hoen
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Taakvelden

- OZB woningen
- OZB niet-woningen
- Belastingen overig
- Economische promotie
- Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- Treasury

Actuele ontwikkelingen en gerealiseerd beleid

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten die een gemeente vrij kan besteden. Dit in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen zoals de opbrengst afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De specifieke dekkingsmiddelen staan opgenomen in de betreffende programma's onder de baten.

Woonlasten
Jaarlijks voert het Coelo een benchmark woonlasten uit. Voor de uitkomsten van de benchmark 2023 verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

Gemeentefonds
We ontvingen ook afgelopen jaar geld van het Rijk uit het gemeentefonds. In 2023 was dat € 61,0 miljoen. Hiervan hebben we een groot deel van onze uitgaven betaald. Het gemeentefonds kent de volgende soorten uitkeringen: 1) de Algemene uitkering, 2) de integratie-uitkering en 3) de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. In Weststellingwerf voegen we zowel op begrotingsbasis als bij de jaarstukken al deze verschillende soorten uitkeringen samen.

Jaarlijks ontvangen we, volgens een vastgesteld verdeelsysteem, een uitkering uit het gemeentefonds. In het verdeelsysteem wordt rekening gehouden met de onderlinge verschillen in de kosten waar een gemeente voor staat en de draagkracht van gemeenten (de belastingcapaciteit). Dit jaar hebben we op drie momenten informatie over de gemeentefondsuitkering ontvangen. Wij informeerden de raad via diverse afzonderlijke memo's over uitkering van het gemeentefonds.

Per 1 januari 2023 wordt het gemeentefonds op een nieuwe manier verdeeld over de Nederlandse gemeenten. De gevolgen van dit nieuwe verdeelmodel hadden we reeds opgenomen in onze begroting. Verder was er het afgelopen jaar veel te doen over de terugval in inkomsten vanuit het gemeentefonds vanaf 2026, het zogenoemde ravijn. Naast de opschalingskorting heeft het Rijk namelijk eenzijdig besloten tot een nieuwe financieringssystematiek. Deze ontwikkelingen zorgen er voor dat het gemeentefonds en daarmee de inkomsten van de gemeenten sterk afnemen. Helaas lijken de oplossingen nog ver weg.

Specifieke uitkeringen
Naast de algemene uitkering bestaan er specifieke uitkeringen (spuk). Deze uitkeringen mogen we niet vrij besteden. Ze zijn voor een specifiek doel. We zagen ook dit jaar weer een grote toename in het aantal specifieke uitkeringen. In 2019 hadden we 5 specifieke uitkeringen. In 2023 hadden we maar liefst 25 van deze uitkeringen. De Nederlandse gemeenten pleiten bij het Rijk voor minder specifieke uitkeringen om zo beleidsvrijheid te vergroten en administratieve lasten te verminderen. Omdat deze uitkeringen voor een specifiek doel zijn, verantwoorden we ze bij het desbetreffende programma. Ook verantwoorden we ze in de Sisa-verantwoording verderop in deze jaarrekening.

Doelstellingen

P&C cyclus balans in schuldenlast, woonlast, investeringen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

We hebben voldaan aan de voorwaarden van onze toezichthouder voor een structureel sluitende begroting. Daarmee is het genoemde resultaat behaald. De tarieven voor de onroerende zaakbelasting volgen normaal gesproken de inflatie. In 2023 kozen we er voor om geen inflatiecorrectie toe te passen vanwege de enorme prijsontwikkelingen van energie en de dagelijkse boodschappen. De tarieven voor de rioolheffing pasten we aan om de stijgende kosten te dekken. De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn voor 2023 niet verhoogd. Reden hiervan was de reeds gerealiseerde kostendekkendheid voor 2023.

Maatregelen

Sturen via de reguliere P&C cyclus
De P&C cyclus bestond in 2023 uit een begroting, een voorjaarnota gecombineerd met een kadernota met een meerjarenperspectief, een najaarsnota en nu de jaarrekening. Wij hebben via de P&C cyclus sturing gegeven aan de doelen. De balans in schuldenlast, woonlast en investeringen vormde daarin een continu kader. Ook werkten we via onze organisatieontwikkeling aan de verbetering van de interne beheersing.

Toelichting

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, algemene dekkingsmiddelen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	752	975	650	223
Baten	67.133	65.269	63.153	-1.864
Saldo van lasten en baten	**-66.382**	**-64.294**	**-62.502**	**2.087**
Onttrekkingen	16.202	16.465	0	263
Stortingen	5.252	5.252	0	0
Saldo mutatie reserves	**-10.950**	**-11.213**	**0**	**-263**
Resultaat	**-77.331**	**-75.507**	**-62.502**	**1.825**

Overhead, Vennootschapsbelasting en Overige baten en lasten

Overzicht kosten overhead

Overhead kosten

De definitie van overhead uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten die gericht zijn op de externe klant vallen hier dus niet onder maar zijn in de betreffende taakvelden opgenomen.

De bedrijfskosten die dus gerekend worden tot de overhead zijn:

- Personele kosten (alleen leidinggevenden en interne teams)
- Huisvesting
- ICT
- Communicatie
- Overige bedrijfsvoeringskosten.

De toelichting op de cijfers staat in het onderdeel jaarrekening, toelichting op de cijfers per programma

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	20.550	21.090	19.031	540
Baten	8.387	8.259	7.872	-128
Saldo van lasten en baten	**12.163**	**12.831**	**11.160**	**668**
Resultaat	**12.163**	**12.831**	**11.160**	**668**

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is er de Wet belastingplicht overheidsondernemingen. Dit houdt in dat gemeenten Vennootschapsbelasting (Vpb) moeten betalen op het moment dat ze activiteiten uitvoeren waarvoor ze aangemerkt worden als ondernemer. Zie ook het onderdeel toelichting op de baten en lasten, onderdeel Vennootschapsbelasting.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	0	0	0	0
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

Overige baten en lasten

Onvoorziene uitgaven

Het taakveld 'Overige baten en lasten' is hier verantwoord. De post onvoorziene uitgaven maakt deel uit van dit taakveld.

De toelichting op deze cijfers staat bij het onderdeel jaarrekening, overzicht van baten en lasten, overige baten en lasten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten	0	30	3.495	30
Resultaat	**0**	**30**	**3.495**	**30**

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

Portefeuillehouder	Hoen
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Inleiding

De lokale heffingen worden onderverdeeld in belastingen en rechten.

Belastingen
De opbrengsten van belastingen vallen onder de algemene middelen en kunnen vrij besteed worden. In onze gemeente geldt dit voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, (water-)toeristenbelasting en reclamebelasting.

Rechten
Dit zijn vergoedingen voor concrete prestaties, die door de gemeente worden geleverd. Deze opbrengsten zijn niet vrij besteedbaar. In onze gemeente geldt dit voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges burgerzaken. Bij de afvalstoffen- en rioolheffing is het uitgangspunt dat er kostendekkende tarieven zijn.

De tarieven worden opgenomen in verordeningen, die de gemeenteraad vast stelt. Voor de tarieven in 2023 is dit gedaan in de raadsvergadering van 12 december 2022. Voor de heffing van de OZB en de forensenbelasting is jaarlijks een waardering van de onroerende zaken (WOZ waarden) nodig.

Tarievenbeleid 2023

Het uitgangspunt voor 2023 was om de woonlasten voor onze inwoners stabiel te houden. Voor 2023 zijn de belangrijkste heffingen met 2,4% inflatiecorrectie verhoogd, met uitzondering van de riool- en afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing is in 2023 niet verhoogd door met name lagere verwerkingskosten van Omrin. De rioolheffing is wel gestegen in 2023 conform het Gemeente RioleringsPlan 2021-2025. Daarnaast er vanaf 2023 opgenomen dat de eigenaar van een unit of garagebox, waarvan de waarde in het economische verkeer lager is dan € 50.000, vrijstelling wordt verleend voor het eigenarendeel rioolheffing afvalwater. Voor huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater bedroeg het tarief € 136,46 en voor hemel- en grondwater € 54,60.

Zowel voor eenpersoons- als meerpersoonshuishoudens is de totale woonlastendruk ten opzichte van 2022 gestegen. Zo ging de totale woonlast voor meerpersoonshuishoudens in onze gemeente van € 796 in 2022 naar € 807 in 2023. De gemeentelijke woonlasten in Weststellingwerf liggen echter nog wel ruim onder het landelijk gemiddelde van € 960 over 2023. Ook wanneer we de woonlasten in onze gemeente vergelijken met de andere 17 gemeenten in onze provincie dan zien we dat we met een vierde plek in de ranking goed scoren.

Tabel opbrengst belangrijkste heffingen

x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2022	Rekening 2023	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Onroerendezaakbelastingen	4.870	4.906	4.931	4.931	-25
Forensenbelasting	41	44	51	51	-7
Toeristenbelasting	185	188	165	150	23
Reclamebelasting	100	103	99	99	4
Afvalstoffenheffing	3.003	3.005	2.968	3.048	37
Rioolheffing	2.186	2.301	2.277	2.277	24
Marktgelden	16	16	14	14	2
Leges burgerzaken	325	288	207	207	81
Leges omgevingsvergunningen (WABO)	703	1.074	630	630	444
Begraafplaatsen	139	119	142	142	-23
Eindtotaal	**11.567**	**12.044**	**11.484**	**11.549**	**560**

Totaalopbrengst van de belangrijkste heffingen

Onroerendezaakbelastingen OZB

Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

Ieder jaar taxeert de gemeente alle onroerende zaken binnen de gemeente. De WOZ-waarden van woningen zijn in onze gemeente gemiddeld met 15,8% gestegen in 2023 (bron CBS). De WOZ-waarde is niet alleen de grondslag voor de OZB en de forensenbelasting, het wordt ook gebruikt voor belastingen van het rijk en het waterschap. De aanslagen in 2023 zijn gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari 2022. Bij het opstellen van de begroting, bepalen we met het op dat moment bekende bedrag van de WOZ-waarden, het OZB-tarief. Daarna zijn er nog tal van gebeurtenissen die van invloed zijn op de definitieve WOZ-waarden per peildatum, daardoor kan de opbrengst afwijken van de begroting.

Bezwaar en beroep

Over het belastingjaar 2023 zijn in totaal 526 bezwaarschriften ontvangen op basis van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ). Dat is ongeveer 5,7% van het aantal opgelegde aanslagen onroerendezaakbelasting. De voornaamste redenen van bezwaar zijn de stijging van de waarde ten opzichte van de vorige peildatum en de no-cure-no-pay bureaus hanteren voor meerdere woningen dezelfde motivatie, namelijk gedateerde keuken en sanitair. Van het aantal ontvangen bezwaarschriften hebben we afgerond 41,1% gegrond verklaard. Over het belastingjaar 2023 zijn tot nu toe 2 beroepszaken ingediend.

De opbrengst

De verwachte opbrengst OZB over 2023 was afgerond € 4,9 miljoen. De werkelijke opbrengst is afgerond ook €4,9 miljoen.

Forensenbelasting

Voor deze belasting wordt - net als bij de OZB - als grondslag de WOZ-waarde gehanteerd. De werkelijke opbrengst van € 44.000 valt lager uit dan onze raming van € 51.000.

Toeristenbelasting

De heffingsmaatstaf van deze belasting is de vergoeding die is verschuldigd voor de overnachting. Voor 2023 is het tarief net als de afgelopen jaren 4% van de logiesomzet. In de begroting 2023 hadden we een opbrengst geraamd van €165.000. Over het belastingjaar 2022 hebben we een meeropbrengst van € 23.000. De definitieve logiesomzet over 2022 is dus hoger dan we in eerste instantie verwachtten. De definitieve afrekening volgt zoals gebruikelijk een jaar later (de afrekening van 2023 volgt in 2024).

Reclamebelasting
Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen, zichtbaar vanaf de openbare weg. We kennen deze belasting sinds 2016, waarvan de opbrengst ten goede komt aan het ondernemersfonds. Uit dit fonds worden activiteiten voor en door ondernemers en haar bezoekers in Wolvega betaald. De daadwerkelijke opbrengsten liggen in 2023 € 4.000 hoger dan begroot.

Afvalstoffenheffing
Het uitgangspunt is dat de kosten van afvalinzameling en -verwerking voor 100% worden opgevangen uit de opbrengst afvalstoffenheffing. Aan het begin van 2023 gingen we er vanuit dat de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 100% zou zijn.

De werkelijke kostendekkendheid (106%) is hoger dan de begrootte kostendekkendheid (100%). Dit komt door een aantal meevallers. Voor een nadere toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de financiële toelichting op programma 7 van de jaarrekening. Het daadwerkelijke bedrag wat wordt toegevoegd aan de reserve is € 177.000. Dit is inclusief de dividend- / winstuitkering (€ 58.000) van Omrin. Het saldo wordt toegevoegd aan de reserve. Deze reserve is beschikbaar voor het opvangen van onverwachte tegenvallers. De reserve maakt het mogelijk om noodzakelijke financiële aanpassingen niet schoksgewijs te laten verlopen.

x € 1.000

Kostendekkendheid taakveld afval	Rekening 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld	2.356	2.590
Inkomsten taakveld (exclusief heffingen)	466	524
Netto kosten taakveld	**1.890**	**2.066**
Toe te rekenen kosten:		
straatvegen	14	17
minimabeleid	98	113
Overhead	522	522
Compensabele btw	308	329
Toe te rekenen kosten	**942**	**982**
Totale kosten	**2.832**	**3.048**
Opbrengst heffingen	**3.009**	**3.048**
Dekkingspercentage	**106%**	**100%**

Rioolheffing
De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door een heffing op de gebruiker verhaald. Hierbij heeft de gemeente naast de zorgplicht voor afvalwater en hemelwater ook de zorgplicht voor grondwater. Net als bij de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid. De tarieven voor 2023 zijn ten opzichte van 2022 gestegen. Zie ook tarievenbeleid 2023.

De werkelijke kostendekkendheid (100%) van het taakveld riolering is hoger dan vooraf begroot (99%). Voor een nadere toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de financiële toelichting op programma 7 van de jaarrekening.

x € 1.000

Kostendekkendheid taakveld riolering	Rekening 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld	1.777	1.773
Inkomsten taakveld (exclusief heffingen)	00	00
Netto kosten taakveld	**1.777**	**1.773**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	320	320
Straatreiniging	14	16
Compensabele btw	186	198
Toe te rekenen kosten	**520**	**534**
Totale kosten	**2.297**	**2.308**
Opbrengst heffingen	**2.301**	**2.277**
Dekkingspercentage	**100%**	**99%**

Markt- en staangelden
Marktgeld wordt geheven voor het innemen van een standplaats voor het uitstallen, aanbieden of verkopen van goederen op locaties die zijn aangewezen voor het houden van de (wekelijke) warenmarkt, de voorjaarsmarkt en de najaarsmarkt. Staangeld wordt geheven voor het innemen van een (vaste) standplaats op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Leges
Leges zijn vergoedingen die worden betaald voor een door de gemeente geleverde (meestal administratieve) dienst, waar mensen zelf om vragen. Zo worden bijvoorbeeld leges betaald voor het voltrekken van een huwelijk, de afgifte van een uittreksel uit een bepaald register, reisdocumenten, rijbewijzen of voor vergunningen zoals een omgevingsvergunning.

Kostendekkendheid Leges
Binnen de leges zijn er een drietal titels. Titel 1 gaat over diverse burgerzaken (zoals rijbewijzen, reisdocumenten, gezondheidsverklaringen en documenten rondom naturalisatie), Titel 2 richt zich op de leges rondom omgevingsvergunningen en Titel 3 benoemt diensten die vallen onder de Europese dienstenrichtlijn (zoals de APV, drank & horeca wet en de winkeltijdenwet). In onze legesverordening 2023 staan de titels nader toegelicht.

x € 1.000

Algemene legesverordening totaal	Rekening 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	1.656	1.626
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	**1.633**	**1.626**
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	313	312
BTW	4	4
Totale kosten	**1.950**	**1.943**
Opbrengst heffingen	**-1.432**	**-940**
Dekkingspercentage	**73%**	**48%**

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 1 Algemene dienstverlening	Rekening 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	440	428
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	**440**	**428**
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	224	224
BTW	-	-
Totale kosten	**664**	**652**
Opbrengst heffingen	**-310**	**-249**
Dekkingspercentage	**47%**	**38%**

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	Rekening 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	1.007	971
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	-
Netto kosten taakveld	**1.007**	**971**
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	61	61
BTW	4	4
Totale kosten	**1.072**	**1.036**
Opbrengst heffingen	**-1.086**	**-629**
Dekkingspercentage	**101%**	**61%**

x € 1.000

Algemene legesverordening titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Rekening 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	209	227
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	-	

Netto kosten taakveld	**209**	**227**
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	28	28
BTW	-	-
Totale kosten	**237**	**255**
Opbrengst heffingen	**-36**	**-62**
Dekkingspercentage	**15%**	**24%**

Begraafplaatsen

Graf- en begraafrechten

Er worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van diensten door de gemeente in verband met de begraafplaats.
De gerealiseerde kostendekkendheid (34%) van het taakveld begraafplaatsen is lager dan begroot (42%).

x € 1.000

Kostendekkendheid begraafplaatsen	Rekening 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	197	196
Inkomsten taakvelden(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld	**197**	**196**
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	150	128
BTW	5	5
Totale kosten	**352**	**330**
Opbrengst heffingen	**-119**	**-140**
Dekking	**34%**	**42%**

Kwijtschelding

We hanteren een kwijtscheldingsbeleid voor inwoners zonder vermogen, die een laag inkomen hebben. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing en OZB. De kwijtscheldingsregeling is gebaseerd op landelijke normen, welke per ingang 2023 zijn verruimd en vastgestelde in de nieuwe “Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Weststellingwerf 2023”. Op basis van de betaalcapaciteit wordt berekend of inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding. Bij de aanvragen voor 2023 is net als vorig jaar gebruik gemaakt van het Inlichtingenbureau omdat wij als gemeente geen toegang hebben tot alle gegevens zoals inkomen, banktegoed, voertuigenbezit. Hierdoor vindt er een correcte toetsing plaats en worden de juiste toewijzingen voor kwijtschelding gedaan.

In het belastingjaar 2023 was er voor 272 inwoners (2022: 286) sprake van een automatische kwijtschelding na toetsing door het Inlichtingenbureau. Van de 313 beoordeelde aanvragen tot kwijtschelding zijn er 160 toegewezen. Het toewijzingspercentage van 51% in 2023 is lager dan het percentage in 2022 (57%).

Kwijtscheldingen	2023	2022	Verschil
Automatische kwijtschelding na toets Inlichtingenbureau	272	286	-14
Aantal aanvragen tot kwijtschelding	313	319	-6
Aantal toegewezen kwijtscheldingen na aanvraag	160	182	-22
Totaal aantal kwijtscheldingen (automatisch en na aanvraag)	432	468	-36
Percentage toegewezen kwijtscheldingen na aanvraag	51%	57%	-6%

Kwijtschelding in euro's

Het totale bedrag aan verleende kwijtschelding is afgerond € 98.000. Dit is grotendeels voor de afvalstoffenheffing.

	Rekening 2022	Rekening 2023	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
Kwijtschelding Afval	100.766	98.222	113.000	120.000	14.778
Kwijtschelding OZB	1.091	0	2.000	5.000	2.000
	101.857	98.222	115.000	125.000	16.778

Gemeentelijke woonlasten

Onderstaande tabel geeft een overzicht over 2023 van de woonlasten van de 18 Friese gemeenten. In 2023 staan we op plek 4. Dit waar het gaat om de laagste woonlasten in onze provincie.

	Woonlastendruk 2023	OZB (gem)	Afvalstoffenheffing		Rioolheffing		Totaal woonlasten	
			Eph	Mph	Eph	Mph	Eph	Mph
1	Ameland	272	175	229	150	177	596	679
2	Harlingen	277	213	316	172	172	662	766
3	Terschelling	403	216	216	180	180	798	798
4	Weststellingwerf	326	193	290	191	191	710	807
5	Ooststellingwerf	289	170	236	166	287	625	813
6	Súdwest Fryslân	361	225	270	191	191	778	822
7	Opsterland	303	201	244	211	277	715	824
8	Vlieland	325	255	340	110	165	690	830
9	Leeuwarden	335	208	320	147	181	690	836
10	De Fryske Marren	343	223	286	125	214	691	843
11	Noardeast-Fryslân	377	195	278	240	240	813	895
12	Schiermonnikoog	381	253	330	127	184	762	896
13	Smallingerland	353	235	277	285	285	873	915
14	Tytsjerksteradiel	491	194	277	142	158	826	926
15	Waadhoeke	315	251	314	239	299	805	928
16	Heerenveen	435	206	267	181	242	822	944
17	Achtkarspelen	379	264	377	195	195	837	950
18	Dantumadiel	530	205	256	188	188	923	974

Toelichting bij de tabellen:
Eph= eenpersoonshuishouden
Mph= meerpersoonshuishouden
Bron: Coelo (Atlas van de lokale lasten 2023)

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Portefeuillehouder	Hoen
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote kosten te dekken. Dat wil zeggen: welke capaciteit is nodig om de risico's op te vangen, en wel zodanig dat een tegenvaller in de uitvoering niet direct tot een bezuiniging hoeft te leiden.

De wet geeft aan welke onderwerpen in deze paragraaf aan bod moeten komen:

- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico’s;
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico’s;
- de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico’s uitgedrukt in weerstandsvermogen;
- een vijftal voorgeschreven financiële kengetallen;
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico’s

De doelstellingen zijn:

1. voldoen aan wet- en regelgeving;
2. inzicht krijgen in de risico’s die onze gemeente loopt en daarmee het risicobewustzijn aanmoedigen;
3. een onderbouwing van het berekende weerstandsvermogen;
4. de omvang van het weerstandsvermogen is voldoende.

In de nota financieel beleid zijn over de norm voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit de volgende uitgangspunten vastgelegd:

- De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit, oftewel een minimale ratio weerstandsvermogen van 1,0;
- Voor de voorgeschreven financiële kengetallen sluiten we aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. Het streven van de gemeente is minimaal te voldoen aan categorie B (normaal risico). Dit betekent dat we streven naar een solvabiliteitspercentage van 20%. De hoogte van de reserves (inclusief de vrije algemene reserve) moet dan minimaal 20% zijn van het totale vermogen (het balanstotaal).

Het college heeft in het collegeprogramma opgenomen dat zij een ratio weerstandsvermogen willen hanteren van 2.0 en een minimale solvabiliteitsratio van 20%.

In deze jaarrekening voldoen we aan de uitgangspunten van het financieel beleid. Het uitgangspunt van een weerstandsratio van 2.0 zoals aangegeven in het collegeprogramma wordt niet gehaald.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om eventuele tegenvallers op te vangen. Dit zonder dat de begroting en het beleid aangepast moet worden.

De begrotingsruimte
Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaat de verplichting om jaarlijks in de begroting een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen. Daarbij is geen wettelijk minimum of maximum aangegeven. Hiermee kunnen elk jaar onverwachte incidentele tegenvallers worden opgevangen. Wij hebben gekozen voor een bedrag van € 30.000. Daarnaast is in de begroting een stelpost risicobeheersing opgenomen om specifieke risico's op voorhand af te dekken. Het gaat om een bedrag van € 500.000 per jaar.

De algemene reserve
Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve kan worden ingezet ter dekking van onverwachte incidentele tegenvallers. De algemene reserve bedroeg op 31 december 2023 € 8,3 miljoen (voor resultaatbestemming).

De bestemmingsreserves
Voor de middelen van een bestemmingsreserve heeft de raad een specifiek doel vastgelegd. Eventueel kan de bestemming door de raad worden gewijzigd. Wanneer op een bestemmingsreserve geen verplichting rust voegen we deze reserve toe aan de algemene reserve. Op dat moment vormt het onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. Voor het vaststellen van onze weerstandscapaciteit worden de bestemmingsreserves op dit moment niet meegenomen.

De stille reserves
Stille reserves betreffen activa die tegen nul zijn gewaardeerd. Ook kan de boekwaarde lager zijn dan de verkoopwaarde. De mogelijke overwaarde die bij verkoop ontstaat, kan dan worden ingezet voor de opvang van onverwachte tegenvallers. Op dit moment verwachten we dat de invloed van deze stille reserves op de weerstandscapaciteit nihil is.

De niet-benutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden die een gemeente heeft om haar inkomsten via extra belastingopbrengsten te verhogen. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:
a. de OZB;
b. de rioolheffing;
c. de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.

Vanaf 2020 heeft het rijk een benchmark woonlasten ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijk te maken. Hierin wordt naast de OZB ook de riool- en afvalstoffenheffing vergeleken. De niet-benutte belastingcapaciteit hebben wij tegen nul gewaardeerd. Bij de onderdelen riolering en reiniging geldt een norm van 100% kostendekkendheid.

Samenvatting
De structurele weerstandscapaciteit in de exploitatie 2023 was € 500.000. De incidentele weerstandscapaciteit bedroeg ongeveer € 8,4 miljoen.

x € 1.000

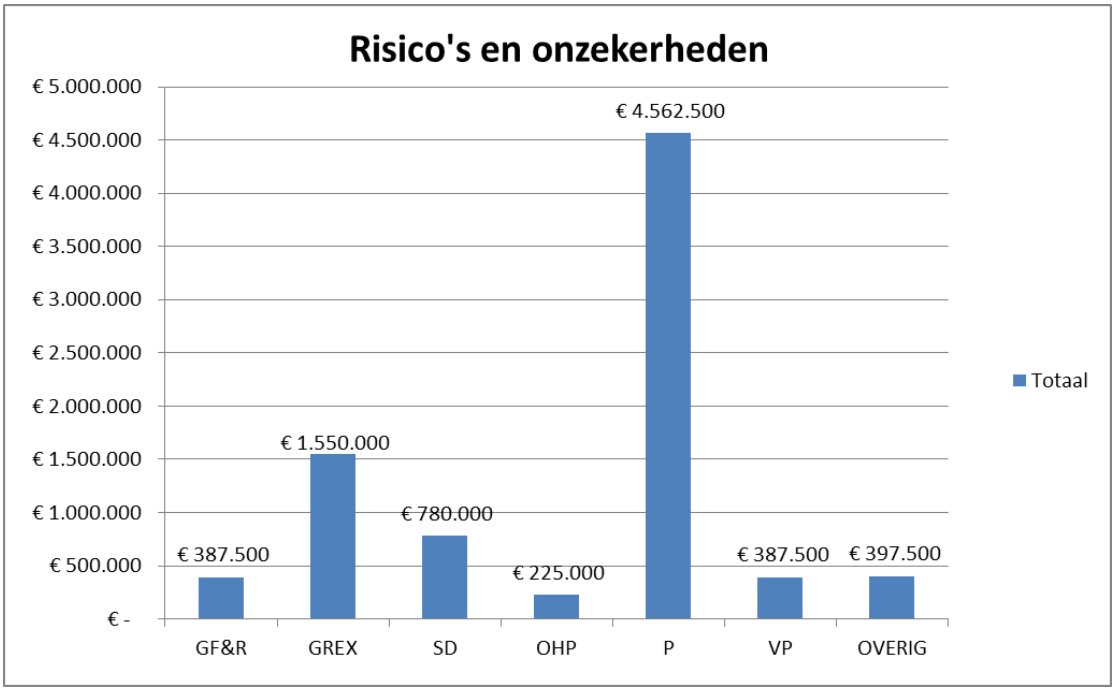
Weerstandscapaciteit		31-12-2023
a.	De structurele begrotingsruimte	500
	De incidentele begrotingsruimte	30
b.	Algemene reserve (stand 31/12 voor resultaatbestemming)	8.341
c.	Bestemmingsreserves	
d.	De stille reserves	
		8.871

Inventarisatie van de risico's en getroffen beheersmaatregelen

De belangrijkste risico's voor de gemeente zijn in beeld gebracht, voor zover op dit moment bekend. Van belang is te beseffen dat risico's zowel positieve als negatieve effecten kunnen hebben. Wij hebben bij deze inventarisatie vooral gekeken naar mogelijke negatieve risico's en de gevolgen daarvan. Het inschatten van risico's is een momentopname en is geen absolute wetenschap. De inventarisatie is gemaakt in een tweetal domeinen: (relatief) beïnvloedbare risico's en onzekerheden op lokaal en regionaal niveau en landelijke ontwikkelingen en (lastig beïnvloedbare) risico's en/of onzekerheden die daar uit voortvloeien. Vervolgens zijn de risico's en genomen beheersmaatregelen beoordeeld. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële impact van deze risico's. Uiteraard met de kanttekening dat elke inschatting met de nodige onzekerheden is omgeven. De huidige werkwijze bestaat uit vier stappen:

1. per risico wordt een financiële inschatting gemaakt van de initiële klasse waarin het risico valt;
2. daarna wordt beoordeeld, wat de initiële kans is dat het risico zich voordoet en wordt deze vertaald in een wegingsfactor. Op basis hiervan wordt de initiële financiële inschatting verlaagd;
3. vervolgens worden beheersmaatregelen benoemd en waar mogelijk geïmplementeerd;
4. deze beheersmaatregelen zorgen voor een aangepaste inschaling van risicoklasse en risicokans, waartegen 'de onzekere gebeurtenis' (= het risico) wordt gescoord. Op basis hiervan kan de financiële inschatting nogmaals worden verlaagd.

Op basis van deze vier stappen is de verwachte financiële impact (geschatte initiële financiële inschatting x geschatte kans, rekening houdend met beheersingsmaatregelen) van de risico's gemaakt. Het geschatte bedrag aan mogelijke risico's wordt jaarlijks herijkt en is hierbij bepaald op € 8,3 miljoen. De belangrijkste risico's die onze gemeente loopt, worden hierna behandeld.

Onzekerheden gemeentefonds en rente € 387.500 (GF&R)

Gemeentefonds

De inkomsten vanuit het gemeentefonds staan onder druk. Hier is landelijk veel aandacht voor. Vanaf 2026 komt er een ravijn op de Nederlandse gemeenten af. Vanuit de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG) vindt er een lobby plaats richting het Rijk. Hierbij wordt ingezet op het schrappen van de opschalingskorting, het herstellen van het accres vanaf 2026 in plaats van 2027 en een toereikende en stabiele normeringssystematiek. De VNG pleit bij de normeringssystematiek met name voor een indexering van het gemeentefonds die aansluit bij de toename van de kosten van wettelijke taken. De systematiek die vanaf 2027 eenzijdig door het Rijk is doorgevoerd, is namelijk gebaseerd op het bbp. Deze systematiek schiet echter met name tekort om de groei van de uitgaven voor zorgkosten op te vangen. Die kosten stijgen namelijk harder dan het gemiddelde bbp.
De risico's spelen vanaf 2026. We hebben dus nog tijd om hier op te anticiperen. De termijn waarop we dit kunnen doen wordt wel korter. Het ravijn komt dichterbij. Om die reden stijgt het risico.

Rente

Rentestijging is een risico waar wij mee te maken kunnen krijgen bij het opnieuw afsluiten van een geldlening. Is de rente hoger dan de rente die wij betaalden, dan heeft dit een nadelig effect op onze begroting. We houden de toekomstige noodzakelijke financieringen nauwlettend in de gaten om zo het renterisico te minimaliseren (vaste schuld en kasgeld). De rentes stijgen op dit moment wel, maar op korte termijn is het afsluiten van een nieuwe geldlening niet nodig en is het renterisico beperkt.

Pensioenopbouw (gewezen) wethouders

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening de voorziening voor de pensioenen van onze (gewezen) wethouders herijkt. Dit doen wij op basis van de actuariële waardeberekeningen van onze externe adviseur. Zij berekenen op basis van diverse parameters welk bedrag er in de voorziening aanwezig moet zijn op de peildatum 31-12-2023. Een van de belangrijkste parameters is de rekenrente. Deze wordt jaarlijks vastgesteld door De Nederlandse Bank. Dit percentage kan jaarlijks verschillen, waardoor op basis van de wet- en regelgeving een storting of een onttrekking aan de voorziening plaatsvindt. De rekenrente is in 2023 iets gestegen. We verwachten niet direct een daling van de rekenrente waardoor dit risico beperkt is.

Onzekerheden grondexploitaties € 1,6 miljoen (GREX)

De ramingen van de grondexploitaties en de verliesvoorzieningen zijn geactualiseerd. Toch blijft het moeilijk te voorspellen of de geraamde verkopen ook daadwerkelijk zullen plaatsvinden. Doordat de boekwaarde daalt door de gerealiseerde verkopen nemen de onzekerheden en risico`s nu af. De economische onzekerheid in de markt (oorlog Oekraïne, hoge energieprijzen) is ook in 2023 merkbaar geweest. De bouwprijzen zijn gestabiliseerd ten opzichte van 2022. Wel is de rente is in 2023 behoorlijk gestegen. In ons aanbod zien we dat particuliere kavels in een gestaag tempo worden verkocht en dat de interesse voor de kavels voor de projectmatige bouw groot is. Voor de bedrijventerreinen was de belangstelling vergelijkbaar met 2022. De winst- en verliesnemingen worden jaarlijks geactualiseerd per grondexploitatie. De verliesvoorzieningen worden berekend op basis van de netto contact waarde (2%). De winstnemingen worden berekend met de Percentage of Completion Methode (POC).

Risico’s binnen het Sociaal Domein € 780.000 (SD)

De risico’s binnen het Sociaal Domein liggen met name in de open einderegelingen. Dit zijn regelingen die weliswaar een budgettair plafond kennen in de begroting, maar in feite financieel niet zijn begrensd. Als er meer aanspraak op dergelijke regelingen wordt gedaan, zal de gemeente vanuit haar wettelijke taak aanvullend (financiële) middelen beschikbaar moeten stellen. De gemeente kan deze middelen veelal niet verhalen op derden. Wij hebben zoveel mogelijk beheersmaatregelen genomen om te voorkomen dat de beschikbare budgetten worden overschreden, door bijvoorbeeld een zo goed mogelijke inschatting te maken op basis van historische kosten en actuele (beleids)ontwikkelingen.

Wmo
Toenemende vergrijzing, complexer wordende samenleving en de landelijke invoering van het abonnementstarief laten in Weststellingwerf een toename zien van het aantal Wmo-cliënten. Voor de komende jaren is nog een aantal decentraliserende rijksmaatregelen te verwachten die de gemeente raken. Zo wordt gesproken over de decentralisatie van Beschermd Wonen per 2025 en ook Maatschappelijke Opvang. De invoeringsdatum is tot dusver steeds uitgesteld, maar de maatregelen zitten er aan te komen. De gemeente wordt dan verantwoordelijk voor deze taken. Het blijft daarbij de vraag of het rijk voldoende middelen beschikbaar gaat stellen. Door monitoring hebben we goed zicht op de ontwikkeling en de voorspelbaarheid van de lasten.

Jeugdwet
De financiering van de Jeugdwet in Fryslân is een zeer complex stelsel. Het onderdeel resultaat gestuurde inkoop is opnieuw aanbesteed. De nieuwe aanbesteding is ingegaan per 1 januari 2024. De financiële effecten van de aanbesteding zijn nog onvoldoende bekend.
Het onderdeel hoog specialistische Jeugdhulp kenmerkt zich door een laag aantal cliënten en hoge kosten per cliënt. Lasten kunnen snel fluctueren bij relatief kleine wijzigingen in omvang van het aantal cliënten. Vertraging in afgegeven toewijzingen (berichtenverkeer) in combinatie met grillig declaratiegedrag van zorgaanbieders maakt monitoring complex en lastig. We hebben daarom beperkt zicht op de ontwikkeling en de voorspelbaarheid van de lasten.

Hervormingsagenda
De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Een deel van de maatregelen uit de hervormingsagenda zijn al geïmplementeerd. Ondanks de reeds genomen maatregelen blijven de kosten Jeugd jaarlijks toenemen en is de besparing vanuit de hervormingsagenda hoogstwaarschijnlijk niet te realiseren. Het is de vraag in hoeverre het Rijk daarvoor compensatie biedt. Het risico neemt hierdoor toe. We volgen de ontwikkelingen op dit punt.

Statushouders
De gemeente is bezig met de taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Dit begint steeds meer vorm te krijgen waardoor de aantallen zullen toenemen. De huisvesting van statushouders kan op korte termijn leiden tot een toename van het aantal uitkeringen.

Onzekerheden en risico's bij onderhoud kapitaalgoederen € 225.000 (OHP)
Strategisch beleid hoe om te gaan met vastgoed specifiek en gemeentelijke bezittingen in brede zin, is een maatregel die wordt getroffen om mogelijke risico's op dit onderwerp te beheersen. Dan kan meer gericht geld worden gestoken in het strategisch onderhoud van gemeentelijke bezittingen (betere koppeling termijn bezit/in gebruik aan termijn onderhoud). Los van deze beheersmaatregelen blijft er een risico aanwezig.

Projecten € 4,6 miljoen (P)
De gemeente voert op dit moment diverse projecten uit of heeft deze in voorbereiding. De omvang van de projectenportefeuille neemt daardoor toe. Ook de komende jaren zullen relatief grote projecten worden voorbereid, opgestart of aanbesteed. Voor een aantal projecten hebben we middelen gereserveerd in de Reserve investeringsambities. Deze gereserveerde middelen zijn ramingen. De ramingen in de Reserve investeringsambities zullen niet altijd toereikend zijn. We kijken dan naar haalbaarheid, betaalbaarheid en schaalbaarheid. Ook op het aanbestedingsmoment kunnen kosten mee- of tegen vallen. Echter, vaak is in tijden van stijgende kosten uitstel niet verstandig.
Verschillende risico's kunnen een succesvolle realisatie of voortgang van een project beïnvloeden. Het gebied waarop risico's zich voor kunnen doen is behoorlijk breed. Zo kunnen zich onverwachte kosten voordoen, inkomsten lager uitvallen dan verwacht, technische problemen aan het licht komen, maar bijvoorbeeld ook juridische aspecten gaan spelen. Ook hebben we bij de projecten (bijna) altijd te maken met diverse stakeholders. Dit kan ook risico's met zich meebrengen.
Specifiek voor 2024 zien we op dit moment bij de projecten aanbestedingsrisico's. Dit betreft risico's in de voorbereiding, de kwaliteit en de volledigheid. Op projectniveau noemen wij het Groene Hart van centrum Wolvega. Dit betreft bijvoorbeeld opstallen, de te ontvangen subsidie en eventueel tegenvallende investeringskosten om uiteenlopende redenen. Belangrijkste beheersmaatregel om deze risico's te verkleinen is het gefaseerd beschikbaar stellen van het investeringskrediet.

Risico's en beheersingsmaatregelen met betrekking tot verbonden partijen en gerelateerde projecten € 387.500 (VP)
De paragraaf verbonden partijen vraagt vanuit het oogpunt van risicobeheersing de nodige aandacht omdat de invloed op deze partijen verloopt via besturen van gemeenschappelijke regelingen en stichtingen of de aandeelhouders en de raden van commissarissen en/of toezicht. Dat betekent ook dat de directe invloed op de uitzetting van hun begroting beperkt is, wat weer van invloed is op onze begroting.
Ten aanzien van de verbonden partijen blijft extra aandacht noodzakelijk voor de uitvoeringsorganisatie FUMO en de Veiligheidsregio Fryslân (VRF). Deze samenwerkingsverbanden zijn van rijkswege verplicht gesteld en gelden dus voor de 18 Friese gemeenten. De invloed die als individuele gemeente kan worden uitgeoefend is (zeer) beperkt. De OWO-samenwerking heeft een positief effect als vanuit een gezamenlijk belang kan worden opgetrokken. Ook in de overige samenwerkingsverbanden zien we dat gemeenten elkaar steeds beter vinden.
We zien binnen onze verbonden partijen op dit moment met name ontwikkelingen bij de OVEF. De omvang van de bedrijfsactiviteiten in een prijsgevoelige markt is per 2024 toegenomen.

Overige onzekerheden en risico's: € 397.500 (OVERIG)
Overige risico's in de bedrijfsvoering zijn: frictiekosten personeel, veiligheids- en aansprakelijkheidsrisico's en urenramingen op exploitatie ontlastende onderdelen van de begroting, zoals de grondexploitaties, afval en riolering. Tijdig beheersmaatregelen treffen, door bijvoorbeeld een juiste verhouding vast en flexibel personeel in dienst te hebben, voorkomt structurele risico's in de exploitatie. Ook het treffen van technische beheermaatregelen en het optimaliseren van bedrijfsprocessen zorgen voor een lager risico.

Loon- en prijsontwikkelingen
Het risico dat we bij de loon- en prijsontwikkelingen lopen is dat we via de inkomsten (gemeentefonds) niet volledig gecompenseerd worden voor stijgingen. Op het gebied van loon- en prijsontwikkelingen zijn er weinig beheersmaatregelen mogelijk. Alleen op het gebied van onze eigen gemeentelijke heffingen kunnen we sturen op indexatie. De afgelopen periode hebben we exceptionele prijsstijgingen gezien. Deze situatie lijkt zich nu te herstellen en te stabiliseren. Daardoor neemt dit risico af.

Toekomstige ontwikkelingen
We zien dat de omvang van onze begroting toeneemt. Dit is inherent aan de activiteiten waar wij als gemeente voor aan de lat staan. We zien meer taken en daarmee ook meer risico's op ons afkomen. We noemen hier als voorbeeld het klimaatakkoord, duurzaamheid, funderingsaanpak, maar ook de taakstelling statushouders. Daarnaast leven we in een onzekere tijd. De gevolgen van nieuwe wetten en een nieuw kabinet is (nog) niet volledig duidelijk. Uiteraard houden wij de ontwikkelingen, de gevolgen en de risico's nauwlettend in de gaten. Via onze reguliere planning en controlcyclus sturen wij waar nodig bij.

Weerstandsvermogen
De relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's wordt uitgedrukt in weerstandsvermogen. De hoogte van het weerstandsvermogen is in onderstaande tabel weergegeven.

	x € 1.000
Weerstandsvermogen	**31-12-2023**
Weerstandscapaciteit (A)	8.871
Risico's (B)	8.290
Weerstandsvermogen	**581**
Ratio Weerstandsvermogen (A/B)	**1,07**

Toelichting weerstandsvermogen
Uit bovenstaande tabel blijkt dat ons weerstandsvermogen voldoet aan het uitgangspunt dat de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit (A) minimaal gelijk moet zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit (B). De ratio weerstandsvermogen is 1,07 en dus groter dan 1,0. De weerstandsratio is echter nog wel kleiner dan de door het college gewenste minimale weerstandsratio van 2,0.

Kengetallen

Met ingang van 2016 worden een vijftal financiële kengetallen voorgeschreven. Dit onder andere om de financiële positie van de gemeente voor de raad inzichtelijker en beter vergelijkbaar te maken. Het gaat om de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en indicatoren met betrekking tot de grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.
Kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en over de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Zoals opgenomen in de nota Financieel beleid sluiten we voor de verplichte kengetallen aan bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten. Ons streven is minimaal te voldoen aan categorie B. Over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal		**Categorie A**	**Categorie B**	**Categorie C**
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio		> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatieruimte		< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte		> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit		< 95%	95 - 105%	> 105%

Als de uitkomst van één van de kengetallen uit de pas schiet, wil dat niet zeggen dat we financieel niet (langer) gezond zijn. Het is een mogelijke indicatie dat er (aanvullende) beheersmaatregelen moeten worden getroffen of herijkt. In onderstaand overzicht wordt het verloop van onze kengetallen weergegeven:

Kengetallen	Rekening 2023	Begroot 2023	Rekening 2022	Categorie peiljaar 2023
1 Netto schuldquote	22,37%	36,33%*	25,75%	A
Netto schuldquote (gecorrigeerd)	22,35%	32,32%*	25,73%	A
2 Solvabiliteitsratio	46,24%	40,87%	43,00%	B
3 Grondexploitatie	12,04%	19,15%	13,48%	A
4 Structurele exploitatieruimte	6,66%	2,53%	8,39%	A
5 Belastingcapaciteit	85,49%	89,49%	88,05%	A

* Bijgestelde begroting

Toelichting tabel kengetallen

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.
Zoals uit bovenstaande tabel blijkt voldoen we in deze jaarrekening bij dit kengetal ruimschoots aan ons streven en vallen we in categorie A.

2.Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is een kengetal dat weergeeft welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen. Ook bij dit kengetal komen we uit boven ons streefpercentage van minimaal 20% en binnen de marges van categorie B.

3. Kengetal grondexploitatie
Het kengetal geeft in een percentage aan hoe groot het geïnvesteerde bedrag is ten opzichte van de totale baten.
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Door onder andere de verkopen is de balanswaarde van de grondexploitaties gedaald. Dat maakt dat het risico minder groot wordt en we in categorie A uit komen.

4. Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele lasten zijn de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen, bij structurele baten gaat het onder andere om de Algemene uitkering van het gemeentefonds en eigen belastinginkomsten. Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. In 2023 hadden we een positief structureel exploitatiesaldo waardoor we in categorie A vallen.

5. Belastingcapaciteit
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Deze woonlasten zijn de optelsom van de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar t-1 en uit te drukken in een percentage. Zoals uit de tabel van de kengetallen blijkt, zijn de woonlasten in onze gemeente lager dan het landelijk gemiddelde voor een gezin. Als basis hebben we het landelijk gemiddelde van 2023 (= 100%) genomen. Dat staat op € 944. Met een bedrag van € 807 vallen we hiermee onder categorie A.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Portefeuillehouder	Hartog
Organisatie	Beleid en Vastgoed, Grondzaken & Facilitair

Beleidsnota's

- Beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte 2012-2016
- Nota Openbare verlichting
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025
- Notitie Strategisch omgaan met gemeentelijk vastgoed 2017
- Bomenbeleidsplan 2017- 2027
- Plan van aanpak Verduurzamen gemeentelijk vastgoed 2020
- Scenario’s uitbreiding ecologisch bermbeheer gemeente Weststellingwerf

Inleiding

Onze gemeente heeft een flink aantal vierkante kilometers aan openbare ruimte in beheer. Er wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Om dat mogelijk te maken wordt geïnvesteerd in kapitaalgoederen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten.

Wij merken dat we steeds meer last krijgen van extremen in het weer. In de zomer zagen we droge periodes die het veen onder de wegen aantast. In de herfst hadden we zoveel neerslag dat de bermen met veel meer dan de gebruikelijke schades te maken kregen. Naast de wegen en bermen hebben de extremen ook een negatieve invloed op de kwaliteit van beplantingen, speelgazons, bomen.

Om meer grip te krijgen op toekomstige investeringen en de lopende onderhoudsprogramma's zijn we gestart met een traject om het asset management naar een hoger niveau te tillen en met een herijking van ons areaal.

Kwaliteitsambitie Openbare Ruimte

We zagen in 2023 een ontwikkeling waarbij gekozen werd voor gedifferentieerd beheer van de openbare ruimte. Hierbij was sprake van maatwerk. We maakten meer gerichte keuzes waarbij onderhoudsniveaus werden afgestemd op plekken die inwoners van de gemeente belangrijk vinden, naast de plekken die we als gemeentelijke organisatie belangrijk vinden.
We begonnen met het inventariseren en actualiseren van bestaande niveaus . Het onderhoud van de openbare ruimte vond plaats volgens de uitgangspunten van de vastgestelde notitie kwaliteitsambitie openbare ruimte.

De Leidraad duurzame inrichting openbare ruimte (DIOR) geeft kaders waarbinnen inspiratie en creativiteit gevonden kan worden voor het ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte en is bedoeld voor eenieder die openbare ruimte gaat realiseren: ambtenaren, marktpartijen en andere initiatiefnemers. De leidraad is grotendeels gereed.

Wegen

De jaarlijkse onderhoudsprogramma’s voor asfalt en elementenonderhoud (klinkerwegen) zijn uitgevoerd. Te noemen locaties van (groot) onderhoud zijn onder andere:

- Onderhoud asfaltwegen: Hamersweg Ter Idzard, Hoeveweg de Hoeve, Kerkweg Oldeholtwolde, Kontermansweg de Hoeve, Geldering Noordwolde, Tinweg (rotonde) Wolvega, Kerkeweg Nijetrijne, Marktweg Spanga.
- Onderhoud klinkerwegen: Peter Paulus Rubenstraat Wolvega, Govert Flinckstraat Wolvega, Pastoor Schuttestraat Steggerda, De Ribbe Scherpenzeel, Langelilleweg (deels) Langelille, Oosterstreek (drempel) Oosterstreek, Nieuwstraat (trottoirs) Noordwolde.
- Ook zijn er diverse kleine herstelwerkzaamheden geweest aan asfalt- en klinkerwegen.
- Er hebben veel werkzaamheden plaatsgevonden aan trottoirs en bermen waar kabels en leidingen zijn gelegd. Oorzaak zijn de graafwerkzaamheden van de glasvezelprojecten en het vervangen van kabels voor de energietransitie.

Groen

Openbaar groen:

We hebben een groot aantal bomen aangeplant. Na reguliere inspectie (één keer per drie jaar) was gebleken dat een aantal bomen gekapt moest worden om aan de zorgplicht (veiligheid) te voldoen. Om die reden zijn tevens bomen gesnoeid.

Tijdens de storm van juli is een aantal bomen omgewaaid en is een aantal bomen na inspectie preventief verwijderd. Deze bomen worden waar mogelijk vervangen.

Wij hebben langs een aantal paden en erfgrenzen wortelschermen geplaatst om overlast en wortelopdruk te voorkomen. Om droogteschade te beperken hebben we bij het planten van de bomen standaard van een watergeefrand geplaatst en hierin is een mulchlaag aangebracht om water langer vast te houden.

Wij hebben diverse invasieve soorten bestreden op het land en in het water. We hebben o.a. circa 8000 bomen preventief behandeld tegen de eikenprocessierups. Hierdoor is de overlast beperkt.

Baggeren

Er is gebaggerd in de vijvers in De Heide, Drafsportlaan en De Barte. Dit in overleg met de buurtvereniging en in samenwerking met Hengelsportvereniging De Snoek. In het najaar is 600 kilo aan vissen uitgezet.

Vergroten biodiversiteit

In Noordwolde zijn in afstemming met Plaatselijke Belang bermen omgevormd naar bloem- en kruidenrijke berm. Wij hebben op meerdere locaties bloembollen aangebracht. We hebben circa 100 knotwilgen geplant, de wilg is een goede waardplant voor veel insecten en vlinders.

We zijn gestart met ecologisch berm- en slootonderhoud buiten de bebouwde kommen. Binnen de bebouwde kommen worden meer gazonstroken ecologisch beheerd.

Bruggen, waterwegen en kades

Het jaarlijks onderhoudsprogramma voor de bruggen en duikers is uitgevoerd. Hierna te noemen locaties van groot onderhoud zijn onder andere:

Regulier onderhoud aan:
o 28 verkeersbruggen;
o 33 fiets- en voetgangersbruggen;
o 7 vissteigers;
o 390 m1 aanlegsteigers in passantenhaven nabij Driewegsluis in Nijetrijne;
o Monumentale keersluis bij de Sasweg in Blesdijke;
o Muziekkoepel Manauplein Noordwolde;
o Onderdoorgang spoor;
o 7 onderdoorgangen A32;
o Onderdoorgang Stellingenweg De Koele;
o Nijelamerbrug in de Schipslootweg.

Brug Nijksweg tussen Wolvega en De Blesse. Hier moet groot onderhoud aan worden uitgevoerd, zoals het vervangen van het gehele brugdek, de leuningen en geleidingshekken. Deze werkzaamheden zijn uitgesteld i.v.m. de langer durende werkzaamheden in De Blesse aan de Markeweg en de omleidingsroute over de Nijksweg.

Er zijn duikers vervangen aan de:
o Buitenweg in Steggerda;
o Vaartweg in Steggerda;
o Oostvierdeparten in Boijl.

Er is een start gemaakt met de voorbereiding voor het vervangen van duikers aan de:
o Pepergaweg in Steggerda;
o Oosterstreek;
o Schapendrift in Noordwolde.

Openbare verlichting

Weststellingwerf heeft in totaal 4.448 lichtmasten in eigendom en beheer (peildatum 28-2-2024). Het onderhoud en beheer van de openbare verlichting is via de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân aanbesteed. Zie ook paragraaf verbonden partijen.
Het prestatiegerichte contract dat de coöperatie met de aannemer heeft afgesloten geldt vanaf 1 april 2019 en is in 2023 verlengd tot 1 april 2025. Onder onderhoud verstaan wij het oplossen van storingen aan de openbare verlichting. Ook het reinigen en schilderen van masten/armaturen en vervangen van lampen, masten en armaturen valt onder deze aanbesteding.
Resultaten 2023:

- In de zomer 2023 zijn 572 lichtmasten gereinigd in Wolvega.
- in 2023 zijn 313 armaturen vervangen door led-armaturen. Hiermee is het aantal lichtmasten met ledverlichting toegenomen tot 92%.

Riolering

Resultaten 2023:

Reguliere werkzaamheden

Regulier onderhoud aan:
- 412 vuilwatergemalen;
- 9 randvoorzieningen (zijn tijdelijke opvangbakken of leidingen voor vuilwater);
- 10 regenwatergemalen;
- Er is 3 kilometer vrij verval riool gereinigd. Van die 3 kilometer is 2,5 kilometer geïnspecteerd. (in samenwerking met de OWO-gemeenten);
- Reinigen van 12.273 kolken;
- Onderhoudswerkzaamheden als gevolg van uitgestelde renovaties.

Projectmatige werkzaamheden

Rioolvervanging en renovatie

- Langs de Grindweg in Munnekeburen en Scherpenzeel is 335 meter riool vervangen en 90 meter riool gerenoveerd door het aanbrengen van een bekleding in de bestaande buis (rioolrenovatie);
- In de Markeweg in De Blesse is tijdens de herinrichting van de Steenwijkerweg in De Blesse het oude gemengde rioolstelsel vervangen door een gescheiden rioolstelsel;
- Er is een start gemaakt met de voorbereiding voor het vervangen van de riolering in de prinsessenbuurt (Marijkestraat, Margrietstraat, Irenestraat, Bernhardlaan en Beatrixstraat) in Wolvega;
- Aan de Jokweg in De Hoeve is een rioolgemaal gerenoveerd.

Klimaatmaatregelen
Er is een start gemaakt met de voorbereiding van de klimaatmaatregel Julianaweg en Oranje Nassaulaan in Wolvega en de klimaatmaatregel Houtstraat in Wolvega. Beide vallen onder de negen klimaatmaatregelen die staan aangegeven in het Gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025.

Herstellen kolken
Tijdens de jaarlijkse reinigingsronde van de kolken in de gemeente zijn gebreken geconstateerd. Deze gebreken zijn geïnventariseerd en er is een start gemaakt met het oplossen en herstellen van de gebreken. In Noordwolde is in 2023 een pilot gedaan om te kijken hoe we zo efficiënt mogelijk de werkzaamheden kunnen aanpakken voor de rest van de gemeente.

Beoordelen rioolinspectiebeelden en maken van kwalitatieve planning
In het kader van het assetmanagement naar een hoger niveau te tillen zijn in 2023 alle rioolinspectiebeelden beoordeeld en er is een kwalitatieve planning gemaakt voor rioolvervanging voor de komende 10 jaar. Daarnaast is er een planning gemaakt voor de komende 10 jaar welke riolen wanneer geïnspecteerd moet worden.

Tractiemiddelen

De in eigendom zijnde tractiemiddelen worden middels een beheerssysteem gemonitord. Uit het oogpunt van continuïteit moet regelmatig materieel worden vervangen. Hiervoor is een meerjarig overzicht opgesteld.

We merken op dat er lange levertijden zijn. We hebben in 2023 diverse aankopen gedaan, maar nog niet alle leveringen hebben plaats gevonden. Zo zijn in 2023 middels een Europese aanbesteding 4 grote zoutstrooiers en 3 kleine zoutstrooiers aangeschaft. Deze machines worden geleverd na het winterseizoen 2023-2024.

Gebouwen

Afgelopen jaar is het onderhoud van de vastgoedportefeuille volgens planning uitgevoerd.
De gebouwen zijn op het vastgestelde niveau ‘sober en doelmatig’ onderhouden zoals beschreven in de notitie ‘Strategisch omgaan met gemeentelijk vastgoed’.

Resultaten in hoofdlijnen:

Gemeentehuis
- Groot schilderwerk binnenzijde
- Vervangen warmtepompen en transportpompen voor energiezuinige variant
- Realisatie van een duurzame warmte- en koudeopslag in de bodem rondom het gemeentehuis, zie programma 8

Sportcomplex de Steense
- Renovatie van het entreegebied inclusief de sanitaire voorzieningen. Hierbij zijn ook voorzieningen gecreëerd voor mindervaliden.
- Tribune Olde Steense vervangen
- Waterbehandelingsysteem (zoutelektrolyse) van het zwembad vervangen

MFC 3 Turven
- Groot schilderwerk van binnenzijde
- Groot schilderwerk van buitenzijde

MFC Boijl
- Groot schilderwerk van binnenzijde

Sporthal de Duker
- Dak van het restaurant verduurzaamd waardoor hogere isolatiewaarden worden behaald
- Vernieuwen dakbedekking

Zwembad de Dobbe
- Dakrenovatie van kleed- en personeelsgebouw

Paragraaf Financiering

Paragraaf Financiering

Portefeuillehouder	Hoen
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is om informatie te verstrekken over het treasurybeleid en de beheersing van de financiële risico's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.
Wettelijke kaders voor gemeentelijk treasurybeleid vinden we terug in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof), de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en in de Gemeentewet met de daaruit afgeleide financiële verordening.
Vanwege de publieke taak van de gemeente gaan we bedachtzaam om met publieke middelen en zijn we transparant over de besteding hiervan. Risicobeheersing is daarbij van groot belang. Mogelijke renterisico's beheersen we via de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Verder stellen we strikte eisen aan het uitzetten van liquide middelen: leningen en garanties mogen in principe alleen worden verstrekt voor de uitoefening van de publieke taak. Voor het overige houden we eventuele overtollige middelen aan in 's rijks schatkist (als gevolg van het verplicht schatkistbankieren, zie jaarrekening onderdeel schatkistbankieren) zodat deze beschikbaar blijven voor de uitoefening van de publieke taak.

De uitgangspunten

Sinds de invoering van het schatkistbankieren zijn uitzettingen door gemeenten alleen nog toegestaan aan medeoverheden. Door een goede (korte en lange termijn) liquiditeitsprognose te hebben, kunnen gemeenten in het aantrekken van geld sturen op het (tijdig) beschikbaar hebben van lang of kort geld. Op dit moment is de rentestand hoger. Met de huidige rentestand zijn de renterisico's die gemeenten daarbij lopen overzichtelijk. We hebben momenteel nog drie geldleningen.

Risicobeheer

De overheid hanteert twee instrumenten, binnen de wet Fido, voor het toetsen van het renterisico: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van deze normen is het krijgen van een stabiele rentelast over de jaren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort structureel dreigt te worden, moet er een langlopende geldlening worden aangetrokken. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. De ontwikkeling van de kasgeldlimiet over 2023 is hieronder weergegeven. Het schema laat zien dat er voldoende ruimte onder de kasgeldlimiet aanwezig was.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
1e kwartaal 2023	0	18.113	-18.113
2e kwartaal 2023	520	23.354	-22.834
3e kwartaal 2023	277	27.223	-26.946
4e kwartaal 2023	44	24.886	-24.842
(4) gemiddelde	**210**	**23.394**	**-23.184**
(5) Begrotingstotaal			90.570
(6) Percentage regeling			8,5%
(7) = (5 x 6)	**Kasgeldlimiet**		**7.698**
(8a) = (7>4)	ruimte onder de kasgeldlimiet		30.882
(8b) = (4>7)	overschrijding van de kasgeldlimiet		

Toelichting kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet

Op dit moment hebben wij voldoende liquide middelen beschikbaar. Deze staan bij de Staat (schatkist). We verwachten dat we de geplande uitgaven voor investeringen voor het komende jaar op kunnen vangen met de huidige middelen. We blijven binnen de ruimte van de kasgeldlimiet. We houden het komende jaar de uitgaven van onze investeringen in de gaten om zo te bepalen of en wanneer wij een nieuwe langlopende lening nodig hebben.

Renterisicobeheer

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Op basis van het werkelijke volume is onze gemeente in 2023 ruimschoots binnen de renterisiconorm gebleven.

x € 1.000

Renterisiconorm en renterisico		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Renterisico op vaste schuld						
1a.	Renteherziening op vaste schuld o/g					
1b.	Renteherziening op vaste schuld u/g					
2.	**Netto renteherziening op vaste schuld (1a -1b)**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3.	Aflossingen	3.345	3.345	3.345	3.345	3.345
4.	**Renterisico (2 + 3)**	**3.345**	**3.345**	**3.345**	**3.345**	**3.345**
Renterisiconorm						
5.	Volume totale lasten in begroting en rekening (excl. bestemming reserves)	113.578	104.736	99.335	94.588	93.081
6.	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%
7.	**Renterisiconorm (5 x 6)**	**22.716**	**20.947**	**19.867**	**18.918**	**18.616**
Toets renterisiconorm						
8.	**Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7 - 4)**	**19.371**	**17.602**	**16.522**	**15.573**	**15.271**

Kredietrisico op verstrekte gelden en gegarandeerde leningen

De rentedragende leningen bestaan voornamelijk uit aan (voormalig) ambtenaren verstrekte hypothecaire geldleningen. De portefeuille krimpt omdat gemeenten geen hypothecaire geldleningen meer mogen verstrekken aan hun personeel. Jaarlijks wordt hier op afgelost. Hierdoor stijgen onze geldmiddelen. Het risico op de portefeuille is relatief klein, vanwege de hypothecaire zekerheden die tegenover de geleende gelden staan. Er is wel sprake van een (beperkt) renterisico omdat geldnemers hun rentevoorwaarden (kosteloos) kunnen aanpassen gedurende de looptijd. Echter, de meeste geldnemers hebben inmiddels hun rechten om de rentevoorwaarden aan te passen verbruikt.
Daarnaast hebben we verschillende (indirecte) garanties afgegeven. Op deze garantstellingen wordt in de regel regulier afgelost door de geldnemers. Met betrekking tot de gegarandeerde leningen betreft het veelal geldnemers in de zorg, sociale woningbouw of (sport)verenigingen. Omdat voor de leningen aan de woningcorporaties het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant staat, kan het kredietrisico voor de gemeente als minimaal worden beschouwd.

x € 1.000

Kredietrisicobeheer op verstrekte gelden	Restant schuld ultimo 2023
Rentedragende leningen overig	696
Gegarandeerde geldleningen (100%)	2.437
Indirect gegarandeerde geldleningen (WSW-achtervang 50% van € 49.000)	24.500
Totaal	**27.633**

Gemeentefinanciering

De gemeente hanteert een integrale financieringssystematiek. Dat wil zeggen dat we steeds kijken naar de totale financieringsbehoefte van de gemeente op enig moment. Bij de huidige verwachtingen over de renteontwikkeling wordt goed gekeken naar de liquiditeitsbehoefte en wordt deze afgezet tegen de opgave om de schuldpositie te verbeteren in absolute zin. Uitgangspunt daarbij is een beheersbare schuld waarop op reguliere basis aflossingen plaatsvinden.

x € 1.000

Vaste schuld	Werkelijk	Begroot
Stand 1-1-2023	**45.197**	**45.197**
Reguliere aflossing en herfinanciering		
Te herfinancieren op begrotingsbasis		
Reguliere aflossing	3.345	3.345
Stand 31-12-2023	**41.852**	**41.852**

Leningenportefeuille

Het verloop van onze leningenportefeuille is hieronder weergegeven.

x € 1.000

Leningenportefeuille	1-1-2023	Aflossing	31-12-2023	Rentepercentage
Leningnummer 201601 (BNG 347)	37.697	2.845	34.852	3,440%
Leningnummer 201602 (BNG 348)	4.000		4.000	1,940%
Leningnummer 200901 (ASN 291)	3.500	500	3.000	4,165%
Totaal	**45.197**	**3.345**	**41.852**	

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte (financieringstekort of -overschot) geeft een indicatie of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk is. In het onderstaande overzicht is onder de vaste activa een bedrag opgenomen van € 21 miljoen aan Schatkistbankieren. Dit bedrag is beschikbaar voor financiering en daarmee hebben wij geen financieringsbehoefte.

x € 1.000

Financieringsbehoefte	stand per 31-12-2023 incl. rekening resultaat 2023	31-12-2023	31-12-2022
Reserves	52.540	46.028	46.990
Voorzieningen	6.204	6.204	6.044
Vaste geldleningen	41.852	41.852	45.197
Totaal	**100.596**	**94.084**	**98.231**
Vaste activa	91.052	91.052	83.185
Voorraden	12.207	12.207	12.711
Totaal	**103.259**	**103.259**	**95.896**
Financieringstekort (-) cq. overschot (+)	**-2.663**	**-9.175**	**2.335**

Rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

In het volgende renteschema is uiteengezet hoe voor 2023 de rente is toegerekend. Het saldo tussen de rente die is doorberekend aan de taakvelden en de werkelijk te betalen rente is verantwoord op het taakveld treasury. Het taakveld treasury is opgenomen in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

x € 1.000

Renteschema		Werkelijk 2023	Begroot 2023
a.	De externe rentelasten over de korte en lange termijn	1460	1.715
b.	De externe rentebaten	776	735
	Totaal door te berekenen rente	**684**	**980**
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	411	429
	Saldo door te berekenen rente	**273**	**551**
d.	Rente over eigen financieringsmiddelen		
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	871	870
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**	**-598**	**-319**

EMU saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden van de gemeente op transactiebasis in een bepaalde periode. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Het EMU-saldo van één jaar zegt relatief weinig, Een structureel negatief EMU-saldo is echter wel reden tot zorg; dit geeft aan dat de gemeente jaar-op-jaar meer geld uitgeeft dan de gemeente ontvangt. Andersom kan het ook onwenselijk zijn dat het EMU-saldo enkele jaren op rij een flink positief saldo vertoont. Dit geeft immers aan dat de gemeente mogelijk overhoudt, terwijl het geld besteed kan worden aan voorzieningen in de gemeente.

Het EMU-saldo vervult een rol bij de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het toegestane maximale tekort ervan op nationaal niveau om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden. In Nederland geldt een macro EMU-tekort voor de decentrale overheden van 0,27 procent van het bruto binnenlands product per jaar.

Vier scenario's uitgelegd
Bij de gemeente kunnen zich vier scenario's voordoen. Hierbij wordt benadrukt dat het bij het beoordelen van de scenario's vooral gaat om de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo.

Het EMU-saldo is positief:
De gemeente krijgt via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit schept ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt de gemeente positief bij aan het EMU-saldo van Nederland. Dit is voor 2023 bij de Gemeente Weststellingwerf het geval. Het EMU-saldo voor onze gemeente bedraagt € 1.559.000 positief.

Het EMU-saldo grenst aan 0:
De gemeente krijgt via reële transacties ongeveer evenveel geld binnen als dat er wordt uitgegeven.

Het EMU-saldo is negatief:
De gemeente geeft via reële transacties meer geld uit dan dat erbinnen komt. De gemeente zal schulden moeten maken, leningen moeten aantrekken, of het gespaarde geld moeten aanspreken. Ook kan het zijn dat het eigen vermogen (reserves) afneemt. Hierdoor draagt de gemeente negatief bij aan het EMU-saldo van Nederland.
Maar blijft onder de referentiewaarde: aangezien het EMU-saldo onder de referentiewaarde valt, is de bijdrage van de gemeente aan het EMU-saldo geen aandachtspunt mits de andere overheden zich ook aan hun referentiewaarden houden.

Het EMU saldo overschrijdt de referentiewaarde:
Aangezien het EMU-saldo boven de referentiewaarde uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo een aandachtspunt.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Paragraaf Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort en Hoen
Organisatie	Advies & Ondersteuning

De onderdelen inkoop & aanbesteding en informatisering & automatisering worden toegelicht in de paragraaf OWO-samenwerking.

Privacy en informatieveiligheid

Een betrouwbare informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en de basis voor het beschermen van rechten van personen en bedrijven. Zonder actuele, betrouwbare en beschikbare informatie kunnen wij onze taken niet naar behoren vervullen. Een goede bescherming van (persoons)gegevens en privacy kan alleen als de informatiebeveiliging op orde is. Mensen moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente hun privacy waarborgt en de persoonlijke levenssfeer respecteert. De gemeente zoekt daarbij naar een goede balans tussen de te treffen maatregelen en het behouden van een goede en efficiënte dienstverlening, een transparant proces en acceptabele kosten. Dit vereist een integrale aanpak, goed opdrachtgeverschap en eigenaarschap, en risicobewustzijn van iedereen binnen de organisatie. Ieder organisatieonderdeel is betrokken bij het zorgvuldig en veilig omgaan met (persoons)gegevens en informatie. Verantwoord en bewust gedrag van medewerkers is essentieel.

In het jaar 2023 hebben we de balans opgemaakt wat betreft de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Aan de hand hiervan is een nieuw strategisch plan opgesteld die zal gelden voor de jaren 2024 tot en met 2026. En ook zijn nieuwe verdiepende beleidsstukken op het gebied van informatiebeveiliging en privacy opgesteld. Verder is in het jaar 2023 geïnvesteerd in het vergroten van de bewustwording onder de medewerkers door middel van een constante training op het gebied van informatiebeveiliging en privacy, het uitzetten van een phishingtest en een informatieve spreker. Tenslotte hebben we de jaarlijkse verantwoording via de zelfevaluatie ENSIA (Eenduidig, Normatiek Single Information Audit) en de zelfevaluatie BRP (Basisregistratie personen) en zelfevaluatie Reisdocumenten afgelegd.

Rechtmatigheid

Rechtmatig handelen is voor een overheidsorganisatie een belangrijk uitgangspunt. De inrichting van de administratieve organisatie en de interne controle is erop gericht om onder meer rechtmatigheid van ons handelen te waarborgen en de risico’s te beheersen. Zo dragen interne controles bij aan de kwaliteit van onze organisatie.

Interne controle
In 2023 zijn de interne controles uitgevoerd op basis van het door de raad vastgestelde normenkader, de relevante financiële stromen, de risicoanalyses en het daarop gebaseerde jaarplan verbijzonderde interne controle 2023. De controles die in het jaarplan zijn opgenomen zijn afgestemd met de accountant en dienen onder andere mede ter onderbouwing van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording. De aanbevelingen voortkomende uit de (verbijzonderde) interne controles over 2023 worden intern gemonitord en via het actieregister tweemaal per jaar voorgelegd aan de controlecommissie.

Uit de (verbijzonderde) interne controles komt naar voren dat we hebben gehandeld conform wet Fido. Voor een toelichting volstaan wij met een verwijzing naar de paragraaf financiering. Uit de (verbijzonderde) interne controles komen geen concrete aanwijzingen naar voren van het veelvuldig niet naleven of onjuist documenteren en/of motiveren van de normen gids proportionaliteit.

In 2023 is daarnaast verdere invulling gegeven aan de beweging waarbij de teams een grotere rol krijgen in de interne controle. De interne controles van een aantal processen zijn in de teams belegd, waardoor (kwaliteits-) controles door de teams zelf zijn uitgevoerd.

Accountantscontrole
De accountant heeft in het najaar de interim controle 2023 uitgevoerd. Naar aanleiding van de bevindingen uit de controle heeft de accountant enkele aanbevelingen meegegeven. In februari 2024 is de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de interim controle. De accountant geeft bij de jaarstukken van de gemeente een verklaring over de getrouwheid van de jaarrekening.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van 2023 is de invulling van de accountantsverklaring gewijzigd en legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening. In de rechtmatigheidsverantwoording is aangegeven dat de gemeente bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties relevante de wet- en regelgeving naleeft binnen de daarvoor door de raad gestelde kaders. De rechtmatigheidsverantwoording valt, als onderdeel van de jaarrekening, onder het getrouwheidsoordeel van de accountant.

De bevinding van de rechtmatigheidsverantwoording is dat de verantwoorde baten, lasten en de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Er zijn wel enkele afwijkingen geconstateerd. Conform de Kadernota rechtmatigheid en op basis van de afspraken met de raad worden de afwijkingen boven de rapportagegrens hieronder toegelicht:

- In de uitgevoerde verbijzonderde interne controles is een aantal fouten (onrechtmatigheden) vastgesteld in het proces van inkoop- en aanbestedingen. De fout bedraagt € 172.538 en is veroorzaakt doordat inkopen ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. De voorbereiding voor een Europese aanbesteding zijn inmiddels gestart.

- In de beoordeling van het begrotingscriterium zijn er in twee programma's lastenoverschrijdingen vastgesteld. De overschrijdingen zijn passend binnen bestaand beleid. Er is sprake van overschrijdingen waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijdingen compenseren. Voor een toelichting verwijzen we naar de financiële analyses per programma.
    - Overschrijding programma 0 betreffende € 287.000.
    - Overschrijding programma 0 betreffende € 1.700.000.
    - Overschrijding programma 4 betreffende € 490.452.

- In de beoordeling van het begrotingscriterium is een ongeautoriseerde reservemutatie betreffende € 177.000 vastgesteld. Dit betreft de storting in de reserve riool en afval. De ongeautoriseerde reservemutatie is passend binnen bestaand gemeentelijk beleid en is administratief van aard.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.412.174. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur

In de raadsvergadering van december 2023 heeft de gemeenteraad de nieuwe verordening op basis van artikel 213A van de gemeentewet vastgesteld. In 2023 hebben wij intern één onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid uitgevoerd. De opvolging van de aanbevelingen die daarin zijn gedaan monitoren we intern. Hierover rapporteren wij de controlecommissie tweemaal per jaar.

Continuïteit

Personeel

We bevinden we ons in een tijd van toenemende mobiliteit en concurrentie op de arbeidsmarkt. Deze ontwikkelingen dagen ons uit om medewerkers aan te trekken en te behouden. We hebben te maken gehad met:

- Toenemende mobiliteit en verloop:
  Medewerkers veranderen vaker van baan, wat leidt tot een hoog verloop in organisaties.
- Krapte op de arbeidsmarkt:
  Er is een algemene schaarste aan gekwalificeerd personeel. Dit werd eerst binnen specifieke domeinen gezien, maar breidt zich nu uit naar alle sectoren.
- Concurrentie tussen gemeenten:
  Gemeenten hebben te maken met dezelfde uitdagingen bij het werven van personeel, wat leidt tot concurrentie om gekwalificeerde kandidaten.
- Toename van zelfstandig ondernemerschap:
  Meer ambtenaren kiezen ervoor om als zelfstandige te werken in plaats van in loondienst te blijven.

Door deze uitdagingen op de arbeidsmarkt, richt de organisatie zich op het vinden, binden en boeien van personeel door middel van extra interventies, aangepaste functie-eisen en meer maatwerk in de arbeidsvoorwaarden.

Financiële positie

In de risicoparagraaf hebben wij de gemeentelijke risico's beschreven en gekwantificeerd. Daarbij hanteren we als norm voor het weerstandsvermogen dat wij minimaal tweemaal de omvang van de risico's in de Algemene Reserve hebben. Verder is de solvabiliteit goed en verwachten we voor de eerstkomende jaren een positief financieel perspectief.

Continuïteit ICT

De complexiteit en kwetsbaarheid van systemen, netwerken en applicatielandschap zijn verder toegenomen. We hebben in 2023 weer stappen gezet om dit risico het hoofd te bieden en daarmee de bedrijfscontinuïteit van de OWO gemeenten verder te borgen. De ingezette lijn om meer applicaties in de cloud te draaien, helpt ons daar ook bij.

In 2023 zijn er geen veiligheidsrisico's met een impact op de continuïteit geweest. Aan verdere bewustwording op dit vlak is in 2023 ingezet.

Fraude

Fraude is bij voorbaat niet uit te sluiten. Frauderisico's krijgen binnen onze organisatie op verschillende wijzen aandacht. Door op een juiste wijze uitvoering te geven aan de (verbijzonderde) interne controle zijn in onze organisatie waarborgen gelegd voor een toereikende opzet van de interne beheersing. Er zijn in onze organisatie daarnaast diverse maatregelen aanwezig om fraude zoveel mogelijk te beperken.

Over 2023 is de frauderisicoanalyse opgesteld (hard-controls) en hebben er frauderisicoanalyse besprekingen plaatsgevonden (soft-controls). Hieruit kan worden geconcludeerd dat er in 2023 op verschillende aspecten binnen de gemeente aandacht is geweest voor frauderisico en dat dit risico zich hiermee op een aanvaardbaar niveau bevindt.

Wij hebben geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich fraudes hebben voorgedaan in boekjaar 2023.

Organisatieontwikkeling

We zijn als organisatie op koers. Vier van de zes ontwikkellijnen hebben we dit jaar afgerond. Het gaat om hybride werken, betere beheersing, OWO samenwerking en de structuurwijziging. Deze structuur staat en het bouwen aan de nieuwe teams heeft volop plaatsgevonden. Dit ondanks de krappe arbeidsmarkt en de landelijke trend van hoog verloop waar ook wij in Weststellingwerf mee te maken hadden. Zo is het ons in 2023 gelukt om 82 vacatures te voorzien en zijn we bewust bezig met het blijven binden en boeien van onze medewerkers. Medewerkers werken waar het werk is en dit betekent in de praktijk ook echt dat medewerkers bij de inwoner, externe partners of thuis aan het werk zijn. Met een nieuwe mandaatregeling, budgethoudersregeling, interne trainingen en verbeterde managementrapportages hebben we de ontwikkellijn beheersing afgerond. Vanuit de ontwikkellijn OWO en samenwerking hebben we in OWO verband gewerkt aan een nieuwe governance en bestuursovereenkomst. Twee ontwikkellijnen vragen continue onze aandacht: veranderende dienstverlenging en professionaliteit en wendbaarheid. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen om in 2024 te kunnen starten met een leiderschapstraject waar we ons richten op het versterken van onze wendbaarheid als organisatie én de professionaliteit van onze medewerkers. Ook werken we aan een organisatiebreed traject gericht op dienstverlening.

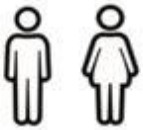
Uitvoering Human Resources Management (HRM)

Het jaar 2023 stond met name in het teken van het op orde brengen en houden van de basis van de HR dienstverlening. Er is extra ingezet op de ontwikkeling van rapportages en ken- en stuurgetallen. HRM heeft veel energie gestoken in werving en selectie.

Ook experimenteren we met andere manieren van werven, zoals het inzetten van recruiters binnen OWO Bedrijfsvoering en het werven van nieuwe medewerkers met behulp van collega's. We hebben dit jaar met deze andere manieren van werven nagenoeg alle vacatures ingevuld, ook door ervaringseisen los te laten en in te zetten op talent. Het vinden, binden & boeien is wederom een belangrijk HR thema geweest.

In 2023 hebben we de aanzet gedaan om onze arbeidsvoorwaarden aantrekkelijker te maken, voor wat betreft een reiskostenvergoeding voor woon-werk-kilometers. Deze zijn ingegaan per 1 januari 2024.

In de gesprekcyclus stonden de ontwikkellijnen Eigenaarschap en Integraal werken/samenwerken centraal.

Kenmerken		Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
	Rekeningcijfers			
	Fte (inclusief griffie en excl. boventalligen)	297,97	321,86	309,77
	Personen	340	331	359
	loonsom (x € 1.000)	20.281	22.577	22.631
	Percentage man	47,9%		51,1%
	Percentage vrouw	52,1%		48,9%
	Gemiddelde leeftijd in jaren	47,84		47,03
	Dienstverband > 10 jaar	31,5%		25,9%
	Instroom	14,4%		17,3%
	Doorstroom	3,8%		6,2%
	Uitstroom	10,0%		12,8%
	Ziekteverzuimpercentage	6,90%	5,80%	4,67%
	Meldingsfrequentie verzuim	0,98	0,70	0,53

Ziekteverzuim
Het verzuimpercentage over 2023 is uitgekomen op 4,67%.

Personeelsbudget
Van het beschikbare salarisbudget (eigen personeel en inhuur) en begrote personele budgetten (zoals opleidingsbudget) resteert een bedrag van € 426.000.

Paragraaf OWO-samenwerking

Paragraaf OWO-samenwerking

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	OWO Bedrijfsvoering

Inleiding

De OWO-samenwerking is uniek te noemen. De samenwerking in de drie afdelingen, de samenwerking op het regionale of provinciale speelveld én de samenwerking op terreinen waar dit vanzelfsprekend of kostenefficiënt is, werkt. En daar mogen we trots op zijn.
De OWO-paragraaf kijkt terug op welke wijze het afgelopen jaar gewerkt is aan de OWO-samenwerking.

Algemene ontwikkelingen

In 2023 zijn de afspraken rondom de besluitvorming van OWO-gerelateerde zaken opnieuw vastgesteld. Dit was nodig omdat de OWO-samenwerking in een nieuwe fase zit; niet meer in de opbouwende fase, maar in de bestendigende fase. Met deze nieuwe afspraken is er voor alle medewerkers helderheid over het besluitvormingsproces en de verschillende rollen binnen de OWO-samenwerking.

De OWO-afdeling Bedrijfsvoering heeft in 2023 de ingezette organisatieontwikkeling bijna afgerond. Deze organisatieontwikkeling is ontstaan naar aanleiding van het bodemplaatonderzoek uit 2022. Een onderdeel hiervan was het op sterkte krijgen van de afdeling. Dat is ondertussen gelukt.
Er is besloten ook voor de OWO-afdelingen Beheer & Registratie en Vergunningen, Toezicht en Handhaving een bodemplaatonderzoek uit te voeren om zo inzicht te krijgen of deze afdelingen toekomstbestendig zijn. Deze onderzoeken vinden plaats in 2024.

In 2023 is de OWO-klankbordgroep tweemaal bijeengekomen en zijn de drie voorzitters uitgebreider betrokken bij de organisatie van de klankbordgroep. Doel van de OWO-klankbordgroep is de verbondenheid van raadsleden onderling en met de OWO-samenwerking te versterken. Daarom is het verslag van de klankbordgroep-bijeenkomst van oktober en de informatieve brief van de burgemeesters in december ook ter informatie gedeeld met alle raadsleden. Deze ingezette koers wordt in 2024 voortgezet.

Actuele thema's binnen de OWO-samenwerking

Digitale dienstverlening en ICT

De OWO-afdeling Bedrijfsvoering speelt een belangrijke rol in digitale dienstverlening. Doel is de digitale dienstverlening op orde te houden, een veilig ICT aan te bieden dat werkt voor de medewerkers én de samenleving. De gemeenteraden hebben daarom vanaf 2023 structureel extra middelen beschikbaar gesteld. Middelen om zowel de veiligheid, de stabiliteit en snelheid van netwerken en systemen te verbeteren en de software waarmee gewerkt wordt te moderniseren.
In 2023 kon de afdeling mede daarom aan de slag met:

- de vervanging van vijf kernapplicaties. Een deel is in 2023 geïmplementeerd, de overige applicaties worden in 2024 geïmplementeerd.
- de overgang naar Microsoft Office 365 in gang zetten.
- het steeds meer applicaties overbrengen naar ‘the cloud’ (internet).
- het doorvoeren van wijzigingen in wet- en regelgeving in onze applicaties en processen.
- het invoeren van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
- het mogelijk maken dat medewerkers hybride kunnen blijven werken.

Informatiebeveiliging en privacy
Het veilig houden van onze gegevens en de privacy goed regelen blijft een belangrijk aandachtspunt. In 2023 is er een informatieveiligheidsplan vastgesteld en is er specifieke expertise op informatieveiligheid, netwerksecurity, ICT architectuur en project- en changemanagement naar binnen gehaald. De BIO (Baseline Informatieveiligheid Overheid) beschrijft het basisniveau voor informatieveiligheid voor overheden en is ook bij ons het uitgangspunt. In de werkprocessen is daarnaast de AVG en de Archiefwet opgenomen en is de voorbereiding de uitvoering van de Wet Open Overheid (Woo) verder opgepakt.

Datagedreven werken
In 2023 is het uitvoeringsplan Datagedreven werken vastgesteld en is er besloten tot de oprichting van een cluster Datamanagement om zo ook binnen de OWO-samenwerking te werken met data analyses. De OWO-samenwerking is daarnaast in 2023 definitief aangesloten bij DataFryslân. Hierdoor kan er gebruik worden gemaakt van data en analyses over verschillende actuele onderwerpen. Nieuw beleid wordt op deze manier steeds meer gebaseerd op feitelijkheden uit analyse en onderzoeken.

Post en archief
De post en het archief worden beide steeds meer gedigitaliseerd. Het substitutiebesluit is verder doorgevoerd in de systemen en werkprocessen. Dit besluit maakt mogelijk dat de papieren binnengekomen post vervangen wordt voor de gedigitaliseerde versie.
Omdat er nog steeds papieren post wordt ontvangen, is er in 2023 gewerkt aan een goed proces om die post op de juiste manier af te handelen. De realisatie van servicepunten Bedrijfsvoering in elk van de drie gemeentehuizen is in gang gezet, gericht op postverwerking, ICT-ondersteuning en meer.
Het project wegwerken achterstanden archief vordert gestaag. Ruim een kwart van de achterstand is ingelopen. Extra capaciteit is vrijgemaakt om te versnellen. De aansluiting op het e-depot is voorbereid.

Inkoop- en aanbestedingsbeleid
In 2023 is er binnen de OWO-gemeenten continue het gesprek gevoerd over doelmatig en rechtmatig inkopen en aanbesteden. Hierbij is ook ingegaan op de mogelijkheden lokale of regionale ondernemers te betrekken en is er een Marktdag georganiseerd voor ondernemers in de drie gemeenten.

Uitvoering van de omgevingswet
Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Vanuit de OWO-afdeling VTH zijn in 2023 in overleg met ketenpartners, zoals de Fumo, alle voorbereidende werkzaamheden opgepakt die gedaan moesten worden.
De legesverordeningen zijn in 2023 afgestemd op de Omgevingswet en de nieuwe Wet Kwaliteitsborging bouwen en de verordening is vervolgens geharmoniseerd door de drie gemeenteraden vastgesteld. De processen en systemen zijn aangepast en de medewerkers zijn opgeleid om zowel de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen te kunnen uitvoeren. In 2024 wordt de uitvoering gemonitord en zo nodig bijgestuurd.

Ondermijning
Ook in de OWO-regio raken criminele activiteiten steeds meer verweven met de maatschappij en dat heeft gevolgen voor de gemeentelijke vergunning-, toezicht- en handhavingstaken. In OWO-verband wordt nauw samengewerkt op het gebied van ondermijning. Tijdens 11 ondermijningsdagen zijn op verschillende locaties integrale controles uitgevoerd en gedurende 20 dronevluchten zijn gebieden van bovenaf gecontroleerd. Ook wordt actief de samenwerking met ketenpartners (zoals de politie) gezocht in de (preventieve) aanpak van ondermijning. In 2023 is er geïnvesteerd in bewustwording en kennis over ondermijning, zowel bij medewerkers als bij inwoners en ondernemers.

APV
De OWO-gemeenten stemmen periodiek af met elkaar hoe de uitvoering van de APV gaat. Hierbij is het doel dat er zoveel als mogelijk gewerkt wordt vanuit één OWO-APV beleid zodat de vergunningverleners, toezichthouders en handhavers in de gehele OWO eenduidig kunnen werken.

Paragraaf Verbonden Partijen

Paragraaf Verbonden Partijen

Portefeuillehouder(s)	College
Organisatie	Advies & Ondersteuning

Inleiding

Wij hebben een aantal taken ondergebracht in samenwerkingsverbanden waarin meerdere gemeenten en/of andere instellingen participeren. Het gaat hier om deelnemingen in vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. De samenwerkingsvormen worden aangeduid met het begrip "verbonden partijen". Hieronder wordt verstaan een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Visie op verbonden partijen

Onze visie op verbonden partijen is gebaseerd op het uitgangspunt dat onze gemeente alleen participeert in verbonden partijen als daarmee de publieke taak is gediend. Er zijn diverse redenen om deel te nemen aan een verbonden partij. In de gemeenschappelijke regeling of in de statuten (van een stichting of vennootschap) staat telkens de doelstelling van de betreffende rechtspersoon geformuleerd.
Hoewel dat niet bij elke samenwerkingsvorm expliciet wordt vermeld, gaat het veelal om:

- Efficiency voordeel door grotere schaal;
- Risicospreiding;
- Grotere machtspositie ten opzichte van andere partijen in de markt;
- Onvoldoende capaciteit (kwalitatief en kwantitatief) in eigen huis;
- Beter kunnen voldoen aan wet- en regelgeving.
- Wettelijke verplichting.

Zeggenschap in de praktijk

De invloed van de gemeenten verloopt via besturen van stichtingen, gemeenschappelijke regelingen, aandeelhouders en de raden van commissarissen en toezicht. In het bestuur van die stichtingen en ondernemingen zijn wij vertegenwoordigd. Via dat bestuur wordt onze invloed aangewend als het gaat om sturing op onder andere financiën, risico’s en toekomstvisie. Het zijn vormen van verlengd lokaal bestuur en dat brengt met zich mee dat de directe invloed per definitie beperkt is. Als zich een meerderheid vormt voor of tegen een voorstel dan is de stem van de enkeling niet doorslaggevend en zal de minderheid zich ook moeten schikken. De democratische controle op de in dit overzicht genoemde ‘partijen’ waarmee de gemeente zich verbonden heeft, ligt bij de gemeenteraad. In de besturen zitten in de meeste gevallen leden van ons college en die verantwoorden zich tegenover de raad op de gebruikelijke wijze.

Sinds 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging heeft als doel om de positie, de besluitvorming en de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken.

Financieel belang

Het financiële belang dat is gemoeid met de deelneming in verbonden partijen staat per instelling in de tabel onderaan deze paragraaf.

Beleidsontwikkelingen enkele samenwerkingsverbanden

Veiligheidsregio Fryslân

Gezondheid
Na een lange periode die in het teken stond van de Coronapandemie, was 2023 een jaar waarin dit naar de achtergrond verdween. Wel dienden zich andere vraagstukken aan, waaronder het uitvoeren van de 'Agenda Publieke Gezondheid 2023 – 2026'. Vanuit deze agenda draagt de Veiligheidsregio bij aan de gemeenschappelijke en gemeentelijke publieke gezondheidsdiensten van alle Friese gemeenten. Er zijn in 2023 twee grote akkoorden gesloten. Dit zijn het integraal zorg akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Vanuit het IZA is er samen met partners in de regio vormgegeven aan het regioplan. De Veiligheidsregio Fryslân was trekker van twee van de vier opgaven vanuit de Friese Preventieaanpak (FPA). Deze opgaven zijn in 2023 verder uitgewerkt en in december 2023 is het regioplan 'Fries Integraal Zorgakkoord (FrIZA) opgeleverd.

Integraal Zorgakkoord
Het IZA is een belangrijke landelijk akkoord van de Rijksoverheid, zorgverzekeraars, de belangrijkste grote zorgpartijen en gemeenten. Aanleiding voor het akkoord is dat de zorg onder druk staat en dat oplossingen alleen mogelijk zijn als we met elkaar samenwerken. Daarover staan in het akkoord afspraken. Het doel van het akkoord is: passende zorg en ondersteuning , samen met de patiënt, op de juiste plek en met de nadruk op gezondheid. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft het IZA namens de gemeenten ondertekend. Daarom was het akkoord voor GGD Fryslân als gemeentelijke dienst ook een belangrijke taak in 2023.

De rol van de GGD om te komen tot een mandaatgemeente en invulling regioplan.
De bestuurscommissie Gezondheid heeft GGD Fryslân gevraagd om het volgende te verkennen.
- De stappen die genomen moeten worden om te komen tot een mandaatgemeente.
- Een stappenplan voor het opstellen van een regiobeeld en –plan.

Naar aanleiding van deze vragen heeft GGD Fryslân samen met de 18 Friese gemeenten gesproken. Hier is uitgekomen de gemeente Smallingerland de mandaat-gemeente zal zijn. Hierover is besloten tijdens de bestuurscommissie Gezondheid.

Gezond en Actief Leven Akkoord
Begin 2023 ontvingen de gemeenten financiële middelen voor de uitvoering via een brede Specifieke uitkering (SPUK). Het Gala voorziet ook in (deels nieuwe) taken voor GGD Fryslân. De gemeenten ontvingen naast de SPUK een tijdelijk ondersteuningsbudget. Dit budget was bedoeld voor het maken van een goed GALA–uitvoeringsplan. Tijdens de bestuurscommissie gezondheid is besloten dat twee derde van het budget beschikbaar wordt gesteld voor GGD Fryslân. Met dit budget is er een ondersteuningsteam ingericht en hadden de regionale beleidsadviseurs extra ruimte om de gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van het plan van aanpak. Er is extra ingezet op 'Vitaal ouder worden'. Er is een specialist 'Vitaal ouder worden' aangetrokken die betrokken is geweest bij het opstellen van het regioplan en concretiseren van de visie van het expertteam. De specialist zorgde voor verdieping en het aansluiten op de thema's in de programma's 'Wonen en 'Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO). De specialist is ingezet als trekker van de coalitie 'Fitaal Wiis', onderdeel van de FPA. Daarnaast is er nog een toolbox 'Fitaal Wiis' ontwikkeld. Met de inrichting van deze toolbox hebben in- en externe professionals voor de doelgroep ouderen toegang tot kennis over preventie.

Kansrijke Start
Sinds 2019 werken de Friese gemeenten samen aan de aanpak 'Kansrijke Start' voor de Fryske bern. Hiermee is Fryslân landelijke één van de koplopers. GGD Fryslân heeft de provinciale aanpak 'Kansrijke Start' als aanjager vormgegeven. Inmiddels is de aanpak opgenomen in het GALA en het IZA.

Nu Niet Zwanger
Nu Niet Zwanger (NNZ) is een programma dat professionals in het sociaal domein scholing en middelen biedt om met cliënten te praten over de onderwerpen kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Doel van dit programma is het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen. NNZ is een belangrijk onderdeel van de aanpak 'Kansrijke Start' en valt onder de coalitie ouderschap binnen de FPA. Het programma heeft in 2023 een vaste plek gekregen in de dagelijkse werkprocessen. Het ministerie van VWS financiert de landelijke uitrol en heeft NNZ onderbracht bij GGD GHOR Nederland.

Rijksvaccinatieprogramma
GGD Fryslân voerde alle activiteiten met betrekking tot het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) in 2023 uit. In het voor – en najaar waren er groepsvaccinaties. De Jongeren zijn hiervoor individueel uitgenodigd. Tijdens de groepsvaccinaties is er een inhaalcampagne voor de HPV – vaccinatie 10-18 jaar gevoerd. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van de Rota – vaccinatie voor zuigeling vanaf 2024. Vanaf oktober 2023 heeft de GGD Fryslân de maternale griepvaccinatie, zonder medische indicatie, overgenomen van de huisarts.

Adviesteam gezonde leefomgeving / Invoering Omgevingswet
In 2019 heeft GGD Fryslân de lijn ingezet om de adviesrol voor de gezonde leefomgeving te versterken. Met die lijn zijn ze in 2023 doorgegaan. Het adviesteam heeft zowel pro- als reactief advies gegeven over gemeentelijke visies, beleid, programma's en plannen. Ook is het team betrokken bij ruimtelijke omgevingsvraagstukken. Daarnaast heeft het adviesteam gewerkt aan kennis en opleiding, het opstellen van interne werkprocessen en zorgde het voor systeemaanpassingen. Verder werkte het team aan meer integrale advisering en maakte het regionale samenwerkingsafspraken in de provincie.
In 2023 is de adviesrol van de GGD geëvalueerd. Hieruit zijn verschillende ontwikkel – en verbeterpunten naar voorgekomen Deze worden meegenomen in de doorontwikkeling van de adviesrol. Verder is 'Gezonde leefomgeving' en belangrijke pijler geworden binnen het GALA. De GGD Fryslân is vanuit de doorontwikkeling van de FPA verantwoordelijk geworden voor de coalitie 'Gezonde Leefomgeving'.

Herinrichting forensische geneeskunde
Niet alleen het takenpakket van de forensische geneeskunde veranderde in de afgelopen jaren, er is ook sprake van personele schaarste. Daarnaast was de wachtdienstregeling van 1999 niet meer passend. Daarom heeft het bestuur besloten om deze regeling te vervangen door een passende structuur en beloning(systematiek). Met deze herinrichting zijn er grote stappen gezet richting een situatie die recht doet aan het werk binnen de forensische geneeskunde. De nieuwe situatie zorgde voor meer (sociale) zekerheid, een gezondere werkomgeving en een aantrekkelijk werkklimaat. Dit is noodzakelijk om de continuïteit en kwaliteit van de forensische zorg te garanderen.

Noord – Nederlandse samenwerking
Binnen de domeinen van het AGZ hebben de GGD 'en van noord Nederland in hun samenwerking geïntensiveerd op het gebied van: infectieziektebestrijding, milieu en gezondheid, forensische geneeskunde, seksuele gezondheid en TBC. Dit is gebeurd op beleids- als uitvoeringsniveau.
Specifiek binnen de forensische geneeskunde is er gestart met het toewerken naar een gezamenlijke forensische geneeskunde Noord – Nederland. Hiervoor is een projectleider aangesteld.
Op het gebied van seksuele gezondheid regelde één noordelijke coördinator het samenbrengen van de werkprocessen van de drie GGD 'en. Voor de TBC – zorg hebben de GGD 'en eind 2022 het samenvoegen van de noordelijke TBC-teams tot één functioneel eenheid in gang gezet. In 2023 hebben de GGD 'en een coördinator aangesteld om hier concrete invulling aan te gaan geven.

Publieke Gezondheidzorg Asielzoekers
Binnen Fryslân waren er in 2023 zes AZC–locaties, twee noodopvanglocaties en drie crisisnoodopvanglocaties. Het is een roerig jaar geweest met het op– en afschalen van die opvanglocaties. Het aantal hulpvragen en de complexiteit van de problematiek neemt toe. De onvoorspelbaarheid van het aantal (tijdelijke) opvanglocaties en de aanwezige doelgroep maakt dat het uitdagend is om genoeg personeel beschikbaar te hebben.

Er is een start gemaakte met de uitvoering van de business case 'toekomstbestendige PGA-JGZ'. Met als doel: ook de komende jaren goede jeugdgezondheidszorg blijven leveren aan een kwetsbare groep kinderen en hun ouders. De GGD Fryslân heeft binnen de huidige mogelijkheden zo goed mogelijk voldaan aan de opdracht en veel kinderen gezien, alleen niet altijd binnen de normtijd. Gezondheidsvoorlichtingen zijn op praktisch alle locaties maximaal uit gevoerd. Het op het gebied van IZB is er extra ingezet op de aanpak van scabiës en implementeerden we de nieuwe landelijke ketenaanpak.

Inspecties kinderopvang, Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), en technische hygiënezorg
In 2023 heeft de GGD Fryslân de geplande inspecties Gastouderopvang uitgevoerd. De geplande inspecties voor de kinderopvang zijn door personele omstandigheden voor 90% uitgevoerd. De locaties waar geen inspectie heeft plaats gevonden, worden in het eerste kwartaal van 2024 bezocht. Dit is op tijd gecommuniceerd met de gemeenten en onderwijsinspectie.
De overige toezichttaken – WMO, tattoo/piercing, AZC's , schepen en seksbedrijven – zijn conform contract of op afspraak gedaan.

Crisisbeheersing
In 2023 heeft de Veiligheidsregio Fryslân een grote rol gespeeld bij verschillende typen crises, waarvan sommige grootschalig of langdurig. Voorbeelden zijn de nasleep van de coronacrisis (eerste kwartaal), de coördinatie van de vogelgriep uitbraak en de opvang van Oekraïense vluchtelingen in de provincie.

Voor het borgen en professionaliseren van de crisisbeheersing hebben alle 25 Veiligheidsregio's met ingang van 2023 structureel extra BDUR-middelen (Brede DoelUitkering Rampenbestrijding) ontvangen. Een grote impuls voor het versterken van de afdeling crisisbeheersing en de crisisorganisatie in Fryslân. De formatie van de afdeling crisisbeheersing is uitgebreid. De extra toegekende BDUR-middelen zijn ook bedoeld voor het versterken van de informatiepositie van Veiligheidsregio's. In 2023 is gestart met de inrichting van een 24/7 Veiligheidsinformatieknooppunt Fryslân (VIK Fryslân). In 2023 is het ondanks bovengenoemde crises wel gelukt om een volledig vakbekwaamheidsprogramma uit te voeren. Op het gebied van planvorming zijn de nieuwe deelplannen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie vastgesteld waarmee wordt beoogd de kwaliteit van de crisisorganisatie te verhogen.

Brandweer
Brandweer Fryslân had in 2023 een vergelijkbaar druk jaar ten opzichte van 2022 wat betreft het aantal incidenten. Enkele uitschieters hebben veel van de operationele organisatie gevraagd. Voorbeelden hiervan zijn de grote brand in een appartementencomplex op Vlieland en een grote brand bij een bedrijf voor voedselproductie in Oosterwolde.

Brandweer Fryslân wordt steeds vaker geconfronteerd met nieuwe vraagstukken vanwege de energietransitie. Het brengt andere, nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee waar de brandweer zich zo goed als mogelijk op voorbereidt. De eerste ervaringen met energietransitie-gerelateerde incidenten in 2023 onderstrepen het belang van deze inspanningen.

De urgentie van het thema natuurbrandbeheersing is erkend, zowel landelijk als regionaal. Verschillende partijen hebben hun krachten gebundeld om de weerbaarheid tegen natuurbranden te vergroten. In Friesland is er in juni 2023 een convenant 'Natuurbrandbeheersing Fryslân' ondertekend tussen de Veiligheidsregio Fryslân, Provincie Fryslân, 12 gemeenten en vijf natuurbeheerorganisaties. Hiermee benadrukken betrokken partijen het belang van gezamenlijke inspanning om natuurbrand te voorkomen en te bestrijden. Hiernaast is ook besloten om de repressieve slagkracht en de kennisontwikkeling van natuurbrandbeheersing te versterken.

De vervanging van communicatieapparatuur was in 2023 een belangrijk thema. Dit gaat om vervanging van apparatuur waarmee tijdens rampen en incidenten wordt gecommuniceerd. Een vervangingsactie van ruim 1200 portofoons op meer dan 200 voertuigen en 66 locaties in Friesland is naar tevredenheid verlopen. C2000 is het landelijke digitale communicatienetwerk voor hulpdiensten. Binnen de brandweer functioneert dit naar behoren, maar zijn er landelijk problemen en kwetsbaarheden vastgesteld. Omdat C2000 aan het eind van de technische levensduur zit, wordt het systeem vervangen. De landelijke implementatie van een nieuw systeem is uitgesteld. Veiligheidsregio Fryslân kan dit goed opvangen met de nieuwe portofoons.

Werving en selectie van vrijwilligers en repressieve beroepsmedewerkers op regionaal niveau verliep voorspoedig in 2023 en in het licht van de arbeidsmarkt is dat erg positief te noemen. Tot slot was Brandweer Fryslân ook in 2023 wederom goed in staat om te voldoen aan de vraag naar advisering in het kader van brandveiligheid, evenementen en omgevingsveiligheid.

Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving (FUMO)
De FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouiwing) is de Friese organisatie voor de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving en specialistische advies op het gebied van milieu en omgeving. Het aantal taken dat aan de FUMO wordt toebedeeld, wordt deels door de rijksoverheid bepaald (de basistaken) en is deels een bevoegdheid van de gemeente (de plustaken). Het jaar 2023 stond in het teken van de voorbereiding op het ingaan van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Gemeenten hebben de zogenaamde milieubelastende activiteiten overgedragen aan de FUMO. Deze verplichting komt voort uit de Omgevingswet. Alle deelnemers (gemeenten, provincie en Wetterskip) hebben ingestemd met tijdelijk extra budget voor de FUMO voor de implementatie van de Omgevingswet.

Omrin
De NV Afvalsturing Friesland met handelsnaam Omrin is de afvalverwerker van de gemeente Weststellingwerf. Gemeente Weststellingwerf is aandeelhouder en daarom mede-eigenaar van organisatie Omrin. De aangesloten gemeenten hebben een leveringsplicht van het huishoudelijk afval. De doelstelling van de samenwerking is een betere kostenbeheersing en meer invloed op het ketenbeheer. Op Ecopark de Wierde staat de scheidings- en bewerkingsinstallatie. Machines halen zoveel mogelijk herbruikbare afvaldeeltjes uit het huishoudelijk afval. Het afval dat overblijft, gaat naar de ReststoffenEnergieCentrale (REC) in Harlingen. Omrin geeft onder meer inhoud aan de overgang Van Afval Naar Grondstof (VANG-doelstelling).

De Marrekrite
Voor aanleg en onderhoud van recreatieve voorzieningen in de provincie Fryslân is in 1957 de gemeenschappelijke regeling 'De Marrekrite' ingesteld. De belangrijkste taak is het beheer en onderhoud van meer dan 3.800 gratis aanlegplaatsen en het fiets- en wandelknooppuntennetwerk. Ook het aanleggen, aanpassen en uitbreiden van het fiets- en wandelknooppuntennetwerk is onderdeel van het werk van 'De Marrekrite'. Het gebruikelijke onderhoud van fiets- en wandelpaden blijft een taak van de provincie en de gemeenten.

In de regio Zuidoost Friesland wordt samengewerkt aan het ontwikkelen en verbeteren van specifieke routenetwerken, zoals ruiterroutes en ATB-routes. De expertise van 'De Marrekrite' op het gebied van landrecreatie is hierbij ingeschakeld. Verder wordt samen met Marrekrite gewerkt aan de realisatie van drie TOP’s (Toeristische Overstappunten) in de gemeente. Eind 2023 is 'De Marrekrite' gestart met een onderzoek naar haar toekomst. Dit onderzoek moet duidelijkheid bieden over de kerntaken en verantwoordelijkheden van 'De Marrekrite' en inzicht geven in de ambities, kansen en mogelijkheden door middel van verschillende scenario's.

Welstandszorg Hûs en Hiem
Het jaar 2023 stond vooral in het teken van voorbereidingen op het ingaan van de Omgevingswet. Eind 2022 is de GR Hûs en Hiem aangepast aan de eisen die de Omgevingswet stelt. In 2023 zijn de erfgoedverordening Weststellingwerf 2023 en de verordening op de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit Fryslân vastgesteld. Deze verordeningen moesten worden vastgesteld voor de inwerkingtreding van de omgevingswet.
De Omgevingswet zal definitief in werking treden op 1 januari 2024. Wanneer de Omgevingswet in werking is getreden is het mogelijk om de welstandstoets een andere invulling te geven. Voor de korte termijn is besloten om in te zetten op continuering van de huidige adviespraktijk via de Gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem. Voor de lange termijn is besloten om in te zetten op verder onderzoek naar een nieuw adviesstelsel voor omgevingskwaliteit. Het is uiteindelijk aan de gemeenten zelf om te bepalen hoe de welstandsadvisering eruit komt te zien.

Welstandsnota
De welstandsnota van de gemeente Weststellingwerf, vastgesteld in 2004, is op sommige punten niet meer actueel. Wij hebben steeds gemeend met het opstellen van een nieuwe welstandsnota te moeten aansluiten bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De Omgevingswet zal op 1 januari 2024 in werking treden. De welstandsnota zelf blijft na inwerkingtreding van de Omgevingswet nog van kracht, hiervoor geldt een overgangsperiode.
In OWO-verband is in 2023 verkend wat de mogelijkheden zijn om de welstandnota's te actualiseren. Tijdens de pilot omgevingsplan Appelscha is ook het onderdeel ruimtelijke kwaliteit opgepakt in 2023. Er is gewerkt aan een nieuwe welstandsnota voor het dorp Appelscha. De welstandsnota voor dit gebied geeft handvaten voor het updaten van onze Welstandsnota .

Gemeenschappelijke Regeling (GR) Sociale werkvoorziening Fryslân en Caparis NV
Voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) neemt de gemeente Weststellingwerf deel aan de GR Sociale werkvoorziening Fryslân. De GR is een samenwerkingsverband van de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf. Als uitkomst van de herstructurering SW bedrijf in 2019 is de GR SW Fryslân omgevormd tot een bedrijfsvoeringsorganisatie. De GR heeft jaarlijks minimale kosten voor bijvoorbeeld het opstellen van de jaarrekening en de facilitering van de bestuursvergaderingen.
Met ingang van 2020 is door de gemeente een dienstverleningsovereenkomst met Caparis aangegaan voor de duur van vijf jaar (tot en met 2024). Met de nadrukkelijke intentie, deze ook na 2024 voort te zetten. In het kader van deze overeenkomst organiseert Caparis passende werkzaamheden voor inwoners met een Wsw-indicatie. Caparis rapporteert per kwartaal aan de gemeente over de uitvoering van de overeenkomst. In 2023 hebben we de intentie uitgesproken om de dienstverleningsovereenkomst ook daadwerkelijk na 2024 te verlengen. Hiervoor zijn eind 2023 de eerste stappen gezet.

Stichting Comprix
Stichting Comprix is verantwoordelijk voor het openbaar basisonderwijs in de gemeenten Weststellingwerf, Ooststellingwerf en Opsterland en biedt onderwijs aan ca. 4000 leerlingen verspreidt over 35 scholen. Stichting Comprix houdt zich vooral bezig met het behoud van de kwaliteit van het basisonderwijs in de drie OWO-gemeenten.

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.
Weststellingwerf is sinds 2018 lid van de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A. (OVEF). OVEF koopt als collectief energie in voor haar leden en afnemers. De leden zijn provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en 17 Friese gemeenten. Afnemers zijn een aantal Friese non-profit organisaties.
Het jaar 2023 stond in het teken van het uitrollen van het zelflevermodel voor elektriciteit en gas. De keuze voor het zelflevermodel komt voort uit de vraag van de leden om energie van lokale duurzame bronnen af te nemen. Voor gas is nog niet voldoende lokale opwek beschikbaar, maar voor elektriciteit wel. Per 1 januari 2024 zal het zelflevermodel worden ingevoerd en is OVEF zelf de energieleverancier.

Bank Nederlandse Gemeenten
De BNG is de belangrijkste financier voor gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen. De BNG zet in op het terugdringen van de CO2-uitstoot door gezamenlijk op te trekken met de genoemde partijen waarvoor zij geldverstrekker is. Concreet betekent dit dat de BNG bij het verstrekken van nieuwe geldleningen ook de verduurzaming van de klant bekijkt.

Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten (Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein Friesland) (SDF)
De Friese gemeenten streven naar maximale efficiëntie en effectiviteit in de uitvoering van de aan hen opgelegde wettelijke taken in het sociaal domein. Het algemene doel van SDF is specialistische zorg en ondersteuning leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten. Alle 18 Friese gemeenten nemen deel aan deze GR. De inzet van SDF is opgebouwd uit een aantal onderdelen, waaraan de gemeenten naar verhouding bijdragen:

- dienstverlening voor derden (bedrijfsvoering: instandhouding SDF, Zorg voor Jeugd Friesland, Foar Fryske Bern)
- sociale integratie en achterstandsgroepen (maatschappelijke opvang en vrouwenopvang)
- maatschappelijke ondersteuning (beschermd wonen)
- zorg voor jeugd (regionale jeugdzorg).

De inhoudelijke ontwikkelingen zijn verwerkt in programma 6, sociaal domein. In 2023 is besluitvorming voorbereid om de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in de centrumregeling te verwerken.

Overzicht verbonden partijen

Wij nemen deel in de volgende gemeenschappelijke regelingen, stichtingen , vennootschappen en centrumregeling:

1. Overzicht Gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente deelneemt

Veiligheidregio Fryslân (VRF)		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten	
Belang	Exploitatiebijdrage 2023 Veiligheid € 1.611.494 Gezondheid € 1.130.996	
Ontwikkelingen 2023	Het jaar 2023 stond in het teken van de uitvoering van de 'Agenda Publieke Gezondheid 2023-2026'. Daarnaast zijn er twee grote zorgakkoorden gesloten: het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Vanuit de Friese Preventieaanpak (FPA) is het regioplan 'Fries Integraal Zorgakkoord (FrIZA) opgeleverd. Met behulp van de extra BDUR-gelden is in 2023 is de afdeling crisisbeheersing uitgebreid en is gestart met de inrichting van het 24/7 Veiligheidsinformatieknooppunt. Ook is het convenant 'Natuurbeheersing Fryslân' ondertekend door de Veiligheidsregio Fryslân, de Provincie Fryslân, 12 gemeenten en vijf natuurbeheerorganisaties.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 9.753.104	€ 87.233.841
31-12-2022	€ 9.526.798	€ 81.044.780
Resultaat 2022	€ 893.759	
Portefeuillehouder	Portefeuillehouder veiligheid: Van de Nadort Portefeuillehouder gezondheid: Zonderland	

FUMO (Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving)		
Vestigingsplaats	Grou	
Doel deelname	Regionale Uitvoerings Dienst (RUD), expertisebundeling door samenwerken	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten	
Belang	Exploitatiebijdrage 2023 € 492.809	
Ontwikkelingen 2023	Het jaar 2023 stond in het teken van de voorbereiding op het ingaan van de Omgevingswet per 1 januari 2024.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen

1-1-2022	€ 1.422.044	€ 5.280.239
31-12-2022	€ 1.206.775	€ 3.823.687
Resultaat 2022	€ 72.032	
Portefeuillehouder	Den Hartigh	

GR Hus en Hiem		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Kennis, inwinnen van deskundige en onafhankelijke adviezen	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	De Friese gemeenten, behalve Tytsjerksteradiel	
Belang	In principe budgettair neutraal. Kosten worden in rekening gebracht bij aanvrager vergunning.	
Ontwikkelingen 2023	Het jaar 2023 stond in het teken van de voorbereiding op het ingaan van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Deze voorbereiding bestond, onder andere, uit het verkennen van de mogelijkheden voor het actualiseren van de Welstandnota Weststellingwerf.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 454.558	€ 136.383
31-12-2022	€ 338.222	€ 483.299
Resultaat 2022	€ -116.336	
Portefeuillehouder	Zonderland	

Recreatieschap voor het Friese Waterland 'De Marrekrite'		
Vestigingsplaats	Uitwellingerga	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel, machtspositie en kennisconcentratie	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Provincie Fryslân en diverse Friese gemeenten	
Belang	Exploitatiebijdrage 2023 € 26.016 inclusief bijdrage baggerfonds. Het eigen vermogen is onderverdeeld in diverse fondsen: onderhouds-, bagger- en ontwikkelingsfonds. Deze fondsen zijn bestemmingsreserves en worden aangewend voor de uitvoer van taken, bijvoorbeeld groot vervangingsonderhoud.	
Ontwikkelingen 2023	Eind 2023 is 'De Marrekrite' gestart met een onderzoek naar haar toekomst. Dit onderzoek moet duidelijkheid bieden over de kerntaken en verantwoordelijkheden van 'De Marrekrite' en inzicht geven in de ambities, kansen en mogelijkheden door middel van verschillende scenario's.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 4.795.000	€ 1.996.000

31-12-2022	€ 4.704.090	€ 4.813.102
Resultaat 2022	€ 209.232	
Portefeuillehouder	Hoen	

OLAF / OMRIN		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Efficiencyvoordeel, machtspositie en kennisconcentratie	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Provincie Fryslân en de Friese gemeenten	
Belang	Zie onder OMRIN	
Ontwikkelingen 2023	Zie onder OMRIN	
Vermogen	Zie onder OMRIN	
Resultaat 2022	Zie onder OMRIN	
Portefeuillehouder	Den Hartigh	

GR SW Fryslân		
Vestigingsplaats	Drachten	
Doel deelname	Uitvoering van de Wet sociale voorziening en de uit deze wet voortvloeiende wettelijke voorschriften	
Deelnemers buiten Weststellingwerf	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Tytsjerksteradiel	
Belang	Exploitatiebijdrage 2023 € 1.947	
Ontwikkelingen 2023	In 2023 heeft het College van B&W de intentie uitgesproken om de dienstverleningsovereenkomst na 2024 te verlengen. Vervolgens zijn de eerste stappen gezet om deze verlenging mogelijk te maken.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 0	€ 6.386.000
31-12-2022	€ 0	€ 3.719.000
Resultaat 2022	€ 0	
Portefeuillehouder	Den Hartigh	

2. Lijst met stichtingen en coöperaties waarin de gemeente deelneemt

Stichting Kredietbank Nederland (KBNL)		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Op maatschappelijke en zakelijk verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan onder andere geldkrediet, schuldhulpverlening, budgetbeheer, bewindvoering, wettelijke schuldsanering van natuurlijke personen	
Belang	Deelname € 120.892	
Ontwikkelingen 2023	Geen specifieke ontwikkelingen.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 2.656.000	€ 37.636.000
31-12-2022	€ 2.728.000	€ 44.360.000
Resultaat 2022	Niet bekend	
Portefeuillehouder	Den Hartigh	

Stichting Comprix (openbaar primair onderwijs)		
Vestigingsplaats	Wolvega	
Doel deelname	Voldoen aan wettelijke taak inzake instandhouding van kwalitatief goed openbaar primair onderwijs in een genoegzaam aantal scholen.	
Belang	Indirect in relatie tot onder doel genoemde wettelijke taak, alsmede financieel toezicht door goedkeuring van begroting en rekening van de stichting.	
Ontwikkelingen 2023	Geen specifieke ontwikkelingen.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 5.873.000	€ 9.512.155
31-12-2022	€ 5.455.000	€ 10.802.000
Resultaat 2022	€ -418.000	
Portefeuillehouder	Hartog	

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.	
Vestigingsplaats	Sneek
Doel deelname	Samenwerkingsverband op het gebied van beheer en onderhoud van openbare verlichting en gezamenlijke inkoop van duurzame energie.
Belang	Exploitatiebijdrage 2023 € 21.340
Ontwikkelingen 2023	Het jaar 2023 stond in het teken van het uitrollen van het zelflevermodel voor elektriciteit en gas.
Vermogen	Niet van toepassing

Resultaat 2022	Niet van toepassing
Portefeuillehouder	Hartog

3. Lijst deelnemingen in vennootschappen

NV Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Doel deelname	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Belang	Deelname 58.071 aandelen à € 2,50 = € 145.178	
Ontwikkelingen 2023	Geen specifieke ontwikkelingen.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 5.062.000.000	€ 143.995.000.000
31-12-2022	€ 4.615.000.000	€ 107.459.000.000
Resultaat 2022	€ 300.000.000	
Portefeuillehouder	Hoen	

OMRIN (Afvalsturing Friesland NV)		
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Doel deelname	Het afval van overheden en bedrijven op een professionele en milieuhygiënisch verantwoorde manier inzamelen, bewerken en verwerken.	
Belang	Deelname 120 aandelen à € 450 = € 54.000	
Ontwikkelingen 2023	Geen specifieke ontwikkelingen.	
Vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
1-1-2022	€ 64.757.000	€ 128.437.000
31-12-2022	€ 70.303.000	€ 119.141.000
Resultaat 2022	€ 7.870.000	
Portefeuillehouder	Den Hartigh	

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf grondbeleid

Portefeuillehouder	Hoen en Zonderland
Organisatie	Vastgoed, Grondzaken & Facilitair

Algemeen

De economische onzekerheid in de markt (oorlog Oekraïne, hoge energieprijzen) is ook in 2023 merkbaar geweest. De bouwprijzen zijn gestabiliseerd ten opzichte van 2022. Wel is de rente is in 2023 behoorlijk gestegen. In ons aanbod zien we dat particuliere kavels in een gestaag tempo worden verkocht en dat de interesse voor de kavels voor de projectmatige bouw groot is. Voor de bedrijventerreinen was de belangstelling vergelijkbaar met 2022. Voor bedrijventerrein De Plantage was de belangstelling zo concreet dat er op zes van de zeven bedrijfskavels een optie is verstrekt.

Grondbeleid

In het collegeprogramma staat de woningbouwopgave in onze gemeente. Om dit te kunnen realiseren, wordt ook gekeken naar de beschikbare instrumenten binnen het grondbeleid. In 2023 is de verkenning hiernaar gestart. Hiertoe behoort ook de afweging tussen actief, passief of een faciliterend grondbeleid of een combinatie daarvan.

Wet voorkeursrecht gemeenten

In 2023 is op twee locaties in Wolvega het voorkeursrecht gevestigd op grond van de Wet voorkeursrecht gemeenten. Dit betreft een locatie in de gebiedsontwikkeling van het Groene Hart in het centrum van Wolvega en een bedrijfsperceel in Wolvega. Door de vestiging van het voorkeursrecht, dient een eigenaar bij verkoop de onroerende zaak eerst aan de gemeente aan te bieden. Met dit instrument behoudt de gemeente invloed op de gewenste bestemming.

Parameters

De grondexploitaties zijn beoordeeld en geactualiseerd. De parameter kostenstijging is 2% en opbrengstenstijging is 1,5%. Het rentepercentage is gewijzigd van 2,06% in 2023 naar 1,80% voor 2024. De disconteringsvoet voor de omvangbepaling verliesvoorzieningen is 2%.

Marketing

Bij de verkoop van woningbouwkavels en de bedrijventerreinen is het belangrijk om ons aanbod bij een zo groot mogelijk publiek onder de aandacht te brengen.
Hiervoor zijn diverse communicatiemiddelen en promotie ingezet. Hieronder een samenvatting van de acties die we in 2023 hebben uitgevoerd:

- Verkopen en nieuwbouw op bedrijventerreinen Uitbreiding Schipsloot en De Plantage te Wolvega bekend gemaakt in de Nieuwsbrief Ondernemers;
- Actueel houden van de informatie op de websites www.bedrijventerreinwolvega.nl, www.weststellingwerf.nl en www.lindewijk.nl;
- Diverse advertenties van de woningbouwkavels in verschillende kranten en gidsen;
- Diverse PR voor Lindewijk met bijvoorbeeld acties/advertenties facebook, nieuwsbrieven belangstellenden en nieuwsbrieven voor bewoners, PR-doeken en PR-borden op locatie, free publicity – onder andere persberichten, faciliteren Rondje Lindewijk;
- Feestelijke opening van het Fladderpad/ parkgebiedje middenin de Lindewijk. Deze promotionele actie is gezamenlijk met Buurtbelang Lindewijk tot stand gekomen.

Marketingactie bedrijventerreinen
De marketingcampagne 'Klaar voor de stap?' heeft in 2023 een vervolg gekregen. In de uitingen hebben ondernemers centraal gestaan, die de volgende stap zetten. Het bouwproces van deze ondernemers is gevolgd en gedeeld via diverse kanalen. Ook zijn hiervoor de LED schermen bij de entreewegen van Wolvega gebruikt. Daarnaast hebben kopers van bedrijfskavels de inmiddels bekende rode laarzen ontvangen. Op de website https://www.bedrijventerreinwolvega.nl wordt informatie en nieuwsberichten rondom de bedrijventerreinen gedeeld.

Vennootschapsbelasting
Jaarlijks wordt getoetst of er Vennootschapsbelasting (VPB) betaald moet worden over ondernemingsactiviteiten. Het verkopen van grond kan namelijk gezien worden als een ondernemingsactiviteit.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)
Woningbouwlocaties

Lindewijk te Wolvega

Deelgebied 1: De laatste beschikbare particuliere kavel is in optie. Voor de laatste projectmatige kavel aan het Tijgerblauwtje is de verwachte start van de bouwwerkzaamheden eind 2025, vanwege de lopende beroepszaak. De straten Keizersmantel en Grote Vuurvlinder zijn definitief ingericht. Het parkgebied tussen de hofjes Aurelia en Dagpauwoog is medio 2023 opgeleverd, waarbij ook de brug aan de noordzijde van het park is gerealiseerd. De brug aan de zuidzijde van het park is aanbesteed en wordt begin 2024 opgeleverd. De werkelijke uitgaven voor 2023 lopen in de pas met de begroting.

Deelgebied 2: In 2023 zijn aan de IJsvogelvlinder 5 particuliere kavels verkocht en 3 kavels in optie genomen. Hiermee zijn er van de 19 kavels nog 9 vrij beschikbaar (in 2022 zijn er 2 verkocht). In 2023 lag de focus op de uitgifte van 4 ontwikkelkavels (1 a t/m d) aan het Oranjetipje. Op ontwikkelkavel 1a ligt per 1 juni 2023 een optie ten behoeve van zes starterswoningen. Op ontwikkelkavel 1d ligt per december 2023 een optie voor de ontwikkeling van 7 rijwoningen. Verder zijn er vergevorderde gesprekken met Woningstichting Weststellingwerf ten behoeve van 19 sociale huurwoningen op ontwikkelkavel 1b en 1c. Met woningstichting WoonFriesland is er een stedenbouwkundig akkoord voor een plan met 20 sociale huurwoningen op ontwikkelkavel 33. Het bouwrijp maken van de 2e fase in deelgebied 2 is in voorbereiding. Dit betreft de ontwikkelkavels 33 t/m 37. Verwachte start werkzaamheden: mei 2024.

De verkoopverwachting van 2023 van 40 woningen voor de Lindewijk is niet gehaald. De verwachte verkoop van de particuliere bouwkavels is in het licht van economische onzekerheden te ambitieus gebleken. Daarnaast is de verwachte verkoop van de projectmatige bouw in ontwikkelkavels 1 a t/m d doorgeschoven naar 2024. Voor de projectontwikkeling is, in lijn met de landelijke opgaven voor betaalbaar wonen, in 2023 specifiek gekeken op welke wijze betaalbaar bouwen in de Lindewijk kan worden geïntegreerd (zie ook onder programma 8).

In 2023 liepen de uitgaven in de pas met de begroting. Daarom hebben wij gerekend met de standaard jaarlijkse indexatie. De toekomstige inkomsten en uitgaven zijn opnieuw tegen het licht gehouden. De bestaande voorziening voor de gehele Lindewijk wordt verhoogd met € 134.000 als gevolg van lagere inkomsten door een toename van betaalbare kavels.

Locatie voormalige Renbaanschool te Noordwolde
Er is één bouwkavel verkocht. In deze exploitatie was eind 2023 nog één vrijstaande kavel beschikbaar. Doordat niet alle kavels in 2023 zijn verkocht en de looptijd van de exploitatie met één jaar is verlengd, is een klein financieel nadeel ontstaan. Hierdoor wordt een voorziening van € 6.000 getroffen.

Bedrijventerreinen

Uitbreiding Schipsloot te Wolvega
Er is één wonen/werken kavel verkocht in 2023. Er zijn vier kavels terug uit optie gekomen. Eind oktober is openbaar bekendgemaakt dat deze kavels weer te koop zijn. Dit heeft geleid tot één optie.
Er zijn drie zichtlocaties verkocht. Twee bedrijven hebben hun bedrijfsperceel uitgebreid door aangrenzende grond te kopen. Eind 2023 is nog een aantal kavels in optie gegeven. De geraamde verkopen zijn dit jaar bijna behaald en de gemaakte kosten waren minder dan verwacht. Deze exploitatie heeft hierdoor een klein financieel voordeel, zodat de bestaande voorziening met € 5.000 wordt verlaagd.

Om het aanbod op dit bedrijventerrein weer te kunnen vergroten, is de voorbereiding tot een nieuw bestemmingsplan in 2023 gestart. Het bestemmingsplan voor fase 2 van dit exploitatiegebied is eind 2023 ter inzage gelegd.
Verkooptekening Uitbreiding Schipsloot

De Plantage te Wolvega
Van een aantal bedrijven was er concrete belangstelling om zich te vestigen op een zichtlocatie op dit bedrijventerrein. In een tweetal situaties is maatwerk toegepast door twee kavels samen te voegen tot één bedrijfskavel. Dit heeft geresulteerd in een viertal opties op kavels.
Een groot deel van het bedrijventerrein is woonrijp gemaakt. De werkzaamheden bestonden bijvoorbeeld uit asfalteren, inritten herstraten en bermen aanvullen met grond. Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden is regelmatig contact geweest met de bedrijven op de Plantage. Tevens is er een inloopbijeenkomst op het bedrijventerrein georganiseerd, die goed is bezocht door de ondernemers.
De kosten voor het woonrijpmaken waren lager dan geraamd en zorgde voor een financieel voordeel. Hierdoor wordt de bestaande verliesvoorziening met € 118.000 verlaagd.
Verkooptekening De Plantage

Noord West III te Wolvega
De laatste kavel op dit bedrijventerrein is verkocht. Tevens is het voormalig slibdepot verkocht. De looptijd t/m 2025 van de exploitatie is ongewijzigd, omdat er nog bouwactiviteiten zullen plaatsvinden. De exploitatie heeft een financieel nadeel. Dit zorgt voor een verhoging van de bestaande verliesvoorziening met € 37.000.

Boekwaarde bouwgronden

x € 1.000

Grondexploitaties per 31-12-2023	Resterende looptijd in jaren	Boekwaarde 31-12-2023	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen opbrengsten	Eindwaarde nominaal (einde looptijd)	Eindwaarde NCW 2,00%	Verlies-voorziening totaal	Winst-uitname totaal
Woningbouwterreinen								
Wolvega Lindewijk	7	10.599	15.481	24.212	1.868	1.626	1.626	
Noordwolde Renbaanschool	2	- 352	228	102	- 227		6	157
totaal		**10.246**	**15.709**	**24.314**	**1.641**	**1.626**	**1.632**	**157**
Bedrijventerreinen								
Wolvega Noord West III	2	369	239	-	609	548	548	
Wolvega Uitbreiding Schipsloot	7	2.908	1.095	3.437	566	498	498	
Wolvega De Plantage	6	4.792	1.469	2.256	4.005	3.674	3.674	
totaal		**8.070**	**2.803**	**5.693**	**5.180**	**4.720**	**4.719**	**-**
Totaal		**18.316**	**18.512**	**30.007**	**6.821**	**6.346**	**6.351**	**157**

Toelichting tabel

- De boekwaarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden.
- Balanswaarde is de gerealiseerde waarde inclusief de verliesvoorzieningen en winstuitnames.
- Verliesvoorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd per grondexploitatie en berekend op basis van de netto contante waarde(NCW) van 2%.
- Winstnemingen worden jaarlijks berekend over de winstgevende grondexploitaties met de Percentage of Completion Methode (POC).
- De POC methode is de opbrengsten en kosten naar rato van de prestatie verwerken. Hierdoor ontstaat er inzicht in de financiële gevolgen tijdens een boekjaar en worden de opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening verantwoord.

In de toelichting op de balans onder de vlottende activa worden de prognoses van kosten, opbrengsten, eindwaardes en resterende looptijd getoond.

Paragraaf Regiodeal Zuidoost Friesland

Paragraaf Regiodeal Zuidoost Friesland

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort
Organisatie	Opgaven, Projecten & Processen

Algemeen

In juli 2020 is de Regiodeal Zuidoost Friesland gesloten met het Rijk. Een samenwerking tussen 7 partners in Zuidoost Friesland (Opsterland, Weststellingwerf, Ooststellingwerf, Heerenveen, Smallingerland, Wetterskip en Provincie Friesland) en het Rijk.
De Regiodeal is een vervolg op de streekagenda en een nieuw hoofdstuk in de samenwerking Zuidoost Friesland. Met het programma Vitaal en Veerkrachtig Zuidoost wordt gedurende 4 jaar € 30 miljoen geïnvesteerd vanuit Rijk en regio. De Regiodeal geeft een stevige impuls aan Zuidoost Friesland. Met de mienskip slaan we de handen ineen om hun dorpen en het landschap nog sterker te maken. Zo blijft dit unieke gebied een fijne plek om te leven, te werken, te ontmoeten én te bezoeken, nu en in de toekomst.
Het Fries Sociaal Planbureau monitort de uitvoering van de deal en combineert dit met een regionale vertaling van de monitor Brede Welvaart.
Als regio werken we aan de volgende projecten
- Regiofonds
- Duurzaamheid
- Recreatie en toerisme
- Zorgeconomie
- Dorp ontwikkel maatschappijen
- Landschap en natuur

Verlenging

De projecten in de Regiodeal Zuidoost Friesland zijn op stoom gekomen en deels al afgerond. Het Regiobestuur heeft in de zomer van 2023 besloten om de einddatum van de lopende Regiodeal te verlengen van 31 december 2023 tot 1 oktober 2024. De meeste beoogde resultaten van de pijlers ‘Vitale Kernen’ en ‘Veerkrachtig Landschap’ zullen vóór deze datum worden behaald. Maar 6 van de 25 projecten hebben, wegens legitieme redenen, vertraging opgelopen, waardoor deze datum niet volledig haalbaar is. Het gaat onder andere om de projecten Water voor natuur en landbouw, Samen doen geeft energie en Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme Zuidoost Friesland. Daarom is in het Rijk-Regio-overleg in oktober 2023 verlenging gevraagd van de looptijd van de huidige Regiodeal tot 1 oktober 2025. De periode van 1 oktober 2025 tot 15 juli 2026 staat dan nog in het teken van de administratieve afhandeling van de deal. De verlenging vergt logischerwijs langere inzet van onze gemeente in de coördinatie en afronding van de Regiodeal.

Voor Weststellingwerf worden de volgende projecten uitgevoerd:

Bestemming Wolvega
Fase 1 – tot eind mei 2023:
Fase 1 is inmiddels afgerond. In deze fase zijn 1700 mensen in Wolvega gesproken. Daarnaast hebben ruim 500 mensen mee gedaan met de enquête. De verzamelde data is geanalyseerd en omgezet in bouwstenen, persona's en ideeën. Deze hebben we gedeeld met de raad in een informele raadsvergadering. Er is getoetst bij inwoners in 3 bewonersbijeenkomsten en tijdens een infolunch met collega's ambtenaren. Tijdens het Wolvest zijn alle uitkomsten op creatieve wijze vertaald in dans, sport, natuurbeleving, cultuur en historie en natuurlijk muziek. Wolvest heeft ongeveer 500 bezoekers gehad. Juni en juli 2023 zijn gebruikt om de ideeën uit de analyse om te zetten naar een werkplan voor fase 2.
Communicatie en middelen:
In 2023 stuurde het project op 3 momenten een nieuwsbrief naar alle betrokkenen. Doel is om iedereen op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen en betrokkenheid en draagvlak bij de betrokkenen te houden. Op de website www.bestemmingwolvega.nl zijn de nieuwsbrieven, alle informatie en het werkplan fase 2 te vinden.

Fase 2 - september 2023 – januari 2024:
In deze fase staat experimenteren (Ideation) centraal. In deze fase is er ruimte voor het verkennen en uitproberen van ideeën. Het project werkt met verschillende werkgroepen die elk hun eigen opdracht hebben. Daarnaast is er een stuurgroep, een projectgroep en werkgroepen. De projectleider verbindt de groepen.
Werkgroepen:
- Mobiele hangplek voor jongeren: maken van een plan van aanpak voor aanschaf mobiele hangplek;
- Buurtverbinders in kaart: in kaart brengen van buurtverbinders in Wolvega en onderzoeken waar ideeën zijn en waar ondersteuning nodig is;
- Dialoogtafel op thema: formele en informele partijen starten een dialoog met als thema: vitaal ouder worden;
- Verkenning van decentrale ontmoetingsplekken: hoe kunnen bestaande locaties met extra inzet en inrichting een functie in de buurt hebben? Deze verkenning richt zich op FC Wolvega, sportcafé de Steense, Lindecollege en Terracollege;
- Centrale ontmoetingsplek: ontwikkelen van visie en maken van strategische keuzes in samenhang met Centrum ontwikkeling Wolvega, ondernemershuis en cultuurhuis. We verkennen de mogelijkheden voor een structuur in de vorm van een stichting;
- Tijdelijke centrale ontmoetingsplek: met inwoners verkennen van mogelijkheden van activiteiten en samenwerkingen.

Zuidelijke Poort (gerealiseerd)
Al in 2022 zijn de activiteiten die gerelateerd zijn aan de Regiodeal afgrond. Dit geldt zowel voor de renovatie van de monumentale Sassluis te Blesdijke als voor een aantal 'no regret'-maatregelen die vooruitlopen op recreatieve gebiedsontwikkeling.

Bestemming Noordwolde (cofinanciering)
Bestemming Noordwolde was een cofinancieringsproject en onderdeel van het provinciale project Aandachtsgebieden Stellingwerven. Zie ook de toelichting op dit project in Programma 6 Sociaal domein.

Projecten die (deels) plaatsvinden in Weststellingwerf:
- Gebiedsontwikkeling beekdal Linde (inclusief fietspad), onder verantwoordelijkheid en in samenwerking met provincie Fryslân en het Wetterskip. In 2023 heeft de financiële afhandeling van het fietspad fase 2 plaatsgevonden.

- Project natuur en water in Oldelamer, onder verantwoordelijkheid van het Wetterskip - Voor het project Oldelamer/Nijelamer is in 2023 een natuurtoets uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat dit project niet uitgevoerd kan worden gedurende het broedseizoen. Het grootste deel van de werkzaamheden schuift daardoor naar 2024.

- Dorpsontwikkelingsmaatschappij (DOM) - Met de DOM zetten diverse dorpsorganisaties in de Groote Veenpolder zich in om de leefbaarheid te behouden en te versterken. Werkgroepen werkten o.a. aan de verbinding tussen (sport)verenigingen en aan plannen over verkeersveiligheid. Zij bespraken maandelijks de voortgang met de gemeente. Ook is een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd. In 2023 is de onderhoudssituatie van het dorpshuis en de sportaccommodatie onderzocht en zijn de mogelijkheden van ver- en nieuwbouw in kaart gebracht.

- Zorgeconomie - de gemeente Westellingwerf levert voor dit regionale project de 'duwer'. In 2023 zijn drie projecten geselecteerd voor subsidiering in het kader van Werkgelegenheid in de zorg. De projecten hebben tot doel het tekort aan arbeidskrachten in de zorg te verkleinen. Verder is de bloeizone van Weststellingwerf van start gegaan: Steggerda zet zich in voor een groen, levendig dorp waar bewoners zich prettig voelen en naar elkaar wordt omgekeken. Met de extra middelen uit de regiodeal kon Steggerda haar activiteitenplan uitvoeren.

- Recreatie en toerisme - De Toeristische regionale ontwikkelstrategie is de basis geweest voor de (meeste) werkzaamheden in de regio. Met het project Vitale Logies hebben we R&T-ondernemers kunnen ondersteunen bij het vitaliseren en toekomstbestendig maken van hun onderneming, de positie van TRZF is versterkt en we hebben gewerkt aan het intensiveren van de ambtelijke- en bestuurlijke samenwerking.

- Samen doen geeft energie – zie de toelichting in Programma 7 Volksgezondheid en Milieu.

Organisatie
De Regiodeal is een samenwerking tussen de 5 gemeenten in Zuidoost Friesland, provincie Fryslân, het Wetterskip en het Rijk. Als basis onder de samenwerking ligt de samenwerkingsovereenkomst die in juli 2020 is vastgesteld. Hierin is onder andere onze financiële bijdrage beschreven.

Ontwikkeling samenwerking Zuidoost Friesland
De samenwerking in Zuidoost Friesland focust zich op de huidige regiodeal. Deze loopt tot en met 2025. In 2023 heeft een extern adviesbureau een rapport opgeleverd van een verkenning waar de samenwerking Zuidoost Friesland zich verder in kan ontwikkelen en waar kansen liggen. In overleg tussen Regiobestuur en gemeentesecretarissen worden mogelijke vervolgstappen in kaart gebracht.

Financieel

De Regiodeal omvat in totaal een bedrag van € 30 miljoen. Daarvan wordt € 15 miljoen door het Rijk geïnvesteerd en de regio staat garant voor € 15 miljoen cofinanciering. In 2023 hebben wij de Rijksbijdrage ontvangen voor de projecten Bestemming Wolvega en de Zuidelijke Poort (Driewegsluis). Voor beide projecten hebben we uitgaven gedaan. De resterende middelen voor Bestemming Wolvega gaan mee naar 2024.

Net als in 2021 en 2022 deden we in 2023 uitgaven die vallen onder de cofinanciering. Zo maakten we de eindbijdrage van onze cofinanciering over aan de provincie Fryslân voor de gebiedsontwikkeling Beekdal-Linde. Ook de uitgaven die we deden in het kader van Centrum Wolvega en Bestemming Noordwolde zijn cofinancieringsmiddelen. Tot slot wordt onze eigen bijdrage aan de maatregelen van de Zuidelijke Poort als cofinanciering aangemerkt.

De organisatiekosten voor de Regiodeal bedragen € 25.000 per jaar.

Paragraaf Dynamisch investeringsprogramma

Dynamisch investeringsprogramma

Portefeuillehouder(s)	Van de Nadort, Hoen, Zonderland en Den Hartigh
Organisatie	Team OPP

Inleiding

Het dynamisch investeringsprogramma

Bij de kadernota 2020-2023 stelden we een dynamisch investeringsprogramma in. Inmiddels zijn de nodige investeringen vanuit het dynamische investeringsprogramma gestart en hebben we bij het collegeprogramma 2022-2026 middelen voor nieuwe investeringen toegevoegd. In mei 2023 heeft de raad besloten om de projecten van het centrum Wolvega op te nemen in het dynamische investeringsprogramma en daarnaast een paar budgetten te onttrekken. In het overzicht hierna is het volledige programma opgenomen. Als zich nieuwe kansen voordoen, dan voegen we deze toe aan de dynamische investeringsprogramma. De financiële vertaling van de projecten wordt pas in de begroting opgenomen als de projecten gereed zijn voor uitvoering. De financiële projectvoorstellen worden afzonderlijk voorgelegd aan de gemeenteraad.

Dynamische investeringskalender

Overzicht ontwikkeling dynamisch investeringsprogramma			
Beschikbare middelen			
Algemeen budget investeringsambities*			
*De kapitaallasten zijn al in de begroting meegenomen			
	stand 1-1-2023	**325.000**	
-			
	stand 31-12-2023	**325.000**	
Wat is al toegezegd om te dekken uit deze gelden			
-			
Algemeen budget investeringsambities	**verwachte stand**		**325.000**
Reserve investeringsambities			
	stand 1-1-2023	**12.827.234**	
Organisatiekosten regiodeal 2023		-25.000	
Onttrekking voor herinrichting winkelstraat Wolvega		-600.000	
Onttrekking voor planontwikkeling Groene Hart		-1.792.500	
Storting voor planontwikkeling Groene Hart		3.013.000	
Storting voor gebiedsontwikkeling Acht-Pilarenplein		2.239.000	
Onttrekking verkeerskundige knelpunten		-500.000	
	stand 31-12-2023	**15.161.734**	
Wat is al toegezegd om te dekken uit deze gelden			
Projectleiding/voorbereidingskosten		-50.000	
Organisatiekosten regiodeal 2024		-15.000	
	Totaal toegezegd		-65.000
Waar moet nog een raadsbesluit over komen			
Scholen		-2.200.000	
Infra Lycklamaweg		-1.500.000	
Fietspad fase 3		-580.000	
Motie Energiefonds		-500.000	
Ander gebruik gemeentehuis		-250.000	
Onderhoud wegen en fietspaden		-500.000	
Verbeteren verkeerscirculatie Wolvega		-1.000.000	
Gebiedsontwikkeling Spokedam		-500.000	
Centrumontwikkeling Noordwolde		-500.000	
Verbetering van zwemgelegenheden		-600.000	
Ontmoetingslocatie Wolvega		-100.000	
Centrum Wolvega: fase 3 ontwikkeling Groene Hart		-2.275.000	
Centrum Wolvega: Acht-Pilarenplein		-2.000.000	
Rentecomponent (voor dekking kap.lst uit reserve inv.ambities)		-2.917.000	
	Totaal nog over te beslissen		-15.422.000
Reserve investeringsambities	**Verwachte stand**		**- 325.266**
Verwacht saldo Algemeen budget investeringsambities + Reserve investeringsambities			**- 266**

Toelichting op Dynamische investeringskalender

Voorheen werd de opbrengst precariobelasting toegevoegd aan de reserve investeringsambities. Wij mogen vanaf 2022 geen precariobelasting meer heffen en daarom wordt de opbrengst niet meer toegevoegd aan de reserve. In 2022 voegden we vanuit het collegeprogramma 2022-2026 een totaalbedrag van ruim € 6,7 miljoen toe aan de reserve investeringsambities voor nieuwe investeringen. Een deel van het rekeningresultaat van 2022, te weten € 600.000, is in de reserve dynamische investeringsagenda gestort. Daarnaast werd in het afgelopen jaar ongeveer € 5,3 miljoen toegevoegd aan de reserve voor diverse ontwikkelingen in het centrum van Wolvega.

We onttrokken € 600.000 voor het project herinrichting centrum Wolvega. Daarnaast is er bijna € 1,8 miljoen onttrokken voor het project Groene Hart Wolvega. Beide bedragen zijn gestort in de dekkingreserves kapitaallasten die bij deze projecten horen. De raad nam hierover in mei een besluit. Via een amendement van de raad bij de voorjaarsnota 2023 is de € 500.000 voor verkeerskundige knelpunten onttrokken en beschikbaar gesteld voor investeringen. Tot slot zijn de organisatiekosten 2023 van de Regiodeal zoals gepland ook onttrokken aan de reserve.

Paragraaf Wet open overheid (Woo)

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en wordt vanaf 2022 stapsgewijs ingevoerd.

De Woo kent drie doelstellingen:
1. Het actief openbaar maken van informatie.
2. het tijdig openbaar maken van informatie dat opgevraagd wordt.
3. Het duurzaam toegankelijk maken van digitale documenten.

Wat hebben we gedaan?

De invoering van de Woo gebeurt stapsgewijs. In OWO-verband werken we samen aan de invoering en de adoptie van de Woo. We hebben het afgelopen jaar de volgende zaken opgepakt:

Het actief openbaar maken van informatie.
De Wet open overheid schrijft elf categorieën voor die verplicht openbaar gemaakt moeten worden. Denk hierbij aan vergaderstukken, de begroting, de agenda van B&W, vergunningen en informatie overs subsidies. Alle gemeenten hebben de komende jaren de tijd om te voldoen aan het actief openbaar maken van deze verplichte categorieën. Het is nu nog niet bekend wanneer iedere gemeente welke categorie verplicht openbaar moet maken.

Het was de bedoeling dat er een landelijk platform zou komen voor de openbaarmaking van deze stukken. In 2023 is echter besloten dat dit niet gaat gebeuren, maar dat overheden een eigen platform op moeten tuigen. Dit eigen platform moet vervolgens gekoppeld zijn aan een landelijke Woo-index. Vanuit de OWO-samenwerking zijn de voorbereidingen opgepakt om dit mogelijk te maken. Verwacht wordt in 2024 de eerste informatiecategorieën actief openbaar te maken.

Het tijdig openbaar maken van informatie die opgevraagd wordt
Naast het actief openbaar maken van informatie, kan er vanuit de Woo specifieke overheidsinformatie opgevraagd worden. Uitgangspunt hierbij is: alles is openbaar, tenzij.
Voor de beantwoording van vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie hebben Opsterland en Ooststellingwerf ondertussen één of meerdere contactpersonen die inwoners en ondernemers helpen wegwijs te maken in overheidsinformatie. Voor Weststellingwerf volgt dit op korte termijn.

In de gemeente Weststellingwerf zijn in 2023 in totaal 23 Woo verzoeken binnengekomen. Hiervan waren zes verzoeken geen Woo-verzoeken, maar verzoeken om informatie. Eén verzoek is ingetrokken na afstemming, drie verzoeken zijn tijdig met een Woo-beschikking afgehandeld en 13 verzoeken zijn buiten de gestelde termijn afgehandeld. Reden hiervan was de complexiteit van het verzoek of capaciteitsgebrek bij de gemeente.

Het duurzaam toegankelijk maken van digitale documenten
Een gemeente die haar informatiehuishouding op orde heeft, weet welke documenten ze heeft en kan die documenten vinden wanneer hier om gevraagd wordt. Er is daarnaast een gecontroleerd proces waarmee documenten na de voorgeschreven bewaartermijn vernietigd worden of gereed zijn om te worden overgedragen aan een archiefbewaarplaats.
In 2023 hebben de OWO-gemeenten zich voorbereid op aansluiting bij het e-depot. Met de aansluiting op het e-depot regelt de OWO de duurzame toegankelijkheid van digitale informatie zodat de te bewaren digitale informatie in de toekomst toegankelijk, vindbaar en raadpleegbaar blijft. Begin 2024 volgt de besluitvorming.

Jaarrekening - Balans per 31 december 2023

Balans per 31 december 2023

x € 1.000

Activa	31-12-2023	31-12-2022	Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriële Vaste Activa	1.065	1.109	Eigen vermogen	52.540	46.990
Materiële Vaste Activa	67.844	63.146	Voorzieningen	6.204	6.044
Financiële Vaste Activa	22.144	18.931	Vaste Schuld	41.852	45.197
Totaal Vaste activa	**91.053**	**83.186**		**100.596**	**98.231**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden	12.207	12.711	Vlottende schuld	5.655	6.827
Uitzettingen	7.268	7.392	Overlopende passiva	7.366	4.214
Liquide middelen	336	467			
Overlopende activa	2.753	5.516			
Totaal Vlottende activa	**22.564**	**26.086**		**13.021**	**11.041**
Totaal Activa	**113.617**	**109.272**		**113.617**	**109.272**

Uitgebreide balans activa

x € 1.000

Activa	31-12-2023	31-12-2022
Vaste Activa		
Immateriële Vaste Activa		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	380	458
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	685	651
Totaal Immateriële Vaste Activa	**1.065**	**1.109**
Materiële Vaste Activa		
Economisch nut	40.666	40.212
Economisch nut, dekking door heffing	16.666	16.748
Maatschappelijk nut	10.512	6.186
Totaal Materiële Vaste Activa	**67.844**	**63.146**
Financiële Vaste Activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	321	321
Leningen aan deelnemingen	17	17
RC-verhouding met het Rijk	21.110	17.710
Overige langlopende leningen	696	883
Totaal Financiële Vaste Activa	**22.144**	**18.931**
Totaal Vaste Activa	**91.053**	**83.186**
Vlottende Activa		
Voorraden		
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie woningen)	8.771	9.055
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie bedrijventerrein)	3.436	3.656
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Totaal Voorraden	**12.207**	**12.711**
Uitzettingen		
Vorderingen op openbare lichamen	6.103	6.777
Overige vorderingen	1.165	615
Totaal Uitzettingen	**7.268**	**7.392**
Liquide Middelen		
Banken	336	467
Totaal Liquide Middelen	**336**	**467**
Overlopende Activa		
Overige overlopende activa	2.753	5.516
Totaal Overlopende Activa	**2.753**	**5.516**
Totaal Vlottende Activa	**22.564**	**26.086**
Totaal Activa	**113.617**	**109.272**
Verschuldigde VPB	nihil	nihil

Uitgebreide balans passiva

x € 1.000

Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	8.342	15.609
Bestemmingsreserves	37.686	23.352
Saldo van rekening	6.512	8.029
Totaal Eigen vermogen	**52.540**	**46.990**
Voorzieningen		
Voorzieningen	6.204	6.044
Totaal Voorzieningen	**6.204**	**6.044**
Vaste Schuld		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	41.852	45.197
Totaal Vaste Schuld	**41.852**	**45.197**
Totaal Vaste Passiva	**100.596**	**98.231**
Vlottende Passiva		
Vlottende Schuld		
Overige vlottende schulden	5.655	6.827
Totaal Vlottende Schuld	**5.655**	**6.827**
Overlopende Passiva		
Overige overlopende passiva	7.366	4.214
Totaal Overlopende Passiva	**7.366**	**4.214**
Totaal Vlottende Passiva	**13.021**	**11.041**
Totaal Passiva	**113.617**	**109.272**
Niet uit de balans blijkende verplichtingen:		
Gewaarborgde leningen en garantstellingen	26.937	30.646
Huur en leasecontracten	1.651	1.266
	28.588	**31.912**

Toelichting op de balans per 31 december 2023

De toelichting op de balans per 31 december 2023 is te vinden in de onderdelen toelichting op de activa en passiva.

Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling

Grondslagen voor waardering en resultaat bepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door de raad op 16 oktober 2023 en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 18 december 2023 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij desbetreffende post anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
- Eventuele schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Dit betekent dat bij de waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat moet worden uitgegaan van de veronderstelling dat de activiteiten waarvoor deze dienen worden voortgezet.
- Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.
- Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenbegroting, te weten 4 jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.
- Voor verlofsparen is een voorziening opgenomen. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, moet hier een voorziening voor gevormd te worden.

- Voor Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU) is een voorziening opgenomen. Bij de RVU nemen medewerkers ontslag en volgt er een (maandelijkse) ontslagvergoeding die de medewerker in staat stelt om te overbruggen tot aan de AOW-leeftijd. Aangezien de medewerker in die periode geen activiteiten/prestaties voor de gemeente verricht, moet een voorziening worden getroffen voor de financiële verplichting die de gemeente heeft tegenover de medewerker en de fiscus.
- Wij waarderen de bedrijfscontinuïteit als essentieel voor het waarborgen van de continuïteit van onze dienstverlening aan de gemeenschap en het minimaliseren van de impact van noodsituaties op de gemeenschap.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- dan wel de vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden, mits dit financieel haalbaar is, in één keer ten laste van de exploitatie gebracht en kunnen worden gedekt uit de algemene reserve, dan wel een daartoe bestemde reserve. Indien dit financieel niet haalbaar is, kunnen zij worden geactiveerd met een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	20 - 40 jaar
Bedrijfsgebouwen	20 - 50 jaar
Vervoermiddelen	7 - 12 jaar

Machines, apparaten en installaties	5 - 15 jaar
Riolering	15-50 jaar

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van artikel 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in deze categorie.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Speelvoorzieningen	15 jaar
Reconstructie/aanleg wegen, fietspaden en voetpaden	25 jaar
Beschoeiing, tunnels, duikers, steigers en bushaltes	25 jaar
Openbare verlichting	20 jaar
Bruggen	10 - 25 jaar

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn - tenzij hierna anders vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of een BV.

Vlottende activa

Voorraden
Onderhanden werk, *gronden in exploitatie*
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de Percentage Of Completion (POC) methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daar geen sprake van is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen
De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op de jaarlijks door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijkrelaties (BZK) gepubliceerde circulaire.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten

In alle gepresenteerde tabellen met de cijfers van de jaarrekening versus begroting staan kolommen met de namen actuele begroting en primitieve begroting.
Met actuele begroting wordt bedoeld de begroting ná wijzigingen en met primitieve begroting wordt bedoeld de begroting zoals die oorspronkelijk is vastgesteld door de raad in november 2022.

Gemeentefonds
De basis voor de hoogte van de gemeentefondsuitkering is de laatste circulaire over 2023 die we in december hebben ontvangen. De omvang van het gemeentefonds op basis van de koppeling met de rijksuitgaven is voor het laatst bijgesteld in de septembercirculaire 2023.

Vennootschapsbelasting (Vpb)
Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Vpb gewijzigd en zijn overheden belastingplichtig voor de Vpb. Deze wijziging betekent dat de gemeente vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting moet gaan betalen over de winst op bepaalde activiteiten. Deze winst moet bepaald worden op basis van fiscale waarderingsgrondslagen. Deze wijken op bepaalde punten af van de grondslagen uit het BBV. Fiscaal zullen resultaten dus afwijken van de resultaten in de jaarrekening. Dit betekent dat een afzonderlijke fiscale administratie gevoerd wordt om de waarde van de bezittingen, schulden en het resultaat te bepalen.

De koepelorganisaties en de Belastingdienst hebben zich verenigd in de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) met als doel overeenstemming te bereiken met betrekking tot handreikingen voor de praktijk voor de fiscale waarderingsgrondslagen. Op basis van onze berekeningen hebben wij een bedrag Vpb opgenomen in de jaarrekening 2023, zie het betreffende onderdeel bij de jaarstukken.

Resultaatbestemming
Alle mutaties in reserves zijn gedekt door een vóór 31 december van het jaar genomen raadsbesluit dan wel principebesluit van de raad om bepaalde (toekomstige) baten en/of lasten te muteren in een bepaalde reserve.

Toelichting op de activa

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vast activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvestering	Subsidie	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Immateriële vaste activa	1.109	112			156	1.065
Materiële vaste activa	63.145	8.617		40	3.880	67.843
Financiële vaste activa	18.931	3.400	187			22.144
Totaal	**83.185**	**12.129**	**187**	**40**	**4.036**	**91.052**

Immateriële vaste activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvestering	Herschikking	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	458				78	380
Activa in eigendom van derden	651	112			78	685
Totaal	**1.109**	**112**	**-**	**-**	**156**	**1.065**

Specificatie immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvestering	Herschikking	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling						
Voorbereidingskosten aanpak Lycklamaweg	66					66
Voorbereidingskosten centrumontwikkeling Wolvega	392				78	314
						-
Activa in eigendom van derden betreffen:						
Een bijdrage voor nieuwbouw dorpsaccommodatie De Hoeve in 2012	50				10	40
Een bijdrage voor de onderdoorgang Om den Noort	551				61	490
Een bijdrage voor bouwkundige aanpassingen Griffioenpark 3	50				7	43
Drinkvoorziening voor vee	0	112				112
	1.109	112	0	0	156	1.065

Materiële vaste activa

De materiële activa worden onderverdeeld in economisch nut, economisch nut met dekking door heffing en maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvestering	Subsidie	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2023
Economisch nut						
Bedrijfsgebouwen	28.110	1.761			1.532	28.339
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.520	209		40	113	3.576
Overige machines	1.792	312			478	1.626
Overige materiele vaste activa	2.649	909			611	2.947
Vervoermiddelen	1.219	124			210	1.133
Gronden en terreinen	1.982					1.982
Woonruimten	939	130			6	1.063
Totaal Economisch nut	**40.211**	**3.445**	**-**	**40**	**2.950**	**40.666**
Economisch nut, dekking door heffing						
Gronden en terreinen	60					60
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16.606	446			519	16.534
Vervoersmiddelen	82				10	72
Totaal Economisch nut, dekking door heffing	**16.748**	**446**	**-**	**-**	**529**	**16.666**
Maatschappelijk nut						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.054	4.247			401	9.900
Overige materiele vaste activa	133	479				612
Totaal Maatschappelijk nut	**6.187**	**4.726**	**-**	**-**	**401**	**10.512**
Totaal	**63.145**	**8.617**	**-**	**40**	**3.880**	**67.843**

Investeringen

Alle investeringen staan per programma toegelicht bij het onderdeel overzicht baten en lasten.

Financiële vaste activa

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	321				321
Leningen aan deelnemingen	17				17
uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.	17.710	3.400			21.110
Overige langlopende leningen	883			187	696
Totaal	**18.931**	**3.400**	**-**	**187**	**22.144**

Kapitaalverstrekkingen

x € 1.000

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	31-12-2023	31-12-2022
Deelneming Afvalsturing Friesland BV	55	55
Deelneming BNG	145	145
Kap.verstrekkingen Volkskredietbank	121	121
Totaal	**321**	**321**

Verstrekte leningen

x € 1.000

Verstrekte leningen	Oorspr. Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2022	Opname 2023	Aflossing 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Aflossing totaal	Rente 2023
A. Leningen aan Woningbouwcorporaties							-		
Totaal leningen aan Woningbouwcorporaties				**-**		**-**	**-**	**-**	
B. Overige langlopende geldleningen									
Overgedr.hypotheken aan Comprix	1.532	2009		187		71	116	1.416	1
Hyp. geldleningen ambtenaren		div.	div.	695		115	580		21
Fiets-project ambtenaren		div.	div.	1		1	-		
Totaal overige langlopende geldleningen	**2.122**			**883**	**-**	**187**	**696**	**1.416**	**22**
C. Renteloze leningen				-		-	-		
Totaal renteloze leningen	**-**			**-**	**-**	**-**	**-**		**-**
Totaal verstrekte geldleningen	**2.122**			**883**	**-**	**187**	**696**	**1.416**	**22**
Voorzieningen								-	
Totaal getroffen voorzieningen voor verstrekte geldleningen				**-**		**-**	**-**	**-**	
Totaal bedrag balans	**2.122**	**-**	**-**	**883**		**187**	**696**	**1.416**	**22**

Overige langlopende geldleningen

Het totaal op de balans van € 696.000 bestaat uit overige langlopende geldleningen. Hiervan komt het grootste aandeel toe aan de uitstaande leningen aan ambtenaren.

Hypotheken ambtenaren en overgedragen hypotheken Comprix

De portefeuille krimpt. Enerzijds door (vroegtijdige) aflossingen. Anderzijds mogen er geen nieuwe hypotheken meer aan werknemers worden verstrekt.

Fietsproject ambtenaren

Om het woon-werkverkeer per fiets te stimuleren biedt de overheid bedrijven en instellingen een fietsplan aan te bieden aan hun werknemers. Via het fietsplan is het voor werknemers mogelijk een fiets aan te schaffen met belastingvoordeel.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit voorraden, uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vlottende activa	31-12-2023	31-12-2022
Voorraden	12.207	12.711
Uitzettingen	7.268	7.393
Liquide Middelen	336	468
Overlopende Activa	2.753	5.516
Totaal	**22.564**	**26.088**

Voorraden

De voorraden zijn afgenomen. Dit wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Het verloop van de boekwaarden staat hieronder vermeld.

x € 1.000

Voorraden	31-12-2023	31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie bedrijventerrein)	3.436	3.656
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie woningen)	8.771	9.055
Totaal	**12.207**	**12.711**

Boekwaarden grondexploitaties

x € 1000

Grondexploitaties boekwaarden (BW)	Boekwaarde 31-12-2022	Verliesvoorziening cumulatief	Winstuitname cumulatief	Balanswaarde 31-12-2022	Investeringen 2023	Opbrengsten 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Verliesvoorziening 2023	Winstuitneming 2023	Balanswaarde 31-12-2023
Woningbouwterreinen										
Wolvega Lindewijk totaal	10.670	1.492	-	9.178	1.034	1.106	10.599	134		8.973
Noordwolde Locatie Renbaanschool	- 280	-	157	- 201	31	104	- 352	6		- 201
Totaal	**10.390**	**1.492**	**157**	**9.055**	**1.066**	**1.210**	**10.246**	**140**	**-**	**8.771**
Bedrijventerreinen										
Wolvega Noord West III	622	548	-	74	33	285	369	37		- 216
Wolvega Uitbreiding Schipsloot	3.655	498	-	3.157	138	884	2.908	- 5		2.415
Wolvega De Plantage	4.100	3.674	-	426	696	4	4.792	- 118		1.236
Totaal	**8.376**	**4.720**	**-**	**3.656**	**867**	**1.173**	**8.070**	**- 85**	**-**	**3.436**
Totaal	**18.766**	**6.212**	**157**	**12.711**	**1.933**	**2.383**	**18.316**	**54**	**-**	**12.207**

Toelichting boekwaarde grondexploitaties
In de tabel boekwaarden grondexploitaties hebben alle winstgevende grondexploitaties een negatieve waarde omdat er meer opbrengsten dan kosten zijn gemaakt of begroot. Afname van verliesvoorzieningen worden met een (-)min gepresenteerd.

Alle terreinen vallen onder de categorie Bouwgrond In Exploitatie(BIE) en vallen onder de activa als voorraad. Een BIE is een bouwgrond waarvan de exploitatie en begroting door de raad is vastgesteld. De maximale looptijd van een grondexploitatie is 10 jaar tenzij hiervan gemotiveerd wordt afgeweken en dit vastgesteld is door de raad. Bij een langere looptijd worden risico beperkende beheersmaatregelen toegepast zoals geen indexatie van opbrengsten na 10 jaar. Elk jaar wordt de grondexploitatie getoetst of het belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting.

Toelichting begrippen en rekenmethodes
Boekwaarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden. Balanswaarde is de gerealiseerde waarde inclusief de verliesvoorzieningen en winstuitnames. Verliesvoorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd per grondexploitatie en berekend op basis van de netto contante waarde(NCW) van 2%. Winstnemingen worden jaarlijks berekend over de winstgevende grondexploitaties met de Percentage of Completion Methode (POC).

De woningbouwterreinen hebben per 31 december 2023 een boekwaarde van € 10.246.000, de bedrijventerreinen hebben een boekwaarde van € 8.070.000. Dit is exclusief winstnemingen en verliesvoorzieningen. In 2023 zijn de verliesvoorzieningen in totaal toegenomen met € 54.000.

Grondexploitaties prognose

x € 1.000

Grondexploitaties per 31-12-2023	Resterende looptijd in jaren	Boekwaarde 31-12-2023	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen opbrengsten	Eindwaarde nominaal (einde looptijd)	Eindwaarde NCW 2,00%	Verlies-voorziening totaal	Winst-uitname totaal
Woningbouwterreinen								
Wolvega Lindewijk	7	10.599	15.481	24.212	1.868	1.626	1.626	
Noordwolde Renbaanschool	2	- 352	228	102	- 227		6	157
totaal		**10.246**	**15.709**	**24.314**	**1.641**	**1.626**	**1.632**	**157**
Bedrijventerreinen								
Wolvega Noord West III	2	369	239	-	609	548	548	
Wolvega Uitbreiding Schipsloot	7	2.908	1.095	3.437	566	498	498	
Wolvega De Plantage	6	4.792	1.469	2.256	4.005	3.674	3.674	
totaal		**8.070**	**2.803**	**5.693**	**5.180**	**4.720**	**4.719**	**-**
Totaal		**18.316**	**18.512**	**30.007**	**6.821**	**6.346**	**6.351**	**157**

Toelichting grondexploitatie prognose
In de tabel grondexploitaties hebben alle winstgevende grondexploitaties een negatieve waarde omdat er meer opbrengsten dan kosten zijn gemaakt of begroot.

- Boekwaarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden.
- Eindwaarde einde looptijd geeft het te verwachten toekomstige eindresultaat aan van een grondexploitatie.

- De Netto Contante Waarde (NCW) geeft de waarde van het toekomstige eindresultaat aan teruggerekend naar de waarde per einde boekjaar rekening houdend met het rentepercentage.
- Het NCW percentage van 2,00% is een vastgesteld tarief door de belastingdienst voor de verliesvoorziening.

Uitzettingen < 1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	6.103	6.777
Overige vorderingen	1.165	615
Totaal	**7.268**	**7.392**

x € 1.000

Specificatie overige vorderingen	31-12-2023	31-12-2022
Debiteuren algemeen	798	289
Debiteuren belastingen	235	312
Voorziening dubieuze debiteuren	- 115	- 218
Debiteuren administratief	63	66
Debiteuren VS Bijstandszaken	- 54	- 80
Debiteuren WWB	691	631
Voorziening oninbaarheid WWB	- 483	- 441
Kapitaalsverstrekking BBZ	33	56
Overige	- 3	
	1.165	**615**

Toelichting op uitzettingen < 1 jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Op het bedrag voor overige vorderingen zijn voor oninbaarheid de volgende voorzieningen in mindering gebracht:

Voorziening oninbaarheid belastingen en overige vorderingen
De voorziening voor oninbaarheid is bedoeld om de risico's van oninbaarheid van zowel de gemeentelijke belastingen als overige vorderingen (niet WWB) op te vangen. De methode om de voorziening te bepalen is opgenomen in de financiële verordening, art 15. Hierin staat dat vorderingen van de gemeente individueel worden beoordeeld op oninbaarheid. Maar voor de gemeentelijke aanslagen, heffingen en bijstandsverstrekkingen wordt een voorziening getroffen op basis van het historisch percentage van oninbaarheid. In 2023 is er € 91.000 afgeboekt, door onttrekking. De stand van de voorziening is verminderd tot een waarde op 31-12-2023 van € 115.000.

Voorziening oninbaarheid WWB (Wet Werk en Bijstand)
De voorziening is bedoeld om de risico's van oninbaarheid van openstaande vorderingen WWB op te vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op 70% van het op dat moment openstaande saldo aan vorderingen. In 2023 is voor deze voorziening een vrijval geweest. De stand van de voorziening is op 31-12-2023 afgerond € 483.000.

Liquide middelen

De kasgeldlimiet wordt nader toegelicht in de Paragraaf Financiering.

x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2023	31-12-2022
Banken	336	467
	336	**467**

Overlopende activa

Onderstaand overzicht, overlopende activa, laat zien dat deze fors is afgenomen ten opzichte van 2022. Het bedrag van de vooruitbetaalde kosten 2022 omvat voor een bedrag van ongeveer € 2.760.000 een factuur van de Veiligheidsregio welke als crediteur in 2022 is opgenomen maar betrekking had op 2023 en daarmee dus als vooruit ontvangen factuur was opgenomen.

x € 1.000

Overlopende activa	31-12-2023	31-12-2022
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	151	209
Overige overlopende activa	2.602	5.307
Totaal	**2.753**	**5.516**

x € 1.000

Betreft:	31-12-2023	31-12-2022
Afrekening BZF Tozo (met het Rijk)	151	209
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	**151**	209
Vooruitbetaalde kosten/voortuitontvangen facturen	1.199	3.799
Nog te ontvangen bedragen	1.276	884
Nog te verrekenen voorschotten in afwachting toekenning uitkering	0	9
Voorschotkassen AD	4	4
Overige overlopende activa	11	1
Tussenrekening AV Friso /SD	13	19
Nog te ontvangen doeluitkeringen	99	591
Overige overlopende activa	**2.602**	**5.307**

Nog te ontvangen doeluitkeringen

x € 1.000

Nog te ontvangen doeluitkeringen	Code SISA	31-12-2022	Ontvangen	Uitgaven	31-12-2023
Opvang Ontheemden Oekraïne	JenV A16	250	250		0
Regiodeal Zuid Oost Friesland	C55	341	341		0
Specifieke uitkering stimulering sport	VWS H4	0	123	213	90
Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	FIN B2	0	23	32	9
		591	**737**	**245**	**99**

Toelichting nog te ontvangen doeluitkeringen

Opvang Ontheemden Oekraïne

Het openstaande bedrag is in 2023 ontvangen. Zie nu ook de Vooruit ontvangen doeluitkeringen.

Regiodeal ZOF

Het openstaande bedrag is in 2023 ontvangen. Zie nu ook de Vooruit ontvangen doeluitkeringen.

Specifieke uitkering stimulering sport

Voor de sportuitgaven mag een gemeente geen btw aftrekken. Ter compensatie hiervoor is deze SPUK regeling in het leven geroepen. We verwachten op basis van de afrekening nog een extra bedrag.

Toelichting op de passiva

Vaste passiva

De vaste passiva bestaan uit eigen vermogen, voorzieningen en vaste schuld. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste passiva	31-12-2023	31-12-2022
Eigen Vermogen	52.540	46.990
Voorzieningen	6.204	6.044
Vaste Schuld	41.852	45.197
Totaal	**100.596**	**98.231**

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het saldo van de rekening en de reserves.

x € 1.000

Saldo van de rekening	31-12-2023	31-12-2022
Saldo van rekening	6.512	8.029
Totaal	**6.512**	**8.029**

Het saldo wordt nader toegelicht in "Jaarrekening op hoofdlijnen".

Reserves

x € 1.000

Reserves	Saldo 31-12-2022	Resultaat 2022	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2023
Algemene Reserve	15.609	7.429	353	15.049	8.342
Totaal Algemene Reserve	**15.609**	**7.429**	**353**	**15.049**	**8.342**
Bestemmingsreserves					
Reserve afvalstoffenverwijdering	456		177		633
Reserve vervanging/onderhoud riolering	1.696		3	400	1.299
Reserve investeringsambities	12.227	600	5.252	2.918	15.162
Reserve energietransitie	328		28		355
Reserve Noodfonds energie			1.000	505	495
Dekkingsreserves kapitaallasten	8.646		11.097	-	19.743
Totaal Bestemmingsreserves	**23.352**	**600**	**17.556**	**3.823**	**37.686**
Totaal	**38.961**	**8.029**	**17.909**	**18.872**	**46.028**

Toelichting op reserves
ALGEMENE RESERVE

Algemene reserve
Van het rekeningresultaat 2022 is € 7,4 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve. Bij de najaarsnota 2023 is € 353.000 van de resterende middelen regeling noodfonds energie in de algemene reserve gestort. De onttrekking in 2023 is in totaal € 15,0 miljoen. Deze bestaat uit de onttrekking van incidentele uitgaven van de budgetten die bij de jaarrekening 2022 zijn overgegaan naar het begrotingsjaar 2023 (€ 1,2 miljoen). Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de middelen voor de implementatie omgevingswet en de energietoeslag. Daarnaast is er € 1,0 miljoen onttrokken voor het Noodfonds Energie. Tot slot zijn de middelen voor de herinrichting winkelstraat Wolvega, de planontwikkeling Groene Hart Wolvega en de gebiedsontwikkeling Acht-Pilarenplein onttrokken (€ 12,9 miljoen).

BESTEMMINGSRESERVES

Reserve afvalstoffenverwijdering
Het uitgangspunt is dat de kosten van afvalinzameling en -verwerking voor 100% worden opgevangen uit de opbrengst afvalstoffenheffing. De werkelijke kostendekkendheid (106%) is hoger dan de begrootte kostendekkendheid (100%). Met name de kosten zijn lager dan vooraf verwacht. Het bedrag dat wordt toegevoegd aan de reserve is € 177.000. De exploitatie afvalstoffenverwijdering wordt in programma 7 en de paragraaf lokale heffingen nader toegelicht.

Reserve vervanging/onderhoud riolering
Net als bij de afvalstoffenheffing geldt bij riolering het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. De werkelijke kostendekkendheid van het taakveld riolering is nagenoeg gelijk aan de begroting. Er is daarom slechts € 3.000 toegevoegd aan de reserve. De onttrekking uit de reserve vervanging riolering betreft € 400.000 voor het project van de herinrichting van de winkelstraat Wolvega. In de analyse op de cijfers van programma 7 en de paragraaf lokale heffingen lichten we de exploitatie riolering nader toe.

Reserve investeringsambities
Bij de vaststelling van de jaarstukken 2017 is de bestemmingsreserve investeringsambities in het leven geroepen. Inmiddels zijn de nodige investeringen vanuit het dynamische investeringsprogramma gestart. Vanuit het collegeprogramma 2022-2026 zijn middelen voor nieuwe investeringen toegevoegd. Daarnaast is € 600.000 van het rekeningresultaat 2022 toegevoegd. In 2023 is een totaalbedrag van ruim € 5,3 miljoen toegevoegd aan de reserve investeringsambities voor de planontwikkeling van het Groene Hart Wolvega en de gebiedsontwikkeling van het Acht-Pilarenplein. We onttrokken aan deze reserve een bedrag van € 1,8 miljoen (investering + rentelasten) voor de planontwikkeling van het Groene Hart Wolvega, € 600.000 voor de herinrichting winkelstraat Wolvega, € 500.000 voor de verkeerskundige knelpunten en de organisatiekosten 2023 (€ 25.000) van de Regiodeal Zuidoost Friesland.

Reserve energietransitie
Bij de Voorjaarsnota 2019 is de bestemmingsreserve energietransitie ingesteld, zodat we het klimaat- en duurzaamheidsbeleid in Weststellingwerf verder invulling kunnen geven. De structurele voeding van de reserve bestaat uit de jaarlijkse huuropbrengsten van de twee zonneparken in onze gemeente, voor 2023 € 28.000.

Reserve noodfonds energie
Bij de vaststelling van de begroting 2023 is door een amendement de reserve noodfonds energie in het leven geroepen. Hier is € 1,0 miljoen in gestort voor regelingen waar maatschappelijke organisaties, culturele verenigingen en sportverengingen een beroep op konden doen. In 2023 is zo'n regeling opengesteld. Voor deze regeling is € 505.000 uit de reserve onttrokken.

Dekkingsreserve kapitaallasten
Deze reserves zijn ingesteld voor de dekking van de kapitaallasten van diverse projecten. Op het moment dat we een project afsluiten, gaan de kapitaallasten op de exploitatie drukken. Deze lasten worden gedekt door een onttrekking aan deze bestemmingsreserve. In 2023 was er geen onttrekking nodig. Wel zijn er stortingen gedaan voor de dekking van de kapitaallasten van het project herinrichting winkelstraat Wolvega (€ 4,5 miljoen), project herinrichting De Blesse (€ 657.000), project planontwikkeling Groene Hart (€ 5,7 miljoen) en project gebiedsontwikkeling Acht-Pilarenplein (€ 150.000).

Structurele mutaties
De voorschriften vragen om een overzicht van alle structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Dit om beter inzicht te krijgen in het structureel en reëel evenwicht. Alle mutaties binnen onze reserves zijn van incidentele aard, met uitzondering van de toevoeging van de huuropbrengsten zonneparken aan de bestemmingsreserve energietransitie.

+ = storting - = onttrekking x 1.000

Structurele reservemutaties	Stortingen	Onttrekkingen
Bestemmingsreserves		
Reserve energietransitie	28	
Totaal structurele reservemutaties	**28**	

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2022	Stortingen	Aanwen-dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Voorziening Nalatenschap Dames Hofstee	151				151
Voorziening Verlofsparen	163	106			269
Voorziening RVU		161			161
Voorziening Uitkering Pensioenen Gewezen Wethouders	2.812	1.697	277		4.232
Voorziening Opbouw Pensioenen Gewezen Wethouders	2.275	77		1.755	596
Voorziening Ontslaguitkeringen Wethouders	81	287	111		257
Voorziening afkoopsom onderhoud graven	562	47		71	538
Totaal	**6.044**	**2.375**	**388**	**1.826**	**6.204**

Toelichting op voorzieningen

Voorziening nalatenschap dames Hofstee
Deze voorziening is gevormd uit een legaat met als verplichting dat de rente-opbrengsten ten gunste komen van de Triade. Jaarlijks bepalen we bij het opstellen van de begroting wat de rente is en dat rentebedrag wordt op verzoek uitbetaald aan Triade. De stand van de voorziening blijft € 150.655.

Voorziening verlofsparen
In de cao 2022 was de invoering van spaarverlof opgenomen. Medewerkers kunnen bovenwettelijke verlof, overwerkvergoeding, gekochte bovenwettelijke uren, verlofuren uit onregelmatig werken en beschikbaarheidsdienst omzetten in spaarverlof. Voor dit spaarverlof, zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet voor de verplichting een voorziening worden opgenomen. In 2023 is een extra bedrag van € 106.000 in deze voorziening gestort.

Voorziening Regeling vervroegd uittreden (RVU)
In de cao is de RVU opgenomen. Bij de RVU nemen medewerkers ontslag en volgt er een (maandelijkse) ontslagvergoeding die de medewerker in staat stelt om te overbruggen tot aan de AOW-leeftijd. Aangezien de medewerker in die periode geen activiteiten/prestaties voor de gemeente verricht, moet volgens het BBV, een voorziening worden getroffen voor de financiële verplichting die de gemeente tegenover de medewerker en de fiscus heeft op basis van deze regeling. Wij hebben hier in 2023 voor het eerst een voorziening voor opgenomen. Er is een bedrag van € 161.000 in deze voorziening gestort.

Algemene informatie over pensioenen wethouders
Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Ook bewindspersonen, leden van de Tweede Kamer, gedeputeerden en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap (behalve de dijkgraaf) bouwen op grond van die wet pensioen op. De Appa-pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Deze wordt gestort in de kas van de gemeente in plaats van bij een pensioenfonds. Gemeenten hebben op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de taak om hiervoor een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op een jaarlijkse circulaire van het ministerie van BZK hierover.

Voorziening Uitkering Pensioenen Gewezen Wethouders
Oud-wethouders, die intussen met pensioen zijn, ontvangen uit deze voorziening hun pensioen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van actuariële berekeningen. Ten opzichte van vorig jaar is de rekenrente verhoogd van 2,472% naar 3,160%. In de circulaire van BZK is bepaald dat de ABP-pensioenen met ingang van 1 januari 2024 worden verhoogd met 3,03%. Dat betekent dat ook de Appa pensioenen met ingang van 1 januari 2024 worden verhoogd met 3,03%. De indexatie is opgenomen in de waardeberekeningen.

In 2023 zijn twee voormalig wethouders met pensioen gegaan. Om die reden is er een extra bedrag in deze voorziening gestort. Daar tegenover staat een vrijval in de voorziening opbouw pensioenen gewezen wethouders.

In 2023 is uit de voorziening € 277.000 aan pensioenen uitgekeerd. Door de aanpassing van de rekenrente en de indexatie van de pensioenen verandert het benodigde saldo in deze voorziening. Op basis van de actuariële berekeningen is er in totaal € 1.679.000 in de voorziening gestort. De voorziening komt hiermee eind 2023 uit op € 4.232.000.

Voorziening Opbouw Pensioenen Gewezen Wethouders
Voor onze huidige wethouders en oud-wethouders die op dit moment nog niet met pensioen zijn, moeten we een voorziening vormen die op termijn toereikend moet zijn om ieders pensioen te kunnen betalen. Voor de bepaling van de hoogte van deze voorziening moeten we gebruik maken van actuariële berekeningen. Hierbij is rekening gehouden met de actuele rekenrenten en indexering van de pensioenen. Ten opzichte van vorig jaar is de rekenrente verhoogd van 2,472% naar 3,160%. In de circulaire van BZK is bepaald dat de ABP-pensioenen met ingang van 1 januari 2024 worden verhoogd met 3,03%. Dat betekent dat ook de Appa pensioenen met ingang van 1 januari 2024 worden verhoogd met 3,03%. De indexatie is opgenomen in de waardeberekeningen. Zoals hiervoor al werd beschreven, zijn twee oud-wethouders met pensioen gegaan in 2023. Om die reden en op basis van de actuariële berekeningen valt er in 2023 € 1.755.000 vrij. De voorziening komt hiermee eind 2023 uit op € 596.000.

Voorziening Ontslaguitkeringen Wethouders
Wethouders, die niet hun volledige termijn afmaken, hebben recht op een ontslaguitkering. Dit wordt ook wel wachtgeld genoemd. Een voormalig wethouder heeft recht op een volledige uitkering tot het moment dat hij of zij een nieuwe baan heeft gevonden of een aanvullende uitkering als het salaris in de nieuwe baan lager is. In 2023 is er € 111.000 aan (aanvullende) ontslaguitkeringen betaald. Vanwege het vertrek van een wethouder heeft er een storting in de voorziening plaatsgevonden. De voorziening komt hiermee eind 2023 uit op €257.000.

Voorziening afkoopsom onderhoud graven
Deze voorziening is bedoeld om het onderhoud van graven te kunnen betalen. De storting is de afkoopsom, die nabestaanden hebben betaald voor het onderhoud van graven in toekomstige jaren. De vrijval betreft de bijdrage aan de exploitatie 2023 om dit onderhoud te kunnen betalen.

Vaste schuld
Onze vaste schuld met rentetypische looptijd groter dan 1 jaar bestaat uit drie geldleningen.

x € 1.000

Vaste schulden > 1 jaar	Oorspr. Bedrag	Rente %	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2022	Opname 2023	Aflossing 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Aflossing totaal	Rente 2023
Opgenomen leningen									
201601 (BNG 347)	56.901	3,440%	2036	37.697		2.845	34.852	22.049	1.260
201602 (BNG 348)	4.000	1,940%	2037	4.000			4.000	-	78
200901 (ASN 291)	10.000	4,165%	2029	3.500		500	3.000	7.000	146
Totaal	**70.901**			**45.197**	**-**	**3.345**	**41.852**	**29.049**	**1.484**

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit netto-vlottende schulden met een looptijd korten dan 1 jaar en overlopende passiva. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven. De crediteuren algemeen zijn afgenomen ten opzichte van 2022. Dit heeft te maken dat voor 2022 een factuur van de Veiligheidsregio van ongeveer € 2.760.000 als crediteur in 2022 is opgenomen maar betrekking heeft op 2023. Deze factuur was eveneens als vooruitbetaald opgenomen. De overlopende passiva zijn enorm toegenomen. Dit heeft met name te maken met alle ontvangen doeluitkeringen (specifieke uitkeringen) die wij op dit moment ontvangen.

x € 1.000

Vlottende passiva	31-12-2023	31-12-2022
Vlottende schuld	5.655	6.827
Overlopende passiva	7.366	4.214
Totaal	**13.021**	**11.041**

x € 1.000

Specificatie vlottende schuld	31-12-2023	31-12-2022
Crediteuren algemeen	2.962	3.982
Crediteuren belastingafdrachten	207	166
Crediteuren Werk en Inkomen	1.636	1.781
Crediteuren SD	317	460
Overig	533	438
	5.655	6.827

Overlopende passiva

x € 1.000

Overlopende passiva	31-12-2023	31-12-2022
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	3.178	2.649
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	4.188	1.565
Totaal	**7.366**	**4.214**

x € 1.000

Betreft:	31-12-2023	31-12-2022
Transitorische rente	284	308
Diverse afdrachten december salarissen	1.702	1.582
Omzetbelasting 4e kwartaal	-12	413
Nog te betalen kosten	886	238
Vooruit ontvangen bedragen	318	108
Ten onrechte betaald/ontvangen		
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	**3.178**	**2.649**
Vooruitontvangen doeluitkeringen	4.186	1.565
Overige voorschotten	2	0
Ontvangen voorschotten	**4.188**	**1.565**

Vooruit ontvangen doeluitkeringen

x € 1.000

Vooruit ontvangen doeluitkeringen	Code SISA	31-12-2022	Toevoegingen	Uitgaven	Vrijval	31-12-2023
Van het Rijk:						
Onderwijsachterstandsbeleid (OAB)	OCW D8	188	536	614	-	111
Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	OCW D14	239	124	123		240
Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	FIN B2	13				
Sportakkoord	VWS H8	74	-	35		39
Preventieakkkoord	VWS H12	24	20	4		40
Wet Inburgering	SWZ G10	164	273	120		317
Onderwijsroute	SWZ G13	22	21	22		21
Aanpak Energie armoede	C55	753	266	219		800
Capaciteit klimaat en Energiebeleid CDOKE	F28	-	522	59		463
Brede reg.Comb.funct. buurtsp	BR 0039	-	156	156	-	-
Lok. sportakkoord vanaf 2023	BR 0039	-	23			23
Leefomgeving	BR 0039	-	17			17
Mantelzorg	BR 0039	-	22	22		
Een tegen Eenzaamheid	BR 0039	-	17	17		-
Versterken sociale basis	BR 0039	-	58	26		32
Welzijn op recept	BR 0039	-	10	1		9
Terugdringen gezondh.achterst	BR 0039	-	35	-		35
Kansrijke Start	BR 0039	-	26	12		14
Verst. kennis en adviesfunctie GGD	BR 0039	-	4	4		
Coörd.kosten reg. aanpak prev	BR 0039	-	23	6		17
Aanp. overgewicht en obesitas	BR 0039	-	30	1		29
OKO vroegsignal. alcoholprobl	BR 0039	-	4	-		4
Mentale gezondheid	BR 0039	-	12	-		12
Valpreventie	BR 0039	-	89	65		24
Lokale aanpak Isolatie	LAI23	-	1.198	-	-	1.198
Huisvesting grote gezinnen statushouders	A10	-	35	-	-	35
Oekraïne	A16		2.470	1.778	680	12
Van overige Nederlandse overheidslichamen:						-
Manifest verkeersveiligheid		19			19	-
Zwerfafval		55			55	-
Regiodeal Zuidoost Friesland	C75B	-	850	156		694
Koepelproject streekagenda		14			14	-
Totaal		**1.565**	**6.841**	**3.440**	**768**	**4.186**

Toelichting op vooruit ontvangen doeluitkeringen

Onderwijsachterstandsbeleid (LOAB)
We krijgen een Rijksbijdrage voor de LOAB die wij voor meerdere jaren moeten inzetten. In 2023 is hiervan een deel gebruikt. Het saldo van de baten en lasten van deze rijksbijdrage is toegevoegd aan deze post en als zodanig gereserveerd voor latere jaren omdat het geoormerkte gelden zijn.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft als doel om leerlingen te helpen die vertraging hebben opgelopen in hun leerontwikkeling. We hebben in 2023 weer een deel van de bijdrage vooruit ontvangen. De uitgaven van 2023 zijn hiermee verrekend. Het nieuwe saldo is bestemd voor latere jaren.

Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek
We hebben in 2023 meer uitgegeven dan we in 2022 vooruit ontvangen hadden. Zie hiervoor bij de Nog te ontvangen doeluitkeringen.

Sportakkoord
Voor de uitvoering van de regeling lokaal Sportakkoord hebben we opnieuw middelen ontvangen van het Rijk. Het Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland' is sinds eind 2018 in uitvoering en loopt tot en met 2022. Het doel van het akkoord is dat iedereen in Nederland nu en in de toekomst zonder belemmeringen in een veilige en gezonde omgeving plezier in sport en bewegen kan hebben. We hebben toestemming om het restant in 2023 te besteden. Dit hebben we voor een deel gedaan.

Nationaal preventieakkoord
We doen mee aan het lokaal preventieakkoord van het Nationaal Preventieakkoord. Het betreft een jaarlijkse Rijksbijdrage van € 20.000 van 2021 tot en met 2023. Met deze middelen gaat de gemeente preventief inzetten op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik in samenwerking met lokale partners.

Wet inburgering
Per 1 januari is de nieuwe Wet inburgering van kracht. Voor de uitvoering hiervan hebben we ook in 2023 een SPUK uitkering van het Rijk gekregen.

Onderwijsroute
De onderwijsroute inburgering is een route vooral voor jongeren. Zij leren de Nederlandse taal op niveau B1 of hoger. Ook worden zij dan voorbereid op het volgen van een mbo-, hbo- of universitaire opleiding. Er is door het Rijk een eenmalige specifieke uitkering verstrekt voor het realiseren van aanbod voor de onderwijsroute en voor voorzieningen die voor de doelgroep worden getroffen.

Aanpak energiearmoede
In 2022 heeft de gemeente in twee delen een specifieke uitkering ontvangen voor aanpak energiearmoede (€753.000). In 2023 hebben we nog een aanvulling ontvangen van € 264.000. Tot en met 31 december 2025 heeft de gemeente de tijd om deze middelen uit te geven. We hebben € 219.000 uitgegeven in 2023. Met deze SPUK middelen kunnen gemeenten huishoudens ondersteunen met het nemen van kleine en grote energiebesparende maatregelen. Hierbij is het mogelijk aan te sluiten bij een bestaande aanpak. Deze aanpak kan variëren van kleine maatregelen, zoals energiedisplays en radiatorfolie, tot aan een bijdrage aan grotere isolatiemaatregelen zoals vloer- en spouwmuurisolatie. Het doel van deze maatregelen is directe verlaging van het energieverbruik of de energierekening.

Capaciteit klimaat en Energiebeleid CDOKE
Deze doeluitkering betreft personele (90%) en bijbehorende materiële kosten (10%) voor het uitvoeren van het Nationaal Klimaatakkoord (Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid/CDOKE). Het bedrag (€ 522.000) ontvangen we eerst voor 3 jaar (2023, 2024 en 2025), de wettelijke regeling voor de jaren 2026 t/m 2030 volgt zo snel mogelijk. Omdat de aard een structurele taak is mogen we deze ontvangen middelen van minister Jetten en de provincie als structureel bestempelen.

Brede Spuk regeling voor gezondheid en sport BR0039
Er is een nieuwe SPUK regeling ten behoeve van sport-beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis voor de jaren 2023 – 2026. Deze regeling is onderverdeeld in diverse projecten.

Lokale aanpak Isolatie
Voor de periode tot en met 2026 heeft het Rijk het door de gemeente gevraagde bedrag van € 1.198.000 toegekend voor het isoleren van particuliere woningen met de slechtste energie-labels (D, E, F of G) en een WOZ-waarde die lager is dan € 308.000. In samenwerking met de andere Friese gemeenten en de provincie Fryslân wordt een regeling uitgewerkt en in uitvoering gebracht.

Huisvesting grote gezinnen statushouders
We hebben in 2023 een subsidie van het Rijk aangevraagd en ontvangen voor het huisvesten van een groot gezin vergunninghouders. Deze subsidie is bedoeld om een woning aan te passen voor een groot gezin. De werkzaamheden en de afhandeling zal in 2024 plaats vinden.

Oekraïne
In 2023 hebben we een voorschot aangevraagd voor de opvang van Oekraïners. Het aangevraagde voorschot wat iets hoger, dan het daadwerkelijke te declareren bedrag. We hebben in 2023 € 12.000 teveel ontvangen. De toelichting voor de opvang van Oekraïne is terug te vinden in de financiële toelichting van programma 6.

Manifest verkeersveiligheid
Voor de jaren 2021-2025 is een bedrag van € 26.000 (samengevoegd met restant 2020) ontvangen om te besteden aan projecten ten gunste van de verkeersveiligheid. In 2023 hebben deze € 19.000 van de balans gehaald. We hebben in 2023 € 11.500 uitgegeven. Het resterende bedrag verwachten we in 2024 te besteden.

Zwerfafval
In 2022 heeft de gemeente een vergoeding ontvangen voor zwerfafvalprojecten. Met deze middelen zet de gemeente in op het bewustzijn van zwerfafval. De verantwoording en afronding van de projecten was in 2023.

Regiodeal Zuidoost Friesland
De Regiodeal omvat in totaal een bedrag van € 30 miljoen. Daarvan wordt € 15 miljoen door het Rijk geïnvesteerd en de regio staat garant voor € 15 miljoen cofinanciering. Wij hebben in 2023 gelden van de Rijksbijdrage ontvangen voor de projecten Bestemming Wolvega of de Zuidelijke Poort (Driewegsluis). In 2024 wordt er nog gewerkt aan het project Bestemming Wolvega.

Koepelproject streekagenda
In 2019 is een bijdrage ontvangen voor het koepelproject streekagenda. Het restant bedrag is vrijgevallen.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen.

x € 1.000

Niet uit de balans blijkende verplichtingen	31-12-2023	31-12-2022
Huur - en leasecontracten	1.651	1.266
Gewaarborgde geldleningen 100% garantstelling	2.290	2.563
Gewaarborgde geldleningen 50% garantstelling	24.500	28.083
Totaal	**28.441**	**31.912**

Toelichting op niet uit de balans blijkende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

Naast de vaste schulden (opgenomen geldleningen) staat de gemeente Weststellingwerf garant voor onderstaande leningen. Bij de indirect gegarandeerde leningen staat het Rijk voor 50% garant en de gemeente voor 50%.

x € 1.000

Gegarandeerde geldleningen Waarborg 100%	Geldnemer	Datum laatste aflossing	Rente %	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2022	Restant lening 31-12-2023
BNG						
Verzelfstandiging Soolstede	Stichting Alliade	19-06-2030	3,850	2.050	875	779
Verzelfstandiging Soolstede	Stichting Alliade	23-10-2030	3,945	3.779	1.623	1.446
Rabobank						
F.C. Wolvega	Stichting Sportpark Molenwiek	08-03-2033	6,600	125	65	65
Totaal				**5.954**	**2.563**	**2.290**

x € 1.000

Indirect gegarandeerde geldleningen* Waarborg 50%	Geldnemer	Datum laatste aflossing	Rente %	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2022	Restant lening 31-12-2023
BNG						
40.113857	Woningst. Weststellingwerf			4.000		4.000
40.114339	Woningst. Weststellingwerf			3.000	3.000	3.000
40.103017	Stichting WoonFriesland			3.100	3.100	3.100
40.112530	Woningst. Weststellingwerf			3.500	3.500	3.500
Flex .465.02	Woningst. Weststellingwerf			5.000	5.000	3.000
40.114907	Woningst. Weststellingwerf			5.000	5.000	5.000
40.113856	Woningst. Weststellingwerf			4.000	4.000	4.000
40.113857	Woningst. Weststellingwerf			4.000	4.000	
40.80275.02	Woningst. Weststellingwerf			3.400	2.066	-
40.80275,03	Woningst. Weststellingwerf			1.900		1.900
Flex.701.01	Woningst. Weststellingwerf			3.500	3.500	-
Flex.701.02	Woningst. Weststellingwerf			3.500		3.500
40.103685	Woningst. Weststellingwerf			5.000	5.000	
Ned. Waterschaps Bank						
WSW 41770	Woningst. Weststellingwerf	29-01-2025	4,450	3.000	3.000	3.000
WSW 39219	Woningst. Weststellingwerf	21-06-2027	4,849	5.000	5.000	5.000
Aegon						
WSW 49842	Stichting WoonFriesland	03-03-2070	0,260	10.000	10.000	10.000
Totaal				**66.900**	**56.166**	**49.000**
	Hiervan 50% indirect gegarandeerd				28.083	24.500

Jaarrekening - Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten

x € 1.000

Programmarekening 2023	Baten			Lasten			Saldo		
	Rekening 2023	Actuele begroting	Prim. begroting	Rekening 2023	Actuele begroting	Prim. begroting	Rekening 2023	Actuele begroting	Prim. begroting
Saldo van baten en lasten									
0 Bestuur en Ondersteuning	2.124	260	258	4.992	3.038	2.710	-2.869	2.778	2.452
1 Veiligheid	19	51	51	1.924	1.920	1.879	-1.905	1.869	1.828
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	355	200	100	8.203	8.786	7.002	-7.847	8.586	6.902
3 Economie	313	594	594	561	968	914	-248	375	320
4 Onderwijs	1.239	993	993	4.624	4.133	3.809	-3.384	3.140	2.816
5 Sport, Cultuur en Recreatie	1.317	1.173	582	4.185	4.512	4.017	-2.868	3.339	3.434
6 Sociaal Domein	12.278	12.185	7.987	38.505	40.697	34.033	-26.227	28.512	26.045
7 Volksgezondheid en Milieu	6.375	7.970	6.065	8.337	10.303	8.035	-1.962	2.332	1.970
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening	1.840	2.658	2.658	3.199	4.718	4.963	-1.359	2.059	2.304
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	67.133	65.269	63.153	752	975	650	66.382	64.294	62.502
Overzicht kosten overhead	8.387	8.259	7.872	20.550	21.097	19.038	-12.163	12.837	11.166
Overzicht onvoorziene uitgaven				-	30	3.495	-	30	3.495
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**101.380**	**99.613**	**90.313**	**95.830**	**101.176**	**90.545**	**5.550**	**-1.563**	**-231**
Mutaties reserves									
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	602	699	319	11.097	11.097	0	-10.494	10.398	319
5 Sport, Cultuur en Recreatie	1.524	1.524	44	1.353	1.353	0	171	171	45
6 Sociaal Domein	98	164	25				98	164	25
7 Volksgezondheid en Milieu	446	803	31	208	170	25	238	633	6
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening	-	20	0				-	20	0
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	16.202	16.465	0	5.252	5.252	0	10.950	11.213	0
Gerealiseerd totaal saldo van mutaties reserves	**18.872**	**19.674**	**419**	**-17.909**	**-17.871**	**-25**	**963**	**1.803**	**395**
Resultaat	**120.252**	**119.287**	**90.732**	**-113.739**	**-119.047**	**-90.570**	**6.513**	**240**	**164**

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0-1 Bestuur	**3.842**	**1.904**	**1.670**	**-1.938**
0-2 Burgerzaken	**1.150**	**1.134**	**1.040**	**-16**
Totaal Lasten	**4.992**	**3.038**	**2.710**	**-1.954**
Baten				
0-1 Bestuur	**1.836**	**54**	**51**	**-1.782**
0-2 Burgerzaken	**288**	**207**	**207**	**-81**
Totaal Baten	**2.124**	**260**	**258**	**-1.863**
Saldo van lasten en baten	**2.869**	**2.778**	**2.452**	**-91**
Onttrekkingen				
0-10 Mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**2.869**	**2.778**	**2.452**	**-91**

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Bestuur

Doordat er voormalige wethouders met pensioen gegaan zijn, heeft er een verschuiving plaats gevonden van de voorziening Opbouw Pensioenen gewezen Wethouders naar de voorziening Uitkering Pensioenen gewezen wethouders. Dit veroorzaakt aan zowel de lasten als de batenkant een verschil van € 1.600.000. Door de actuariële berekening van deze voorzieningen is er ook een bedrag van € 130.000 vrijgevallen. En de voorziening ontslaguitkering wethouders is met € 287.000 verhoogd.

Burgerzaken

De baten zijn hoger dan begroot, dit komt met name door meer binnengekomen leges en rechten dan begroot voor rijbewijzen en reisdocumenten (voordeel € 69.000).

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Multifunctioneel meubilair raadzaal	40	34	0	34	0	34
Eindtotaal	**40**	**34**	**0**	**34**	**0**	**34**

Toelichting op investeringen

Multifunctioneel meubilair raadzaal

Het traject voor de vervanging van de vergadertafels in de raadzaal is in september 2023 met een nieuwe leverancier opgepakt. Het restant van het krediet meegenomen worden naar 2024.

Programma 1 Veiligheid

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	**1.681**	**1.667**	**1.667**	**-14**
1-2 Openbare orde en veiligheid	**242**	**253**	**212**	**11**
Totaal Lasten	**1.924**	**1.920**	**1.879**	**-3**
Baten				
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	**2**	**0**	**0**	**-2**
1-2 Openbare orde en veiligheid	**17**	**51**	**51**	**34**
Totaal Baten	**19**	**51**	**51**	**33**
Saldo van lasten en baten	**1.905**	**1.869**	**1.828**	**-36**
Resultaat	**1.905**	**1.869**	**1.828**	**-36**

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Geen bijzonderheden.

Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
2-1 Verkeer en vervoer	**5.871**	**6.487**	**4.891**	**616**
2-3 Recreatieve havens	**126**	**109**	**102**	**-17**
2-4 Economische havens en waterwegen	**6**	**2**	**2**	**-4**
2-5 Openbaar vervoer	**85**	**87**	**27**	**2**
5-7 Prog 2 Openbaar groen (openlucht)recr.	**2.114**	**2.100**	**1.980**	**-14**
Totaal Lasten	**8.203**	**8.786**	**7.002**	**583**
Baten				
2-1 Verkeer en vervoer	**99**	**76**	**6**	**-23**
2-3 Recreatieve havens	**44**	**31**	**31**	**-14**
2-5 Openbaar vervoer	**32**	**36**	**6**	**4**
5-7 Prog 2 Openbaar groen (openlucht)recr.	**180**	**58**	**58**	**-122**
Totaal Baten	**355**	**200**	**100**	**-155**
Saldo van lasten en baten	**7.847**	**8.586**	**6.902**	**738**
Onttrekkingen				
0-10A Mutaties reserves	**602**	**699**	**319**	**96**
Stortingen				
0-10A Mutaties reserves	**11.097**	**11.097**	**0**	**0**
Saldo mutatie reserves	**10.494**	**10.398**	**-319**	**-96**
Resultaat	**18.342**	**18.984**	**6.583**	**642**

Toelichting hoeveel heeft het gekost

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Verkeer en vervoer
Het budget voor het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) en Verkeerskundige knelpunten is niet volledig besteed (€ 533.000)
Eind 2023 hebben we een start gemaakt met de aanpak van een aantal verkeerskundige knelpunten die door middel van kleinschalige maatregelen kunnen worden opgelost. Dit zetten we door in 2024 en 2025 (zie ook incidentele middelen van 2023 naar 2024). Ook hebben we aandacht voor knelpunten die wat complexer zijn en waarvoor daarom eerst nader onderzoek nodig is. De zogenaamde knelpuntenlijst is dynamisch. Er worden knelpunten opgelost, maar er komen er ook weer nieuwe bij. Dit onder meer als gevolg van het vast te stellen GVVP.

Groot onderhoud verkeersburg Steenwijkerland (€ 55.000)
De onderzoeken van de brug zijn inmiddels afgerond. De inkoopprocedure wordt in 2024 opgestart en de werkzaamheden zullen in 2024 plaatsvinden (zie ook incidentele middelen van 2023 naar 2024). Daarnaast is het onderhoudsbudget van de bruggen en duikers niet volledig benut. Dit komt met name door de schaarste op de arbeidsmarkt.

Openbaar groen (openlucht)recreatie
Voor de (extra) baggerwerkzaamheden die uitgevoerd zijn in 2022 en 2023 hebben wij naast de jaarlijkse bijdrage een eenmalige extra bijdrage ontvangen van het Wetterskip (€ 94.000).

Mutaties reserves
Voor de dekking van de overheveling incidentele budgetten uit 2022 was begroot dat we € 199.000 uit de reserve nodig hadden. In 2023 hebben we slechts € 102.000 uitgegeven. Dit bedrag is daadwerkelijk uit de algemene reserve onttrokken.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Vervangen Duikers	125	125	0	125	0	125
Vervangingsbudget openbare verlichting 2022	89	64	63	1	1	0
Vervangingsbudget openbare verlichting 2023	89	89	45	44	0	44
Herinrichting centrum Wolvega	6.230	5.927	391	5.536	0	5.536
Planontwikkeling Groene hart	7.950	7.950	283	7.667	0	7.667
Planontwikkeling Acht Pilarenplein	150	150	28	122	0	122
Herinrichting de Blesse	4.385	3.731	3.408	323	0	323
Reconstructie Lemsterweg	600	36	0	36	36	0
Fietspad langs de Linde Fase 2	1.417	298	209	89	89	0
Eindtotaal	**21.035**	**18.370**	**4.426**	**13.944**	**126**	**13.818**

Toelichting op investeringen

Vervangen Duikers
In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het vervangen van een aantal duikers. De uitvoering staat gepland in 2024.

Vervangingsbudget openbare verlichting
In 2023 zijn 313 armaturen vervangen door led-armaturen. Hiermee is het aantal lichtmasten met ledverlichting toegenomen tot 92%. Om de doelstelling te behalen (het volledig vervangen van oude verlichting door ledverlichting) is het nodig om het resterende krediet van 2023 mee te nemen naar 2024.

Herinrichting centrum Wolvega
In mei 2023 heeft de Raad een krediet, met bijbehorend stedenbouwkundig ontwerp vastgesteld. Vervolgens is begonnen met het maken van een bestek en tekeningen voor de realisatie. Bereikbaarheid en verkeersroutes zijn belangrijke themas evenals het ‘veraangenamen van het verblijfsgebied winkelstraat. Hiertoe wordt de winkelstraat voorzien met meer groen , bankjes en verharding van een andere kleur.
Begin 2024 is er een proefopstelling van de winkelstraat aangelegd. Hier krijgt men een goed beeld van hoe het er straks in de toekomst uit komt te zien.

Planontwikkeling Groene Hart
In mei 2023 heeft de Raad de stedenbouwkundige visie ‘Revitalisering Groene Hart Wolvega’ vastgesteld. Deze visie is in de loop van 2023 nader uitgewerkt in tekeningen, ramingen, onderzoeken etc.
Samen met private partijen wordt er invulling gegeven aan de plannen. Zo is er een anterieure overeenkomst opgesteld m.b.t. sloop van bestaande panden en realisatie van nieuwe panden met commerciële ruimten en appartementen.
De transitie van Huize Lindenoord van kantoor naar een hoogwaardige horeca is eveneens nader uitgewerkt met een private partij.
Er is een 3e tranche aanvraag Subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden (IW) gedaan. Deze aanvraag is in december afgewezen. Tegen deze afwijzing is bezwaar ingediend. Er wordt opnieuw een aanvraag ingediend bij de 4e tranche in 2024.
Om de gebiedsontwikkeling planologisch mogelijk te maken, is in 2023 met het opstellen van een bestemmingsplan en een beeldkwaliteitsplan gestart.

Planontwikkeling Acht Pilarenplein
In mei 2023 heeft de Raad besloten tot een verkenning van de gebiedsontwikkelingsmogelijkheden in het gebied van het Acht Pilarenplein te Wolvega.
Dit is in het najaar van 2023 uitgewerkt in een interne en concept analyse en visie.
Daarbij zijn er diverse gesprekken met betrokken actoren gevoerd.

Herinrichting de Blesse
De herinrichting van De Blesse heeft als doel om het dorp verkeersveiliger te maken en een meer dorpse uitstraling te geven. De civieltechnische werkzaamheden zijn in 2023 afgerond. Begin 2024 staat in het teken van de nazorg en van de vergroening van het dorp.

Reconstructie Lemsterweg
De laatste afrondende werkzaamheden zijn in 2023 uitgevoerd. Het krediet kan worden afgesloten.

Fietspad langs de Linde Fase 2
Langs de rivier de Linde is een nieuwe betonnen fietspad met stevige bermen en bruggen aangelegd. Deze werkzaamheden zijn in 2023 afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

Programma 3 Economie

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
3-1 Economische ontwikkeling	**91**	**129**	**99**	**38**
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**214**	**575**	**572**	**362**
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**162**	**170**	**148**	**8**
3-4A Economische promotie	**94**	**94**	**94**	**0**
Totaal Lasten	**561**	**968**	**914**	**407**
Baten				
3-1 Economische ontwikkeling	**0**	**0**	**0**	**0**
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**296**	**572**	**572**	**276**
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**16**	**21**	**21**	**5**
Totaal Baten	**313**	**594**	**594**	**281**
Saldo van lasten en baten	**248**	**375**	**320**	**126**
Resultaat	**248**	**375**	**320**	**126**

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Lasten en baten

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Dit betreft de grondexploitaties van de bedrijventerreinen. In de jaarrekening treffen wij de voorzieningen of winstnemingen die volgens de regelgeving nodig zijn bij een grondexploitatie. Een nadere toelichting vindt u in de paragraaf grondbeleid en onder toelichting op de balans onder voorraad (vlottende activa).

Programma 4 Onderwijs

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
4-2 Onderwijshuisvesting	**2.610**	**2.505**	**2.267**	**-105**
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	**2.013**	**1.628**	**1.542**	**-385**
Totaal Lasten	**4.624**	**4.133**	**3.809**	**-490**
Baten				
4-2 Onderwijshuisvesting	**462**	**526**	**526**	**63**
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	**777**	**467**	**467**	**-310**
Totaal Baten	**1.239**	**993**	**993**	**-247**
Saldo van lasten en baten	**3.384**	**3.140**	**2.816**	**-244**
Resultaat	**3.384**	**3.140**	**2.816**	**-244**

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Onderwijshuisvesting
In 2023 zijn er geen huurinkomsten van Huize Lindenoord geweest, een nadeel van € 75.000. Het pand is verkocht. De koopovereenkomst is getekend. De overdracht vindt in 2024 plaats.
Aan de lastenkant wordt het nadeel veroorzaakt door meer publieke heffingen en extra onderhoudskosten.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Het verschil van € 75.000 (€ 310.000 baten en € 385.000 lasten) wordt veroorzaakt door extra uitgaven voor leerlingenvervoer van € 114.000 en lagere kosten voor de peuterspeelzalen en het algemeen onderwijsbudget.
De Specifieke uitkeringen OAB (Onderwijs Achterstanden Beleid) en NPO (Nationaal Programma Onderwijs) hebben zowel aan de lasten- als batenkant een saldo van € 303.000. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Onderwijshuisvesting St. Matthijsje lokaal bewegingsonderwijs	59	18	17	1	1	0
Uitbreiding St. Franciscusschool	1.424	1.424	0	1.424	0	1.424
Investingsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP	35	35	0	35	35	0
Eindtotaal	**1.518**	**1.477**	**17**	**1.460**	**36**	**1.424**

Toelichting investeringen

Onderwijshuisvesting St. Matthijsje
De renovatie van het dak is klaar. Het krediet kan worden afgesloten.

Uitbreiding St. Franciscusschool
Bij de najaarsnota 2023 is dit krediet beschikbaar gesteld. Er zijn in 2023 nog geen kosten voor gemaakt.

Investeringsbudget Gemeentelijke gebouwen op basis van MJOP
Vanwege de verkoop van Huize Lindenoord komt deze investering te vervallen.

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
5-1 Sportbeleid en activering	**945**	**1.074**	**832**	**128**
5-2 Sportaccommodaties	**1.594**	**1.605**	**1.326**	**11**
5-3 Cultuurpresentatie cultuurproductie en	**353**	**456**	**450**	**103**
5-4 Musea	**90**	**90**	**90**	**0**
5-5 Cultureel erfgoed	**160**	**163**	**141**	**2**
5-6 Media	**537**	**543**	**515**	**5**
5-7A Prog 5 Openbaar groen (openlucht)recr.	**504**	**581**	**662**	**76**
Totaal Lasten	**4.185**	**4.512**	**4.017**	**326**
Baten				
5-1 Sportbeleid en activering	**303**	**235**	**0**	**-69**
5-2 Sportaccommodaties	**957**	**893**	**565**	**-64**
5-5 Cultureel erfgoed	**5**	**0**	**0**	**-5**
5-6 Media	**27**	**28**	**0**	**0**
5-7A Prog 5 Openbaar groen (openlucht)recr.	**24**	**17**	**17**	**-7**
Totaal Baten	**1.317**	**1.173**	**582**	**-144**
Saldo van lasten en baten	**2.868**	**3.339**	**3.434**	**471**
Onttrekkingen				
0-10B Mutaties reserves	**1.524**	**1.524**	**44**	**0**
Stortingen				
0-10B Mutaties reserves	**1.353**	**1.353**	**0**	**0**
Saldo mutatie reserves	**-171**	**-171**	**-44**	**0**
Resultaat	**2.697**	**3.168**	**3.390**	**471**

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Sportbeleid en activering
Voor energiecompensatie van sportverenigingen hadden we in 2023 een noodfonds ingesteld. Ook van het Rijk hebben we hier € 30.000 voor gekregen. Per saldo is hiervan nog € 160.000 over.
Voor de subsidie van het Volwassenfonds is nog € 35.000 over, dit bedrag wordt meegenomen naar 2024.

Cultureel- presentatie, productie en participatie
Er zijn minder subsidies verstrekt dan begroot.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Van het budget Promotieplan Recreatie en toerisme is dit jaar € 45.000 overgebleven en op het budget Beheer speeltuinen € 22.000.

Mutaties reserves
Omdat het project Driewegsluis nog niet is afgesloten was de onttrekking uit de Dekkingsreserve kapitaallasten Driewegsluis € 44.000 ook nog niet nodig.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP 2022	1.541	444	237	207	132	75
Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP 2023	630	630	550	80	80	0
Project Driewegsluis	1.140	1.050	187	863	0	863
Trapveldje Lindewijk	130	130	123	7	7	0
Eindtotaal	**3.441**	**2.254**	**1.097**	**1.157**	**219**	**938**

Toelichting op investeringen

Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) 2022

In 2023 heeft renovatie fase 2 van sportcomplex De Steense plaatsgevonden. Hierbij is het gehele entreegebied gerenoveerd waarbij tevens de sanitaire voorzieningen volledig zijn vernieuwd. Bij het vernieuwen van de sanitaire voorzieningen is aandacht geweest voor het gebruik door mindervaliden. De werkzaamheden van de renovatie fase 2 zijn in 2023 niet volledig afgerond. In 2024 worden de laatste werkzaamheden afgerond. Hiervoor wordt € 40.000 meegenomen naar 2024.

De werkzaamheden aan het dak van sporthal de Duker zijn uitgesteld vanwege de slechte weersomstandingheden. Deze werkzaamheden worden in 2024 afgerond. Hiervoor wordt € 35.000 meegenomen naar 2024.

Project Driewegsluis

Het oostelijke en westelijke eiland worden opnieuw ingericht. Dit is ter bevordering van de recreatie en het opwaarderen van natuur. De eerste fase is het oostelijke eiland. De uitvoering van deze fase is in 2023 gestart. Het westelijke eiland is de tweede fase. Deze fase komt na verwachting eind 2024 in uitvoering.

Trapveldje Lindewijk

De plannen voor het trapveldje en het schoolplein in de Lindewijk zijn in samenwerking met de scholen en buurtbelang opgesteld. In 2023 is het trapveldje voorzien van kunstgras. Het trapveldje is feestelijk geopend en het krediet kan worden afgesloten.

Programma 6 Sociaal domein

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	**3.687**	**5.986**	**1.995**	**2.299**
6-2 Toegang en eerstelijnsvoorziening	**1.631**	**1.569**	**1.579**	**-61**
6-3 Inkomensregelingen	**11.161**	**10.361**	**9.107**	**-800**
6-4 WSW en beschut werk	**4.275**	**4.240**	**4.333**	**-35**
6-5 Arbeidsparticipatie	**1.247**	**1.352**	**1.233**	**105**
6-6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**1.207**	**1.428**	**1.015**	**221**
6-71 Maatwerkdienstverlening 18+	**392**	**392**	**392**	**0**
6-71A Hulp bij het huishouden (WMO)	**2.699**	**2.855**	**2.634**	**156**
6-71B Begeleiding (WMO)	**1.423**	**1.501**	**2.568**	**79**
6-71C Dagbesteding (WMO)	**719**	**817**	**0**	**98**
6-71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**137**	**110**	**0**	**-27**
6-72 Maatwerkdienstverlening 18-	**720**	**720**	**720**	**0**
6-72A Jeugdhulp begeleiding	**51**	**700**	**0**	**649**
6-72B Jeugdhulp behandeling	**2**	**350**	**0**	**348**
6-72C Jeugdhulp dagbesteding	**0**	**700**	**0**	**700**
6-72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	**5.326**	**3.870**	**380**	**-1.455**
6-73A Pleegzorg	**529**	**310**	**0**	**-219**
6-73B Gezinsgericht	**0**	**580**	**0**	**580**
6-73C Jeugdhulp met verblijf overig	**1.612**	**710**	**0**	**-902**
6-74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonderverblijf	**123**	**350**	**0**	**227**
6-74B Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf	**114**	**490**	**0**	**376**
6-74C Gesloten plaatsing	**862**	**250**	**0**	**-611**
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	**244**	**244**	**244**	**0**
6-81A Beschermd wonen (WMO)	**-520**	**-344**	**6**	**177**
6-81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	**-83**	**59**	**52**	**142**
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	**370**	**370**	**370**	**0**
6-82A Jeugdbescherming	**538**	**666**	**0**	**128**
6-82B Jeugdreclassering	**40**	**60**	**0**	**20**
PRO Niet in gebruik	**0**	**0**	**7.404**	**0**
Totaal Lasten	**38.505**	**40.697**	**34.033**	**2.192**
Baten				
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	**3.705**	**3.911**	**236**	**206**
6-2 Toegang en eerstelijnsvoorziening	**65**	**38**	**0**	**-28**
6-3 Inkomensregelingen	**8.054**	**7.971**	**7.526**	**-83**
6-5 Arbeidsparticipatie	**236**	**50**	**0**	**-185**
6-6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**218**	**216**	**196**	**-3**
6-71B Begeleiding (WMO)	**0**	**0**	**0**	**0**

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
PRO Niet in gebruik	**0**	**0**	**30**	**0**
Totaal Baten	**12.278**	**12.185**	**7.987**	**-93**
Saldo van lasten en baten	**26.227**	**28.512**	**26.045**	**2.285**
Onttrekkingen				
0-10C Mutaties reserves	**98**	**164**	**25**	**66**
Resultaat	**26.129**	**28.348**	**26.020**	**2.219**

Toelichting op totaal tabel

Voor de toelichting op de lasten en de baten zijn de taakvelden samengevoegd per beleidsveld.

Lasten en baten per beleidsveld

			x € 1.000
Per beleidsveld:	Rekening 2023	Begroting 2023	Verschil
Mutaties reserves	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie	3.687	5.986	2.299
Toegang en eerstelijnvoorziening	1.631	1.569	-61
Participatie	16.682	15.953	-730
WMO	6.217	7.061	845
Jeugdzorg	10.288	10.127	-160
Totaal Programma 6 Lasten	38.505	40.697	2.192
Mutaties reserves	-98	-164	-66
Samenkracht en burgerparticipatie	-3.705	-3.911	-206
Toegang en eerstelijnvoorziening	-65	-38	28
Participatie	-8.290	-8.022	268
WMO	-218	-216	3
Jeugdzorg	0	0	0
Totaal Programma 6 Baten	- 12.376	- 12.349	27
Resultaat programma 6	26.129	28.348	2.219
Per beleidsveld Saldo lasten en baten	Saldo rekening 2023	Saldo Begroting 2023	Verschil
Mutaties reserves	-98	-164	-66
Samenkracht en burgerparticipatie	-18	2.076	2.093
Toegang en eerstelijnvoorziening	1.565	1.532	-34
Participatie	8.393	7.931	-462
WMO	5.998	6.846	848
Jeugdzorg	10.288	10.127	-160
Resultaat programma 6	26.129	28.348	2.219

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Reserves
Voor de dekking van overheveling incidentele budgetten uit 2022 was begroot dat we € 139.000 uit de reserve nodig hadden. Hiervan bleek slechts € 73.000 nodig te zijn. Dit bedrag is daadwerkelijk uit de algemene reserve onttrokken.

Samenkracht en burgerparticipatie
Op de budgetten voor de opvang van Oekraïners hebben we € 1.600.000 over. Een deel van dit voordeel willen we storten in een 2 tal reserves. Zie hiervoor het bestemmingsvoorstel in het onderdeel Jaarrekening op hoofdlijnen.
De exploitatiekosten voor de MFC's en kinderopvang waren € 140.000 lager. Er is een voordeel op het budget voor Sociale basis van € 290.000 omdat veel kosten dit jaar ten laste van de nieuwe Brede Spuk Regeling sport en gezondheid geboekt zijn. En het incidentele budget € 60.000 voor het maken van een Strategische visie sociaal domein is niet gebruikt.

Participatie
Door uitgaven voor energietoeslag is een nadeel ontstaan van € 913.000. De energietoeslag wordt door het Rijk vergoed maar deze baten staan bij het onderdeel algemene dekkingsmiddelen.
Daarnaast waren er ook voordelen. We hebben meer bijstandsbudget ontvangen en een positieve eindafrekening REACT EU subsidie 2020-2022 ontvangen waardoor de baten € 268.000 hoger zijn dan is begroot. We hebben verschillende budgetten van Inkomensregelingen en Arbeidsparticipatie niet volledig benut waardoor de lasten € 183.000 lager zijn uitgevallen.

Wmo
In 2023 hebben we een bedrag van de balans laten vrijvallen van € 150.000. In 2017 was dat bestemd voor Startersleningen, maar er is nooit gebruik van gemaakt. Mocht dit in de toekomst alsnog nodig zijn dan melden we dit opnieuw. We hebben een incidenteel voordeel van € 318.000 op de taken Beschermd Wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang. Door goede monitoring en grip op de zorgkosten zijn de lasten € 376.000 lager dan begroot.

Jeugd
Het nadeel van € 160.000 is volledig te wijten aan toegenomen zorgkosten. Het aantal jeugdigen is vrij stabiel maar we zien wel dat de kosten per jeugdige elk jaar toenemen. We hebben moeite om de zorgkosten goed te monitoren en hier grip op te houden. Dit komt vooral door de complexe financieringssystematiek en de directe verwijzingen waar we geen invloed op hebben.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP 2023	28	28	29	-1	-1	0
Eindtotaal	**28**	**28**	**29**	**-1**	**-1**	**0**

Toelichting op investeringen

Investeringsbudget gemeentelijke gebouwen op basis van het MJOP 2023
Bij multifunctioneel centrum (MFC) De Drie Turven te Munnekeburen is het schilderwerk aan zowel de binnenzijde als de buitenzijde uitgevoerd volgens de onderhoudsplanning.

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
7-1 Volksgezondheid	**1.444**	**1.601**	**1.405**	**157**
7-2 Riolering	**2.097**	**2.016**	**2.093**	**-81**
7-3 Afval	**2.878**	**3.032**	**3.112**	**154**
7-4 Milieubeheer	**1.659**	**3.381**	**1.155**	**1.721**
7-5 Begraafplaatsen en crematoria	**259**	**272**	**270**	**14**
Totaal Lasten	**8.337**	**10.303**	**8.035**	**1.966**
Baten				
7-1 Volksgezondheid	**102**	**202**	**0**	**100**
7-2 Riolering	**2.301**	**2.277**	**2.277**	**-24**
7-3 Afval	**3.476**	**3.537**	**3.572**	**61**
7-4 Milieubeheer	**306**	**1.764**	**25**	**1.457**
7-5 Begraafplaatsen en crematoria	**190**	**191**	**191**	**1**
Totaal Baten	**6.375**	**7.970**	**6.065**	**1.595**
Saldo van lasten en baten	**1.962**	**2.332**	**1.970**	**371**
Onttrekkingen				
0-10E Mutaties reserves	**446**	**803**	**31**	**357**
Stortingen				
0-10E Mutaties reserves	**208**	**170**	**25**	**-38**
Saldo mutatie reserves	**-238**	**-633**	**-6**	**-395**
Resultaat	**1.723**	**1.699**	**1.965**	**-24**

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Volksgezondheid

Aan zowel de lasten als de batenkant is een bedrag over van € 109.000 vanwege een begroot bedrag voor de Brede Specifieke Uitkering (SPUK) onderdeel gezondheid. De overgebleven middelen mogen later worden ingezet en worden overgeheveld via de balans. Aan de lastenkant is verder nog een bedrag over van € 45.000 voor Gezond in de Stad (GIDS). Dit komt omdat GIDS onderdeel is geworden van de hiervoor genoemde SPUK regeling.

Riolering

De lasten op het taakveld riolering zijn € 81.000 hoger dan begroot. Dit komt door extra werkzaamheden die hebben plaats gevonden bij een bergbezinkbassin aan de Schipsloot (grote betonnen bergingskelder gekoppeld aan de riolering). Daarnaast is met de jaarlijkse schoonmaakronde van de ongeveer 11.700 kolken in de gemeente Weststellingwerf gebleken dat ongeveer 10% een defect heeft. Een deel (ongeveer 10%) van dit percentage is in Noordwolde hersteld. Hier zijn ongeveer 125 defecten verholpen. Deze uitgaven waren niet volledig voorzien en heeft daarom het taakveld riolering overschreden.

Afval

Aan de batenkant hebben wij €61.000 minder ontvangsten gehad vanwege een lagere vergoeding die wij als gemeente krijgen voor het scheiden van het afval. We ontvangen een vergoeding voor de ingezamelde, gerecyclede en vermarkte hoeveelheden verpakkingsafval.
Aan de lastenkant is een bedrag over van € 154.000 vanwege lagere verwerkingstarieven (aanbestedingsvoordelen) van een aantal deelstromen die worden ingenomen op het afvalbrengstation en door een wat lager aanbod huishoudelijk restafval zijn er minder kosten. Een verdere toelichting op dit taakveld en de kostendekkendheid van de tarieven is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Milieubeheer
Aan zowel de lasten als de batenkant is € 959.000 begroot voor SPUK Lokale aanpak isolatie. Ook is er op de lasten en batenkant een restant van SPUK CDOKE € 459.000. De overgebleven middelen mogen later worden ingezet en worden overgeheveld via de balans. In 2024 gaan we hiermee verder aan de slag. Daarnaast gaan we verder met de uitvoering energietransitie (€ 173.000) en het in OWO-verband uitvoeren van de transitievisie warmte (€ 154.000), zie ook incidentele middelen van 2023 naar 2024.

Mutaties reserves
Exploitatie afval
Uitgangspunt is een 100% kostendekking. De werkelijke exploitatie sluit af met een voordelig saldo van € 177.000 waar € 145.000 was begroot. Dit werkelijke saldo wordt toegevoegd aan de reserve afvalstoffenverwijdering. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

Exploitatie riolering
Uitgangspunt is een 100% kostendekking. Het werkelijke exploitatieresultaat sluit met een voordelig saldo van € 3.000 waar we een nadeel (onttrekking) van € 31.000 hadden begroot. Het werkelijke saldo op de exploitatie is toegevoegd aan de reserve vervanging/onderhoud riolering.

Reserve energietransitie
De structurele voeding van de bestemmingsreserve energietransitie bestaat uit de jaarlijkse huuropbrengsten van de zonneparken in Wolvega en Noordwolde. In 2023 is er € 28.000 toegevoegd aan de reserve waar € 25.000 was begroot.

Overheveling incidentele budgetten
Voor de dekking van de overheveling incidentele budgetten uit 2022 was begroot dat we € 373.000 uit de reserve nodig hadden. In 2023 hebben we slechts € 46.000 uitgegeven. Dit bedrag is daadwerkelijk uit de algemene reserve onttrokken.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Drinkvoorziening voor vee 2018	160	160	112	48	48	0
Vervangen riolering 2018 en 2019	848	95	95	0	0	0
Vervangen riolering 2021	200	176	178	-2	-2	0
Vervangen riolering 2022	200	200	33	167	0	167
Vervanging riolering 2023	200	200	109	91	0	91
Vervangen rioolgemalen (elektromechanisch) 2022	109	74	7	67	0	67
Vervangen rioolgemalen (elektromechanisch) 2023	50	50	0	50	0	50
Aanleg hemelwaterriool 2023 (na herziening)	1.742	1.742	25	1.717	0	1.717
Eindtotaal	**3.509**	**2.697**	**559**	**2.138**	**45**	**2.093**

Toelichting op investeringen

Drinkvoorziening voor vee 2018
In 2023 zijn aan twee agrariërs bijdragen verstrekt voor de aanleg van een drinkwatervoorziening voor hun vee. De bijdrage is verstrekt conform het Beleidsplan 'Watergangen waarop via een riooloverstort wordt geloosd'. Dit beleidsplan is op 18 december 2006 door raad vastgesteld. Het krediet kan worden afgesloten.

Vervanging riolering 2018 en 2019
Uit dit krediet zijn de kosten voor het vervangen van een deel van de riolering in de Grondweg in Scherpenzeel betaald. Het krediet kan worden afgesloten.

Vervanging riolering 2021
Uit dit krediet zijn de kosten voor het vervangen van een deel van de riolering in de Grondweg in Scherpenzeel betaald. Daarnaast zijn er nog op een aantal andere plekken in de gemeente vervangingswerkzaamheden aan de riolering uitgevoerd. Het krediet kan worden afgesloten.

Vervanging riolering 2022
Uit dit krediet zijn de kosten voor het vervangen van een deel van de riolering in de Grondweg in Scherpenzeel betaald.

Vervanging riolering 2023
In 2023 zijn er op diverse plekken in de gemeente vervangingswerkzaamheden aan de riolering uitgevoerd. Daarnaast is een deel van de riolering in de Markeweg in De Blesse vervangen. Dit is uitgevoerd gelijk met de werkzaamheden betreffende de herinrichting.

Vervanging rioolgemalen 2022
Begin 2023 wordt er naar aanleiding van een nog uit te voeren inspectie een nieuwe planning gemaakt voor het vervangen van onze rioolgemalen. Het restant van dit krediet wordt ingezet bij de het vervangen van de rioolgemalen 2024.

Vervanging rioolgemalen 2023
Begin 2023 wordt er naar aanleiding van een nog uit te voeren inspectie een nieuwe planning gemaakt voor het vervangen van onze rioolgemalen. Het restant van dit krediet wordt ingezet bij de het vervangen van de rioolgemalen 2024.

Aanleg hemelwaterriool
Hieronder vallen de klimaatmaatregelen die in het Gemeentelijk rioleringsplan worden genoemd. Door personeelstekort heeft de uitvoering vertraging opgelopen. Eind 2023 is er gestart met de voorbereiding van één van de projecten. Dit project, de aanleg van een hemelwaterriool Houtstraat in Wolvega, wordt in 2024 uitgevoerd. Voor de overige projecten wordt er in 2024 een nieuwe planning opgesteld.

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Hoeveel heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	**207**	**249**	**762**	**42**
8-1 Ruimtelijke ordening	**881**	**1.299**	**936**	**419**
8-2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreine	**897**	**1.930**	**1.930**	**1.033**
8-3 Wonen en bouwen	**1.214**	**1.240**	**1.335**	**25**
Totaal Lasten	**3.199**	**4.718**	**4.963**	**1.519**
Baten				
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	**9**	**7**	**7**	**-1**
8-1 Ruimtelijke ordening	**39**	**0**	**0**	**-39**
8-2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreine	**762**	**1.930**	**1.930**	**1.167**
8-3 Wonen en bouwen	**1.030**	**721**	**721**	**-308**
Totaal Baten	**1.840**	**2.658**	**2.658**	**818**
Saldo van lasten en baten	**1.359**	**2.059**	**2.304**	**701**
Onttrekkingen				
0-10F Mutaties reserves	**0**	**20**	**0**	**20**
Resultaat	**1.359**	**2.039**	**2.304**	**681**

Toelichting hoeveel heeft het gekost?

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Ruimtelijke ordening
De doorbelasting naar de taakvelden is lager dan begroot (€ 70.000). In 2024 gaan we verder met de Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (€ 47.000) en de implementatie van de omgevingswet (€ 263.000), zie ook incidentele middelen van 2023 naar 2024.

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
Dit betreft de woningterreinen. In de jaarrekening treffen wij de voorzieningen of winstnemingen die volgens de regelgeving nodig zijn bij een grondexploitatie. Een nadere toelichting vindt u in de paragraaf grondbeleid en onder toelichting op de balans onder voorraad (vlottende activa).

Wonen en Bouwen
Bij de najaarsnota was de verwachting dat de leges en rechten omgevingsvergunningen bouw meer zouden zijn dan begroot (€ 100.000). Er zijn uiteindelijk € 401.000 meer leges en rechten ontvangen dan verwacht. Dit komt door een aantal grote vergunningen, maar ook waarschijnlijk door de ingang van de omgevingswet per 1 januari 2024.

Mutaties reserves
Voor de dekking van de overheveling incidentele budgetten uit 2022 was begroot dat we € 20.000 uit de reserve nodig hadden. Deze onttrekking was niet nodig.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Alg.budget investeringskalender + ambities 2018	2.000	325	0	325	0	325
Rottige Meente	719	49	93	-44	-44	0
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	450	431	413	18	18	0
Huisvesting Statushouders / Oekraïense ontheemden	1.359	655	130	525	0	525
Eindtotaal	**4.528**	**1.460**	**636**	**824**	**-26**	**850**

Toelichting op investeringen

Algemeen budget investeringskalender + ambities 2018
Dit investeringskrediet is niet ingezet in 2023 (€ 325.000). Het restant van het krediet (€ 325.000) nemen we mee naar 2024. Dit is onderdeel van het Dynamische investeringsprogramma. Zie ook paragraaf Dynamisch investeringsprogramma.

Rottige Meente
De Driewegsluis nabij de Rottige Meente is een populaire plek voor recreanten die willen genieten van de natuur en het water. De steigers en het op diepte brengen van de haven is in 2023 volledig afgerond. Daarnaast is de op- en afstap voor de boten bij de fietsbrug op het oostelijke eiland uitgevoerd.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
Solar Carports: Vanaf eind 2023 wordt er duurzaam elektriciteit opgewekt op het parkeerterrein van het gemeentehuis. De kosten voor de realisatie van dit bouwwerk zijn lager uitgevallen dan het beschikbare investeringskrediet.

Huisvesting Statushouders / Oekraïense ontheemden
De gemeente heeft een taakstelling voor het huisvesten van statushouders en Oekraïense ontheemden. Met de aanschaf van huisvesting kan de gemeente extra woonruimte creëren en (eerder) voldoen aan deze taakstelling. Het krediet wordt meegenomen naar 2024.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0-5 Treasury	**178**	**416**	**92**	**238**
0-61 OZB woningen	**195**	**189**	**189**	**-6**
0-62 OZB niet-woningen	**190**	**189**	**189**	**-1**
0-64 Belastingen overig	**195**	**123**	**123**	**-71**
0-7 Algemene uitkering en overige uitkeringe	**0**	**0**	**0**	**0**
0-8 Overige baten en lasten	**-6**	**0**	**0**	**6**
3-4 Economische promotie	**0**	**58**	**58**	**58**
Totaal Lasten	**752**	**975**	**650**	**223**
Baten				
0-5 Treasury	**921**	**880**	**146**	**-41**
0-61 OZB woningen	**3.069**	**3.074**	**3.074**	**5**
0-62 OZB niet-woningen	**1.838**	**1.857**	**1.857**	**19**
0-64 Belastingen overig	**128**	**134**	**134**	**5**
0-7 Algemene uitkering en overige uitkeringe	**60.945**	**59.107**	**57.740**	**-1.838**
0-8 Overige baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**
3-4 Economische promotie	**232**	**216**	**201**	**-16**
Totaal Baten	**67.133**	**65.269**	**63.153**	**-1.864**
Saldo van lasten en baten	**-66.382**	**-64.294**	**-62.502**	**2.087**
Onttrekkingen				
0-10G Mutaties reserves	**16.202**	**16.465**	**0**	**263**
Stortingen				
0-10G Mutaties reserves	**5.252**	**5.252**	**0**	**0**
Saldo mutatie reserves	**-10.950**	**-11.213**	**0**	**-263**
Resultaat	**-77.331**	**-75.507**	**-62.502**	**1.825**

Toelichting

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

Treasury

Op het taakveld treasury staat de rente die we moeten betalen over de korte en langlopende geldleningen die we zijn aangegaan. De rente die we aan de grondexploitatie en overige investeringen mogen toerekenen worden hierop in mindering gebracht. Wat resteert is het renteresultaat. Ook staan op dit taakveld de ontvangen dividenduitkeringen. Onze liquiditeitspositie is positief, dat houdt in dat wij onze overtollige middelen bij de Schatkist hadden staan. Door de wet fido zijn de decentrale overheden verplicht, boven het voor dat jaar geldende drempelbedrag, hun liquide middelen aan te houden in de schatkist.

Door de jaarlijkse aflossingen op onze leningen hoeven we minder rente te betalen. Daarnaast hielden we rekening met een eventuele nieuwe financiering, maar dat was gezien onze liquiditeitspositie in 2023 niet nodig. Hierdoor hebben we in 2023 € 250.000 minder rente betaald dan begroot.

Belastingen overig en economische promotie

Er zijn meer kosten doorbelast op het taakveld 'belastingen overig' en daardoor minder op het taakveld 'economische promotie'. Uiteindelijk is het nadeel dan slechts € 13.000.

Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
Het gemeentefonds is onze grootste inkomstenpost. In 2023 hebben we € 61,0 miljoen aan algemene uitkering ontvangen, zo'n € 1,9 miljoen meer dan we hadden begroot bij de najaarsnota. Belangrijke reden hiervoor is dat er via de septembercirculaire en de decembercirculaire van het gemeentefonds nog middelen in 2023 beschikbaar werden gesteld door het Rijk. Onder meer voor de energietoeslag en de implementatie omgevingswet ontvingen we middelen nadat we de najaarsnota vaststelden. Een deel van deze middelen nemen we mee naar 2024 omdat we de uitgaven in dat jaar doen. Dit betreft € 356.000 voor de energietoeslag en € 307.000 voor de implementatie omgevingswet. De gemeenteraad is over de financiële gevolgen van de septembercirculaire en de decembercirculaire geïnformeerd. Ook hebben we afrekeningen van voorgaande jaren ontvangen.

Reserve mutatie
Voor dekking van overheveling incidentele budgetten uit 2022 was een onttrekking uit de algemene reserve begroot van € 1.173.000. Hiervan bleek slechts € 910.000 nodig te zijn. Hierdoor ontstaat een verschil van € 263.000. Met name het incidentele budget voor de omgevingswet is niet volledig benut. De overige reservemutaties betreffen met name de projecten centrumontwikkeling Wolvega. Deze reservemutaties zijn volgens de begroting uitgevoerd.

x € 1.000

Gemeentefonds (- = nadelig)	2023
Raming conform Najaarsnota 2023	
Algemene uitkering	59.107
Totaal raming gemeentefonds Najaarsnota 2023	**59.107**
Uitkering 2023 (realisatie)	
Algemene uitkering	60.971
Totaal realisatie gemeentefonds 2023	**60.971**
Afrekening 2021	- 18
Afrekening 2022	- 8
Totaal in jaarrekening 2023	**60.945**

Overzicht kosten overhead

Overzicht kosten overhead

De definitie van overhead uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt nader geduid (2023) als: Het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.
Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten die gericht zijn op de externe klant vallen hier dus niet onder maar zijn in de betreffende taakvelden opgenomen.

De bedrijfskosten die wel gerekend worden tot de overhead zijn:

- Personele kosten (alleen leidinggevenden en interne teams)
- Huisvesting
- ICT
- Communicatie
- Overige bedrijfsvoeringskosten

Toerekening aan kostendekkende activiteiten
Alle directe kosten zijn rechtstreeks toegerekend aan de taakvelden. Voor taakvelden waar kostendekkende tarieven het uitgangspunt zijn, zoals bij de exploitatie afvalinzameling en riolering, wordt een opslag voor de overheadkosten toegepast. De opslag is een percentage van de directe salariskosten. De overhead waarmee wij in 2023 hebben gerekend is 80%.

x € 1.000

Overhead	Werkelijk 2023	Actuele begroting 2023	Primaire begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Personeel	9.957	10.011	9.291	54
Huisvesting	1.789	1.857	1.677	68
ICT	1.024	1.452	871	428
Overige bedrijfsvoeringskosten	245	444	259	198
Communicatie	87	99	99	11
Totaal Overhead	**13.102**	**13.861**	**12.196**	**759**
Toerekening aan kostendekkende activiteiten	-940	-1.030	-1.030	-90
Totaal Exploitatieontlastend	**-940**	**-1.030**	**-1.030**	**-90**
Eindtotaal	**12.163**	**12.831**	**11.166**	**669**

Toelichting overhead kosten
Personeel
Het saldo van alle salariskosten staat bij de paragraaf bedrijfsvoering. De kosten personeel bij overhead bestaan uit salarissen van de leidinggevenden en de interne teams. Zowel voor het vaste personeel als ook voor inhuur. Ook de kosten van onder andere opleiding, werving en selectie zijn onderdeel van de overheadkosten personeel.

Huisvesting
Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt door niet de begrote baten voor de repro.

ICT
Vanuit een achterstandssituatie hebben we een veelheid aan ICT projecten in uitvoering genomen. Denk hierbij aan de vervanging van vijf kernapplicaties, een pilot Office 365 met de voorbereidingen voor een uitrol naar de hele organisatie, snellere en stabielere netwerken en systemen, enzovoort. Dit vraagt veel voorbereiding en inzet van projectmanagement terwijl het moment van realisatie van investeringen later in de tijd ligt. De kapitaallasten ijlen daardoor na en zorgen in 2023 voor een voordeel op het onderdeel ict.

Overige bedrijfsvoeringskosten
We hebben meer kunnen doorbelasten naar de taakvelden van de programma's dan eerder begroot. Daardoor ontstaat een positief saldo binnen de overhead. Het eenmalig budget voor Alle Friezen is door een vertraging in de aansluiting nog niet benut. We stellen voor dit budget over te hevelen naar 2024. Tot slot hebben we minder kosten gemaakt voor verzekeringen.

Communicatie
Geen bijzonderheden.

Investeringen

x € 1.000

Investeringen	Totaal krediet	krediet 2023	Realisatie 2023	Restant 31/12/2023	Overschot / tekort 2023	Naar 2024
Vervanging en uitbreiding werkplekken en -voorzieningen	500	20	23	-3	-3	0
Microsoft	195	195	42	153	0	153
Vervangingsbudget automatisering 2021	1.400	999	798	201	0	201
Vervangingsbudget automatisering 2022	406	257	252	5	5	0
Roadmap	1.297	1.297	133	1.164	0	1.164
Budget informatisering 2022	84	84	13	71	58	13
Budget informatisering 2023	450	450	361	89	0	89
Tractie 2022	325	235	115	120	0	120
Tractie 2023	295	295	9	286	0	286
MJOP gemeentehuis 2022	1.069	937	515	422	0	422
MJOP gemeentehuis 2023	209	209	0	209	0	209
Eindtotaal	**6.230**	**4.978**	**2.262**	**2.716**	**60**	**2.656**

Toelichting op investeringen

Vervanging en uitbreiding werkplekken en -voorzieningen
De vervanging van het werkplekmeubilair zijn gerealiseerd. De laatste werkzaamheden zijn afgerond in 2023.

Microsoft
De eerste voorbereidingen zijn begonnen in 2022 en 2023, de brede uitrol van OWO365 gaat plaatsvinden in 2024. De licenties die tot nu toe zijn afgesloten worden hier uit betaald. Dit krediet blijft nodig tot de EU-aanbesteding voor M365 licenties E5 en de uitrol 365 voor OWO-breed is afgerond.

Vervangingsbudget automatisering 2021
Dit restantkrediet is bestemd voor de deelprojecten uit de EU-aanbesteding kernapplicaties. Sociaal domein en Belastingen zullen naar verwachting in 2024/2025 worden opgeleverd.

Vervangingsbudget automatisering 2022
Alle werkzaamheden zijn afgerond, dit krediet kan worden afgesloten.

Roadmap
De Roadmap is opgesteld om een veilige en stabiele ICT-infrastructuur neer te zetten, waarmee met moderne technologie het digitaal samenwerken wordt bevorderd. Enkele grote deelrojecten die onder de Roadmap vallen zijn OWO365, de vervanging van telefonie, het beheer en de basis op orde. De Roadmap is onderdeel geworden van de iKalender waarin alle projecten met een ICT-component zijn opgenomen, om zodoende beter overzicht en sturing te houden. Het krediet van 2023 is daarom benodigd in 2024.

Budget informatisering 2022
Alle werkzaamheden, behalve Melddesk Weststellingwerf, zijn afgerond. We stellen voor dit deel (€ 13.000) bij budget informatisering 2023 te voegen zodat het krediet kan worden afgesloten.

Budget informatisering 2023
Een groot deel van de projecten uit het Informatiseringsjaarplan zijn afgerond. De balies voor publiekszaken dienen nog opnieuw te worden ingericht (paspoortscanners), de CRM-applicatie voor bedrijvencontacten en de invoering van Melddesk voor Weststellingwerf zijn in uitvoering en worden naar verwachting komend jaar afgerond.

Tractie 2022 en 2023
We merken op dat er lange levertijden zijn. We hebben in 2023 diverse aankopen gedaan, maar nog niet alle leveringen hebben plaats gevonden. Zo zijn in 2023 middels een Europese aanbesteding 4 grote zoutstrooiers en 3 kleine zoutstrooiers aangeschaft. Deze machines worden geleverd na het winterseizoen 2023-2024. Het restant krediet moet dus mee naar 2024.

MJOP gemeentehuis 2022
In 2022 is een deel van het geplande uitgevoerd. De omvang van het project en de belemmeringen in verkrijgbaarheid van materialen heeft er toe geleid dat de werkzaamheden en bijbehorende krediet opschuiven naar 2024.

MJOP gemeentehuis 2023
In 2023 konden verschillende werkzaamheden niet worden uitgevoerd vanwege het uitlopen van MJOP 2022. De werkzaamheden uit MJOP 2022 moeten eerst voltooid worden, voordat de werkzaamheden van MJOP 2023 van start kunnen. Het krediet van 2023 is daarom benodigd in 2024.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0-9 Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

De afvalinzameling en -verwerking wordt gedaan door Omrin. Omrin heeft geen vaststellingsovereenkomst (VSO) met de Belastingdienst gesloten met betrekking tot de opbrengsten uit huishoudelijke afvalstromen. Deze opbrengsten verlagen de aan de gemeente doorbelaste kosten en Omrin geeft deze opbrengsten niet zelf aan. Daarom moet de gemeente deze opbrengsten aangeven als belaste bate. In 2023 hebben we € 420 betaald. Dit betreft een beschikking over 2021 en twee voorlopige aanslagen 2022 en 2023.

Overige baten en lasten

Tabel overige baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Actuele begroting 2023	Primitieve begroting 2023	Verschil begroot - werkelijk
Lasten				
0-8B Overige baten en lasten	**0**	**30**	**3.495**	**30**

Toelichting

Jaarrekening 2023 ten opzichte van actuele begroting 2023

De stelpost onvoorziene uitgaven is in 2023 niet ingezet.

Jaarrekening - overig

Rechtmatigheidsverantwoording

Toelichting

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet.
Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 16 oktober 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.412.174.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Toelichting

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

Overzicht incidentele budgetten

Incidentele Baten

x € 1.000

Incidentele baten	Rekening	Actuele begroting	Verschil begroot- werkelijk
5 Sport, Cultuur en Recreatie			
Cofinanciering buurtsportcoaches	40	40	0
6 Sociaal domein			
Bestemming Noordwolde fase 6	170	100	-70
Dekking proceskosten Regiodeal uit reserve	25	25	0
Bestemming Wolvega	850	850	0
ESF subsidie	0	50	50
Overhead			
OWO bijdrage van Ooststellingwerf en Opsterland voor OWO-BV	557	557	0
Algemeen			
Onttrekking reserves	18.872	19.674	802
Totaal incidentele baten	**20.514**	**21.296**	**782**

Incidentele Lasten

x € 1.000

Incidentele lasten	Rekening	Actuele begroting	Verschil begroot-werkelijk
0 Bestuur en Ondersteuning			
EU-leader programma	0	13	13
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat			
Ecologisch bermbeheer eenmalig	55	70	15
Verkeers en vervoersplan	1	34	33
Brug Steenwijkerweg	0	55	55
Onderzoek asfaltwegen	26	25	-1
Baggeren	110	110	0
Flora/fauna digitale kaart	1	10	9
Verkeerskundige knelpunten	0	500	500
Fietspont Oldelamer-Fryske Marren	57	60	3
Onderzoeksproces Lelylijn	42	50	8
3 Economie			
Economische beleidsnotitie	0	30	30
5 Sport, Cultuur en Recreatie			
Pilot volwassenenfonds sport en cultuur	10	45	35
Speelveldjes eenmalig	50	50	0
Kerkenvisie	12	19	7
Cofinanciering buurtsportcoaches	40	40	0
6 Sociaal domein			
Bestemming Noordwolde fase 6	380	160	-220
Bijdrage aan proceskosten Regiodeal	25	25	0
Bestemming Wolvega	156	851	695
Strategische visie sociaal domein Weststellingwerf	0	60	60
Versterking van de uitvoering, maatwerk en service	0	60	60
Dorpshuizen eenmalig	0	15	15
Coronaschade Caparis	35	35	0
Sociale infrastructuur op gang helpen na corona	25	118	93
ESF subsidie	0	50	50
Energietoeslag	1593	680	-913
7 Volksgezondheid en Milieu			
Uitvoering klimaatakkoord	36	209	173
Opstellen visie energietransitie	10	164	154
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke Vernieuwing			
Beeldkwaliteitsplan Openbare ruimte	3	50	47
EPA verduurzaming gemeentelijk vastgoed	0	20	20
Sloop woning Grindweg 104 Munnekeburen	0	30	30
Extra budgetten OWO VTH	127	127	0
Omgevingswet	230	493	263
Overhead			
Audit DIV DPIA (1x per 3 jr)	20	20	0
E-depot (tm 2024)	65	65	0
Uitvoering verbeterplan en achterstanden DIV	300	300	0
Stelpost intensivering/optimalisatie I&A	450	450	0
Organisatieontwikkeling	0	250	250
Deelname AlleFriezen.nl	0	28	28
Algemeen			
Storting reserves	17.881	17.846	-35
Totaal incidentele lasten	**21.740**	**23.217**	**1.477**

Incidentele middelen van 2023 naar 2024

Incidentele middelen 2023 beschikbaar te stellen in 2024

x € 1.000

Incidentele middelen beschikbaar te stellen in latere jaren	Begroot 2023	Werkelijk 2023	Restant 2023	Nodig in 2024	Nodig in 2025	Algemene reserve
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat						
Verkeers- en vervoersplan	34	1	33	33		33
Brug Steenwijkerweg	55	0	55	55		55
Verkeerskundige knelpunten	500	0	500	250	250	500
3 Economie						
Economische beleidsnotitie	30	0	30	30		30
5 Sport, Cultuur en Recreatie						
Pilot volwassenenfonds sport en cultuur	45	10	35	35		35
Nedersaksische taal			75	75		75
6 Sociaal Domein						
Energietoeslag 2e deel	0	1.594	356	356		356
Versterking van de uitvoering, maatwerk en service	60	0	60	60		60
Opstellen MJOP dorpshuizen	15	0	15	15		15
7 Volksgezondheid en Milieu						
Uitvoering klimaatakkoord	209	36	173	173		173
Opstellen visie energietransitie	164	10	154	154		154
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke Vernieuwing						
DIOR	50	3	47	47		47
Sloop woning Grindweg 104 Munnekeburen	30	0	30	30		30
Implementatie Omgevingswet	493	230	263	263		263
Implementatie Omgevingswet (budget dec.circulaire)			307	307		307
Overhead						
Alle Friezen	28	0	28	28		28
Organisatieontwikkeling - cultuurtraject	100	0	100	100		100
Totaal incidentele lasten	**1.813**	**1.884**	**2.261**	**2.011**	**250**	**2.261**
					2.261	

Toelichting incidentele middelen 2023 beschikbaar te stellen in 2024

Voor diverse projecten waren incidentele budgetten beschikbaar in 2023. Het niet gebruikte deel valt vrij ten gunste van het rekeningsaldo. Enkele projecten zijn echter nog niet volledig uitgevoerd. In de nota financiële beleid van onze gemeente is gesteld dat overheveling van budgetten naar een volgend jaar alleen kan door middel van een begrotingswijziging bij de jaarrekening van het af te sluiten boekjaar. De over te hevelen budgetten worden dan, gelijktijdig met het vaststellen van de jaarrekening, middels een begrotingswijziging in 2024 geactualiseerd en geautoriseerd.

<u>Programma 2 Verkeer en Vervoer</u>
Verkeers- en vervoersplan
Vanwege onvoorziene capaciteitsproblemen (extern) is er helaas vertraging ontstaan bij het opstellen van het GVVP. We verwachten een ontwerp van het GVVP in mei 2024 ter besluitvorming aan te bieden. Dit document zal vervolgens worden vrijgegeven voor inspraak. Het eindrapport zal in oktober 2024 ter besluitvorming aan u worden voorgelegd.

Brug Steenwijkerweg
De onderzoeken van de brug zijn inmiddels afgerond. De inkoopprocedure wordt in 2024 opgestart en de werkzaamheden zullen in 2024 plaats vinden.

Verkeerskundige knelpunten
Eind 2023 is een start gemaakt met de aanpak van een aantal verkeerskundige knelpunten. De overige knelpunten worden in 2024/2025 aangepakt. We verwachten de helft van het budget in 2024 en de andere helft in 2025 te besteden.

Programma 3 Economie
Economische beleidsnotitie
Dit eenmalige budget komt voort uit het collegeprogramma 2023-2026.
Wij gaan in 2024 hier het volgende mee doen: inzetten voor het opstellen van de economische beleidsnotitie. Dit is inclusief het voorbereidingsproces om tot deze notitie te komen.

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie
Pilot volwassenenfonds sport en cultuur
In Nederland leven ongeveer 1 miljoen volwassenen in armoede. Voor hen is deelname aan sport en cultuur vaak niet mogelijk, omdat ze onvoldoende geld hebben om de contributie, lesgeld en kleding of materialen te betalen. Het Volwassenenfonds Sport & Cultuur wil dat iedereen kan deelnemen aan sport en cultuur en neemt voor volwassenen met een laag inkomen de financiële drempel weg. Het fonds betaalt voor deze personen de contributie rechtstreeks aan de sportvereniging of cultuurinstelling. Wij hebben ons in mei 2022 aangesloten bij het Volwassenenfonds middels een aansluitovereenkomst die afgelopen was op 1 mei 2023. In 2023 is daarom een incidentele subsidie verstrekt. Wij willen echter graag aangesloten blijven bij het Volwassenenfonds. Voor 2024 is geen bijdrage begroot, maar we willen onder andere het restant van het budget 2023 hiervoor gebruiken. Bij de kadernota 2025-2028 nemen we de deelname aan het volwassenfonds mee in de integrale afweging.

Nedersaksische taal
Wij ontvangen via het gemeentefonds een eenmalige bijdrage van € 75.000 voor de bevordering en bescherming van het Nedersaksisch. Deze bijdrage moet in 2024 ten goede komen aan alle partners in het convenant Nedersaksisch. Wij ontvangen deze uitkering van € 75.000 omdat wij op dit moment vanuit de convenantpartners voorzitter zijn van dit convenant.

Programma 6 Sociaal Domein
Energietoeslag
Het kabinet wil mensen met een laag inkomen ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. De daarvoor noodzakelijke wijziging in de Participatiewet is inmiddels aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer waardoor de middelen aan de gemeenten kunnen worden uitgekeerd. Eerder is een eerste deel van de middelen voor de energietoeslag al overgemaakt. In 2024 worden de overige energietoeslagen overgemaakt waarvoor overheveling van € 356.000 nodig is.

Versterking van de uitvoering, maatwerk en service
Dit eenmalige budget komt voort uit het collegeprogramma 23-26. We zijn bezig met een opdrachtbeschrijving zodat er een opdracht aan een externe partij gegeven kan worden om de eerste stappen uit te werken. Verwachting is dat we in het 1e kwartaal van 2024 te kunnen starten.

Opstellen MJOP dorpshuizen
Dit eenmalige budget van € 15.000 komt voort uit het collegeprogramma 2023-2026 voor het opstellen MJOP dorpshuizen.

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
Uitvoeren klimaatakkoord
Het resterende incidenteel geld Uitvoering Landelijk Klimaatakkoord wordt in 2024 ingezet voor het verder uitvoeren van dat Akkoord.

Opstellen OWO-transitievisie warmte
Dit betreft de incidentele rijksbijdrage voor gemeentelijke warmtetransitie bebouwde omgeving. Het resterende geld wordt in 2024 ingezet voor het verder uitvoeren van het OWO-actieplan Warmtetransitie (conform OWO-afspraak).

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR)
Vanwege gebrek aan capaciteit is vertraging opgelopen. We verwachten hiermee in 2024 aan de slag te gaan.

Sloop woning Grindweg 104 Munnekeburen
De sloop van de woning heeft niet in 2023 kunnen plaatsvinden omdat de aanvraag van een bouwaansluiting langer op zich laat wachten.
Dit heeft te maken met de drukte bij Liander, die de aanvraag in behandeling moeten nemen. De sloopwerkzaamheden vinden in 2024 plaats.

Omgevingswet:
Wij ontvingen in 2022 en via de decembercirculaire 2023 van het Rijk een bijdrage in de transitiekosten die we maken in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Hoewel de omgevingswet nu daadwerkelijk in werking is getreden per 1 januari 2024 gaan de implementatie en de transitie in 2024 nog door. Daarnaast weten we nog niet exact wat de financiële effecten van deze nieuwe wet zijn. Om de implementatie en transitie te bekostigen en eventuele financiële effecten op te kunnen vangen, stellen we voor het restant budget van € 570.000 (€ 263.000 uit 2022 en € 307.000 uit 2023) over te hevelen naar 2024.

Overhead
Allefriezen
Het budget van voor deelname Alle Friezen moet worden meegenomen naar 2024. Door vertraging in de voortgang van het project is de beoogde afronding niet gelukt in 2023. We streven naar een afronding/aansluiting eind 1e kwartaal 2024 bij Alle Friezen, met een uitloop naar eind 2e kwartaal 2024 mochten er onvoorzien zaken tegen vallen.

Organisatieontwikkeling - cultuurtraject
De ontwikkeltrajecten vanuit de ontwikkellijn 'Veranderende dienstverlening' en ontwikkellijn 'Professionaliteit en Wendbaarheid' komen dit jaar tot invulling. In 2023 is dit voor een groot deel voorbereid, invulling heeft nog niet plaatsgevonden door verschillende personele wisselingen binnen het management/directie. Dit betekent voor komend jaar in ieder geval een management development traject, externe expertise voor het begeleiden van de ontwikkellijn veranderende dienstverlening en organisatiebrede workshops en opleidingen.

Wet WNT

Wet WNT

Topinkomens in de (semi) publieke sector
De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT) kortweg: Wet normering topinkomens, is in 2013 in werking getreden.

Het doel van de WNT is het tegengaan van excessieve beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak, genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling vastgesteld.

WNT-norm in 2023
Op grond van de WNT mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector in 2023 maximaal 100% van het ministersalaris zijn, wat neerkomt op € 223.000 inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage. Voor bestaande contracten geldt het overgangsrecht.

In 2023 hebben zowel bij vast als bij tijdelijk personeel geen bezoldigingen boven deze bezoldigingsnorm plaatsgevonden.

De WNT geeft ook aan dat de gemeente verplicht is om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van de bezoldigingsnorm. De gemeentesecretaris en de griffier van onze gemeente zijn aan te merken als topfunctionaris in de zin van de WNT en zijn daarom in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 1a

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

	Remco van Maurik	Janneke Kampinga
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 22-05	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	64.976,61	85.208,66
Beloningen betaalbaar op termijn	10.863,08	13.372,20
Subtotaal	*75.839,69*	*98.580,86*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000,00	223.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t	n.v.t
Totale bezoldiging	**75.839,69**	**98.580,86**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022	**Remco van Maurik**	**Janneke Kampinga**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	121.044,95	78.767,01
Beloningen betaalbaar op termijn	21.943,19	13.539,00
Subtotaal	*142.988,14*	*92.306,01*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000,00	216.000,00
Totale bezoldiging	**142.988,14**	**92.306,01**

Tabel 1b

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

	Wilfred Goedmakers
Functiegegevens	Gemeentesecretaris
Kalenderjaar	**2023**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	03-07 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	6,0
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	936
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	177.000,00
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	177.000,00
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	87.020,00
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	87.020,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t
Bezoldiging	**87.020,00**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2023			
(1)	**Drempelbedrag**	**1815**			
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**426**	**387**	**358**	**343**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.388	1.427	1.456	1.472
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2023			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	90.732			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	90.732			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1815			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	38.369	35.257	32.977	31.566
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	426	387	358	343

Toelichting schatkistbankieren
Met de gewijzigde wet Fido beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van de EMU-schuld voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheidssfeer. Deze consolidatie van schuldverhoudingen tussen overheden onderling kan in de eerste plaats worden bereikt door middel van verplicht schatkistbankieren. In de tweede plaats kan consolidatie worden bereikt doordat decentrale overheden hun overtollige middelen gebruiken om onderling leningen te verstrekken. Dit heeft eenzelfde effect op de EMU-schuld als het aanhouden van overtollige middelen in de schatkist.

Voor 2023 is er een drempelbedrag vastgesteld van 2 % van het begrotingstotaal. Het drempelbedrag bedraagt € 1.815.000.
Het gehele jaar is gebruik gemaakt van schatkistbankieren. Eind 2023 is het saldo in de schatkist € 21 miljoen.

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SISA)

Wat is SISA

Jaarlijks moet door een bijlage bij de jaarrekening verantwoording worden afgelegd over de besteding van een aantal specifieke uitkeringen aan de verstrekkers van deze uitkeringen. Door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt aangegeven welke gegevens moeten worden ingevuld.

SISA overzichten

SISA bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R *Indicator: A16/01*	*Aard controle R* *Indicator: A16/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	*Aard controle R* *Indicator: A16/04*	*Aard controle R* *Indicator: A16/05*	*Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.363.591	€ 0	€ 0	€ 32.768	€ 0	€ 69.915
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R *Indicator: A16/07*	*Aard controle R* *Indicator: A16/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 2.660	€ 53.200	€ 2.522.134	€ 4.121.967		
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
			Aard controle R *Indicator:*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	*Aard controle D2* *Indicator:*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator:*

			B2/01		*B2/03*			*B2/06*
			44	46	4	6	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: B2/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*				
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 32.108	€ 36.344			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 380	€ 17.480	€ 13.872	€ 20.808	€ 7.180	€ 10.770
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	

			niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)				
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: B2/23	*Indicator: B2/24*	*Indicator: B2/25*	*Indicator: B2/26*	*Indicator: B2/27*	
			€ 48.000	€ 48.000	€ 400	€ 400	€ 105.530	
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C55/01	*Indicator: C55/02*	*Indicator: C55/03*	*Indicator: C55/04*	*Indicator: C55/05*	*Indicator: C55/06*
			190	€ 131.123	€ 131.123	63	€ 43.477	€ 43.477
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: C55/07	*Indicator: C55/08*	*Indicator: C55/09*			
			275	€ 44.274	€ 44.274			
			Het aantal	Het aantal	Het aantal	Het aantal	Het aantal	Het aantal

			kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/ energierekening tot gevolg.	overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C55/10	*Indicator: C55/11*	*Indicator: C55/12*	*Indicator: C55/13*	*Indicator: C55/14*	*Indicator: C55/15*
			0	0	0	263	0	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: C62/01	*Indicator: C62/02*				
			€ 1.590	Nee				
BZK	**C75B**	**Regiodeals 3e tranche**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikkingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
					Een pijler per regel			
		SiSa tussen medeoverheden						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: C75B/01	*Indicator: C75B/02*	*Indicator: C75B/03*	*Indicator: C75B/04*	*Indicator: C75B/05*	
		1	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG 20208478	Vitale Kernen	€ 156.420	€ 600.137	
		2	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG 20208478	Veerkrachtig Landschap	€ 0	€ 280.079	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			In de					

			kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen					
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: C75B/06	*Indicator: C75B/07*	*Indicator: C75B/08*	*Indicator: C75B/09*		
			1 *060086 Gemeente Opsterland*	€ 236.824	€ 1.269.037			
			2 *060086 Gemeente Opsterland*	€ 260.950	€ 780.030			
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: C75B/10	*Indicator: C75B/11*	*Indicator: C75B/12*			
			€ 0	€ 63.751	Nee			
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: C92/01	*Indicator: C92/02*	*Indicator: C92/03*	*Indicator: C92/04*	*Indicator: C92/05*	
			€ 27.341	€ 0	2	21	4	
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: C94/01	*Indicator: C94/02*	*Indicator: C94/03*	*Indicator: C94/04*	*Indicator: C94/05*	*Indicator: C94/06*

		1	*LAI23-03477129*	€ 0	0	0	0	€ 0

			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuningen/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R *Indicator: C94/07*	*Aard controle R* *Indicator: C94/08*	*Aard controle R* *Indicator: C94/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
		100						

			Beschikkingsnummer	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld	Plaatsingeenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest
BZK	**C97**	**Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023**	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/01*	*Aard controle R* *Indicator: C97/02*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C97/03*	*Aard controle D1* *Indicator: C97/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/05*	*Aard controle D2* *Indicator: C97/06*
		1	HGGV23-03621153	€ 0	€ 0	Nee	Project staat op de planning begin 2024	200385822

			Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C97/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/08*
		1	*HGGV23-03621153*	Nee

			Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart
BZK	**C209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**						

						Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023		in (jaar T)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C209/01	*Indicator: C209/02*	*Indicator: C209/03*	*Indicator: C209/04*	*Indicator: C209/05*	*Indicator: C209/06*
		1	*RHA2022-033 41354*	*Opvang statushouders*	€ 69.763	€ 497.475	€ 140.000	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R.*		
			Indicator: C209/07	*Indicator: C209/08*	*Indicator: C209/09*	*Indicator: C209/10*		
		1	*Opvang statushouders*	0	Nee	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: C209/11					
			Nee					
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*	*Indicator: D8/05*	
			€ 421.097	€ 46.696	€ 145.749	€ 0	€ 187.007	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering		

			gsinformatie voor die gemeente invullen	onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	gsinformatie voor die gemeente invullen	onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/06*	*Aard controle R* *Indicator: D8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	*Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R *Indicator: D14/01*	*Aard controle R* *Indicator: D14/02*	*Aard controle R* *Indicator: D14/03*	*Aard controle R* *Indicator: D14/04*	*Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 123.362	€ 0	€ 0	€ 0	€ 239.182	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D14/06*	*Aard controle R* *Indicator: D14/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	*Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)

		medeoverheden)	in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen						
				Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	€ 16.928	€ 18.434	€ 0	€ 0
			2	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Nee			
			2	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Nee			
			3	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Nee			
			4	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Nee			
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: E44B/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
			1	030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Vergroten afvoer capaciteit van regenwaterriool en oppervlakte water,	Nee		

					Houtstraat in Wolvega, nr 22			
			2 030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Vergroening en afvoer capaciteit vergroten, Kolksplein in Wolvega, nr 24	Nee		
			3 030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Vergroening met als doel water vasthouden en afvoer capaciteit vergroten, Omgang in Wolvega, nr 25	Nee		
			4 030002 Provincie Friesland	IENW/BSK-2021/304466	Aanleg groene berging, Reitsmastraat in Noordwolde, nr 26	Nee		
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 0	€ 59.276	€ 0	€ 59.276	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen

		lichaam opgericht op grond van de Wgr			werknemers (IOAW)			zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R *Indicator: G2/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 6.103.176	€ 83.044	€ 323.669	€ 936	€ 46.798	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 99.328	€ 14.487	€ 0	€ 919.883	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente					
			Participatiewet (PW)					
			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52,

		gemeentedeel 2023		(exclusief Rijk)	(exclusief Rijk)			eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004						
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G3/01	*Indicator: G3/02*	*Indicator: G3/03*	*Indicator: G3/04*	*Indicator: G3/05*	*Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 9.532	€ 8.888	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023**	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

		lichaam opgericht op grond van de Wgr						
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 302	€ 0	€ 1	€ 69.558	€ 2.260
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	-€ 2.066	€ 8.248	€ 158
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	-€ 270	€ 0	-€ 3.387	€ 5.340	€ 178
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.268	€ 51
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	-€ 572	€ 0	-€ 5.452	€ 85.414	€ 2.647
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	

				Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
					Gemeente	Gemeente	Gemeente	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*	
				Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 2.066	€ 0	€ 0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 3.388	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	Totaal	5.454	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023**		Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige		

					uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: G10/01	*Indicator: G10/02*	*Indicator: G10/03*			
			€ 156.829	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023**	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: G12/01	*Indicator: G12/02*	*Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023**	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: G13/01	*Indicator: G13/02*	*Indicator: G13/03*	*Indicator: G13/04*	Indicator: G13/05	

			€ 22.429	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 122.814	€ 212.934				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	Programma 4	€ 19.522	€ 19.522	€ 0	€ 0	
		2	Programma 5	€ 97.799	€ 97.799	€ 0	€ 0	
		3	Investeringen	€ 95.613	€ 95.613	€ 0	€ 0	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042530	€ 37.717	€ 0	€ 35.021	€ 0	€ 37.271
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042530	Ja				
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		

			Aard controle R *Indicator: H12/01*	*Aard controle R* *Indicator: H12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 15.921	€ 26.546	Ja	Ja		
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H30/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	*Aard controle R* *Indicator: H30/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 22.528	€ 0	€ 4.505	€ 0	N.v.t.
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 155.097	€ 155.097	€ 0	€ 155.097	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 34.658	€ 0	€ 6.931	€ 0	N.v.t.
		4	Kansrijke Start	€ 25.994	€ 11.850	€ 5.198	€ 11.850	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 12.130	€ 0	€ 2.426	€ 0	N.v.t.
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 30.326	€ 1.000	€ 6.065	€ 1.000	Ja
		7	Valpreventie	€ 89.246	€ 65.879	€ 17.849	€ 65.879	Ja
		8	Leefomgeving	€ 17.329	€ 0	€ 3.465	€ 0	N.v.t.
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.332	€ 0	€ 866	€ 0	N.v.t.
		10	Versterken sociale basis	€ 63.252	€ 26.387	€ 12.650	€ 26.387	Ja
		11	Mantelzorg	€ 17.329	€ 21.913	€ 0	€ 21.913	Ja
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 17.329	€ 17.000	€ 329	€ 17.000	Ja
		13	Welzijn op recept	€ 9.513	€ 483	€ 1.906	€ 483	Ja
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 4.332	€ 4.332	€ 0	€ 4.332	Ja
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 15.423	€ 5.500	€ 3.086	€ 5.500	Ja
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				

				Indicator: H30/07	*Indicator: H30/08*			
			1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.			
			2	Brede regeling combinatiefunc ties	N.v.t.			
			3	Terugdringen Gezondheidsa chterstanden	N.v.t.			
			4	Kansrijke Start	Nee			
			5	Mentale Gezondheid	N.v.t.			
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.			
			7	Valpreventie	N.v.t.			
			8	Leefomgeving	N.v.t.			
			9	OKO & Vroegsignaleri ng alcoholproble matiek	N.v.t.			
			10	Versterken sociale basis	N.v.t.			
			11	Mantelzorg	N.v.t.			
			12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.			
			13	Welzijn op recept	N.v.t.			
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.			
			15	Coördinatieko sten regionale aanpak	N.v.t.			
				Eindverantwo ording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t.				
				Indicator: H30/09				
				Nee				
VWS	**H31**	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigi ngen**		Beschikkingsn ummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoor ding (Ja/Nee)	Toelichting
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H31/01	*Indicator: H31/02*	*Indicator: H31/03*	*Indicator: H31/04*	*Indicator: H31/05*
				SpukNEAS23 0148	€ 30.455	€ 21.357	Nee	
VWS	**H32**	**Regeling specifieke**		Beschikkingsn	Totaal	Cumulatieve		

		uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	ummer / kenmerk	ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen			
				Automatisch berekend	*Automatisch berekend*			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: H32/01	*Indicator: H32/02*	*Indicator: H32/03*			
			MEOZ23170	€ 328.520	€ 366.188			
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzaming splan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: H32/04	*Indicator: H32/05*	*Indicator: H32/06*	*Indicator: H32/07*	*Indicator: H32/08*	
		1	*De Steense*	€ 284.088	€ 308.220	Ja		
		2	*Openluchtzwembad de Dobbe*	€ 44.432	€ 57.968	Nee	*Staat gepland voor 2024*	

Taakvelden overzicht

Lasten per taakveld

x € 1.000

Lasten	Taakvelden	Realisatie 2023	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
WES_0-1.23	Bestuur	3.842	1.904	1.670	-1.938
WES_0-2.23	Burgerzaken	1.150	1.134	1.040	-16
WES_0-3.23	Beheer overige gebouwen en gronden	207	249	762	42
WES_0-4.23	Overhead	20.550	21.097	19.038	547
WES_0-5.23	Treasury	178	416	92	238
WES_0-61.23	OZB woningen	195	189	189	-6
WES_0-62.23	OZB niet-woningen	190	189	189	-1
WES_0-64.23	Belastingen overig	195	123	123	-71
WES_0-8.23	Overige baten en lasten	-6	270	3.657	276
WES_0-9.23	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0
WES_0-10.23	Mutaties reserves	17.909	17.871	25	-38
WES_1-1.23	Crisisbeheersing en brandweer	1.681	1.667	1.667	-14
WES_1-2.23	Openbare orde en veiligheid	242	253	212	11
WES_2-1.23	Verkeer en vervoer	5.871	6.487	4.891	616
WES_2-3.23	Recreatieve havens	126	109	102	-17
WES_2-4.23	Economische havens en waterwegen	6	2	2	-4
WES_2-5.23	Openbaar vervoer	85	87	27	2
WES_3-1.23	Economische ontwikkeling	91	129	99	38
WES_3-2.23	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	214	575	572	362
WES_3-3.23	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	162	170	148	8
WES_3-4.23	Economische promotie	94	152	152	58
WES_4-2.23	Onderwijshuisvesting	2.610	2.505	2.267	-105
WES_4-3.23	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.013	1.628	1.542	-385
WES_5-1.23	Sportbeleid en activering	941	1.074	832	132
WES_5-2.23	Sportaccommodaties	1.594	1.605	1.326	11
WES_5-3.23	Cult.presentatie, -productie en -partic.	357	456	450	99
WES_5-4.23	Musea	90	90	90	0
WES_5-5.23	Cultureel erfgoed	160	163	141	2
WES_5-6.23	Media	537	543	515	5
WES_5-7.23	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.619	2.681	2.642	62
WES_6-1.23	Samenkracht en burgerparticipatie	3.502	5.986	1.995	2.485
WES_6-2.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.631	1.569	1.579	-61
WES_6-3.23	Inkomensregelingen	11.346	10.361	9.107	-986
WES_6-4.23	WSW en beschut werk	4.275	4.240	4.333	-35
WES_6-5.23	Arbeidsparticipatie	1.247	1.352	1.233	105
WES_6-6.23	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.207	1.428	1.015	221
WES_6-71.23	Maatwerkdienstverlening 18+	392	392	907	0
WES_6-71A.23	Hulp bij het huishouden (WMO)	2.699	2.855	2.634	156
WES_6-71B.23	Begeleiding (WMO)	1.423	1.501	2.568	79
WES_6-71C.23	Dagbesteding (WMO)	719	817	0	98
WES_6-71D.23	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	137	110	0	-27
WES_6-72.23	Maatwerkdienstverlening 18-	720	720	6.008	0
WES_6-72A.23	Jeugdhulp begeleiding	51	700	0	649
WES_6-72B.23	Jeugdhulp behandeling	2	350	0	348
WES_6-72C.23	Jeugdhulp dagbesteding	0	700	0	700
WES_6-72D.23	Jeugdhulp zonder verblijf overig	5.326	3.870	380	-1.455

WES_6-73A.23	Pleegzorg	529	310	0	-219
WES_6-73B.23	Gezinsgericht	0	580	0	580
WES_6-73C.23	Jeugdhulp met verblijf overig	1.612	710	0	-902
WES_6-74A.23	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblij	123	350	0	227
WES_6-74B.23	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	114	490	0	376
WES_6-74C.23	Gesloten plaatsing	862	250	0	-611
WES_6-81.23	Geëscaleerde zorg 18+	244	244	244	0
WES_6-81A.23	Beschermd wonen (WMO)	-520	-344	6	177
WES_6-81B.23	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-83	59	52	142
WES_6-82.23	Geëscaleerde zorg 18-	370	370	1.971	0
WES_6-82A.23	Jeugdbescherming	538	666	0	128
WES_6-82B.23	Jeugdreclassering	40	60	0	20
WES_7-1.23	Volksgezondheid	1.444	1.601	1.405	157
WES_7-2.23	Riolering	2.097	2.016	2.093	-81
WES_7-3.23	Afval	2.878	3.032	3.112	154
WES_7-4.23	Milieubeheer	1.659	3.381	1.155	1.721
WES_7-5.23	Begraafplaatsen en crematoria	259	272	270	14
WES_8-1.23	Ruimte en leefomgeving	881	1.299	936	419
WES_8-2.23	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	897	1.930	1.930	1.033
WES_8-3.23	Wonen en bouwen	1.214	1.240	1.335	25
Totaal		**113.740**	**119.287**	**90.732**	**5.547**

Baten per taakveld

x € 1.000

Baten	Taakvelden	Realisatie 2023	Actuele begroting	Primitieve begroting	Verschil begroot - werkelijk
WES_0-1.23	Bestuur	-1.836	-54	-51	1.782
WES_0-2.23	Burgerzaken	-288	-207	-207	81
WES_0-3.23	Beheer overige gebouwen en gronden	-9	-7	-7	1
WES_0-4.23	Overhead	-8.387	-8.259	-7.872	128
WES_0-5.23	Treasury	-921	-880	-146	41
WES_0-61.23	OZB woningen	-3.069	-3.074	-3.074	-5
WES_0-62.23	OZB niet-woningen	-1.838	-1.857	-1.857	-19
WES_0-64.23	Belastingen overig	-128	-134	-134	-5
WES_0-7.23	WES.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	-60.945	-59.107	-57.740	1.838
WES_0-10.23	Mutaties reserves	-18.872	-19.674	-419	-802
WES_1-1.23	Crisisbeheersing en brandweer	-2	0	0	2
WES_1-2.23	Openbare orde en veiligheid	-17	-51	-51	-34
WES_2-1.23	Verkeer en vervoer	-99	-76	-6	23
WES_2-3.23	Recreatieve havens	-44	-31	-31	14
WES_2-5.23	Openbaar vervoer	-32	-36	-6	-4
WES_3-1.23	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
WES_3-2.23	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-296	-572	-572	-276
WES_3-3.23	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-16	-21	-21	-5
WES_3-4.23	Economische promotie	-232	-216	-201	16
WES_4-2.23	Onderwijshuisvesting	-462	-526	-526	-63
WES_4-3.23	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-777	-467	-467	310
WES_5-1.23	Sportbeleid en activering	-303	-235	0	69
WES_5-2.23	Sportaccommodaties	-957	-893	-565	64
WES_5-5.23	Cultureel erfgoed	-5	0	0	5
WES_5-6.23	Media	-27	-28	0	0
WES_5-7.23	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-204	-75	-75	129
WES_6-1.23	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.700	-3.911	-236	-211
WES_6-2.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-65	-38	0	28
WES_6-3.23	Inkomensregelingen	-8.059	-7.971	-7.526	88
WES_6-5.23	Arbeidsparticipatie	-236	-50	0	185
WES_6-6.23	Maatwerkvoorziening (WMO)	-218	-216	-196	3
WES_6-72.23	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	-30	0
WES_6-81.23	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
WES_7-1.23	Volksgezondheid	-102	-202	0	-100
WES_7-2.23	Riolering	-2.301	-2.277	-2.277	24
WES_7-3.23	Afval	-3.476	-3.537	-3.572	-61
WES_7-4.23	Milieubeheer	-306	-1.764	-25	-1.457
WES_7-5.23	Begraafplaatsen en crematoria	-190	-191	-191	-1
WES_8-1.23	Ruimte en leefomgeving	-39	0	0	39
WES_8-2.23	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-762	-1.930	-1.930	-1.167
WES_8-3.23	Wonen en bouwen	-1.030	-721	-721	308
Totaal		**-120.252**	**-119.287**	**-90.732**	**965**

Controle verklaring

Controle verklaring
Volgt

Bijlagen

Bijlage 1: Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

gemeente
Weststellingwerf

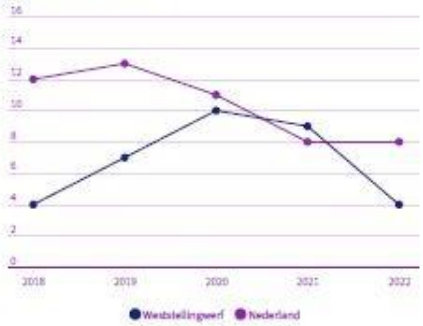

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 1.000 jongeren

Halt | 2018 - 2022

Economie

Functiemenging

45,2%
Weststellingwerf

53,8%
Nederland

Meerdere bronnen | 2022

Vestigingen (van bed...
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

187,0
Weststellingwerf

174,1
Nederland

LISA | 2022

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

2,0
Weststellingwerf

4,2
Nederland

DUO/Ingrado | 2022

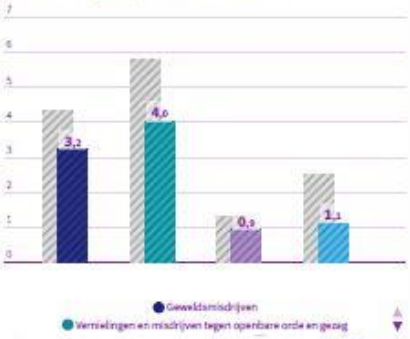
Relatief verzuim
per 1.000 leerlin...

14
Weststellingwerf

24
Nederland

DUO/Ingrado | 2022

Misdrijven
Weststellingwerf, per 1.000 inwoners

CBS | 2023

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

2,9% Weststellingwerf
2,4% Nederland

DUO/Ingrado | 2023

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

52,4% Weststellingwerf
46,4% Nederland

Meerdere bronnen | 2022

Sociaal domein

Banen
per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

615,7 Weststellingwerf
825,4 Nederland

Meerdere bronnen | 2022

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

CBS | 2022

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

29,6% Weststellingwerf
33,1% Nederland

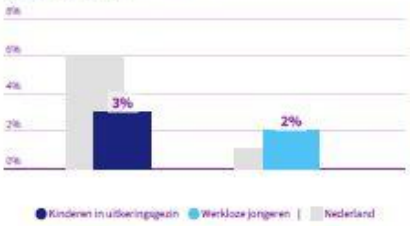
berekening | 2021

Jongeren met een delict voor de rechter

1% Weststellingwerf
1% Nederland

CBS | 2022

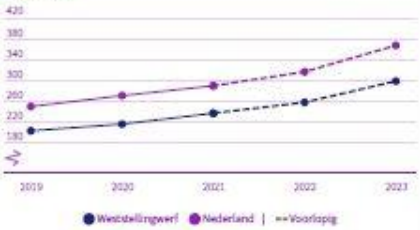
Achterstand onder jeugd
Weststellingwerf

CBS | 2022

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde
x €1.000

CBS | 2019 - 2023

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

8,1 Weststellingwerf
9,3 Nederland

BAG/ABF | 2022

Demografische druk

CBS | 2023

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 710 Weststellingwerf
€ 860 Nederland

COELO | 2023

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 807 Weststellingwerf
€ 942 Nederland

COELO | 2023

Netto arbeidsparticipatie

71,3% Weststellingwerf
73,1% Nederland

CBS | 2023

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

CBS | 2023

Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

363,6 Weststellingwerf
191,5 Nederland

CBS | 2023

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS | 2023

Jongeren met jeugdbescherming

1,3% Weststellingwerf
1,0% Nederland

CBS | 2023

Jongeren met jeugdreclassering
Geen data
Weststellingwerf
0,3%
Nederland
CBS | 2023
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo
per 10.000 inwoners
650
Weststellingwerf
710
Nederland
CBS GMSD Wmo | 2022

Bijlage 2: Verstrekte subsidies

Verstrekte subsidiebedragen

Beleidsproduct	Preferente organisatie	Primair	Actueel plafond	Werkelijk
Veiligheid				
Nieuwjaarsfeest	Stichting Horeca Centrumplein	€ 4.000	€ 4.000	€ -
Veiligheid	Stichting Scala	€ 16.500	€ 19.725	€ 19.725
Verkeer, Vervoer en Waterstaat				
Waterwegen	Ijswegen Centrale Weststellingwerf	€ 1.679	€ 1.679	€ 1.679
Sport, Cultuur en Recreatie				
Bibliotheekwerk	Stichting Bibliotheken Zuidoost Fryslân	€ 475.236	€ 475.236	€ 470.642
Ontwikkelingssamenwerking	Stichting Wereldwinkel Wolvega e.o.	€ 3.515	€ 3.515	€ 3.515
Ontwikkelingssamenwerking	Stichting Gered Gereedschap Wolvega	€ 5.875	€ 5.875	€ 5.750
Cultuurbevordering (bevordering Stellingwerfs)	Subsidie Schrieversronte	€ 43.464	€ 43.464	€ 43.464
Heemkunde	Stichting Comprix	€ 10.122	€ 10.122	€ 10.122
Cultuurbevordering	Stichting Opera Spanga	€ 42.601	€ 42.601	€ 42.601
Cultuurbevordering	Stichting Beheer Cultuurcluster Vlechtwerk	€ 5.000	€ 5.000	€ 2.000
Cultuurbevordering	Stichting Intermezzo (Opera Nijetrijne)	€ 2.538	€ 2.538	€ 2.538
Cultuurbevordering	Legacy Culturele Hoofdstad, Opera Spanga	€ 45.000	€ 45.000	€ 23.750
Oudheidkunde en musea	Stichting Nationaal Vlechtmuseum Noordwolde	€ 85.026	€ 85.026	€ 85.026
Oudheidkunde en musea	Vereniging Oudheidkamer Weststellingwerf	€ 5.306	€ 5.306	€ 5.306
Heite Schaaktoernooi	Heite Schaaktoernooi	€ 5.491	€ 5.491	€ 5.491
Muziekonderwijs - Doorlopende leerlijn Jeugd en jongeren (hafabra)	Stichting Comprix	€ 39.917	€ 39.917	€ 38.458
	Terra	€ 6.943	€ 6.943	€ 6.943
	Stichting Voortgezet Onderwijs Steenwijkerland-Weststellingwerf	€ 39.800	€ 39.800	€ 33.678
	Stichting Catent	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.680
	Stichting De Tjongerwerven Christelijk Primair Onderwijs	€ 5.700	€ 5.700	€ 4.689
	Stichting Matthijsje	€ 2.700	€ 2.700	€ 2.010
	De Bisschop Möller Stichting (BMS)	€ 11.700	€ 11.700	€ 11.700
	Muziekvereniging "Woudklank"	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
	Muziekvereniging de Harmonie	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
	Christelijke Muziekvereniging Euphonia	€ 7.200	€ 7.200	€ 4.628
Muziekonderwijs - muziekfestival	Stichting Comprix	€ 31.958	€ 31.958	-
Buurtsportwerk	Stichting Sport Fryslân	€ 259.865	€ 299.865	€ 329.766
Multifunctionele accommodaties (onderhoud)	Stichting Harten Tien	€ 44.461	€ 44.461	€ 44.461
	Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Lokale omroep	Stichting Radio Weststellingwerf Centraal	€ 17.000	€ 17.000	€ 16.952
Sociaal Domein				
Armoedebeleid	Stichting Leergeld Heerenveen e.o.	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
Armoedebeleid	Stichting voedselbank Weststellingwerf	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Schuldhulpverlening	Humanitas	€ 4.220	€ 4.220	€ 4.220
Maatschappelijke dienstverlening	Stichting Slachtofferhulp Nederland	€ 8.858	€ 8.858	€ 8.858
Maatschappelijke dienstverlening	Stichting Tûmba	€ 20.236	€ 20.236	€ 20.234
Versterking Sociale Basis	Stichting Breuningslaan	€ 2.000	€ 2.000	€ 1.500
Versterking Sociale Basis	Stichting Home-start Nederland	€ 25.578	€ 26.878	€ 25.578

Bijlage 3: Lijst met afkortingen

Bijlage II: Lijst met afkortingen

A

APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASS	Autisme Spectrum Stoornis
ATB	All Terrain Bicycle (terreinfiets)
AVE	Aanpak Voorkoming Escalatie
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten

B

B&W	Burgemeester en Wethouders
BAB	Baanafspraakbanen
BAD	Brede aanpak dakloosheid Fryslân
BADO	Besluit Accountantscontrole decentrale overheden
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BKP	Beeldkwaliteitsplan
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BOSD	Backoffice Sociaal Domein
BRO	Basisregistratie ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
BV	Besloten vennootschap
BVI	Team Belasting & VastgoedInformatie
BW	Beschemd wonen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

C

CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCW	Commerciële club Weststellingwerf
CISO	Chief information security officer
COA	Centrum Orgaan opvang assielzoekers
COVID-19	Corona
CV	Centrale verwarming

D

DHW	Drank- en horeca wet
Dib	Dienst in bedrijf
DigiD	Digitale persoonsidentificatie
DIOR	Duurzame inrichtingskwaliteit openbare ruimte
DIV	Documentatie informatievoorziening
DOM	Dorpsontwikkelingsmaatschappij
DPAN	Digitale Platform Aansluiting Nazorg
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet

E

EMU	Europese Economische en Monetaire Unie saldo
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPA	Energieprestatieadvies
Eph	Eenpersoonshuishouden
EPR	Eiken Processie Rups
Excl	Exclusief

F

Fido	Wet financiering decentrale overheden
FMI	Functievermengingsindex
Fumo	Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving
Fvw	Financiële-verhoudingswet
G	
GAP	Gemeentelijk afvalstoffen plan
GF&R	Gemeentefonds & rente
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGK	Gemeentelijk Gegevensknooppunt
GIDS	Gezond in de stad
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitaties
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk verkeer en vervoerplan
H	
HBH	Hulp bij huishouden
Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
HRM	Human Resource Management (Personeelszaken)
HSJ	Hoog specialistische jeugdhulp
I	
I&A	Afdeling Informatisering en Automatisering
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvesting Plan
IKC	Integraal kind centrum
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPOR	Inrichtingsplan openbare ruimte
ISPH	Integraal strategisch huisvestingsplan
J	
JGZ	Jeugd gezondheidszorg
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
K	
KTO	Klant tevredenheidsonderzoek
L	
LEJA	Lokaal educatieve jeugd agenda
LKS	Loonkostensubsidie
LOAB	Lokaal Onderwijs Achterstanden Beleid
LTO	Land en Tuinbouworganisatie
LVB	licht verstandelijk beperking
M	
MBO	Middelbaar beroeps onderwijs
MDD	Monitor Doelgerichte Digitalisering
MFC	Multifunctioneel centrum
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MKB	Midden en kleinbedrijf
Mph	Meerpersoonshuishouden
MVI	Maatschappelijk verantwoord inkopen
N	
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur
NCW	Netto Contant Waarde
NIEGG	Niet in exploitatie genomen (bouw)grond
NOW	Noodmaatregel overbrugging werkgelegenheid
NPO	Nationaal programma onderwijs

NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
NVVB	Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken
O	
OAB	Onderwijs achterstanden beleid
OBS	Openbare basisschool
OER	Open einde regelingen
OLA	operational level agreement
OSW	Onafhankelijke seniorenvereniging Weststellingwef
OVN	Ondernemersvereniging Noordwolde
OWO	Gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland
OZB	Onroerende- zaakbelastingen
P	
P&C	Planning & Control
PB	Plaatselijke belangen
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIM	Professionele dienstbaarheid, Integraliteit en Maatwerk
PNIK	Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten
PO	Privacy officer
POC	Percentage Of Completion
POH	Praktijkondersteuner voor huisartsen
PPS	Publiek Private Samenwerking
R	
RC	Rekening-courant
RES	Regionale Energie Strategie
REVA	Ruimtelijk-economische verkenning en advies
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
RMC	Regionaal Meld-en Coördinatiefunctie
RRE	Regeling Reductie Energieverbruik
RREW	Regeling Energiegebruik Woningen
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
S	
SD	Sociaal domein
SDF	Sociaal domein Fryslân
SISA	Single information single audit
SOR	Samenhangende objectenregistratie
SOVF	Stichting Openbare Verlichting Fryslân
SOW	Stichting Ondernemersfonds Weststellingwerf
SPBW	Stichting Parkmanagement Bedrijventerreinen Wolvega
SPUK	specifieke uitkering stimulering
Suwinet	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SVLO	Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden
SW	Sociale werkvoorziening
T	
TONK	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten
TOP	Toeristische overstap punten
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zulfstandig ondernemers
U	
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V	
VANG	Rijks uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof
VFG	Vereniging Friese Gemeenten
VKD	Vereniging kleine dorpen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten

VO	Voortgezet onderwijs
VOI	Veranderopdracht inburgering
VP	Verbonden partijen
VPB	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Fryslân
VSO	Vaststellingsovereenkomst
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VV	Voetbalvereniging
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
W	
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wlz	Wet Langdurige Zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOW	Winkeliers- en Ondernemersvereniging Wolvega
WOZ	Waardering Onroerende zaken
WsW	Wet sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WWB	Wet werk en bijstand

Bijlage 4: Lijst met financiële begrippen

Bijlage |||: Lijst met financiële begrippen

A

Aanbesteding	Een inkoopmethode om offertes te krijgen voor het uitvoeren van een openbare opdracht. Vaak gaat het om werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals onderhoud van wegen.
Activa	De (financiële) bezittingen van de gemeente. Activa staan aan de linkerkant van een balans. Aan de rechterkant staan dan de passiva (schulden).
Algemene reserve	Een soort spaarpot van de gemeente, waarvoor nog geen bestemming is bepaald.
Algemene uitkering	Geld dat gemeenten krijgen van de Rijksoverheid uit het Gemeentefonds. Gemeenten mogen zelf bepalen waar ze dit geld aan besteden. Hoeveel geld gemeenten krijgen, is afhankelijk van maatstaven zoals het aantal inwoners, aantal uitkeringsgerechtigden en oppervlakte. Zie ook: Gemeentefonds.

B

Balans	Een overzicht van alle bezittingen (activa) en schulden (passiva) op één moment. De balans is een verplicht onderdeel van de jaarrekening. De geprognosticeerde balans in de begroting is een schatting van de financiële situatie op 31 december.
Baten	De inkomsten van de gemeente. De gemeente werkt met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven boekhoudkundig horen bij het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Het gaat dus niet om het jaar waarin de betaling is gedaan (kasstelsel).
Begroting	De plannen die de gemeente voor een jaar heeft, wat die plannen kosten en welke inkomsten de gemeente verwacht.
Begrotingssaldo	Het begrotingssaldo is het verschil tussen de in de begroting verwachte opbrengsten en de verwachte kosten (baten en lasten).
Belastingcapaciteit	Hoeveel belastinggeld een gemeente jaarlijks kan ontvangen.
Benchmark	Een meetpunt om gelijksoortige zaken of diensten met elkaar te vergelijken.
Bestemmingsreserve	Geld dat apart is gezet voor een bepaalde bestemming.

C

Circulaire	Brief of mededeling aan meerdere personen tegelijk. De Rijksoverheid informeert de gemeenten via circulaires in mei, september en december over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds.

E

Exploitatieruimte	Zie Begrotingssaldo.

F

Financieringsbehoefte	Een begrotingstekort dat ontstaat als de uitgaven in een jaar hoger liggen dan de inkomsten. Er is dan behoefte aan meer geld om plannen te financieren.

G

Gemeentefonds	Fonds van de Rijksoverheid waaruit gemeenten via een bepaalde verdeelsleutel (maatstaven) uitkeringen ontvangen. Gemeenten mogen zelf bepalen waar ze dit geld aan besteden. Zij leggen daarover verantwoording af aan de gemeenteraad. Hoeveel geld gemeenten krijgen, is bijvoorbeeld afhankelijk van het aantal inwoners, aantal uitkeringsgerechtigden en de oppervlakte. Zie ook: Algemene uitkering.
Grondexploitatie	Is (soms afgekort tot grex) een begroting om grondkosten en grondopbrengsten van een ruimtelijk ontwikkelingsplan in beeld te brengen.

H

Heffingsmaatstaf/heffingsgrondslag	Bedrag op basis waarvan een belasting wordt berekend. De heffingsgrondslag en het belastingtarief bepalen samen hoeveel belasting je moet betalen.
Herijking	iets opnieuw ijken, opnieuw bepalen aan welke normen iets moet voldoen.

I

Incidentele uitgave	Een uitgave die niet regelmatig voorkomt.
Inflatiecorrectie	Het bijstellen van de tarieven door inflatie. Inflatie is een economisch proces waarbij geld minder waard wordt door het stijgen van de gemiddelde prijzen (het algemeen prijspeil).

J

Jaarstukken	Bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De gemeente verantwoord hiermee inhoudelijk en financieel het gevoerde beleid.

K

Kadernota	Document met de hoofdpunten van beleid en de financiële kaders voor de komende jaren.
Kapitaalgoederen	Middelen zoals gebouwen, machines, voorraden die de gemeente heeft gekocht om de taken uit te kunnen voeren.
Kengetal	Een getal waarmee je een financiële situatie kunt beoordelen en vergelijken. Hiermee maak een situatie of ontwikkeling zichtbaar.
Kredietrisico	De kans op financieel verlies omdat een partij zijn financiële verplichtingen niet kan nakomen.

L

Lasten	De uitgaven van de gemeente. De gemeente werkt met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven boekhoudkundig horen bij het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Het gaat dus niet om het jaar waarin de betaling is gedaan (kasstelsel).

Liquide middelen	Geld waar je direct over beschikt.
Liquiditeitstekort	Er is onvoldoende geld beschikbaar om op korte termijn schulden en andere financiële verplichtingen (af) te betalen.
N	
Najaarsnota	Document met de stand van zaken in het najaar van de uitgaven en inkomsten van de gemeente in het lopende boekjaar.
O	
Ombuigingsvoorstel	Een voorstel om beleid aan te passen.
Omslagrente	De gemeente leent geld (uit) en betaalt (en ontvangt) daarvoor rente. Om deze rente boekhoudkundig te verdelen, berekent de gemeente voor alle taakvelden een gemiddelde rente. Deze omslagrente wordt aan het begin van elk jaar vastgesteld.
Open einde regeling	Regeling die personen recht geeft op een financiële bijdrage wanneer zij voldoen aan bepaalde criteria. Er is geen maximaal bedrag of een maximaal aantal personen dat van de regeling gebruik mag maken.
Overhead	Geld dat de gemeente aan de eigen organisatie besteedt, bijvoorbeeld voor personeel & organisatie, gebouwkosten en verzekeringen.
P	
Passiva	De schulden van de gemeente, waarmee de bezittingen gefinancierd zijn. Passiva staan aan de rechterkant van een balans. Aan de linkerkant staan dan de activa (bezittingen).
R	
Renterisiconorm	De rekenformule om het renterisico op vaste schulden te bepalen. De gemeente betaalt rente voor het lenen van geld. Omdat het rentepercentage kan veranderen, loopt de gemeente financieel risico. Het risico voor leningen met een looptijd van een jaar of langer mag volgens de wet niet meer zijn dan 20% van het totale bedrag van de begroting.
S	
Schatkistbankieren	Al het geld voor publieke taken die de gemeente niet meteen nodig heeft, worden bewaard in de schatkist van het Rijk. Hiervoor wordt elke dag het saldo van de bankrekening afgeroomd naar nul.
Schuldratio/schuldquote	Een percentage dat aangeeft in hoeverre de langlopende schulden worden gedekt door het eigen vermogen. Een ratio van minder dan 100% betekent dat de gemeente alle langlopende schulden kan betalen met het eigen vermogen.
Solvabiliteitsratio	De verhouding tussen het eigen vermogen en de schulden, dit geeft aan hoe gezond de gemeente financieel is.
Stelpost	Een ingeschat bedrag omdat de werkelijke opbrengsten/kosten nog niet bepaald kunnen worden.
Structurele uitgave	Een uitgave die jaarlijks voorkomt.
T	
Taakveld	Een aandachtsgebied binnen een programma (thema). De financiële en beleidsstukken Weststellingwerf zijn ingedeeld in negen thema's of programma's, met daaronder taakvelden. Binnen al deze taakvelden voert de gemeente taken uit en legt daarover verantwoording af aan de gemeenteraad.
Treasurybeleid	Beleid gericht op het beheersen van de financiën en het beperken van de risico's voor het geld van de gemeente.
V	
Voorjaarsnota	Document met de stand van zaken in het voorjaar van de uitgaven en inkomsten van de gemeente in het lopende boekjaar.
W	
Weerstandsvermogen	Het geld dat beschikbaar is voor het opvangen van calamiteiten (of financiële gevolgen hiervan).